

**ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΧΩΡΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ
ΤΕΛΙΚΟ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ**

Κομοτηνή, Ιούνιος 2016

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ	5
1.1. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ Ο.Χ.Ε.	6
Ευρύτερη περιοχή και τομέας παρέμβασης	9
Κυριότερα προβλήματα και προκλήσεις στην ευρύτερη περιοχή και τομέα	15
1.2. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ Ο.Χ.Ε.	22
Σκοπιμότητα Ο.Χ.Ε. στον τομέα Τουρισμού – Πολιτισμού	22
Η Εγνατία Οδός και οι πολιτιστικοί πόροι	27
Πλαίσιο και σκοπιμότητα της Ο.Χ.Ε.	35
1.3. Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ	40
Σκοπιμότητα και συστατικά στοιχεία της Ο.Χ.Ε.	40
Στρατηγικός στόχος	42
Ειδικοί στόχοι	42
Θεματικό εύρος και τύποι Δράσεων, Επενδυτικές Προτεραιότητες	44
2. ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	49
2.1. ΑΡΧΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ	50
2.2. ΤΟ ΧΩΡΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ΤΗΣ Ο.Χ.Ε.	52
Πόλοι	52
Κόμβοι	55
Άξονες	56
Διαδρομές	56
Η συνολική Περιοχή Παρέμβασης	57
3. ΔΡΑΣΕΙΣ	70
3.1. ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ	71
Επιλογή Δράσεων	71
Αντιστοίχιση Δράσεων, Έργων, Πράξεων, Ειδικών Στόχων	73
3.2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ	77
Περιγραφή Δράσεων	77
Δείκτες	106
4. ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	108
4.1. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ, ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	109
Λειτουργίες, αρμοδιότητες	111
Δομή στήριξης	112
Έλεγχος βάσει κριτηρίων	113
4.2. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	115
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	118
Π.1. ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ	119
Π.2. ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ	134
Διαδικασία	134
Αποτελέσματα - Αξιολόγηση	136

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ

Το παρόν είναι το 2^ο Παραδοτέο του Έργου «ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΤΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΧΩΡΙΚΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΤΗΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ» που ανατέθηκε από την ΕΥΔ του ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης 2014-2020. Στόχος του όλου έργου είναι να υποστηριχθεί η ΕΥΔ στην εξειδίκευση του εργαλείου των Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων (Ο.Χ.Ε.) στη διαφαινόμενη πολιτιστική διαδρομή της Εγνατίας Οδού κατά τρόπον ώστε να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα του τουριστικού προϊόντος της Περιφέρειας, μέσα από μία προσέγγιση:

- αξιολόγησης των τοπικών πόρων και των δυνατοτήτων αξιοποίησής τους
- εύρεσης των αναγκών ανάδειξης, δικτύωσης, προστασίας και προβολής των φυσικών και πολιτιστικών πόρων,
- δημιουργίας ειδικών υποδομών που θα συμβάλουν στην αύξηση της ελκυστικότητας υπό όρους παροχής υψηλής ποιότητας υπηρεσιών προς τους επισκέπτες,
- εστιασμένης ενθάρρυνσης της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας
- βελτίωσης των ανθρώπινων πόρων και καλλιέργειας του τοπικού ανθρώπινου δυναμικού
- κάλυψης ελλειπών υποδομών (μεταφορές, υποδομές περιβάλλοντος)

και του χωρικού και χρονικού προγραμματισμού των παραπάνω έτσι ώστε οι παρεμβάσεις να έχουν την κατά το δυνατό βέλτιστη αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ

Το συνολικό έργο περιελάμβανε 2 Παραδοτέα:

1^ο ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ:

Προσδιορισμός των Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων. Εξειδίκευση της Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης με άξονα την Εγνατία Οδό

2^ο ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ:

Συμβολή της Ο.Χ.Ε. με άξονα την Εγνατία Οδό στην επίτευξη των στόχων του ΠΕΠ. Ενέργειες για την έναρξη υλοποίησης της Ο.Χ.Ε. με άξονα την Εγνατία Οδό.

Ενδιαμέσως, εκδόθηκε η Εγκύκλιος ΑΠ 81168 / ΕΥΣΣΑ 1796 / 30.7.2015 του Υπ. Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού, με βάση την οποία κρίθηκε σκόπιμο να τροποποιηθεί / συμπληρωθεί αντιστοίχως το περιεχόμενο του 2^{ου} Παραδοτέου.

Το 1^ο Παραδοτέο ήταν κείμενο στρατηγικού χαρακτήρα και διαβούλευσης το οποίο μετά την ενσωμάτωση των αποτελεσμάτων της διαβούλευσης αποτέλεσε τη βάση για ΟΡΙΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ της τελικής πρότασης στο 2^ο Παραδοτέο.

Το 2^ο Παραδοτέο είναι κείμενο προγραμματικού χαρακτήρα και εξειδικεύει σε επιχειρησιακό επίπεδο το 1^ο, αξιοποιώντας και τις προτάσεις της σχετικής Εγκυκλίου του Υπουργείου Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού. Σε μέγιστο βαθμό, η εκπόνηση του αξιοποίησε τα αποτελέσματα της διαβούλευσης, έτσι ώστε:

- Να συνοψίσει τη σκοπιμότητα της Ο.Χ.Ε. και να προσδιορίσει την ολοκληρωμένη Στρατηγική γι' αυτήν, οριοθετώντας τη συνολική περιοχή παρέμβασης, επισημαίνοντας τα κύρια προβλήματα και προκλήσεις που σκοπεύει να αντιμετωπίσει, τεκμηριώνοντας τη σκοπιμότητα με βάση τη διαθεσιμότητα αξιοποιήσιμων πολιτιστικών πόρων, ορίζοντας προτεραιότητες και θέτοντας στρατηγικούς και επιμέρους στόχους της Στρατηγικής με βάση και τα αναμενόμενα από αυτήν αποτελέσματα και οφέλη.
- Να οργανώσει επακριβώς το Χωρικό Πρότυπο της Ο.Χ.Ε. με βάση τις προσφορότερες περιοχές και τομείς παρέμβασης, ορίζοντας Πόλους, Κόμβους, Άξονες και επιμέρους θεματικές Διαδρομές της «Πολιτιστικής Διαδρομής Εγνατίας Οδού»
- Να ορίσει, με βάση το υφιστάμενο πλαίσιο πολιτικής και προγραμματισμού, τους Ειδικούς Στόχους της Στρατηγικής και τη συνολική δόμηση της σε κατάλληλους Άξονες και Δράσεις, και να παρουσιάσει λεπτομερώς τις Δράσεις υπό μορφή Τεχνικών Δελτίων που θα τροφοδοτήσουν με τα αναγκαία στοιχεία τις Προσκλήσεις που θα εκδοθούν από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης για την υλοποίηση της Ο.Χ.Ε.
- Τέλος, να προσδιορίσει τις απαιτούμενες συγκεκριμένες λειτουργίες για την υλοποίηση της Ο.Χ.Ε., να κατανείμει αρμοδιότητες και να προγραμματίσει τις ενέργειες για την έναρξη της υλοποίησης.

Σε Παράρτημα παρουσιάζεται η τεκμηρίωση (της Ανάλυσης που πραγματοποιήθηκε στο 1^ο Παραδοτέο) και ιδιαίτερα η χαρτογράφηση των πολιτιστικών πόρων που μπορούν να αξιοποιηθούν στα πλαίσια της Ο.Χ.Ε. και οι οποίοι διερευνήθηκαν εκτεταμένα, εντοπίστηκαν λεπτομερώς και αξιολογήθηκαν για την τεκμηρίωση της Στρατηγικής και για την καθοδήγηση της υλοποίησης με την αναγκαία εξειδικευμένη χωρική διάσταση. Σε Παράρτημα επίσης παρουσιάζεται η διαδικασία της διαβούλευσης που πραγματοποιήθηκε και η αξιολόγηση των προτάσεων που υπέβαλαν οι εμπλεκόμενοι φορείς. Το περιεχόμενο του αποδεικνύει την εξαιρετικά εκτεταμένη και επισταμένη συμμετοχή των φορέων στην οριστικοποίηση της Στρατηγικής.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ

Το έργο του Συμβούλου αφορά στην τεχνική υποστήριξη της Περιφέρειας και δεν συνιστά, στο αναλυτικό του στάδιο, μελέτη αλλά αξιοποιεί τις γενικώς διαθέσιμες πηγές και το υλικό που διέθεσε ειδικά για το σκοπό αυτό στον Σύμβουλο η Περιφέρεια (προγράμματα, μελέτες, εκθέσεις εμπειρογνομosύνης, άρθρα και παρουσιάσεις σε συνέδρια και εκδηλώσεις). Ο Σύμβουλος συμπλήρωσε την ανάλυση με ειδική διερεύνηση και επεξεργασία στοιχείων και πληροφοριών μόνο σε τομείς ή καίρια ζητήματα όπου η πληροφόρηση δεν ήταν επαρκής. Παράλληλα, στην Περιφέρεια υλοποιούνται άλλα έργα (εμπειρογνομosύνες ή μελέτες) που αφορούν άμεσα στον τομέα τουρισμού - πολιτισμού ή στοχεύουν στη χωρική οργάνωση τους ή οργανώνουν προγραμματικές παρεμβάσεις σε ευρύτερο πλαίσιο (επιχειρηματικότητα, καινοτομία, κ.λπ.).

Ένα μέρος από το διαθέσιμο υλικό ήταν ακόμη υπό οριστικοποίηση ή δεν είχε παραληφθεί επισήμως έτσι ώστε να αποτελεί επίσημη θέση της Περιφέρειας. Κατά συνέπεια αξιολογήθηκε και αξιοποιείται αλλά ενδέχεται πληροφορίες και προτάσεις να αλλάξουν (η επισήμανση αυτή ισχύει ιδιαίτερα για το Περιφερειακό Πλαίσιο Χωρικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, το Στρατηγικό και Επιχειρησιακό Σχέδιο Τουριστικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας, την Εθνική Στρατηγική για την Ανάπτυξη του Τουρισμού και τις άλλες Ο.Χ.Ε. στην Περιφέρεια).

ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΟΥ

Για τις ανάγκες του έργου, ο ανάδοχος συγκρότησε Ομάδα Έργου με την ακόλουθη σύνθεση και αντιστοίχιση σε ρόλους και καθήκοντα:

Δρ Γεώργιος ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

Επίκουρος Καθηγητής Περιφερειακής Ανάπτυξης, Προγραμματισμού και Αξιολόγησης. ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΡΓΟΥ. Ειδικότερα, συμμετοχή ως προς: επιχειρηματική τουριστική ανάπτυξη.

Δρ Μυρσίνη ΑΥΓΟΥΣΤΙΔΟΥ

Δρ Χωροταξίας. ΜΕΛΟΣ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΟΥ. Ειδικότερα, συμμετοχή ως προς θέματα επενδύσεων τουριστικής ανάπτυξης, χωροταξικού σχεδιασμού / χωρικής οργάνωσης, διαχείρισης Προγραμμάτων.

Γεώργιος ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ, ΜΔΕ

Πτυχιούχος Επιστημών Περιβάλλοντος, ΜΤΣ στη Διαχείριση Πόρων και Έργων Ανάπτυξης. ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΡΓΟΥ. Ειδικότερα, συμμετοχή ως προς ανάλυση / αξιολόγηση περιβαλλοντικών πόρων, σύνδεση με μορφές τουρισμού φύσης.

Παντελής ΝΙΓΔΕΛΗΣ, Καθηγητής

Καθηγητής Αρχαίας Ιστορίας και Πρόεδρος του Τμήματος Ιστορίας – Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ως προς την Αξιολόγηση των αρχαιολογικών και ιστορικών πόρων.

Κυριάκος ΣΤΑΜΕΛΟΣ, MSc

Διπλ. Χημικός Μηχανικός, MSc Process Analysis. ΜΕΛΟΣ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΟΥ. Ειδικότερα, συμμετοχή ως προς τις Τεχνικές υποδομές (μεταφορές, ενέργεια, περιβάλλον).

Δήμητρα - Βασιλική ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ, ΜΤΣ

Διπλ. Μηχανικός Χωροταξίας και Ανάπτυξης, ΜΤΣ στην Προστασία Περιβάλλοντος και τη Βιώσιμη Ανάπτυξη. ΜΕΛΟΣ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΟΥ. Ειδικότερα: υποστήριξη διαδικασιών διαβούλευσης και GIS.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ο ανάδοχος επιθυμεί να εκφράσει τις ευχαριστίες του προς τον Περιφερειάρχη κ. Γ. Παυλίδη, τους συνεργάτες του και προς τα στελέχη της ΕΥΔ και ιδιαίτερα τα μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης και Παραλαβής, για την εξαιρετικά γόνιμη συνεργασία και τις εξαιρετικά αξιόλογες προτάσεις, διορθώσεις και υποδείξεις τους. Επίσης, όλους τους φορείς που συμμετείχαν στη διαβούλευση με γόνιμες προτάσεις και επισημάνσεις.

1. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

1.1. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ Ο.Χ.Ε.

Οι Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις υπάγονται σε **συγκεκριμένο Θεσμικό Πλαίσιο** που αποτελείται από τα εξής έγγραφα:

- Γενικός Κανονισμός περί καθορισμού κοινών διατάξεων για τα ΕΔΕΤ 1303/2013:
- Άρθρο 15 (2) (α) (i) περί του περιεχομένου της Εταιρικής Σχέσης σε ότι αφορά στις ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις
- Άρθρο 36, νομική βάση της χρήσης των Ο.Χ.Ε.
- Άρθρο 96 (3) (β, γ) περιεχόμενο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων σε ότι αφορά στις Ο.Χ.Ε.
- Άρθρο 123 (6) (7) περί ορισμού Ενδιάμεσου Φορέα Παράρτημα Ι (3.3) ενθάρρυνση ολοκληρωμένων προσεγγίσεων
- Παράρτημα Ι (6) ρυθμίσεις για να αντιμετωπιστούν καίριες εδαφικές προκλήσεις
- Νόμος για το Σύστημα Διαχείρισης, Ελέγχου και Εφαρμογής Ν. 4314/2014, άρθρο 13
- ITI Scenarios (Μελέτη που ανέθεσε η DG Regional and Urban Policy σε εξωτερικούς συνεργάτες και αναφέρεται σε πιθανές περιπτώσεις Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων).

Κατά εξειδίκευση των παραπάνω, η Εγκύκλιος ΑΠ 81168 / ΕΥΣΣΑ 1796 / 30/7/2015 του Υπ. Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού ορίζει ότι:

- Οι Περιοχές εφαρμογής των Ο.Χ.Ε. ορίζονται **κατά συνδυασμό** των παρακάτω περιπτώσεων:
- Υποπεριφερειακές περιοχές με ειδικά χαρακτηριστικά και προκλήσεις.
- Δια-περιφερειακές περιοχές με ομοιογενή χαρακτηριστικά και κοινές προκλήσεις αλλά και προβλήματα που απαντώνται στις μειονεκτικές γεωγραφικές περιοχές του ελληνικού χώρου (επιπλέον, Ο.Χ.Ε. μπορούν να εφαρμοστούν στα όρια διασυνοριακών περιοχών)
- Περιοχές τομεακών παρεμβάσεων και δράσεων που εντάσσονται σε ολοκληρωμένη χωρική στρατηγική/σχέδιο.
- Περιοχές που ορίζονται στα Περιφερειακά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης.
- Περιοχές με προς τούτο χρηματοδότηση από Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα.

- Αρμόδιοι Φορείς είναι:
 - Η Εθνική Αρχή Συντονισμού (ΕΑΣ), Ειδική Υπηρεσία Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Αξιολόγησης (ΕΥΣΣΑ). Είναι αρμόδια για όλα τα θέματα Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης, έκδοση κατευθύνσεων και οδηγιών εφαρμογής, εκθέσεις προόδου και συντονισμό του δικτύου Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης, στο οποίο συμμετέχουν εκπρόσωποι των αρμόδιων υπηρεσιών σε συνεργασία με την ΕΥΣΕΚΤ για θέματα ΕΚΤ.
 - Οι Διαχειριστικές Αρχές (ΔΑ). Είναι αρμόδιες για τη διαχείριση, παρακολούθηση και έλεγχο της εφαρμογής των Στρατηγικών Ο.Χ.Ε. Έχουν την ευθύνη για εξειδίκευση των βασικών κατευθύνσεων για την εφαρμογή τους, τον προσδιορισμό των φορέων που θα εμπλακούν στο σχεδιασμό Στρατηγικών και το επίπεδο εμπλοκής τους στην εφαρμογή και την υλοποίηση επί μέρους δράσεων, τη διαβούλευση με τοπικές αρχές και φορείς για ωρίμανση των Ο.Χ.Ε., την επιλογή του τρόπου εφαρμογής τους, τη διαμόρφωση μεθοδολογίας και κριτηρίων επιλογής τόσο των Ο.Χ.Ε. όσο και επί μέρους δράσεων, τις ενέργειες δημοσιότητας και προώθησης.
 - Ενδιάμεσοι φορείς / Φορείς Στρατηγικής. Μπορούν να οριστούν κεντρικός φορέας, περιφερειακές αρχές ή διαπεριφερειακό συντονιστικό όργανο, αστικές αρχές (στην περίπτωση της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης) και τοπικοί αναπτυξιακοί φορείς όπως οργανισμοί και νομικά πρόσωπα των ΟΤΑ.
- Προετοιμασία των Ο.Χ.Ε.:
 - Για τη διαμόρφωση της Στρατηγικής μιας Ο.Χ.Ε. είναι απαραίτητη η περιγραφή από τη ΔΑ των κύριων προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι προτεινόμενες χωρικές ενότητες, δηλ. η αποτύπωση των κυριότερων οικονομικών, κοινωνικών, περιβαλλοντικών και πολιτισμικών ζητημάτων για την αντιμετώπιση των οποίων, κρίνεται ότι η Ο.Χ.Ε. είναι ένα ικανό εργαλείο εφαρμογής. Η ΔΑ στο Έγγραφο Εξειδίκευσης του Επιχειρησιακού της Προγράμματος περιλαμβάνει, αρχικά, τον εντοπισμό του «τοπικού αναπτυξιακού δυναμικού» και στη συνέχεια τη διαμόρφωση των κύριων επιλογών για τη χρήση του εργαλείου της Ο.Χ.Ε., συνυπολογίζοντας στοιχεία όπως οι κύριες αναπτυξιακές επιλογές του ΠΕΠ και της περιφερειακής στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης και ο χωροταξικός σχεδιασμός. Η Στρατηγική και τα ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν θα καθορίσουν το συνδυασμό των Ταμείων που θα συγχρηματοδοτήσουν και την αντίστοιχη ένταξη σε Άξονες Προτεραιότητας, επενδυτικές προτεραιότητες, πεδία παρέμβασης και τη Δημόσια Δαπάνη.
 - Η ΔΑ θα διαμορφώσει το Έγγραφο Εξειδίκευσης καταλήγοντας στην πρόσκληση για υποβολή προτάσεων. Φορείς που μπορούν να αναλάβουν τον σχεδιασμό ή και την υλοποίηση της στρατηγικής της περιοχής της Ο.Χ.Ε. είναι: (α) υποπεριφερειακές αρχές (δήμοι, συμπράξεις δήμων, περιφερειακές διοικητικές δομές κ.α.), με θεσμικά κατοχυρωμένη διοικητική αρμοδιότητα, (β) εταιρικά σχήματα (συνεργασίας περιφερειακών και τοπικών αρχών / δημόσιων ή /και ιδιωτικών εταιρειών / επαγγελματικών ενώσεων / επιμελητηρίων) που εκπροσωπούν λειτουργικές περιοχές ή περιοχές με ειδικά χαρακτηριστικά με επικεφαλής φορείς ή ΟΤΑ α' και β' βαθμού, (γ) κεντρικός φορέας (Υπουργεία, εποπτευόμενοι φορείς). Σε περίπτωση που στο ΠΕΠ ή στο Έγγραφο εξειδίκευσης προβλέπονται ρητά συγκεκριμένες περιοχές στις οποίες θα εφαρμοσθεί Ο.Χ.Ε., η ΔΑ καλεί τους Φορείς Στρατηγικής ή/και Ενδιάμεσους φορείς (ανάλογα με τα προβλεπόμενα στο ΠΕΠ) να υποβάλουν τη Στρατηγική με ακριβές αναλυτικό περιεχόμενο, αναλυτικό προϋπολογισμό δράσεων, συγκεκριμένο Σχέδιο Δράσης, συμπληρωματικότητα με χρηματοδοτικά εργαλεία, συμμετοχή άλλων προγραμμάτων. Σε περίπτωση που η ΔΑ αναθέσει καθήκοντα διαχείρισης σε ΕΦ, πρέπει να περιγράφεται στη Στρατηγική το προτεινόμενο σύστημα διαχείρισης. Ενδέχεται συμπερίληψη στο υποβληθέν σχέδιο Στρατηγικής και άλλων χρηματοδοτικών εργαλείων (Jessica, Jeremie, Elena), άλλων προγραμμάτων

(Horizon 2020, Life+, εθνικά προγράμματα, κλπ.) καθώς και κρατικών ενισχύσεων.

- Οικονομική διαχείριση των Ο.Χ.Ε.:
- Η ένταξη στο ΠΔΕ των έργων που επιλέγονται για συγχρηματοδότηση γίνεται σύμφωνα με το σύστημα διαχείρισης του ΕΣΠΑ (Άρθρο 27 και Άρθρο 13 Ν. 4314/2014), με κοινοποίηση στη Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων της απόφασης ένταξης. Η εγγραφή πραγματοποιείται στη ΣΑΕΠ της Περιφέρειας.
- Στην περίπτωση που μία προς ένταξη στρατηγική Ο.Χ.Ε. περιλαμβάνει πόρους από διαφορετικά τομεακά προγράμματα του ΕΣΠΑ, πριν την απόφαση ένταξης των έργων που εκδίδεται από τη ΔΑ, πρέπει να υπάρχει και απόφαση εκχώρησης του αντίστοιχου ποσού στη ΔΑ ή ΕΦ από τον αρμόδιο υπουργό.
- Λειτουργικά έξοδα (τεχνικός σύμβουλος, νομική υποστήριξη, παροχή υπηρεσιών εκτός μισθοδοσίας) καλύπτονται από τη Τεχνική Βοήθεια του ΕΠ έως 0,5% της εγκεκριμένης συνολικής δημόσιας δαπάνης.

Κατά συνέπεια, μια Ο.Χ.Ε. συγκροτείται από τα ακόλουθα **συστατικά στοιχεία**:

1. Μία **Περιοχή Παρέμβασης** με σαφή όρια που να ορίζονται με βάση κοινές στην περιοχή προκλήσεις.
2. Μια συνολική Ολοκληρωμένη **Στρατηγική** για την αντιμετώπιση των προκλήσεων
3. Ένα συνεκτικό σύνολο **Δράσεων**. Η Στρατηγική δεν μπορεί να ισοδυναμεί με έναν Πίνακα θεωρούμενων σκόπιμων δράσεων, συνοδευόμενο από μια γενική αναφορά σε προβλήματα και στόχους για την περιοχή. Όλες οι δράσεις πρέπει να συνεργούν για την αντιμετώπιση των κοινών προκλήσεων που καλούνται να αντιμετωπίσουν, παράγοντας από κοινού αποτελέσματα και επιπτώσεις που να μπορούν εντοπίζονται δι' ενός συνόλου δεικτών. Το μίγμα των δράσεων πρέπει να είναι αντίστοιχο με τη στοχοθεσία του ΠΕΠ, του ΕΣΠΑ και της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» - ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας της στρατηγικής θα αμφισβητηθεί εάν ανατραπεί η ισορροπία Θεματικών Στόχων, Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και Ειδικών Στόχων του ΠΕΠ, στους οποίους πρέπει υποχρεωτικά να εντάσσεται. Τέλος το μίγμα δράσεων πρέπει να διασφαλίζει τη συνέργια των δύο ΕΔΕΤ (ΕΤΠΑ και ΕΚΤ).
4. Ειδικές **Ρυθμίσεις Διακυβέρνησης**.

Συγκεκριμένα έργα και δράσεις δεν είναι υποχρεωτικό να προσδιορίζονται στη Στρατηγική της Ο.Χ.Ε. εάν στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα προβλέπονται διαδικασίες επιλογής της με βάση ειδικά κριτήρια. Εάν μια Ο.Χ.Ε. ορίζεται συγκεκριμένα στο Πρόγραμμα, είναι σκόπιμο η εξειδίκευση της να προχωρεί στο λεπτομερέστερο δυνατό προσδιορισμό των Δράσεων, στα πλαίσια μιας εκτεταμένης διαβούλευσης με όλους τους δυνητικά εμπλεκόμενους φορείς, έτσι ώστε:

- να τεκμηριώνεται ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας της Στρατηγικής
- να μπορούν να τεθούν οι ρεαλιστικότεροι δυνατοί ειδικοί στόχοι και αποτελέσματα
- να εξασφαλίζεται ο επαρκέστερος δυνατός βαθμός ωριμότητας των δράσεων και ετοιμότητας των αντίστοιχων Τελικών Δικαιούχων ώστε να μην προκύψει καθυστέρηση στη διαδικασία:

Εξειδίκευση ΕΠ → Πρόσκληση → Αξιολόγηση → Έγκριση → Έναρξη υλοποίησης των Δράσεων.

Τέλος, επισημαίνεται ότι ειδικά ως προς τη συγκεκριμένη Ο.Χ.Ε. στην Περιφέρεια καταρτίζεται παράλληλα **Στρατηγικό και Επιχειρησιακό Σχέδιο Τουριστικής Ανάπτυξης** που αναμένεται να ορίσει τους συνολικούς στόχους, μέτρα πολιτικής και κεντρικές παρεμβάσεις για το σύνολο του τομέα στο ΣΥΝΟΛΟ της έκτασης της

Περιφέρειας. Επομένως πρέπει να καταστεί σαφές ότι:

- η Ο.Χ.Ε. δεν περιλαμβάνει όλες τις δράσεις τουρισμού – πολιτισμού της Περιφέρειας
- όσες δράσεις δεν περιλαμβάνονται στην Ο.Χ.Ε. δεν αποκλείονται από τη συνολική, τομεακή, στρατηγική τουριστικής ανάπτυξης της Περιφέρειας
- η Ο.Χ.Ε. δεν είναι η «χωρική διάσταση» της στρατηγικής τουριστικής ανάπτυξης της Περιφέρειας.

ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΙ ΤΟΜΕΑΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Εκτεταμένη ανάλυση στο 1^ο Παραδοτέο του έργου του Συμβούλου Τεχνικής Υποστήριξης, Κεφάλαιο 1. ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ Ο.Χ.Ε. ΣΤΗΝ Α. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ – ΘΡΑΚΗ: Χωρικός Προσδιορισμός Αναπτυξιακών Αναγκών και Δυνατοτήτων στην Περιφέρεια.

Σημείο εκκίνησης για τον προσδιορισμό της Περιοχής – Τομέα Παρέμβασης της Ο.Χ.Ε. αποτελεί το αναπτυξιακό profile και η αναπτυξιακή στρατηγική της Περιφέρειας με τη συγκεκριμένη χωρικής της διάσταση.

Αναπτυξιακό profile και στρατηγική της Περιφέρειας ¹

Η οικονομία της Περιφέρειας διακρίνεται από ιστορικά χαμηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, παραδοσιακή παραγωγική δομή με προσανατολισμό προς τον αγροτικό τομέα ή τη μεταποίηση ισχυρών εισροών από τον πρωτογενή τομέα, και σημαντική συσσώρευση επενδεδυμένου κεφαλαίου κυρίως με μορφή υποδομών μεταφορών και ενέργειας οι οποίες απαιτούν συμπληρώσεις και εκσυγχρονισμό. Ως δυνατότητες της Περιφέρειας εμφανίζονται η σχετικά ευρεία παραγωγική βάση, η πρόσφατη δυναμική δραστηριοποίησης επιχειρήσεων της σε Ε&Α, η ευρεία διαφοροποίηση λόγω πλούσιων τοπικών πόρων (υδατικού δυναμικού, ανανεώσιμων πηγών και ενεργειακών πόρων, πλούσιου φυσικού περιβάλλοντος και οικολογικού αποθέματος, πολιτιστικών και ορυκτών πόρων), ικανοποιητικά ανεπτυγμένες υποδομές οδικών μεταφορών και προοπτικές διασύνδεσης με τα Διευρωπαϊκά Δίκτυα, σημαντικές και ισόρροπα ανεπτυγμένες υποδομές βιομηχανικής συγκέντρωσης, ισχυρή ταυτότητα των κύριων αστικών κέντρων, διαπολιτισμικότητα και σχετική εμπέδωση πνεύματος αειφόρου ανάπτυξης και ποιότητας ζωής. Αναγκαία είναι η αναστροφή του αρνητικού κλίματος που δημιουργήθηκε από την κρίση και η εκκίνηση ενός προτύπου ανάπτυξης που να στοχεύει σε «ενδογενή - αυτοτροφοδοτούμενη» ανάπτυξη και να βασίζεται στην ανασυγκρότηση του παραγωγικού προτύπου μέσω της αξιοποίησης ανεκμετάλλευτων πόρων και υποδομών, διαθέσιμων δημόσιων, ευρωπαϊκών και ιδιωτικών κεφαλαίων και του ευρύτερου περιβάλλοντος (διασυνοριακή περιοχή, Μεσόγειος, αναδυόμενες αγορές Μαύρης Θάλασσας) και εδραιωμένων ή δυνητικών σχέσεων με αυτό. Η αξιοποίηση πρέπει να γίνει μέσω ενίσχυσης των παραγόντων που επηρεάζουν την επιχειρηματική επιτυχία και όχι με κίνητρα που απλώς επηρεάζουν τη χωροθέτηση των επιχειρήσεων.

Το **αναπτυξιακό όραμα** μέσα στο οποίο πρέπει να ενταχθεί η ανάπτυξη του τουρισμού και η σύνδεση με τον πολιτισμό στην Περιφέρεια λαμβάνει υπόψη την περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης για να επέλθει «ανασυγκρότηση του παραγωγικού προτύπου της Περιφέρειας ώστε να μετασχηματιστεί (και) σε τουριστικό προορισμό αριστείας, αξιοποιώντας το συγκριτικό της πλεονέκτημα στο αγροδιατροφικό σύμπλεγμα, το πλούσιο ενδογενές της δυναμικό, τη γεωγραφική της θέση και προωθώντας την κοινωνική συνοχή με την κινητοποίηση υφισταμένων αλλά και νέων κοινωνικών συλλογικοτήτων». Η αναπτυξιακή στρατηγική της

¹ Σύνθεση επιμέρους πορισμάτων κυρίως από τα: ΕΔΑ Α.Μ.-Θ (2014), ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2014-2020 και: BCS / ADVICE (2014), ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΕΠ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ – ΘΡΑΚΗΣ 2014 – 2020, ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ.

Περιφέρειας θέτει ως βασικούς στόχους τη διεύρυνση της οικονομικής δραστηριότητας, την αύξηση της απασχόλησης, την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και τη βελτίωση της ελκυστικότητας της ως τόπο κατοικίας και παραγωγής. Στους τομείς που άπτονται της τουριστικής και πολιτικής ανάπτυξης, ενδιαφέρουν οι στόχοι για:

- Ενίσχυση επιλεγμένων οικονομικών δραστηριοτήτων με συγκριτικά πλεονεκτήματα, ενίσχυση ανταγωνιστικότητας και επιχειρηματικής επιτυχίας με ταχεία ενσωμάτωση τεχνολογίας - παραγωγή εγχώριας - επέκταση επιχειρήσεων στην αλυσίδα καθετοποίησης και διασύνδεση παραγωγικών δραστηριοτήτων, βελτίωση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας και προώθηση σε νέες αγορές των πλέον εξαγωγίμων προϊόντων / υπηρεσιών (τομέας: οικονομία).
- Αύξηση απασχόλησης μέσα από υλοποίηση ολοκληρωμένων τοπικών σχεδίων και πρωτοβουλιών ή/και δια βίου μάθησης, βελτίωση υποδομών και υπηρεσιών εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης, σύνδεση της κατάρτισης με τις ανάγκες του κοινωνικο-οικονομικού συστήματος (κοινωνικός τομέας)
- Διατήρηση και προστασία του φυσικού περιβάλλοντος ως προϋπόθεση για ανάπτυξη μέσα από δημιουργία αποτελεσματικού δικτύου προστατευόμενων περιοχών και συνεργασίας με τις τοπικές κοινωνίες για ένα σχεδιασμό με βάση τις αρχές της αειφορίας, βιώσιμη αξιοποίηση φυσικών πόρων (τομέας περιβάλλον).

Ειδικά στο πλαίσιο του Θεματικού Στόχου 3 «Βελτίωση ανταγωνιστικότητας μικρομεσαίων επιχειρήσεων» του ΠΕΠ, ο τουρισμός αποδεικνύεται πολύ σημαντικός για την τοπική οικονομία λόγω της μεγάλης αλυσίδας αξίας του (με μοντέλο υπολογισμού συνολικής συνεισφοράς κατά IOBE η συνεισφορά στο ΑΕΠ ανέρχεται σε € 505 εκ. και η συνολική απασχόληση σε 10.700 εργαζόμενους το 2011 ενώ ανοδικές τάσεις στις διεθνείς αφίξεις αντιστρέφουν την παραδοσιακή «εσωστρεφή» εικόνα και του προσδίδουν εικόνα «αναδυόμενου» κλάδου). Ο κλάδος χρειάζεται σχεδιασμό ενιαίων «τουριστικών προορισμών» που να απαντούν σε αντίστοιχη ζήτηση ενώ στο πεδίο της προσφοράς διακρίνονται χαμηλά χαρακτηριστικά και χωρική / χρονική ανισοκατανομή (π.χ. κορεσμός σε θάσο και παραλιακή ζώνη Καβάλας, έλλειψη προσφοράς στο εσωτερικό / υψηλή ζήτηση στους θερινούς μήνες), ανάγκες για ειδική τουριστική υποδομή και παροχή υπηρεσιών για «εναλλακτικό» ή ειδικό τουρισμό. Για τον τομέα, η στρατηγική της Περιφέρειας στοχεύει σε μετασχηματισμό της σε **τουριστικό προορισμό αριστείας** βελτιώνοντας 20% τους βασικούς δείκτες επίδοσης, εκμεταλλευόμενη τις ανερχόμενες αγορές, επενδύοντας σε δυναμικές ΜΜΕ και αξιοποιώντας τα ολοκληρωμένα εργαλεία. Ως τέτοια προσδιορίζει τη διεύρυνση του προϊόντος μέσω οργανωτικών και προωθητικών καινοτομιών (ενιαίο σύστημα οργάνωσης, λειτουργίας και διαχείρισης φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, αγροδιατροφικού και βιοτεχνικού τομέα σε δίκτυο τουρισμός / πολιτισμός, δικτύωση τουριστικού κλάδου με άλλους που τον επηρεάζουν άμεσα όπως εστίαση, μεταφορές, εμπόριο, μεταποίηση, ενίσχυση τουριστικών δικτύων και ολοκληρωμένων τουριστικών) και την προσέλκυση επενδύσεων παροχής υπηρεσιών σε εμπεδωμένους ή αναδυόμενους κλάδους (πολιτιστικός τουρισμός, οικοτουρισμός, ιατρικός, θρησκευτικός, χειμερινός, συνεδριακός τουρισμός, γαστρονομικός, κ.α.).

Χωρική διάσταση της ανάπτυξης και χωροταξικό πρότυπο στην Περιφέρεια

Η αναπτυξιακή στρατηγική της Περιφέρειας έχει σαφή χωρική διάσταση που οργανώνεται δια του (υπό έγκριση) Περιφερειακού Πλαισίου Χωρικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης². Κατ' αυτό, από τρία πιθανά σενάρια (1^ο: δεν μεταβάλλεται η αναπτυξιακή πορεία της Περιφέρειας και αυτή παραμένει εξαρτημένη από εξωγενείς

2 Συμπύκνωση στοιχείων και πορισμάτων από το: Θ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ και Συνεργάτες, ΔΙΚΤΥΟ Α.Ε., EUROTEC, Κ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ (2014), ΜΕΛΕΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ, ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ, ΥΠΕΚΑ – Στάδιο Β.1 (δεν έχει εγκριθεί σε πλαίσιο ΥΑ)

παράγοντες και εκτεθειμένη στο γενικό αρνητικό πλαίσιο της ύφεσης, 2^ο: στροφή προς την ενδογενή ανάπτυξη, σταδιακός εκσυγχρονισμός παραγωγικών και κοινωνικών δομών και πολυπαραγοντική ανάπτυξη που αξιοποιεί τα συγκριτικά πλεονεκτήματα και προωθεί διασυνδέσεις για προστιθέμενη αξία, εξωστρέφεια, αυτοδυναμία, και αξιοποίηση υποδομών ως κόμβων διαπεριφερειακών και διασυνοριακών συναλλαγών, 3^ο: επεμβατικό, δραστηκή αλλαγή στρατηγικής προς μεγάλες επενδύσεις και υποδομές για αντιστροφή της κρίσης με δείκτες θετικότερους από την υπόλοιπη χώρα), οργανώνεται χωρικά το 2^ο σε συνδυασμό με το 3^ο.

Η χωρική οργάνωση της επανεκκίνησης της ανάπτυξης συνδέεται με τη στροφή στο νέο πρότυπο που επιβάλλει το ΠΕΠ, ενισχύοντας μεν τις υφιστάμενες παραγωγικές δομές αλλά δημιουργώντας ταυτόχρονα τις δυνατότητες ανασυγκρότησής του προς αύξηση της προστιθέμενης αξίας και συνέργια των επιμέρους παραγωγικών δομών. Η χωρική διάσταση του αναπτυξιακού πρότυπου αντανάκλαται σε συγκεκριμένο Πρότυπο Χωρικής Οργάνωσης της Περιφέρειας³

Σε ό,τι αφορά στον τομέα τουρισμού – πολιτισμού, στο Πρότυπο είναι εμφανής η οργάνωση των πολιτιστικών και τουριστικών πόρων σε μεγάλο βαθμό κατά μήκος ενός «άξονα» περί την Εγνατία Οδό με «επεκτάσεις» δικτύωσης προς άλλες περιοχές συγκέντρωσης πολιτιστικών και τουριστικών πόρων και με συγκεκριμένες «πύλες» τουρισμού και «κέντρα» ανάπτυξης υπηρεσιών (βλ. **Χάρτη 5** στο Παράρτημα Π.1). Ο τουρισμός αναγνωρίζεται ως βασική συνιστώσα της συνολικής οικονομικής δραστηριότητας με στόχο την αειφόρο και ποιοτική ανάπτυξη και το ΠΠΧΣΑΑ εστιάζει στην αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος (ποικιλία και έντονη εναλλαγή μορφής και είδους πόρων, ποικιλία περιοχών ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, μήκος / ποιότητα ακτών, πολιτισμικό κεφάλαιο) και στη δημιουργία ενιαίας τουριστικής ταυτότητας σύμφωνα με τις φυσικές, πολιτισμικές, οικονομικές και κοινωνικές ιδιαιτερότητες κάθε χωρικής ενότητας, αλλά με έμφαση στην προστασία, ανάδειξη και αποκατάσταση του περιβάλλοντος, της πολιτιστικής κληρονομιάς, του τοπίου, των υδατικών πόρων και της βιοποικιλότητας. Η συνολική κατεύθυνση αναδεικνύει μια ταυτότητα της Περιφέρειας ως ένα δίκτυο αξιόλογων προορισμών για διαφοροποιημένες κατηγορίες ζήτησης, με βασικές προτεραιότητες:

- την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου
- την προσέλκυση διαφοροποιημένης ζήτησης (νέοι, τρίτη ηλικία, ομάδες με ειδικά ενδιαφέροντα)
- τον εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος με οργάνωση πόλων έλξης σε ολοκληρωμένα δίκτυα
- την ανάπτυξη υποδομών και δυνατοτήτων για νέες δραστηριότητες με πιστοποιημένες υπηρεσίες
- την ανάπτυξη του «πράσινου» τουρισμού με προστασία και αειφορική διαχείριση του περιβάλλοντος και παροχή πιστοποιημένων φιλικών προς το περιβάλλον υπηρεσιών και προϊόντων.

Η προκύπτουσα χωρική διάρθρωση του τουρισμού (που λαμβάνει συμβατικά υπόψη και το Ειδικό Χωροταξικό Σχέδιο για τον Τουρισμό) «εξισορροπεί» την υφιστάμενη συγκέντρωση δραστηριότητας στις νότιες παραθαλάσσιες και νησιωτικές περιοχές με προτεινόμενη επικέντρωση και σε περιοχές με εναλλακτικό τουρισμό, αρχαιολογικούς χώρους και στοιχεία φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς. Με δεδομένη τη «γραμμική» γεωγραφική διάταξη της Περιφέρειας, η αναγκαιότητα αξιοποίησης του «κεντρικού» της Άξονα περί την Εγνατία για τη διασύνδεση των επιμέρους περιοχών καθίσταται προφανής (βλ. **Χάρτη 6** στο Παράρτημα Π.1).

Για την εξειδίκευση της Περιοχής Παρέμβασης της Ο.Χ.Ε. λαμβάνεται υπόψη και η, ανεξάρτητα από τα ειδικά χωρικά χαρακτηριστικά του τομέα τουρισμού – πολιτισμού, ύπαρξη συγκεκριμένων περιοχών, ζωνών και δικτύων σε άλλες παραγωγικές δραστηριότητες που μπορεί να άπτονται ενισχυτικά, συνοδευτικά ή αποτρεπτικά

3 Υπενθυμίζεται ότι το ΠΠΧΣΑΑ είναι ακόμη προς έγκριση.

προς την Ο.Χ.Ε. ή να προσδιορίζουν συγκεκριμένες δεσμεύσεις έως και θεσμοθετημένες απαγορεύσεις για τις Δράσεις της Ο.Χ.Ε. (βλ. **Χάρτη 7** στο Παράρτημα Π.1). Π.χ., η εντατική γεωργία ασκείται κυρίως στις αρδευόμενες πεδινές περιοχές ενώ πόλοι με βιομηχανική παράδοση εμφανίζονται η Καβάλα (μεγάλες εγκαταστάσεις για πετρελαιοειδή, λιπάσματα και δυνητικές προοπτικές του κλάδου μεταφορών και logistics) και δευτερευόντως Ξάνθη (σχετική κατάρρευση της καπνοβιομηχανίας), Δράμα – Προσοτσάνη (εξόρυξη - επεξεργασία μαρμάρου και βιομηχανία ξυλείας), Κομοτηνή (βιομηχανική περιοχή), Αλεξανδρούπολη – Τραϊανούπολη (σε συνδυασμό με το λιμάνι προοπτική κυρίως ως προς τις συγκοινωνιακές υποδομές και την επικοινωνία με Βαλκανική ενδοχώρα και Εύξεινο Πόντο). Ως προς την ενέργεια, εντοπίζονται το θερμοηλεκτρικό εργοστάσιο παραγωγής με φυσικό αέριο στη βιομηχανική περιοχή Κομοτηνής, υδροηλεκτρικές μονάδες στην ορεινή διέλευση Νέστου, αιολικές και φωτοβολταϊκές συγκεντρώσεις κυρίως σε Έβρο και πεδιάδα της Ξάνθης, αιολικές στα ορεινά της Προσοτσάνης.

Πρόβλημα συνιστά η υπερβολική συγκέντρωση της τουριστικής δραστηριότητας σε 3 ζώνες (ακτή Καβάλας και Θάσος, ακτή Αλεξανδρούπολης) με κινδύνους κορεσμού φέρουσας ικανότητας, συγκρούσεις με άλλες χρήσεις γης και ανταγωνισμό για χρήση των φυσικών πόρων. Ιδιαίτερα στις παράκτιες περιοχές ευαίσθητων οικοσυστημάτων (Νέστου και Έβρου) και στη διαδοχή υγροτόπων, λιμνών και λιμνοθαλασσών, τα ζητήματα αφορούν στην ισορροπημένη αντιμετώπιση δραστηριοτήτων όπως η γεωργία, ο οικοτουρισμός, η επαγγελματική και ερασιτεχνική αλιεία και οι υδατοκαλλιέργειες, ενώ η αστική διάχυση αφορά εκτεταμένη αυθαίρετη δόμηση, ειδικά στη δυτική παράκτια ζώνη Καβάλας, στην παραλιακή ζώνη Αλεξανδρούπολη - Μάκρη ή σε θύλακες της Θάσους. Ειδικά ο παράκτιος χώρος διακρίνεται σε ενότητες: ανάπτυγμα παράκτιου χερσαίου τμήματος και δυο νησιά (Θάσος, Σαμοθράκη), όπου από τις πυκνοκατοικημένες αστικές περιοχές διαχέονται τουριστικές εγκαταστάσεις και παραθεριστική κατοικία ενώ στις υγροτοπικές περιοχές εντοπίζονται οι παραγωγικότερες πεδιάδες της περιφέρειας άρα εμφανίζονται θέματα συγκρούσεων χρήσεων γης. Περιβαλλοντικά προβλήματα προκύπτουν επίσης ως προς τους υδατικούς πόρους (υφάλμυρωση υπόγειων υδροφορέων Ξάνθης, επιβαρημένα υπόγεια υδατικά συστήματα Ορεστιάδας, Δέλτα Έβρου, Δέλτα Νέστου, κ.α.), προβλήματα διασυννοριακής ρύπανσης σε Νέστο και Έβρο.

Το αξιοποιήσιμο για την τουριστική ανάπτυξη οικιστικό δίκτυο της Περιφέρειας είναι πολυκεντρικό, με ένα γραμμικό κορμό μεσαίων κέντρων (Καβάλα, Ξάνθη, Κομοτηνή, Αλεξανδρούπολη), διαφοροποιήσεις ως προς Δράμα και ένα αστικό σύμπλεγμα από Αλεξανδρούπολη μέχρι Ορεστιάδα κατά μήκος του Έβρου. Τα νεώτερα αστικά κέντρα – λιμάνια (Καβάλα, Αλεξανδρούπολη) καθίστανται πρωτεύοντες πόλοι συγκέντρωσης δραστηριοτήτων με αυξημένο ρόλο. Παράλληλα, στον εκτεταμένο ορεινό όγκο εντοπίζεται σύνθετη οικιστική δομή με μεγάλο αριθμό μικρών οικισμών που εξαρτώνται από το αντίστοιχο αστικό κέντρο της Π.Ε., ανισοκατανομή στο χώρο, τάση μετακίνησης πληθυσμού προς το πλησιέστερο ημιαστικό κέντρο και πλήθος εγκαταλελειμμένων οικισμών.

Οι συγκεκριμένες υφιστάμενες ή και θεσμοθετημένες χρήσεις γης και συγκεντρώσεις δραστηριότητας αντανακλώνται στη χωρική κατανομή των τουριστικών μονάδων η οποία αφενός επιβάλλεται να εξισορροπηθεί στα πλαίσια της παρέμβασης της Ο.Χ.Ε. αφετέρου πρέπει να αξιοποιηθεί για την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων στην Περιοχή Παρέμβασης μιας Ο.Χ.Ε. στον τομέα του τουρισμού – πολιτισμού.

Ολοκληρωμένη προσέγγιση στη χωρική ανάπτυξη στην Περιφέρεια

Η Ο.Χ.Ε. της Πολιτιστικής Διαδρομής Εγνατίας Οδού προβλέπεται στο ΠΕΠ 2014-2020 της Περιφέρειας ενταγμένη σε μια συνολική Ολοκληρωμένη προσέγγιση στη χωρική της ανάπτυξη. **Στο ΠΕΠ προτείνονται** ένα έως δύο σχέδια Ο.Χ.Ε. τουρισμού-πολιτισμού σε περιοχές που συγκροτούν δίκτυο πολιτιστικών-φυσικών

πόρων, ένα σε ιδιαίτερα υποβαθμισμένους οικισμούς και οικισμούς Ρομά με στόχο την κοινωνικο-οικονομική ένταξή τους, σχέδια Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης για την αντιμετώπιση πολλαπλών προβλημάτων (κοινωνικο-οικονομικών, περιβαλλοντικών, και κλιματικής αλλαγής) στον αστικό ιστό, και, σε περίπτωση που εκχωρηθούν πόροι από το Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη 2014-2020», υλοποίηση με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων ενός σχεδίου σε μικρούς θύλακες στην ορεινή Ροδόπη για αντιμετώπιση χρόνιων δημογραφικών και κοινωνικο-οικονομικών προβλημάτων και ενός σχεδίου στον παράκτιο χώρο για αντιμετώπιση περιβαλλοντικών και κοινωνικών και προβλημάτων και συγκρούσεων γης.

Οι ορεινές περιοχές καλύπτουν 42,5% της συνολικής έκτασης και 11,2% του πραγματικού πληθυσμού της Περιφέρειας, αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες προκλήσεις (προστασία - βελτίωση – ανάδειξη φυσικού περιβάλλοντος, ενίσχυση τοπικής οικονομικής βάσης, βελτίωση υποδομών και ποιότητας ζωής κατοίκων, ενίσχυση του τοπικού ανθρώπινου δυναμικού, συχνά υπό όρους ενίσχυσης της διακρατικής – διασυνοριακής συνεργασίας) και αποτέλεσαν το αντικείμενο «Ολοκληρωμένου σχεδίου ανάπτυξης για την οροσειρά της Ροδόπης» με τμήμα του (έργα υποδομών - ΕΤΠΑ) να έχει τεθεί σε εφαρμογή στην περίοδο 2007 – 2013.

Ολοκληρωμένη παρέμβαση στην παράκτια ζώνη υπαγορεύεται από την ιδιαίτερη σημασία που έχει η περιοχή περιβαλλοντικά, οικονομικά και πολιτιστικά, με συγκέντρωση υδροβιότοπων, προστατευόμενων περιοχών και σπάνιων ειδών, ύπαρξη μεγάλου αριθμού αξιόλογων εκμεταλλεύσιμων αρχαιολογικών και πολιτιστικών πόρων για τουριστική ανάπτυξη, αλλά και τις συγκρούσεις χρήσεων γης που αυτά συνεπάγονται. Η παράκτια περιοχή καλύπτει το 20,6% της συνολικής έκτασης της Περιφέρειας και εκεί κατοικεί 35% του πραγματικού πληθυσμού της. Έχει εκπονηθεί ολοκληρωμένο σχέδιο και τμήμα του που αφορά σε έργα υποδομών (ΕΤΠΑ) έχει τεθεί σε εφαρμογή στο πλαίσιο της περιόδου 2007 – 2013.

Η Περιφέρεια έχει να αντιμετωπίσει το ζήτημα της ένταξης πληθυσμών με ιδιαίτερα κοινωνικά ή / και εθνοτικά χαρακτηριστικά συνδυαζόμενα με προβλήματα φτώχειας / αποκλεισμού, με συγκέντρωση Ρομά σε υποβαθμισμένες γειτονιές στα περίχωρα του αστικού χώρου, Πομάκων στα ορεινά σύνορα Ελλάδας-Βουλγαρίας και άλλων ομάδων σε αστικά κέντρα (Ξάνθη, Κομοτηνή κυρίως) και στην πεδινή αγροτική ζώνη Ξάνθης, Ροδόπης. Η υψηλή συμμετοχή των πληθυσμών στον αγροτικό τομέα και η προσήλωσή τους σε παραδοσιακές μορφές καλλιέργειας, η περιορισμένη συμμετοχή τους σε επιχειρηματικές δραστηριότητες, υπηρεσίες τεχνολογίας και τουρισμού και η ανεπάρκεια έργων υποδομής στις περιοχές, ευνοούν την επέκταση των φαινομένων φτώχειας. Σε αυτά προστίθενται προβλήματα κοινωνικού αποκλεισμού που έχουν πρόσφατα δημιουργηθεί ή επιδεινωθεί λόγω της κρίσης σε όλες τις ομάδες πληθυσμού και περιοχές: ενδοπεριφερειακά παρατηρείται αύξηση των περιοχών που βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας μεταξύ 2009 και 2012: η περιοχή Οργάνης Ροδόπης είναι η «φτωχότερη» της Περιφέρειας και ακολουθούν οι Σάπες και Ίασμος. Στην ΠΕ Ξάνθης «φτωχότερες» περιοχές είναι Εχίνος και Εύλαλος, στην ΠΕ Καβάλας υπάρχουν αντιθέσεις αλλά με την πλειονότητα πάνω από το όριο, η ΠΕ Έβρου παρουσιάζει περιοχές εμφανώς κάτω του ορίου (Πέπλος, Μεταξάδες, Πύθιο) ενώ η ΠΕ Δράμας παρουσιάζει ομαλότερη εικόνα (βλ. **Χάρτη 8** στο Παράρτημα Π.1).

Η Περιφέρεια θα υλοποιήσει ολοκληρωμένη χωρική παρέμβαση για ένταξη των Ρομά και άλλων μειονεκτούντων πληθυσμών, στα πλαίσια στρατηγικής κοινωνικής ένταξης που περιλαμβάνει (α) χαρτογράφηση περιοχών και αναγνώριση διαφορετικών επιπέδων στέρξης, (β) διαβούλευση με ενδιαφερόμενους φορείς για να προσδιοριστούν οι προτεραιότητες και προκλήσεις στις υποβαθμισμένες συνοικίες και (γ) επικαιροποίηση των τοπικών υπηρεσιών, διαθέσιμων πόρων και του περιβάλλοντος των τοπικών κοινοτήτων / κοινωνιών. Η ολοκλήρωση των διαδικασιών αυτών θα διασφαλίσει την ανάπτυξη ολοκληρωμένου πλέγματος παρεμβάσεων, μέσω των οποίων προωθείται η κοινωνική ένταξη και η καταπολέμηση της φτώχειας των ευάλωτων και ειδικών ομάδων.

Σε σύγκριση με την Ο.Χ.Ε. της Πολιτιστικής Διαδρομής Εγνατίας Οδού, και για να προσδιοριστεί η τάξη μεγέθους της παρέμβασης ως προς τις λοιπές προτεινόμενες, ποιοτική αξιολόγηση τους με χρήση των κριτηρίων της Εγκυκλίου, δίνει τα πορίσματα του επόμενου Πίνακα. Εκτιμάται ότι το πρόγραμμα για τους Ρομά θα αποτελεί ολοκληρωμένη χωρική προσέγγιση εφόσον τεκμηριωθεί ο χωρικός χαρακτήρας του (στην ουσία καλύπτει όλη την επικράτεια της ΑΜΘ), ενώ το πρόγραμμα Ροδόπης έχει σαφή χωρική διάσταση αλλά είναι αμφίβολο αν θα μπορούσαν να επιτευχθούν συνέργιες μεταξύ παρεμβάσεων λόγω της γεωγραφικής διασποράς των πόρων. Τέλος, το πρόγραμμα για την παράκτια ζώνη προσπαθεί να αντιμετωπίσει πολλά διαφορετικά προβλήματα που δεν συνδέονται πάντοτε: συγκρούσεις μεταξύ περιβαλλοντικής προστασίας και επιβαρυντικών ανθρωπογενών δραστηριοτήτων, προβλήματα ανταγωνιστικότητας του παραγωγικού ιστού, ανταγωνισμός μεταξύ διαφορετικών δραστηριοτήτων για κατανάλωση φυσικών πόρων⁴.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Ο.Χ.Ε. (ή και ΤΑΠΤΟΚ) (μΣ = μη σχετικό)

Κριτήρια	Προτεινόμενη Ο.Χ.Ε.			
	Επώνυμες		Ενδεχόμενες	
	Τουρισμού-πολιτισμού	Ρομά	Ορεινός χώρος	Παράκτια ζώνη
ΒΑΣΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ				
Συμφωνία με όρους πρόσκλησης	μΣ	μΣ	μΣ	μΣ
Σαφήνεια ως προς δομή στρατηγικής, ανταπόκριση σε προκλήσεις, προβλήματα, ολοκληρωμένος χαρακτήρας	Εξασφαλίζεται / ολοκληρώνεται	Ισχυρό υπόβαθρο	Συνέχεια σχεδίου	Συνέχεια σχεδίου
Συμβατότητα με ΠΕΠ και άλλα αναπτυξιακά σχέδια/ κείμενα αναφοράς (RIS, χωροταξικά, ...)	Εξασφαλίζεται / ολοκληρώνεται	Στρατηγική φτώχειας	Αναγκαία αναδιάρθρωση	Αναγκαία αναδιάρθρωση
Κριτήρια που αναφέρονται στη δυνατότητα του φορέα ..	μΣ	Άγνωστο	Άγνωστο	Άγνωστο
ΤΕΛΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ				
<u>Κριτήρια για τις χωρικές στρατηγικές:</u>				
Περιοχές με ιδιαίτερα οξυμένα οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα στα οποία έχει συμβάλει η κρίση	Όχι αμέσως (εμμέσως)	Ναι	Ναι	Όχι ιδιαίτερα
Περιοχές αυξημένης ανεργίας, χαμηλού εισοδήματος κατοίκων, φτώχειας	Όχι αμέσως (εμμέσως)	Ναι	Ναι	Όχι ιδιαίτερα
Περιοχές υποβαθμισμένου φυσικού και δομημένου περιβάλλον, αλλαγών χρήσεων γης, αστικής διάχυσης.	Όχι αμέσως (εμμέσως)	Διερεύνηση	μΣ	Διερεύνηση
Περιοχές αστικής ή βιομηχανικής ρύπανσης, προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή.	μΣ	Διερεύνηση	Διερεύνηση	Ειδική διερεύνηση
Περιοχές περιβαλλοντικής υποβάθμισης, έλλειψης πρασίνου και ελεύθερων χώρων	Όχι αμέσως (εμμέσως)	Διερεύνηση	μΣ	Διερεύνηση
Περιοχές με ελλείψεις βασικών υποδομών / υπηρεσιών για κινητικότητα / ένταξη ΑΜΕΑ	Όχι αμέσως (εμμέσως)	μΣ	Όχι αμέσως (εμμέσως)	Όχι αμέσως (εμμέσως)
Περιοχές αποβιομηχάνισης, εγκαταλελειμμένων ζωνών	μΣ	μΣ	μΣ	μΣ
Περιοχές με ελλείψεις κοινωνικών υποδομών και δομών/ υπηρεσιών, συγκέντρωσης μειονεκτικών ομάδων ...	μΣ	Στρατηγική φτώχειας	Διερεύνηση	Όχι αμέσως (εμμέσως)

4 Σύνθεση πληροφοριών και πορισμάτων από το κείμενο εργασίας της Ομάδας Χωρικού Σχεδιασμού κατά τη διαδικασία εκπόνησης του ΠΕΠ 2014-2020, ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΣΤΗ ΧΩΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΠΕΠ 2014-2020 ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑΚΗΣ (DRAFT & ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ).

Περιοχές ιδιαίτερου πολιτισμικού χαρακτήρα.
Περιοχές με προβλήματα οργανικής σύνδεσης, προσβασιμότητας,
Αστικές περιοχές που συμμετείχαν ή συμμετέχουν ...

Εξασφαλίζεται	μΣ	μΣ	μΣ
Όχι αμέσως (εμμέσως)	μΣ	μΣ	Διερεύνηση
μΣ	μΣ	μΣ	μΣ

Κριτήρια για την αναπτυξιακή δυναμική της Στρατηγικής:

Τοπικές δυνατότητες και χωρική παραγωγική εξειδίκευση και σύνδεση οικονομικής ανάκαμψης με ...
Καταλληλότητα προτεραιοτήτων και δράσεων για κάλυψη τοπικών αναγκών και προοπτικής,
Ρεαλιστικότητα προϋπολογισμού, ισόρροπη κατανομή πόρων μεταξύ επενδυτικών προτεραιοτήτων και
Ορατά και μετρήσιμα αναμενόμενα αποτελέσματα σε σχέση με το ΠΕΠ

Εξασφαλίζεται / ολοκληρώνεται	Διερεύνηση	Διερεύνηση	Διερεύνηση
Εξασφαλίζεται / ολοκληρώνεται	μΣ	Συνέχεια σχεδίου	Συνέχεια σχεδίου
Εξασφαλίζεται / ολοκληρώνεται	Στρατηγική φτώχειας	Συνέχεια σχεδίου	Συνέχεια σχεδίου
Εξασφαλίζεται / ολοκληρώνεται	Στρατηγική φτώχειας	Διερεύνηση	Διερεύνηση

Κριτήρια ολοκληρωμένου χαρακτήρα της στρατηγικής:

Συνεκτικότητα των τομεακών δράσεων για τη συγκεκριμένη χωρική ενότητα
Ικανό / αντιπροσωπευτικό εταιρικό σχήμα
Συνδυασμός περισσότερων Ταμείων

Εξασφαλίζεται / ολοκληρώνεται	Στρατηγική φτώχειας	Διερεύνηση	Διερεύνηση
μΣ	Άγνωστο	Άγνωστο	Άγνωστο
Ναι	Ναι	Αναγκαίως	Αναγκαίως

Παράλληλα με τη συγκεκριμένη Ο.Χ.Ε. (και τις υπόλοιπες προτεινόμενες ή υπό σχεδιασμό), η Ολοκληρωμένη Προσέγγιση του ΠΕΠ στη Χωρική Ανάπτυξη δεσμεύει συγκεκριμένους πόρους για Ο.Χ.Ε. Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης, στο πλαίσιο ανταγωνιστικής διαδικασίας μεταξύ των ενδιαφερόμενων Αστικών Αρχών. Επίσης, η διαδικασία εξειδίκευσης του εργαλείου της Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων προχωρεί από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και τροφίμων στα πλαίσια του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 και με βάση την πρόβλεψη αντίστοιχης κατανομής πόρων σε κάθε Περιφέρεια.

Τόσο με τις Ο.Χ.Ε. για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη που τελικώς θα επιλεγούν, όσο και με όποιες από τις άλλες προτεινόμενες Ο.Χ.Ε. τελικώς προωθηθούν όσο και με τα σχέδια Τ.Α.Π.Το.Κ. που τελικώς θα προκύψουν, η Ο.Χ.Ε. της Πολιτιστικής Διαδρομής της Εγνατίας Οδού θα **πρέπει να συνεργήσει**, υπό όρους όμως και προ-υποθέσεις που δεν είναι ακόμη πλήρως γνωστοί. Προς το παρόν, μόνον ως προς τα σχέδια Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης μπορούν να προδιαγραφούν οι συνέργιες, καταρχήν στο επίπεδο των Δράσεων (βλ. επόμενα κεφάλαια 3.1 και 3.2).

ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΙ ΤΟΜΕΑ

Τα κυριότερα προβλήματα και προκλήσεις ως προς τον τομέα, στην Περιφέρεια αναδεικνύονται στο Στρατηγικό και Επιχειρησιακό Σχέδιο Τουριστικής Ανάπτυξης (υπό έγκριση) το οποίο αναμένεται αντιστοίχως προς τα προβλήματα και προκλήσεις να ορίσει τους συνολικούς στόχους, μέτρα πολιτικής και κεντρικές παρεμβάσεις για το σύνολο του τομέα στο σύνολο της έκτασης της Περιφέρειας.

Η διενεργηθείσα Ανάλυση Δυνατοτήτων – Αδυναμιών – Προοπτικών – Απειλών, διερευνώμενη υπό το πρίσμα της δημιουργίας μιας Ο.Χ.Ε. για τον τομέα στην Περιφέρεια, δίνει τα ακόλουθα συνοπτικά πορίσματα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ Δ-Α-Ε-Α (SWOT)

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΑΦΕΤΗΡΙΑΣ ⁵		ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ
Δυνατότητες		
Κομβική γεωπολιτική θέση. Πύλη της Ελλάδας, των Βαλκανίων και της Ευρώπης.		Σημαντικό
Ένα μεγάλο αστικό κέντρο ανά περιφερειακή ενότητα και πολλά διάσπαρτα ημιαστικά – αγροτικά κέντρα στην ύπαιθρο και την ενδοχώρα.		Όχι ιδιαίτερα
Γειννίαση με το δεύτερο μεγαλύτερο αστικό κέντρο της Ελλάδας, τη Θεσσαλονίκη.		Σχετικά σημαντικό
Αναπτυγμένες μεταφορικές υποδομές (Εγνατία οδός, σιδηροδρομικό δίκτυο, δύο διεθνή αεροδρόμια, δύο διεθνή λιμάνια).		Πολύ σημαντικό
Πολύ καλή προσβασιμότητα μέσω Εγνατίας προς την Ευρώπη, Βαλκάνια, Τουρκία.		
Υψηλό αίσθημα ασφάλειας των επισκεπτών από πλευράς υπηρεσιών υγείας.		Σημαντικό
Εκτεταμένη παράκτια ζώνη, προσβάσιμη με καθαρές παραλίες, γαλάζια σημαία.		
Πλούσιοι, υψηλής οικολογικής αξίας και φήμης περιβαλλοντικοί πόροι ικανοί να στηρίξουν την ανάπτυξη θεματικού τουρισμού με άξονα το περιβάλλον.		Για συνέργιες με άλλες μορφές τουρισμού
Υπαρξη τεσσάρων (4) φορέων διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών.		
Ιδιαίτερη πολιτισμική ταυτότητα, πλούσιο πολιτιστικό απόθεμα με πολιτιστικούς, ιστορικούς και αρχαιολογικούς χώρους παγκόσμιας και εθνικής εμβέλειας, και πολιτιστικούς θεσμούς με φήμη, γεωγραφική διασπορά και διαχρονική παρουσία.		ΚΕΝΤΡΙΚΟ
Γαστρονομικός πλούτος και πολυπολιτισμική κουζίνα, αρκετά προϊόντα υψηλής αξίας στον πρωτογενή τομέα (ΠΟΠ, ΠΓΕ) και πολλά παραδοσιακά φημισμένα προϊόντα.		Για συνέργιες με άλλες μορφές τουρισμού
Σημαντική διασύνδεση πρωτογενούς παραγωγής με διατροφικό τομέα και τουρισμό		
Ικανοποιητική τουριστική κίνηση, 6 ^η Περιφέρεια αφίξεων και διανυκτερεύσεων.		Σημαντικό
Υπαρξη σημαντικής τουριστικής κίνησης και πέραν περιόδου αιχμής και αυξημένη τουριστική κίνηση τη χειμερινή περίοδο σε λιγότερο καλοκαιρινούς προορισμούς		
Υπαρξη ναυλωμένων πτήσεων τύπου Charter για το αεροδρόμιο της Καβάλας από περιοχές της Δυτικής και Κεντρικής Ευρώπης με προορισμό την Καβάλα και τη Θάσο.		Πολύ σημαντικό
Τρίτη τουριστική επιλογή ως προορισμού στη ΒΕ μετά Χαλκιδική και Θεσσαλονίκη.		
Υπαρξη ικανοποιητικών ειδικών τουριστικών υποδομών (χιονοδρομικό κέντρο, πίστες ανεμοπτερισμού, δραστηριότητες στην ύπαιθρο, κέντρα λουτροθεραπείας		Για συνέργιες με άλλες μορφές τουρισμού
Τοποθέτηση του τουρισμού στον πυρήνα των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων		ΚΕΝΤΡΙΚΟ
Αδυναμίες		
Χαμηλοί ρυθμοί ανάπτυξης και σταδιακή μείωση του περιφερειακού ΑΕΠ		Όχι ιδιαίτερως συναφή
Μικρή συμμετοχή του τουριστικού τομέα στο Περιφερειακό ΑΕΠ.		
Υψηλό ποσοστό ανεργίας και ειδικά στους νέους.		
Αύξηση των ρυθμών φτωχοποίησης του πληθυσμού.		
Ελλιπής κατάρτιση και επιμόρφωση της παραγωγικής δύναμης της ΑΜΘ σε υπηρεσίες και επαγγέλματα που σχετίζονται με τον τουρισμό.		Σημαντικό
Αδυναμία αξιοποίησης αεροδρομίου Αλεξανδρούπολης ή Καβάλας ως διεθνή κόμβου.		Πολύ σημαντικό

5 Από την Ανάλυση SWOT στο: *ΕΤΑΜ (2015), ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ Α.Μ.Θ., Περιφέρεια Α.Μ.Θ. (υπό έγκριση)*

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΑΦΕΤΗΡΙΑΣ	ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ
Χαμηλές επιδόσεις στις περισσότερες κατηγορίες ανταγωνιστικότητας του τουριστικού τομέα σε σύγκριση με πιο ανεπτυγμένες περιοχές της Ελλάδας.	Σημαντικό
Έλλειψη συνολικής ταυτότητας της περιφέρειας ως ενιαίου τουριστικού προορισμού.	Πολύ σημαντικό
Μικρό % κλινών στο σύνολο χώρας και χαμηλή ποιότητα κλινών	Σημαντικό
Χωρική/χρονική ανισοκατανομή (κορεσμός σε Θάσο και παραλιακή ζώνη Καβάλας, και έλλειψη προσφοράς στο εσωτερικό / υψηλή ζήτηση κατά τους θερινούς μήνες).	
Διαδικασία έκδοσης βίζας 72 ωρών.	(Θεσμικό, γενικό)
Απαγόρευση διέλευσης τουριστικών λεωφορείων από διάβαση Νυμφαίας	Σημαντικό
Ελλιπής αξιοποίηση και προβολή του πολιτιστικού κεφαλαίου.	
Ανεπαρκής κινητοποίηση και συντονισμός αρμοδίων φορέων για προβολή και αξιοποίηση πολιτιστικού κεφαλαίου, ανεπαρκείς συνεργασίες ΟΤΑ, αποσπασματική χρηματοδότηση	Πολύ σημαντικό
Ανυπαρξία κανονιστικών διατάξεων για ενταγμένες περιοχές στο δίκτυο Natura 2000	Για συνέργιες
Απουσία φορέα διαχείρισης τουριστικού προορισμού.	KENTΡΙΚΟ
Προοπτικές	
Η γεωγραφική θέση (σε ακτίνα 400 km 65 εκατομμύρια εν δυνάμει επισκέπτες) - Αξιοποίηση ευρύτερου εξωτερικού γεωγραφικού περιβάλλοντος	Σημαντικό
Μετασχηματισμός ΠΑΜΘ από «ακριτική περιοχή» σε «πύλη χώρας και ΕΕ»	
Υλοποίηση σχεδίου ολοκληρωμένης τουριστικής αξιοποίησης σε χωρικές ενότητες που συγκροτούν δίκτυα πολιτιστικών – φυσικών πόρων (Ο.Χ.Ε.).	KENTΡΙΚΟ
Θετικές τάσεις ως προς ανάπτυξη τουριστικού ρεύματος προς Ελληνική αγορά.	Σημαντικό
Διαρκής τάση ζήτησης τουριστικών προτύπων ειδικών μορφών με αιχμή «διακοπές με δράση» (15% των επισκεπτών στην Ελλάδα ενδιαφέρονται για πολιτισμό).	
Αξιοποίηση των αγροδιατροφικών προϊόντων στο πλαίσιο της διαφοροποίησης του περιφερειακού τουριστικού προϊόντος και της δημιουργίας τουριστικών εμπειριών (γαστρονομικός τουρισμός).	Για συνέργιες με άλλες μορφές τουρισμού
Υπαρξη υψηλής αξίας φυσικών και πολιτιστικών πόρων ικανών να στηρίζουν το σχεδιασμό νέων τουριστικών προϊόντων και τουριστικών πακέτων με έμφαση στον τουρισμό εμπειριών.	KENTΡΙΚΟ
Μετεξέλιξη της ΠΑΜΘ σε τουριστικό προορισμό Αριστείας.	ΣΤΟΧΟΣ
Επέκταση της τουριστικής σεζόν μέσα από το σχεδιασμό και την ανάπτυξη ειδικών τουριστικών προϊόντων.	
Δικτύωση του τουριστικού κλάδου με κλάδους που επηρεάζουν άμεσα το τουριστικό προϊόν (εστίαση, μεταφορές, εμπόριο, μεταποίηση).	Σημαντικό για συνέργιες / δικτύωση
Δημιουργία ανταγωνιστικών τουριστικών προορισμών στη Βόρεια Ελλάδα με άξονες τον πολιτισμό και το περιβάλλον.	
Ένταξη low cost εταιρειών σε περιφερειακά αεροδρόμια της ΑΜΘ.	Σημαντικό
Ένταξη αεροδρομίου Καβάλας στο πλαίσιο αξιοποίησης 14 αεροδρομίων.	
Τουριστική προβολή Πολιτιστικών θεσμών με διαχρονική παρουσία (π.χ. 12 ήμερο, Ελευθέρια, καρναβάλι).	KENTΡΙΚΟ
Αξιοποίηση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών για την προώθηση πολιτιστικών δράσεων μέσα από το JTI target και σε άλλες Π.Ε.	
Αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων της νέας προγραμματικής περιόδου και του ΠΕΠ ΑΜΘ 2014-2020.	Προφανές
Αξιοποίηση διασυνοριακών προγραμμάτων (π.χ. Ελλάδα – Βουλγαρία).	Πολύ σημαντικό

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΑΦΕΤΗΡΙΑΣ ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ	
ΑΠΕΙΛΕΣ	
Η συνέχιση της συρρίκνωσης του Περιφερειακού ΑΕΠ.	Μη άμεσο
Οι οικονομικές εξελίξεις και η οικονομική κρίση στην Ελλάδα σε συνάρτηση με το γεγονός που επηρεάζει την εγχώρια τουριστική ζήτηση.	Σημαντικό
Αρνητικό περιβάλλον για την επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα.	Όχι ιδιαίτερα
Υπέρβαση της φέρουσας ικανότητας στις τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές και απώλεια ελκυστικότητας και ανταγωνιστικότητάς τους.	Για συνέργιες με άλλες μορφές τουρισμού
Κίνδυνος υποβάθμισης περιβαλλοντικών πόρων και οικοσυστημάτων.	
Συνέχιση τουριστικής υπερσυγκέντρωσης σε συγκεκριμένους τουριστικούς θύλακες	Σημαντικό
Αναποτελεσματικότητα στην αξιοποίηση και προστασία του περιβαλλοντικού κεφαλαίου λόγω της περιπλοκότητας του θεσμικού πλαισίου και τις συχνές επικαλύψεις αρμοδιοτήτων.	
Διαιώνιση των χαμηλών συνεργιών των ΟΤΑ με την Περιφέρεια στον τομέα της διαχείρισης περιβαλλοντικών και πολιτιστικών πόρων.	
Μονοδιάστατη τουριστική ανάπτυξη βασισμένη στο μαζικό τουρισμό.	Σημαντικό
Ευμετάβλητη τουριστική αγορά και έντονος διεθνής και ευρωπαϊκός ανταγωνισμός.	Σημαντικό
Αδυναμία σχεδιασμού ενιαίας τουριστικής προβολής και ταυτότητας.	KENTΡΙΚΟ
Ανεξέλεγκτη ή προβληματική διάθεση Στερεών Αποβλήτων και η μόλυνση του περιβάλλοντος και της παράκτιας ζώνης.	Όχι ιδιαίτερα
Έλλειμμα σχεδιασμού σε περιοχές ειδικού ενδιαφέροντος με ιδιαίτερο φυσικό κάλος και τουριστικό ενδιαφέρον (περιοχές του Δικτύου NATURA 2000, παράκτιες, νησιωτικές, ορεινές).	Για συνέργιες με άλλες μορφές τουρισμού

Συμπερασματικά:

- Σύμφωνα με το δυναμικό που διαθέτει, η Περιφέρεια μπορεί να αποτελέσει πολιτιστικό και τουριστικό πόλο αν προχωρήσει σε ανάδειξη ιστορικών τόπων με οργανωμένο σχεδιασμό και συνεργασία των φορέων.
- Συνδυάζει ποικιλία από παραδοσιακά χαρακτηριστικά παράλληλα με ευρύ φάσμα στοιχείων που εισάγονται από τη Δυτική Ευρώπη, ενώ η τοπική αρχιτεκτονική παράδοση αντανάκλα την πλούσια πολιτική, κοινωνική και οικονομική ιστορία της περιοχής. Σημεία αναφοράς αποτελούν οι φημισμένοι αρχαιολογικοί χώροι, τα μνημεία βυζαντινής, μεσαιωνικής και οθωμανικής περιόδου, καθώς και η πλούσια πολιτιστική κληρονομιά, την οποία χαρακτηρίζει η αρμονική συνύπαρξη της χριστιανικής και της μουσουλμανικής παράδοσης (ατμοσφαιρικές παλιές πόλεις κι ένα ιδιαίτερο πολιτιστικό χαρμάνι που ορίζει κάθε σου βήμα - για Ξάνθη και Κομοτηνή, καθημερινότητα ενός τόπου βαθιά «πολιτισμένου», ξεχωριστή πολιτιστική και ιστορική κληρονομιά της Κομοτηνής)
- Το πλεόνασμα φυσικών και πολιτιστικών πόρων της Περιφέρειας δίνει προοπτικές, ώστε ο γενικός κλάδος του εναλλακτικού τουρισμού να αποτελέσει όχι απλώς συμπληρωματικό του λοιπού εισοδήματος ή του κυρίαρχου τουρισμού, αλλά μοχλό ανάπτυξης της περιοχής.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΜΕΑ – ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟΣ ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΣΤΟΧΩΝ για την Ο.Χ.Ε.

ΑΠΕΙΛΕΣ / ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ / ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	ΣΤΟΧΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ Ο.Χ.Ε.
Οι οικονομικές εξελίξεις και η οικονομική κρίση στην Ελλάδα σε συνάρτηση με το γεγονός που επηρεάζει την εγχώρια τουριστική ζήτηση. Ευμετάβλητη τουριστική αγορά και έντονος διεθνής και ευρωπαϊκός ανταγωνισμός. Χαμηλές επιδόσεις στις περισσότερες κατηγορίες ανταγωνιστικότητας του τουριστικού τομέα σε σύγκριση με πιο ανεπτυγμένες περιοχές της Ελλάδας. Μικρό % κλινών στο σύνολο χώρας και χαμηλή ποιότητα κλινών	Ικανοποιητική τουριστική κίνηση, 6η Περιφέρεια αφίξεων και διανυκτερεύσεων. Τρίτη τουριστική επιλογή ως προορισμού στη ΒΕ μετά Χαλκιδική και Θεσσαλονίκη Ύπαρξη σημαντικής τουριστικής κίνησης και πέραν περιόδου αιχμής και αυξημένη τουριστική κίνηση τη χειμερινή περίοδο σε λιγότερο καλοκαιρινούς προορισμούς Η γεωγραφική θέση (σε ακτίνα 400 km 65 εκατομμύρια εν δυνάμει επισκέπτες) - Αξιοποίηση ευρύτερου εξωτερικού γεωγραφικού περιβάλλοντος Μετασχηματισμός ΠΑΜΘ από «ακριτική περιοχή» σε «πύλη χώρας και ΕΕ» Θετικές τάσεις ως προς ανάπτυξη τουριστικού ρεύματος προς Ελληνική αγορά.	Δημιουργία πολυσύνθετων πόλων αξιοποίησης πολιτιστικών πόρων και παροχής ολοκληρωμένων τουριστικών υπηρεσιών. Σύνδεση των επενδύσεων στους τομείς πολιτισμού και τουρισμού που έχουν πραγματοποιηθεί ή ολοκληρώνονται στην Περιφέρεια
Συνέχιση τουριστικής υπερσυγκέντρωσης σε συγκεκριμένους τουριστικούς θύλακες Χωρική/χρονική ανισοκατανομή (κορεσμός σε Θάσο και παραλιακή ζώνη Καβάλας, και έλλειψη προσφοράς στο εσωτερικό / υψηλή ζήτηση κατά τους θερινούς μήνες).	Ένα μεγάλο αστικό κέντρο ανά περιφερειακή ενότητα και πολλά διάσπαρτα ημιαστικά – αγροτικά κέντρα στην ύπαιθρο και την ενδοχώρα. Γεινίαση με το δεύτερο μεγαλύτερο αστικό κέντρο της Ελλάδας, τη Θεσσαλονίκη. Αξιοποίηση διασυνοριακών προγραμμάτων (π.χ. Ελλάδα – Βουλγαρία). Ύπαρξη ικανοποιητικών ειδικών τουριστικών υποδομών (χιονοδρομικό κέντρο, πίστες ανεμοπερισμού, δραστηριότητες στην ύπαιθρο, κέντρα λουτροθεραπείας Αξιοποίηση αγροδιατροφικών προϊόντων στο πλαίσιο διαφοροποίησης τουριστικού προϊόντος και δημιουργίας τουριστικών εμπειριών (γαστρονομικός τουρισμός).	Δημιουργία πολυσύνθετων πόλων αξιοποίησης πολιτιστικών πόρων και παροχής ολοκληρωμένων τουριστικών υπηρεσιών. Σύνδεση των πολυσύνθετων πόλων σε ενιαίο δίκτυο με άξονα την Εγνατία Οδό για ενίσχυση συνολικά της ελκυστικότητας και για προώθηση της διάχυσης αποτελεσμάτων και θετικών επιπτώσεων κατά μήκος του άξονα.
Μονοδιάστατη τουριστική ανάπτυξη βασισμένη στο μαζικό τουρισμό. Έλλειψη συνολικής ταυτότητας της περιφέρειας ως ενιαίου τουριστικού προορισμού. Ελλιπής αξιοποίηση και προβολή του πολιτιστικού κεφαλαίου.	Διαρκής τάση ζήτησης τουριστικών προτύπων ειδικών μορφών με αιχμή «διακοπές με δράση» (15% των επισκεπτών στην Ελλάδα ενδιαφέρονται για πολιτισμό). Τουριστική προβολή Πολιτιστικών θεσμών με διαχρονική παρουσία (π.χ. 12 ήμερο, Ελευθέρια, καρναβάλι). Δημιουργία ανταγωνιστικών τουριστικών προορισμών στη Βόρεια Ελλάδα με άξονες τον πολιτισμό και το περιβάλλον. Γαστρονομικός πλούτος και πολυπολιτισμική κουζίνα, αρκετά προϊόντα υψηλής αξίας στον πρωτογενή τομέα (ΠΟΠ, ΠΓΕ) και παραδοσιακά φημισμένα προϊόντα.	Δημιουργία πολυσύνθετων πόλων αξιοποίησης πολιτιστικών πόρων και παροχής ολοκληρωμένων τουριστικών υπηρεσιών. Σύνδεση των επενδύσεων στους τομείς πολιτισμού και τουρισμού που έχουν πραγματοποιηθεί ή ολοκληρώνονται στην Περιφέρεια

ΑΠΕΙΛΕΣ / ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ / ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	ΣΤΟΧΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ Ο.Χ.Ε.
Αδυναμία αξιοποίησης αεροδρομίου	Ύπαρξη ναυλωμένων πτήσεων τύπου Charter για το αεροδρόμιο της Καβάλας από περιοχές της Δυτικής και Κεντρικής Ευρώπης με προορισμό την Καβάλα και τη Θάσο. Αναπτυγμένες μεταφορικές υποδομές (Εγνατία οδός, σιδηροδρομικό δίκτυο, δύο διεθνή αεροδρόμια, δύο διεθνή λιμάνια). Πολύ καλή προσβασιμότητα μέσω Εγνατίας προς την Ευρώπη, Βαλκάνια, Τουρκία. Κομβική γεωπολιτική θέση. Πύλη της Ελλάδας, των Βαλκανίων και της Ευρώπης. Ένταξη low cost εταιρειών σε περιφερειακά αεροδρόμια της ΑΜΘ. Ένταξη αεροδρομίου Καβάλας στο πλαίσιο αξιοποίησης 14 αεροδρομίων.	Σύνδεση των πολυσύνθετων πόλων σε ενιαίο δίκτυο με άξονα την Εγνατία Οδό για ενίσχυση συνολικά της ελκυστικότητας και για προώθηση της διάχυσης αποτελεσμάτων και θετικών επιπτώσεων κατά μήκος του άξονα.
Ανεπαρκής κινητοποίηση και συντονισμός αρμοδίων φορέων για προβολή και αξιοποίηση πολιτιστικού κεφαλαίου, ανεπαρκείς συνεργασίες ΟΤΑ, αποσπασματική χρηματοδότηση Ελλιπής κατάρτιση και επιμόρφωση σε υπηρεσίες και επαγγέλματα που σχετίζονται με τον τουρισμό. Αναποτελεσματικότητα στην αξιοποίηση και προστασία περιβαλλοντικού κεφαλαίου λόγω περιπλοκότητας θεσμικού πλαισίου, επικάλυψης αρμοδιοτήτων και χαμηλών συνεργιών ΟΤΑ με Περιφέρεια στον τομέα της διαχείρισης περιβαλλοντικών και πολιτιστικών πόρων.	Σημαντική διασύνδεση πρωτογενούς παραγωγής με διατροφικό τομέα και τουρισμό Υψηλό αίσθημα ασφάλειας των επισκεπτών από πλευράς υπηρεσιών υγείας.	Λειτουργική, αποτελεσματική, αποδοτική και αναπτυξιακά επωφελής σύνδεση στην Περιφέρεια του Πολιτισμού, της Επιχειρηματικότητας και του Περιβάλλοντος Κάλυψη των κενών και ελλείψεων σε τομείς που συνεργούν στην τουριστική / πολιτιστική ανάπτυξη: ανθρωπίνοι πόροι, στοχευμένες επενδύσεις, τεχνολογική και οργανωτική καινοτομία.
Έλλειμμα σχεδιασμού σε περιοχές ειδικού ενδιαφέροντος με ιδιαίτερο κάλλος και ενδιαφέρον (περιοχές του Δικτύου NATURA 2000, παράκτιες, νησιωτικές, ορεινές). Υπέρβαση φέρουσας ικανότητας στις τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές και απώλεια ελκυστικότητας. Κίνδυνος υποβάθμισης περιβαλλοντικών πόρων και οικοσυστημάτων. Ανυπαρξία κανονιστικών διατάξεων για ενταγμένες περιοχές στο δίκτυο Natura 2000 Προβληματική διάθεση Στερεών Αποβλήτων και μόλυνση περιβάλλοντος παράκτιας ζώνης	Εκτεταμένη παράκτια ζώνη, προσβάσιμη με καθαρές παραλίες, γαλάζια σημαία. Πλούσιοι, υψηλής οικολογικής αξίας και φήμης περιβαλλοντικοί πόροι ικανοί να στηρίξουν την ανάπτυξη θεματικού τουρισμού με άξονα το περιβάλλον. Ύπαρξη τεσσάρων (4) φορέων διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών.	Λειτουργική, αποτελεσματική, αποδοτική και αναπτυξιακά επωφελής σύνδεση στην Περιφέρεια του Πολιτισμού, της Επιχειρηματικότητας και του Περιβάλλοντος Κάλυψη των κενών και ελλείψεων σε τομείς που συνεργούν στην τουριστική / πολιτιστική ανάπτυξη: ανθρωπίνοι πόροι, στοχευμένες επενδύσεις, τεχνολογική και οργανωτική καινοτομία.

ΑΠΕΙΛΕΣ / ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ / ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Αδυναμία σχεδιασμού ενιαίας τουριστικής προβολής και ταυτότητας. Απουσία φορέα διαχείρισης τουριστικού προορισμού	Τοποθέτηση του τουρισμού στον πυρήνα των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων Ιδιαίτερη πολιτισμική ταυτότητα, πλούσιο πολιτιστικό απόθεμα με πολιτιστικούς, ιστορικούς και αρχαιολογικούς χώρους παγκόσμιας και εθνικής εμβέλειας, και πολιτιστικούς θεσμούς με φήμη, γεωγραφική διασπορά και διαχρονική παρουσία. Υλοποίηση σχεδίου ολοκληρωμένης τουριστικής αξιοποίησης σε χωρικές ενότητες που συγκροτούν δίκτυα πολιτιστικών – φυσικών πόρων (Ο.Χ.Ε.). Ύπαρξη υψηλής αξίας φυσικών και πολιτιστικών πόρων ικανών να στηρίξουν το σχεδιασμό νέων τουριστικών προϊόντων και τουριστικών πακέτων με έμφαση στον τουρισμό εμπειριών. Αξιοποίηση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών για την προώθηση πολιτιστικών δράσεων μέσα από το JTI target και σε άλλες Π.Ε. Μετεξέλιξη της ΠΑΜΘ σε τουριστικό προορισμό Αριστείας. Επέκταση της τουριστικής σαιζόν μέσα από το σχεδιασμό και την ανάπτυξη ειδικών τουριστικών προϊόντων. Δικτύωση του τουριστικού κλάδου με κλάδους που επηρεάζουν άμεσα το τουριστικό προϊόν (εστίαση, μεταφορές, εμπόριο, μεταποίηση).
---	--

ΣΤΟΧΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ Ο.Χ.Ε.

Λειτουργική, αποτελεσματική, αποδοτική και αναπτυξιακά επωφελής σύνδεση στην Περιφέρεια του Πολιτισμού, της Επιχειρηματικότητας και του Περιβάλλοντος Ιεράρχηση και ένταξη των επενδύσεων του τομέα πολιτισμού στο συνολικό στρατηγικό και επιχειρησιακό σχεδιασμό τουριστικής ανάπτυξης της Περιφέρειας Κάλυψη των κενών και ελλείψεων σε τομείς που συνεργούν στην τουριστική / πολιτιστική ανάπτυξη: ανθρωπίνι πόροι, στοχευμένες επενδύσεις, τεχνολογική και οργανωτική καινοτομία.
--

Χαμηλή ρυθμοί ανάπτυξης και σταδιακή μείωση του περιφερειακού ΑΕΠ

Μικρή συμμετοχή του τουριστικού τομέα στο Περιφερειακό ΑΕΠ.

Υψηλό ποσοστό ανεργίας και ειδικά στους νέους. Αύξηση των ρυθμών φτωχοποίησης του πληθυσμού.

Η συνέχιση της συρρίκνωσης του Περιφερειακού ΑΕΠ.

Ο Στρατηγικός Στόχος της Ο.Χ.Ε. και όλοι οι Ειδικοί Στόχοι της να συνεργούν με τους στόχους του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης 2014-2020

1.2. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ Ο.Χ.Ε.

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ Ο.Χ.Ε. ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Εκτεταμένη ανάλυση στο 1^ο Παραδοτέο του έργου του Συμβούλου Τεχνικής Υποστήριξης, Κεφάλαιο 2. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ Ο.Χ.Ε. ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ.

Η συνολική τουριστική ανάπτυξη της Περιφέρειας θα ακολουθήσει το **Στρατηγικό και Επιχειρησιακό Σχέδιο Τουριστικής Ανάπτυξης** που αναμένεται να ορίσει τους συνολικούς στόχους, μέτρα πολιτικής και κεντρικές παρεμβάσεις για το σύνολο του τομέα στο σύνολο της έκτασης της Περιφέρειας. Βάσει του Σχεδίου, η Περιφέρεια μπορεί να αποκτήσει δυναμικό χαρακτηριστικό για τη διαμόρφωσή της σε ανταγωνιστικό τουριστικό προορισμό, ιδίως διότι η ιδιαίτερη γεωμορφολογία με τα περιβαλλοντικά, πολιτιστικά και ανθρωπο-λογικά χαρακτηριστικά της, την καθιστούν δυνητικά και βάσιμα, δυναμικό και αναπτυσσόμενο τουριστικό προορισμό.

Τουριστικό Profile της Περιφέρειας

Το τρίπτυχο ΦΥΣΗ – ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ – ΤΟΠΟΣ ορίζεται⁶ ως πυρήνας της τουριστικής ταυτότητας της Περιφέρειας. Η Φύση αποτελεί το σημαντικότερο συγκριτικό πλεονέκτημα της, με ποικιλομορφία και αντιθέσεις, υψηλή οικολογική αξία και βιοποικιλότητα (4 φορείς διαχείρισης προστατευμένων περιβαλλοντικών περιοχών, 28 περιοχές Natura 2000 που καλύπτουν 16% της έκτασης, 18 τόποι Κοινοτικής Σημασίας και 16 Ζώνες Ειδικής Προστασίας, δασικά συστήματα σε περισσότερο από το 50% της συνολικής έκτασης, καλύπτεται από δασικά συστήματα 250.000 είδη πανίδας). Ο Πολιτισμός συνδέεται άμεσα με την ανθρώπινη δραστηριότητα στον προορισμό, εμπλουτίζει το περιεχόμενο και ισχυροποιεί την οντότητα της περιοχής (πολυπολιτισμικό μωσαϊκό μοναδικό σε ολόκληρη την Ελλάδα και στην ευρύτερη περιοχή Βαλκανίων και της Μεσογείου, ο τόπος ανέκαθεν σταυροδρόμι ανθρώπων, ιδεών και πολιτισμών συνθέτοντας (ήθη, έθιμα, παραδόσεις, τέχνες, γεύσεις, γλώσσες, κ.λπ.). Ο Τόπος έρχεται να συνθέσει, συνδυάσει και ενώσει την ανέγγιχτη ενότητα της φύσης με τον πολιτισμό και την ανθρώπινη δραστηριότητα με δυναμική που πηγάζει από μνήμες, ιστορία, σχεδιασμό και νευρικότητες που ενσωματώνει (σύγχρονη δραστηριότητα σε αστικά και ημιαστικά κέντρα που αναπτύσσεται σε ισορροπία με την αγροτική ζωή, αισθητική άλλης εποχής που αποπνέουν οι γραφικοί οικισμοί, νησιά που συμπληρώνουν τη συνθετότητα του τόπου).

ΦΥΣΗ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ και ΤΟΠΟΣ εμπλέκονται με διαφορετικό τρόπο και διαχρονικά στις αναπτυξιακές διαδικα-

⁶ Στο: ΕΤΑΜ (2015), ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ... (υπό έγκριση)

σώες του προορισμού, δεδομένου ότι σηματοδοτούν και τροφοδοτούν την τοπική ταυτότητα, παραπέμπουν συνειρμικά σε εικόνες και παραστάσεις και είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με την ιστορία του τόπου, αλλά και τη σύγχρονη καθημερινότητα των κατοίκων. Οι θετικοί συνειρμοί που δημιουργούνται ανάμεσα στα τρία αυτά δομικά στοιχεία της ταυτότητας του «προορισμού ΠΑΜΘ», συνεπάγονται την ενίσχυση της ελκυστικότητας της ίδιας της περιοχής, την προσέλκυση περισσότερων επισκεπτών, την αύξηση του τουρισμού και τη γενικότερη ανάπτυξη της.

Διαθεσιμότητα γενικών και ειδικών υποδομών

Στην Περιφέρεια ⁷ λειτούργησαν το 2013 21.360 ξενοδοχειακές κλίνες (2,7% της χώρας) κατατάσσοντας την Περιφέρεια στις τελευταίες θέσεις. Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία (Φεβρουάριος 2015) ο αριθμός των κλινών μειώθηκε ελαφρώς και μόνο σε Θάσο, Σαμοθράκη και Π.Ε. Δράμας αυξήθηκαν. Το ξενοδοχειακό δυναμικό δεν είναι ομοιόμορφα κατανομημένο: αυτοσυγκέντρωση στην Π.Ε. Καβάλας (64%) και μάλιστα στη Θάσο (50%.) ενώ οι κλίνες 5**** αποτελούν το 9% των συνολικών (15% στο σύνολο της χώρας (15%). Πέραν των ξενοδοχειακών, λειτουργούν και άλλοι τύποι καταλυμάτων (927 μονάδες), με ποιότητα που δεν είναι ιδιαίτερα ικανοποιητική (μόνο 2% των καταλυμάτων έχουν τέσσερα κλειδιά). Η προσφορά σε καταλύματα περιλαμβάνει επίσης λειτουργία 75 τουριστικών κατοικιών και λίγους παραδοσιακούς ξενώνες και αγροτουριστικές μονάδες κυρίως στην Π.Ε. Έβρου. Τέλος, λειτουργούν συνολικά 15 οργανωμένα κάμπινγκ. Στα κίνητρα των Ευρωπαίων επισκεπτών στο πλαίσιο αναζήτησης τουριστικών προορισμών, γαστρονομία και επιλογές διασκέδασης (27%) κατέχουν σημαντική θέση (βλ. **Χάρτη 9** στο Παράρτημα Π.1).

Σημαντική για έναν προορισμό είναι η δυνατότητα του επισκέπτη να έρθει σε επαφή με την τοπική κοινωνία και αγορά. Στις γενικές υποδομές περιλαμβάνονται επομένως τα οργανωμένα κέντρα πληροφόρησης επισκεπτών, καίρια για τη διάχυση στο χώρο μέσα από παροχή έγκυρης τουριστικής πληροφορίας: τέτοιες υποδομές λειτουργούν σε όλη την Περιφέρεια: το Κέντρο Ενημέρωσης Επισκεπτών στην Αγία Βαρβάρα Δράμας, στην Καβάλα αντίστοιχη δομή για τον προορισμό Καβάλας - Θάσου, στην Ξάνθη το Κέντρο Τουριστικής Ενημέρωσης (εφαρμογή "Ménages" και σημαντικές πληροφορίες σε real time), στη Ροδόπη InfoKiosks (εγκαταλείφθηκαν αλλά γίνεται προσπάθεια αναβίωσης μέσω του έργου Green Spots), στον Έβρο διάσπαρτες υποδομές ενημέρωσης (Τμήμα Τουριστικών Πληροφοριών Δ. Αλεξανδρούπολης, Κέντρο Πληροφόρησης Φορέα Δέλτα Έβρου, Τουριστικό Περίπτερο Σαμοθράκης, Τουριστικό Κέντρο Δ. Φερών, Τουριστικό Περίπτερο Διδυμότειχου και Κέντρο Πληροφόρησης Εθνικού Πάρκου Δαδιάς. Τέλος, η Περιφέρεια με την εφαρμογή «Οδηγός για τον Ταξιδιώτη» έχει συγκεντρώσει σημαντικό υλικό πληροφόρησης προσβάσιμο στο διαδίκτυο και με εφαρμογές smart phone (για την σχετικά πρόσφατη κατάσταση ως προς τις τουριστικές μονάδες).

Ως προς τις Ειδικές Τουριστικές Υποδομές⁸, σε όλη την Περιφέρεια συναντώνται οικοτουριστικές μονάδες, καταφύγια, αναρριχητικές πίστες, ορειβατικά μονοπάτια, ξενώνες, πακέτα υπηρεσιών με πολλά είδη εναλλακτικών δραστηριοτήτων (trekking, rafting, monoraft, canoe-kayak, τοξοβολία, ιππασία, ορεινή ποδηλασία, αλεξίπτωτο πλαγιάς, flying fox, gorge zipline, 4X4, ATV, birdwatching κλπ.). Παρομοίως, υποδομές οινικού τουρισμού (από την Περιφέρεια διέρχεται η Διαδρομή του Κρασιού του Διονύσου, τμήμα των Δρόμων του Κρασιού της Βορείου Ελλάδος), τρία Δασικά χωριά σε Ξάνθη - Δράμα, δύο χιονοδρομικά κέντρα (Δράμα, Καβάλα), συνεδριακές υποδομές σε όλες τις ΠΕ, καζίνο στην Αλεξανδρούπολη. Η Π.Ε. Δράμας διαθέτει ισχυρό κεφάλαιο στον τομέα του οινοτουρισμού και στον τομέα των σπορ του βουνού, Ιαματικά Λουτρά, υποδομές αιωρο-

7 Σύνθεση / συμπύκνωση στοιχείων και πορισμάτων από το Ibid και από το Θ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ και Συνεργάτες, (2014).

8 Συμπύκνωση στοιχείων και πληροφοριών από το : ETAM (2015),

περισμού και αερολέσχη. Στην ΠΕ Καβάλας βρίσκουμε σειρά από ορεινά καταφύγια, αναρριχητικές πίστες, το παλιό χιονοδρομικό κέντρο, τα οινοποιεία της μέσης Διαδρομής του Κρασιού του Διονύσου, τις Ιαματικές Πηγές Ελευθερών και το Πηλοθεραπευτήριο Κρηνίδων, υποδομές για καταδυτικό τουρισμό (σε Πευκάρι, Ποτό, Σκάλα Μαριών, Χρυσή Αμμουδιά, Σκάλα Ραχωνίου και Λιμενάρια, υπηρεσίες κρουαζιέρας, ενοικιάσεις ιστιοπλοϊκών, πακέτα για εκδρομές ψαρέματος. Η Ξάνθη κατέχει τις περισσότερες οικοτουριστικές και αγροτουριστικές υποδομές με κέντρο το Νέστο σε περιοχή από Δάσος Χαϊντούς μέχρι Κεραμωτή, Βιστωνίδα και Πομακοχώρια και επιχειρήσεις trekking, rafting, τοξοβολίας, ορεινής ποδηλασίας, gorge zip line, 4X4, ATV, birdwatching, υπηρεσίες ιππικού τουρισμού και στα Άβδηρα πίστες αιωροπερισμού και υποδομές για θερμισμό. Στην ΠΕ Ξάνθης εντοπίζονται τα Ιαματικά Λουτρά Θερμών, η Λουτρόπολη Ποταμιάς και το Αθλητικό κέντρο Skoda. Ο Έβρος φιλοξενεί οικοτουριστική δραστηριότητα (Κέντρο Πληροφόρησης Δέλτα Έβρου, οικοτουριστικές μονάδες Τυχερού, οικοτουριστικό κέντρο στο Δάσος Δαδιάς, πίστα motocross στις Καστανιές, birdwatching στη Δαδιά, ποδηλατικές διαδρομές περί τα θολωτά γεφύρια Καμηλοπόταμου.), τα Λουτρά Τραιανούπολης, συνεδριακούς χώρους, το Καζίνο Θράκης, καταδυτικά κέντρα και ιαματική πηγή στα Θέρμα Σαμοθράκης, και αποτελεί τον τελευταίο σταθμό της Διαδρομής του Κρασιού του Διονύσου, με αμπελώνες / οινοποιεία σε Αλεξανδρούπολη, Ορεστιάδα, Σουφλί, Δάφνες.

Ζήτηση ⁹

Οι ενδιαφέρουσες ως προς τον τουρισμό-πολιτισμό νέες τάσεις της παγκόσμιας τουριστικής αγοράς είναι ότι:

- οι σύγχρονοι τουρίστες ταξιδεύουν πιο συχνά σε μικρότερης διάρκειας ταξίδια, με αυξημένη ζήτηση για ειδικά προσαρμοσμένες διακοπές, τάση που διευκολύνεται από τη χρήση νέων τεχνολογιών (το διαδίκτυο βασικό μέσο κρατήσεων) με αύξηση ζήτησης για ξενοδοχεία υψηλών κατηγοριών και για τα μη συμβατικά ξενοδοχειακά καταλύματα
- ενισχύεται η μεταστροφή από τις «διακοπές δραστηριοτήτων» προς τις «διακοπές εμπειριών», με θέληση συμμετοχής για νέα γνώση και αυθεντικές συγκινήσεις και επαφή με την τοπική κουλτούρα και τη φύση, ιδίως μεταξύ των ομάδων μεγαλύτερης ηλικίας
- εμφανίζονται αναδυόμενοι προορισμοί, γεγονός που προτρέπει άλλους προορισμούς να αναθεωρήσουν το σχεδιασμό των προϊόντων τους
- το τουριστικό προϊόν σταδιακά επικεντρώνεται σε μεταβλητές που συγκροτούν νέα χαρακτηριστικά της τουριστικής προσφοράς «4^E»: περιβάλλον / καθαρή φύση (Environment) - Πολιτισμός, Ιστορία, Εκπαίδευση (Education) - Μεγάλα γεγονότα (Events) - Διασκέδαση και Ψυχαγωγία (Entertainment).

Ως προς την τουριστική ζήτηση στην Περιφέρεια επισημαίνονται τα εξής:

- το 2013 στην Περιφέρεια αφίχθησαν 1,15 εκ. επισκέπτες (6% των συνολικών της χώρας), μόνο 6,3% με μέσο το αεροπλάνο, ενώ οι υπόλοιποι επισκέπτες ήρθαν οδικώς
- οι διανυκτερεύσεις ήταν 8,2 εκ. (5% των εθνικών) και οι επισκέπτες διέμειναν 7,1 ημέρες (εθνικός μέσος όρος 8,9) και η ζήτηση είναι συγκεντρωμένη στους μήνες Ιούνιο, Ιούλιο και Αύγουστο εποχικότητα (δείκτης συγκέντρωσης CR6 για το διάστημα Μαΐου – Οκτωβρίου με τιμή 87%)
- η ζήτηση είναι εντονότερη από ημεδαπούς (52,96%) ενώ το σύνολο σχεδόν των αλλοδαπών προέρχεται από ευρωπαϊκές χώρες (Γερμανία 16,1% με συρρίκνωση, Ρουμανία - Βουλγαρία με 14,2% και 10,5 και αυξητική

9 Ibid.

τάση, Ηνωμένο Βασίλειο 10%, Σερβία και Μαυροβούνιο 7,7%, Τουρκία 5,2% με αύξηση, Ρωσία 6,5%)

- κατά Π.Ε. καταγράφονται διαφοροποιήσεις με Δράμα και Έβρο να προσελκύουν πέραν της περιόδου αιχμής και τη Ροδόπη να εμφανίζει μεγαλύτερη επισκεψιμότητα Αύγουστο και τον Σεπτέμβριο
- η πληρότητα σε ξενοδοχειακά καταλύματα μειώνεται πολύ σε σχέση με τις τουριστικές Περιφέρειες της χώρας (η υψηλότερη πληρότητα καταγράφεται σε Καβάλα, Ροδόπη και Έβρο)
- το σύνολο της τουριστικής δαπάνης φτάνει τα 373 εκ. € από τα οποία 16,6% σε διαμονή, το 19,4% σε εστιατόρια και μπαρ, σε μετακινήσεις 20%, αγορές και άλλες δαπάνες το 31%, ψυχαγωγία 3,9%.

Ειδικά ως προς την επισκεψιμότητα σε αρχαιολογικούς χώρους, μνημεία και βιοτόπους όπου αναμένεται να προταθούν παρεμβάσεις, είναι ενδεικτική τα τελευταία χρόνια (2007 – 12) η αρνητική εξέλιξη της και ως εκ τούτου ως βασικός στόχος τίθεται η αναστροφή της τάσης ή η ενίσχυση κατά 10% της από το 2012 ανοδικής τάσης, ήτοι κατά 9.929 επισκέπτες (βλ. επόμενο **Πίνακα 4**).

Τουρισμός και «Έξυπνη Εξειδίκευση»¹⁰

Στα πλαίσια της Στρατηγικής για την Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS3) έχει ήδη αναγνωριστεί ο σημαίνων ρόλος του τουρισμού για την ανάπτυξη της Περιφέρειας. Η ανάπτυξη του τουρισμού, εκτός από την άμεση δαπάνη των επισκεπτών επιφέρει πρόσθετες θετικές επιπτώσεις κινητοποιώντας σημαντικό αριθμό παραγωγικών μονάδων που δραστηριοποιούνται για κάλυψη της ζήτησης που δημιουργείται. Η συνεισφορά στην εγχώρια οικονομία διακρίνεται σε άμεση, έμμεση και προκαλούμενη (δηλαδή από το πρόσθετο εισόδημα νοικοκυριών που επηρεάζονται θετικά από τον τουρισμό). Σύμφωνα με το IOBE, η άμεση επίδραση του τουρισμού στο ΑΕΠ της Ελλάδας το 2010 εκτιμάται € 15,2 δισ., η έμμεση € 5,2 δισ. και η προκαλούμενη € 13,9 δισ. Η συνολική επίδραση ανέρχεται σε € 34,4 δισ. Καθώς δεν υπάρχουν διαθέσιμα οικονομικά δεδομένα για την συνολική επίδραση του στην περιφερειακή οικονομία (άμεση, έμμεση και προκαλούμενη) και με βάση το μοντέλο υπολογισμού της συνολικής συνεισφοράς του τουρισμού στο ΑΕΠ κατά IOBE, προσεγγίστηκε το αντίστοιχο μέγεθος για την ΠΑΜ-Θ σε € 505 εκατ. για το 2011. Ομοίως, για την επίδραση στην απασχόληση υπολογίστηκε ότι το 2012 το μέγεθος της (άμεσης, έμμεσης και προκαλούμενης) ανήλθε σε 10.755, ήτοι 5,55% της συνολικής απασχόλησης της Περιφέρειας, τιμή αρκετά χαμηλότερη από τη μέση τιμή της χώρας (1 στους 6 εργαζόμενους).

Η Στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης εστιάζεται σε επιλεγμένους εδραιωμένους τομείς, αλλά και σε αναδυόμενους / υποσχόμενους τομείς όπως ο **τουρισμός** για τον οποίο τίθενται οι εξής προτεραιότητες:

- Δημιουργία ενιαίου συστήματος οργάνωσης, λειτουργίας και διαχείρισης της ένταξης προϊόντων φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, αγροδιατροφικού και βιοτεχνικού τομέα στο δίκτυο τουρισμός / πολιτισμός
- Δικτύωση κλάδου με άλλους που επηρεάζουν άμεσα το τουριστικό προϊόν (εστίαση, μεταφορές, εμπόριο, μεταποίηση) Ενίσχυση τουριστικών δικτύων και ολοκληρωμένων τουριστικών προγραμμάτων / προορισμών
- Προσέλκυση / υποστήριξη επενδύσεων ειδικών μορφών τουρισμού (πολιτιστικός, οικοτουρισμός, ιατρικός, θρησκευτικός, χειμερινός, συνεδριακός, γαστρονομικός, κ.α.).

10 Πηγή: Μ. ΜΕΤΑΞΑΣ, Γ. ΤΟΛΙΑΣ (2014), ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΈΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ, Περιφέρεια Α.Μ.Θ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΟΤΗΤΑ ΜΟΥΣΕΙΩΝ, ΜΝΗΜΕΙΩΝ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΤΟΠΩΝ¹¹

ΜΟΥΣΕΙΟ / ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ / ΟΙΚΟΤΟΠΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ															
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ΜΟΥΣΕΙΑ	25.121	21.855	18.120	14.455	21.852	22.892	34.979	42.865	40.039	41.245	42.253	41.621	46.077	55.062		
Αρχαιολογικό Μουσείο Δράμας					2.342	2.054	2.123	2.839	3.834	2.524	2.156	2.881	2.658	2.972		
Αρχ. Μουσείο Σαμοθράκης - Ιερό Μεγ. Θεών	13.640	11.855	8.932	7.221	7.079	7.946	7.309	8.489	8.217	12.592	8.518	11.096	9.731	7810	11.950	9625
Συλλογή Αρχ/κη Αλεξανδρούπολης																
Συλλογή Αρχ/κη Τραϊανούπολης																
Αρχαιολογικό Μουσείο Θάσου							12.173	14.925	13.748	11.907	15.558	14.809	16.304	15.930		
Αρχαιολογικό Μουσείο Καβάλας					3.386	2.857	2.630	2.326	2.732	2.522	2.105	2.341	3.218	3.327		
Αρχαιολογικό Μουσείο Φιλίππων											2.100	2.279	4.959	6.831		
Αρχαιολογικό Μουσείο Κομοτηνής													702	4.722	6.301	5.521
Αρχαιολογικό Μουσείο Αβδήρων	11.481	10.000	9.188	7.234	9.045	10.035	10.744	14.286	11.508	11.700	11.816	8.215	8.199	8.924	9.063	8.422
Αρχοντικό Ταβανιώτη (Μαρώνεια)													140	1.517	1.133	849
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ	1.992	2.729	4.004	4.360	36.052	44.335	44.172	49.530	52.637	53.061	51.318	52.561	36.841	44.925		
Αρχ. Χώρος Μεσημβρίας-Ζώνης	1.992	2.729	4.004	4.360	4.052	4.235	4.972	4.141	4.538	3.296	3.186	5.450	7.330	10.525	8.889	2.789
Αρχαιολογικός Χώρος Φιλίππων					32.000	40.100	39.200	40.400	41.650	42.662	41.572	40.853	23.304	31.290		
Αρχαίο Θέατρο Μαρώνειας														575	576	1.377
Αρχαιολογικός Χώρος Αβδήρων										2.164	2.604	2.508	2.203	2.535		
ΜΟΥΣΕΙΑ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ	27.113	24.584	22.124	18.815	57.904	67.227	79.151	92.395	92.676	94.306	93.571	94.182	82.918	99.987	-	-
Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Ροδόπης			973	3.984	5.774	7.903	9.012	7.520	9.434	6.504	5.780	3.341	2.768	2.577		
Μουσείο Φυσικής Ιστορίας "Μαΐστρος"													654	3.635	3.532	4.288
Σπήλαιο Πηγών Αγγίτη Ποταμού	12.000	33.000	32.000	25.000	32.000	29.000	23.704	34.586	39.770	37.623	22.301	9.909	15.075	15.829		
Κέντρο Περιβαλ. Εκπαίδευσης - Παρανέστι					3.812	1.136	1.157	3.234	1.205	1.451	5.017	4.427	4.470	8.900		
Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Έβρου						5.220	5.571	9.068	11.293	8.923	6.444	5.140	2.704	3.485		
Φορέας Διαχείρισης ΕΠ ΑΜΘ (ΚΠ Δ. Νέστου)	3.736	2.783	2.571	2.136	το Κ.Π. Δέλτα Νέστου κλειστό				82	432	713	238	1.111	1.307		
Φ.Δ. ΕΠ ΑΜΘ / (Κ.Π. Λιμνών Βιστωνίδας-Ισμαρίδας)	3.884	2.735	2.737	2.403	2.785	1.672	127	1.054	1.528	1.733	1.567	1.693	1.696	2.265		
Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς Λευκίμης Σουφλίου	46.530	43.267	47.934	50.519	47.194	40.057	35.387	41.348	41.414	40.306	14.784	15.585	11.654	10.239	10.520	8517
Φ.Δ. Ε.Π. Δάσους Δαδιάς (Παρατηρητήριο Αρπακτικών Πτηνών)						19.550	16.900	20.427	22.606	21.649	8.363	5.561	5.617	5.709	5.810	5.362
ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	66.150	81.785	86.215	84.042	91.565	104.538	91.858	117.237	127.332	118.621	64.969	45.894	45.649	53.946	--	-

11 Πηγή: Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας - Θράκης

Στις ΚΑΘΕΤΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ της RIS3 της Περιφέρειας έχει περιληφθεί και η:

(3) Διεύρυνση του τουριστικού προϊόντος μέσω οργανωτικών και προωθητικών καινοτομιών όπως:

- i) η δημιουργία ενιαίου συστήματος οργάνωσης, λειτουργίας και διαχείρισης της ένταξης των προϊόντων του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, του αγροδιατροφικού και βιοτεχνικού τομέα στο δίκτυο τουρισμός / πολιτισμός της ΠΑΜ-Θ.
- ii) η δικτύωση του τουριστικού κλάδου με κλάδους που επηρεάζουν άμεσα το τουριστικό προϊόν (εστίαση, μεταφορές, εμπόριο, μεταποίηση).
- iii) η ενίσχυση των τουριστικών δικτύων και των ολοκληρωμένων τουριστικών προγραμμάτων / προορισμών.
- vi) ειδικές μορφές τουρισμού (πολιτιστικός τουρισμός, οικοτουρισμός, θρησκευτικός τουρισμός, ιατρικός, χειμερινός, συνεδριακός, γαστρονομικός, κ.ά.)

στον ΆΞΟΝΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΑΙ ΕΜΠΕΔΩΣΗ ΑΝΑΔΥΟΜΕΝΩΝ ΚΛΑΔΩΝ έχει οριστεί στόχος:

Ολοκλήρωση αλυσίδας αξίας του τομέα τουρισμός-πολιτισμός.

στον ΆΞΟΝΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ, ορίζεται Τύπος Δράσεων:

- δημιουργία ανοικτών δημόσιων δεδομένων και εφαρμογών έξυπνων πόλεων στις πρωτεύουσες νομών, και οι δύο με σκοπό να υποστηρίξουν την ανάπτυξη ολοκληρωμένων λύσεων τουριστικής προβολής και διαχείρισης προορισμού (π.χ. ηλεκτρονική διακυβέρνηση, ηλεκτρονικός τουρισμός – πολιτισμός, ηλεκτρονική ένταξη).

ενώ ο τουρισμός θα αποτελέσει και αντικείμενο των διαδικασιών «ανακάλυψης / προώθησης» που θα αναλάβει η ΔΟΜΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ της RIS3, στο:

Τρίτο Επίπεδο: Τεκμηρίωση και Σχεδιασμός Δράσεων. Συστήνονται Κοινότητες Γνώσης και Καινοτομίας (ΚΓΚ) σε συγκεκριμένους τομείς ενδιαφέροντος. Αυτές είναι άτυπες συμπράξεις που μπορούν να σχηματιστούν από τη δικτύωση ενδιαφερόμενων φορέων που επιτρέπουν διαδικασίες όπως αυτή της επιχειρηματικής ανακάλυψης.

Η ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

Το πολιτιστικό απόθεμα της Περιφέρειας

Η Περιφέρεια διαθέτει υψηλό κεφάλαιο στον τομέα της πολιτιστικής και ιστορικής κληρονομιάς, με πλήθος μνημείων ιστορικού, αρχαιολογικού και θρησκευτικού ενδιαφέροντος όπου ξεχωρίζουν τα αρχαία ιερά και όσα σχετίζονται με το οθωμανικό στοιχείο, αν και καταγράφεται έλλειψη στο επίπεδο πολιτιστικών υποδομών όπως θέατρα και συναυλιακοί χώροι και κατ' επέκταση και στην πολιτιστική εντόπια παραγωγή.

Οι αρχαιολογικοί χώροι, τα μνημεία, τα μουσεία, οι παραδοσιακοί – ιστορικοί οικισμοί που καταγράφονται σε όλες τις Περιφερειακές Ενότητες καταδεικνύουν έναν τόπο στον οποίο αποτυπώνεται ταυτόχρονα η διαρκής παρουσία της ανθρώπινης δημιουργίας και η διαχρονική σύγκλιση των πολιτισμών. Με εξαίρεση κάποια υπερτοπικά προβεβλημένα μνημεία όμως, ο βαθμός αναγνωρισιμότητας και επισκεψιμότητας των πολιτιστικών μνημείων κρίνεται εν γένει χαμηλός, και ένα μεγάλο κομμάτι εξ αυτών δεν είναι ελκυστικό και επισκέψιμο. Σε κάθε Π.Ε. υπάρχει ένας περιορισμένος αριθμός μνημείων που συγκεντρώνει υψηλό βαθμό φήμης και επισκεψιμότητας, ενώ η πλειονότητα παραμένει χαμηλής έως μέτριας αναγνωρισιμότητας σε υπερτοπικό επίπεδο. Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι ο Αρχαιολογικός χώρος των Φιλίππων, το Ιμαρέτ και οι Καμάρες στην Καβάλα, η Αρχαία Αγορά και το κτίριο Ταρσανά στη Θάσο, η Παλιά Πόλη της Ξάνθης, ο Αρχαιολογικός

χώρος της Μαρώνειας στη ΠΕ Ροδόπης και ο Αρχαιολογικός χώρος των Αβδήρων στην ΠΕ Ξάνθης, ο Φάρος της Αλεξανδρούπολης, ο Αρχαιολογικός χώρος Ζώνης και το Ιερό των Μεγάλων Θεών της Σαμοθράκης στην ΠΕ Έβρου. Από την άλλη, υπάρχουν μνημεία που παρότι χαίρουν μεγάλης αναγνωρισιμότητας μεταξύ των ντόπιων και κατέχουν σημαίνουσα θέση στην τοπική ταυτότητα, δεν είναι ιδιαίτερα γνωστά και δημοφιλή εκτός Περιφερειακής Ενότητας, Περιφέρειας ή εκτός των ευρύτερων ορίων της Βορείου Ελλάδος. Κύριοι λόγοι είναι, είτε η ελλιπής προβολή, είτε ο χαμηλός βαθμός ανάδειξης, συντήρησης και προσβασιμότητας. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν το Τέμενος του Χαλίλ Μπέη στην Καβάλα, το κτίριο της Τσανακλείου Σχολής στην Κομοτηνή, η Τοξωτή Γέφυρα του Κομψάτου στη Ροδόπη, το Τέμενος Μεχμέτ (Βαγιαζήτ) στο Διδυμότειχο. Αντίθετα, υψηλότερα ποσοστά επισκεψιμότητας καταγράφονται στον Αρχαιολογικό χώρο των Φιλίππων (16 χλμ. από την Καβάλα), στη Αρχαία Ζώνη (20 χλμ. από την Αλεξανδρούπολη) και στο Ιερό των Μεγάλων Θεών (6 χλμ. από τη Καμαριώτισσα της Σαμοθράκης) γεγονός που μάλλον επηρεάζει και τα ποσοστά των τουριστικών αφίξεων που εμφανίζονται υψηλότερα στα καταλύματα των ΠΕ Καβάλας και Έβρου. Αντίστοιχα είναι και τα ποσοστά επισκεψιμότητας των μουσείων στα συγκεκριμένα μέρη πρώτα σε κίνηση εμφανίζονται τα μουσεία σε Σαμοθράκη, Θάσο και Καβάλα. Η υψηλή τουριστική κίνηση στα καταλύματα, τους αρχαιολογικούς χώρους και τα μουσεία των εν λόγω ΠΕ δεν είναι τυχαία, καθώς τόσο η Καβάλα, όσο και η Αλεξανδρούπολη αποτελούν τις πύλες εισόδου για τα νησιωτικά θέρετρα της Θάσου και της Σαμοθράκης.

Τα περισσότερα μνημεία αποτελούν κομμάτι της ευρύτερης περιαστικής ζώνης των μεγαλύτερων πληθυσμιακών κέντρων της ΠΑΜΘ και το οδικό δίκτυο που οδηγεί σε αυτά κρίνεται εν γένει ικανοποιητικό. Σε κάποιες περιπτώσεις όπως στις ΠΕ Έβρου και Ροδόπης παρατηρείται χωρική διασπορά και αποκέντρωση των πολιτιστικών πόρων. Βλέπουμε δηλαδή ότι η Αλεξανδρούπολη δε μονοπωλεί τον μνημειακό πλούτο σε σχέση με άλλες περιοχές της ΠΕ Έβρου όπως το Διδυμότειχο ή τη Σαμοθράκη. Παράλληλα, στην περίπτωση της Κομοτηνής, το πολιτιστικό κεφάλαιο της πόλης εμφανίζεται διάσπαρτο μέσα στον αστικό ιστό γεγονός που με μία πρώτη εκτίμηση, δημιουργεί δυσχέρειες ως προς την αξιοποίησή του. Αντιθέτως, στις πόλεις της Ξάνθης και της Καβάλας, παρατηρείται συγκέντρωση του πολιτιστικού κεφαλαίου σε συγκεκριμένα σημεία του αστικού ιστού όπως η Παλιά Πόλη και η συνοικία της Παναγίας. Το συμβολικό κεφάλαιο κάθε κτίσματος / μνημείου (φήμη) αυξάνει το συμβολικό κεφάλαιο του παραπλήσιου κτίσματος / μνημείου ή και ολόκληρης της συνοικίας κι έτσι δημιουργεί ένα πολύμορφο πολιτιστικό πακέτο με συλλογική αναγνωρισιμότητα (βλ. Παλιά Πόλη) επιπρόσθετα, οδηγεί στην αύξηση του βαθμού καταλληλότητας, στη βελτίωση των προσφερόμενων υπηρεσιών και στην αύξηση των επιπέδων επισκεψιμότητας με αποτέλεσμα να μετατρέπεται με τον καιρό σε έναν ολοκληρωμένο πολιτιστικό πόλο σε όλα τα επίπεδα (αναγνωρισιμότητα, επισκεψιμότητα, προσβασιμότητα, συντήρηση, καλλωπισμός).

Σε αντίθεση με το μεγαλύτερο κομμάτι των πολιτιστικών πόρων της ΠΑΜΘ που χαίρουν υψηλού ή ικανοποιητικού βαθμού προσβασιμότητας λόγω της γειννίας ή της ένταξής τους σε αστικά κέντρα της περιοχής, υπάρχει ένα μικρό μέρος που παραμένει εντελώς ή σχετικώς δυσπρόσιτο. Αντιπροσωπευτικά παραδείγματα των παραπάνω είναι το πλήθος παλιών νερόμυλων που εντοπίζονται στην Π.Ε. Ξάνθης, τα δεκάδες πέτρινα γεφύρια κυρίως στις Π.Ε. Ξάνθης και Δράμας, με επιφανέστερη περίπτωση την Τοξωτή Γέφυρα του Κομψάτου στην Π.Ε. Ροδόπης, τα ερειπωμένα μοναστήρια στο Παπίκιο Όρος (Π.Ε. Ροδόπης) και τα ερείπια του Βυζαντινού Κάστρου της Γκίμπραινας στο Δάσος της Δαδιάς.

Το πολιτιστικό απόθεμα περιλαμβάνει και «ζώντα στοιχεία», όπως τα πολιτιστικά δρώμενα, τα οποία στην Περιφέρεια είναι ποικίλα και πολυάριθμα. Η ιδιαιτερότητα της βασίζεται στο στοιχείο της πολυπολιτισμικότητας και η φήμη του βασίζεται στο ότι συνυπάρχουν δύο διαφορετικές θρησκευτικές κοινότητες, διαφορετικοί πολιτισμοί, ήθη, έθιμα και παραδόσεις. Κάθε ΠΕ διακρίνεται για τη μοναδικότητα των εκδηλώσεων που

χαρακτηρίζουν ειδικά αλλά και γενικά την Περιφέρεια, χωρίς να έχουν όλες την ίδια απήχηση και δημοτικότητα. Όσον αφορά τις κοινές εορταστικές εκδηλώσεις σε όλη την Περιφέρεια αυτές είναι τα Ελευθέρια, η ημέρα ή γιορτή της Μπάμπως, το Δωδεκαήμερο και το Κουρμπάν Μπαϊράμ. Ειδικότερα, η Π.Ε. Δράμας φημίζεται για το Φεστιβάλ ταινιών μικρού μήκους και την επέτειο της μάχης στα οχυρά Λίσσε. Η Π.Ε. Καβάλας αποτελεί την περιοχή με τη μεγαλύτερη τουριστική κίνηση στην ΠΑΜΘ και είναι γνωστή για το Φεστιβάλ των Φιλίππων και το πολιτιστικό φεστιβάλ στη Θάσο με θεατρικές παραστάσεις στο αρχαίο θέατρο. Η Π.Ε. Ξάνθης είναι πολύ γνωστή για το καρναβάλι, τις καθιερωμένες γιορτές της Παλιάς Πόλης και το Χατζηδάκειο Φεστιβάλ. Η Π.Ε. Ροδόπης διακρίνεται για τα Ελευθέρια Θράκης που πραγματοποιούνται το Μάιο, ενώ η Π.Ε. Έβρου φημίζεται για τα Κύματα Πολιτισμού στην Αλεξανδρούπολη, τη γιορτή Μεταξιού στο Σουφλί, τα Καβείρια στη Σαμοθράκη, τα Φεστιβάλ νέων Τυχερού και Άρδα.

Χωρικός εντοπισμός των αξιοποιήσιμων πόρων ¹²

Η Π.Ε. Δράμας εμφανίζεται ως η λιγότερο πλούσια σε αρχαιολογικούς χώρους (Ιερό Διονύσου και Ελληνιστικός τάφος οδού Τροίας, τμήματα Βυζαντινών τειχών στο ιστορικό κέντρο Δράμας, Αρχαία ακρόπολη στον Πλατανιά και Οχύρωση στον Αγγίτη) αλλά διαθέτει ισχυρότατη παρουσία μνημείων ιστορικο-θρησκευτικού στοιχείου (Ναός Ταξιαρχών, ναός Αγίου Θεοδώρου, ναός Αγίας Σοφίας, Μονή Μεταμορφώσεως Σωτήρος, Άγιος Δημήτριος στο Νευροκόπι και Μονή Παναγίας Εικοσιφοινίσσης στο Παγγαίο, Τέμενος "Αράπ Τζαμί" Δράμας). Διαθέτει μουσεία (Αρχαιολογικό και Εκκλησιαστικό Μουσείο Δράμας, Στρατιωτικό Μουσείο Λίσσε, Μουσείο Φυσικής Ιστορίας στο Παρανέστι και Λαογραφικό Μουσείο Πτελέα) και δύο παραδοσιακούς οικισμούς (Παγονερίου και του Περιθωρίου).

Η Π.Ε. Καβάλας έχει το μεγαλύτερο μερίδιο αρχαιολογικής κληρονομιάς από τις υπόλοιπες ενότητες (Κάστρο Καβάλας, Ανακτορούπολη στη Ν. Πέραμο και αρχαιολογικός χώρος Φιλίππων με Αρχαίο θέατρο, Ρωμαϊκή αγορά, Βαπτιστήριο Αγίας Λυδίας και Φυλακή του Αποστόλου Παύλου) αλλά και το νησιωτικό κέντρο της Θάσου (Ακρόπολη, Αρχαίο θέατρο, Πύργος της Θυμωνιάς, Παλαιό Ελαιοτριβείο στην Παναγιά και κτίριο του Ταρσανά). Διαθέτει οικιστικά σύνολα και κτίρια (γειτονιά Παναγίας με το Ιμαρέτ, σπίτι του Μεχμέτ Αλή, υδραγωγείο της χερσονήσου της Παναγιάς, συνοικία «Καμάρες», εικοσιπέντε παραδοσιακοί οικισμοί μεταξύ των οποίων Χρυσόκαστρο, Αλυκή, Θεολόγος, Παλαιοχώρι και θρησκευτικά μνημεία όπως το Τέμενος του Χαλίλ Μπέη). Διαθέτει σημαντικό αριθμό μουσείων (στη Θάσο Λαογραφικό Μουσείο Λιμεναρίων, Δημοτικό Βαγή, Αρχαιολογικό Θάσου και Μουσείο Λαδιού-Ελιάς, Μουσείο Φύσης Νέστου στη Χρυσούπολη, Μουσείο Καπνού στην Καβάλα, Ναυτικό Μουσείο Καβάλας και Αρχαιολογικό Μουσείο Φιλίππων).

Βασικό στοιχείο πολιτιστικής ταυτότητας της Π.Ε. Ξάνθης το δομημένο περιβάλλοντος σε άμεση σχέση με το οθωμανικό στοιχείο. (παλιά πόλη Ξάνθης, Κτίριο Δημοτικής Πινακοθήκης Ξάνθης, Οικία Μάνου Χατζιδάκι και Οικία Παμουκτσόγλου στα Άβδηρα, εξήντα παραδοσιακοί Νερόμυλοι και λίθινα γεφύρια όπως στον Κόσυνθο, Σταυρούπολης, τρίτοξη Γέφυρα Σταμάτη και δίτοξη του Παπά στα Πομακοχώρια, δίτοξες Μέδουσας και Δημαρίου, ο παραδοσιακός οικισμός στο Κάτω Καρυόφυτο). Στο αρχαιολογικό πεδίο: κάστρα, μακεδονικοί τάφοι και αρχαίες πόλεις (Βυζαντινό κάστρο Ξάνθειας, Αρχαιολογικός χώρος Αβδήρων, Κάστρο Αερικού, Μακεδονικός τάφος Κομνηνών στη Σταυρούπολη και Ερείπια της Αρχαίας Πόλης Τοπείρου). Η Ξάνθη διαθέτει θρησκευτικά μνημεία (Αχριάν Τζαμί, Σούννε Τζαμί, Σερβιλί Τζαμί, Κασαμπά Τζαμί Γενισέας και Τσινάρ Τζαμί, Μονή Παναγίας Αρχαγγελιώτισσης, Μονή Παναγίας Καλαμούς, Μονή Αγίου Νικολάου στο Πόρτο Λάγος και

¹² Λεπτομερέστερος εντοπισμός Εκτεταμένη ανάλυση στο 1ο Παραδοτέο του έργου του Συμβούλου Τεχνικής Υποστήριξης, ^{1η} Ενότητα, Κεφάλαιο 2. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ Ο.Χ.Ε. ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ.

Ναός Παμμεγίστων Ταξιαρχών) και αρκετά Μουσεία (Ιστορικό και Λαογραφικό Ξάνθης, Αρχαιολογικό Αβδήρων, Εκκλησιαστικό Μουσείο Ξάνθης, Καπνού, Μουσείο στη Σταυρούπολη, Μουσείο Γραμμοφώνων και Νομισμάτων, Φυσικής Ιστορίας).

Στην Π.Ε. Ροδόπης, σημαντικός πόρος είναι το δομημένο περιβάλλον υψηλού αρχιτεκτονικού και πολιτιστικού κεφαλαίου, διασκορπισμένο στον αστικό ιστό της Κομοτηνής, όχι ορατό (Καπναποθήκη στην κεντρική πλατεία, Παλιό Δικαστικό Μέγαρο, Αρχοντικό Στάλιου, Ελληνική Αστική Σχολή Τσανακλή, Αρχοντικό Δερμετζόγλου, Πύργος του Ωρολογίου, πλήθος μεμονωμένων κατοικιών) και μνημεία εκτός πόλης (λιμάνι Άγιου Χαράλαμπου στη Μαρώνεια, Κτίριο Κοινοτικού Καταστήματος στο Αγίασμα και Κτίριο Λειβαδά στον Ίασμο). Στο πεδίο των αρχαιοτήτων έχει να επιδείξει πολλά μνημεία αρχαιοελληνικής και βυζαντινής περιόδου (στη Μαρώνεια Αρχαίο Θέατρο, Μεγαλιτική πόλη αρχαίας Ισμάρας, αρχαιοελληνική πόλη Δίκαια, Αρχαιοελληνικός Τάφος στα Σύμβολα και σειρά από οικισμούς, τμήματα τειχών και ναούς βυζαντινής περιόδου, πέτρινα γεφύρια σε ερειπιώδη όμως κατάσταση, Τοξωτή Γέφυρα στον Κομφάτο). Στο πεδίο των θρησκευτικών μνημείων εντοπίζονται πολλά κτίσματα (Εσκή Τζαμί και Γενί Τζαμί, Ναός Κοιμήσεως της Θεοτόκου 19^{ου} αιώνα, η Εκκλησία Αγίου Γεωργίου και Μονή Παναγίας Φανερωμένης Βαθυρρύακος, παλιά ερειπωμένα μοναστήρια στο Παπίκιο όρος). Μουσεία, συλλογές και πολιτιστικές υποδομές είναι ικανοποιητικά (Λαογραφικά Μουσεία σε Ίασμο και Ξυλαγανή, Αρχαιολογικό, Στρατιωτικό και Λαογραφικό Κομοτηνής, Στρατιωτικό Μουσείο Οχυρού Νυμφαίας, Μουσείο Καλαθοπλεκτικής Ρομά, Εκκλησιαστικό Μουσείο Μαρώνειας και Κομοτηνής, Μουσείο Εταιρείας Παιδαγωγικών Επιστημών, Μουσείο Κωνσταντίνου Καραθεοδωρή, Δημοτικό Θέατρο και Μέγαρο Μουσικής). Τέλος, τέσσερις παραδοσιακοί οικισμοί (Μαυρομάτι, Βάκος, Μίσχος και Μαρώνεια).

Στην Π.Ε. Έβρου το σύνολο των πολιτιστικών πόρων είναι διαμοιρασμένο μεταξύ των μεγαλύτερων πληθυσμιακών κέντρων του ηπειρωτικού τμήματος με εξαιρέσεις τα ερείπια του Κάστρου της Γκίμπραινας στο Δάσος της Δαδιάς και η Βραχογραφία στο χωριό Ρούσσα. Αρχαιολογικοί πόροι (Βυζαντινό Κάστρο Καλέ στο Διδυμότειχο, Αρχαιολογικός Χώρος Μεσημβρίας με το Ναό του Απόλλωνα και το Ιερό της Δήμητρας, Αρχαία Τραϊανούπολη, Υδραγωγείο στις Φέρρες, Λουτρό Ψιθύρων, Κάστρο στο Πύθιο και Αρχαία Πλωτινόπολη στο Διδυμότειχο, Αρχαιολογικός Χώρος της Παλαιόπολης στη Σαμοθράκη) θρησκευτικό μνημειακό κεφάλαιο (Εκκλησία Αγίων Θεοδώρων στην Αλεξανδρούπολη μέσα σε Σπήλαιο, Ναός Παναγίας Κοσμοσώτειρας στις Φέρρες, Αρμένικος Άγιος Γεωργίου Παλαιοκαστρίτου στο Διδυμότειχο και Τεκές Κιζιλ Ντελή έξω από το χωριό Ρούσσα) είναι πλούσιοι. Διαθέτει μουσειακές υποδομές (λαογραφικά, ιστορικά αρχαιολογικά μουσεία στα αστικά κέντρα, Μουσείο Μετάξης στο Σουφλί, Μουσείο Πέτρας στα Πετρωτά, το Στρατιωτικό Μουσείο στο Διδυμότειχο και Εθνολογικό Μουσείο στην Αλεξανδρούπολη) και τρεις παραδοσιακούς οικισμούς (Μεταξάδες και Παλιούρι στο ηπειρωτικό τμήμα και Σαμοθράκη στο νησιωτικό).

Οι εκδηλώσεις και το άυλο πολιτιστικό κεφάλαιο σημαντικότερα συνδυάζοντας παραδόσεις και εκδηλώσεις από Μακεδονία και Θράκη. Στη Δράμα εντοπίζονται 14, στην Καβάλα και Θάσο 25, στην Ξάνθη 16, στη Ροδόπη 8, στον Έβρο 21, με εκτιμώμενα ως σημαντικότερης απήχησης ενδεικτικά τα εξής:

Φεστιβάλ Φιλίππων: Κορυφαίο πολιτιστικό γεγονός. Λαμβάνει χώρα από Ιούλιο μέχρι Σεπτέμβριο και στο μεγαλύτερο μέρος του πραγματοποιείται στο αρχαίο θέατρο Φιλίππων

Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας: από τις σημαντικότερες εκδηλώσεις στην Ελλάδα. Διάρκουν 1 εβδομάδα και πραγματοποιούνται το Σεπτέμβριο

Κουρμπάν Μπαϊράμ και Σεκέρ Μπαϊράμ (κύριες Θρησκευτικές Εορτές της μουσουλμανικής μειονότητας)

Μουσικός Αύγουστος στην παραλιακή ζώνη Ξάνθης

Φεστιβάλ Βιομηχανικής Πληροφορικής από το Κέντρο Τεχνολογικής Έρευνας ΑΜΘ, το ΤΕΙ Καβάλας και την Π.Ε Καβάλας

Διεθνές Λαογραφικό Φεστιβάλ «Ήλιος και Πέτρα» στο ανοιχτό θέατρο του οικισμού Ακόντισμα.	Πανελλήνια Εμπορική Έκθεση «Θράκη».
Φεστιβάλ Θάσου	Γυναικοκρατία στα χωριά Ξυλαγανή, Στρώμη, Προσκυνητές και Νέα Πέτρα.
Χατζιδάκειο Φεστιβάλ	«Κύματα Πολιτισμού» Αλεξανδρούπολης
«Δημοκρίτεια» Αβδήρων	«Εμπορική Έκθεση» Αλεξανδρούπολης.
Γιορτές Παλιάς Πόλης Ξάνθης.	«Παγκόσμιο Συνέδριο Θρακών».
Πολιτιστικές Εκδηλώσεις «ΚΑΒΕΙΡΙΑ» και Pulsar Festival Σαμοθράκης	Φεστιβάλ Νέων Άρδα
Φεστιβάλ Κλασσικής Μουσικής Ξάνθης.	Γιορτή Μεταξίου στο Σουφλί
Ονειρούπολη, Δράμας	Γιορτές Κρασιού

Με βάση την αποτύπωση των ευρύτερων πολιτιστικών πόρων της Περιφέρειας, διαμορφώνεται σαφής εικόνα για τη σκοπιμότητα διασύνδεσης των πόρων με την Πολιτιστική Διαδρομή της Εγνατίας Οδού (βλ. **Χάρτες 10:-1 5** στο Παράρτημα Π.1.)

Η Διαδρομή της Εγνατίας Οδού.

Για τη ασφάλεια αρχικά και τη διοίκηση στη συνέχεια της αυτοκρατορίας οι Ρωμαίοι οργάνωσαν σύστημα οδικών και θαλάσσιων αρτηριών. Μία από αυτές υπήρξε η Εγνατία οδός. Η πορεία που ακολουθούσε μας είναι γνωστή από οδοιπορικά της αρχαιότητας, όπως π.χ. η Tabula Peutingeriana, το παλαιότερο των οποίων χρονολογείται το 2ο αι. μ.Χ. Με αφετηρία το Δυρράχιο έζηε την Ιταλική με τη μικρασιατική χερσόνησο δια μέσου της νότιας βαλκανικής έχοντας μήκος 1.100 χιλιόμετρα (=700 ρωμαϊκά μίλια). Η κατασκευή της έγινε, όταν διοικητής της επαρχίας της Μακεδονίας ήταν ο Γναίος Εγνάτιος (Gn. Egnatius) μεταξύ των ετών 146-120 π.Χ. και σε αυτήν αξιοποιήθηκαν παλαιότερες χαράξεις.

Οι μιλιομετρικές αποστάσεις σημαίνονταν με κιονίσκους (μυριοδείκτες) επί των οποίων αναφέρονταν οι αποστάσεις από το εγγύτερο αστικό κέντρο. Από την εποχή του Αυγούστου κατά μήκος της οδού, όπως άλλωστε και στις άλλες μεγάλες οδούς της αυτοκρατορίας και σε καθορισμένες αποστάσεις, δημιουργήθηκε σημαντική υποδομή σταθμών αλλαγής (mutationes), εφοδιασμένων με υποζύγια (άλογα, βόδια κ.λπ.), άμαξες και πλοiάρια, και σταθμών διανυκτέρευσης / πανδοχείων (mansiones). Οι πρώτοι απείχαν μεταξύ τους 30 χιλιόμετρα, ενώ οι δεύτεροι 15 χιλιόμετρα. Μέσω της υποδομής αυτής εξυπηρετούνταν ο θεσμός του λεγομένου «δημόσιου ταχυδρομείου» (cursus publicus). Οι δικαιούχοι του ήσαν μικρές ομάδες στρατιωτών ή/και κρατικών αξιωματούχων/υπαλλήλων οι οποίοι διακινούσαν το κρατικό ταχυδρομείο (δημόσια έγγραφα από και προς τις επαρχίες), μετακινούνταν οι ίδιοι στις υπηρεσιακές τους θέσεις, για να μεταφέρουν την φορολογία των επαρχιών, αλλά και διάφορα φορτία που συνδέονταν λ.χ. με τη διοικητική μέριμνα του στρατού (οπλισμός, ενδυμασία κλπ.) ή τα θεάματα στη πρωτεύουσα (λ.χ. θηρία για τις θηριομαχίες).

Χρήση των υποδομών έκαναν μόνο όσοι ήσαν εφοδιασμένοι με έγγραφες ταξιδιωτικές άδειες, τις γνωστές ως diplomata στις οποίες καθοριζόταν ο αριθμός των αμαξών και των υποζυγίων που δικαιούνταν να χρησιμοποιήσουν οι κάτοχοι τους, η πορεία που όφειλαν να ακολουθήσουν και ο χρόνος ισχύος των.

Από τα τέλη περίπου του 3ου αι. μ.Χ. και εξής το σύστημα εξελίχθηκε προς καταναγκαστικές μορφές, επειδή οι επαρχιώτες έπαψαν πια να αμείβονται για τις υπηρεσίες και τα αγαθά που προσέφεραν στους χρήστες του συστήματος, όπως συνέβαινε ως τότε, και υποχρεώθηκαν να καλύπτουν εξ ιδίων τα έξοδα.

Η ΑΡΧΑΙΑ ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ

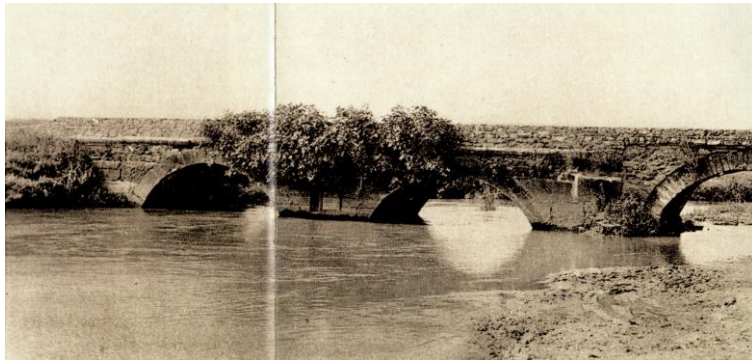
Χάρτης της ρωμαϊκής Εγνατίας Οδού, της οποίας η διαδρομή σημειώνεται με κίτρινο χρώμα. Με διακεκομμένη κίτρινη γραμμή δηλώνεται η πιθανή πορεία της, με κόκκινο χρώμα τα αρχαία τοπωνύμια. (Κατασκευή χάρτη Π. Ματσούκα)

Χάρτης της Αλβανίας, Μακεδονίας και Θράκης με τις βασικές οδικές αρτηρίες στις αρχές του 19^{ου} αι. Η Εγνατία σημειώνεται με κόκκινο χρώμα.

Η Εγνατία Οδός εντός των Φιλιππων

Η ρωμαϊκή γέφυρα Καντίμ Κιοπρού στον ποταμό Αγγίτη στην Απ. Μακεδονία

^{vvv} CC ↓ X ^{vvv}
Cn(aeus) Δ Egnati(us) Δ C(ai) Δ f(ilius)
^{vvv} pro Δ co(n)s(ul). ^{vvv}

5 Γναίος Έγνάτιος Γαίου ^{vvvv}
^{vvvv} άνθύπατος 'Ρωμαίων
vacat σξ. vacat

Διάταγμα του αυτοκράτορα Αδριανού

Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ θεοῦ Τρ[α]-
ϊανοῦ Παρθικοῦ υἱός θεοῦ Νέρουα υ-
ἱωνός Ἀδριανός Σεβαστός ἀρχιερεὺς μέ-
γιστος δημαρχικῆς ἐξουσίας τὸ ἑκκαί-
δέκ[α]τον ὕπατος τὸ τρίτον πατὴρ πατρί-
δος λέγει ἄρτι ἐπιδημήσας
[ἐν Μαρωνείᾳ καὶ Ἀβδήροις ἡσθόμην ἐπιβ]-
[ρουμένας] αὐτὰς ὑπὸ τῶν τοῖς **δουλώμα[σιν]**
[ἀδιακρίτως] χρωμένων καὶ **διατάγματι** [βού]-
[λομαι] σαφῶς δηλῶσαι ὅτι οἱ μὲν εἰς Σαμο[θρά]-
[κην] παραγινόμενοι καὶ τῶν σκαφῶν τοῦς
[μισθοὺς] καὶ τῶν ἐρετῶν αὐτοὶ διαλύειν ὀφε[ί]-
[λουσι] ξενί[α] νῶσι ἐνοικοῦντες τὴν πόλιν οἱ
[πῶ] ξενί[α] ἔνεκα ἀλλὰ ἑαυτῶν καὶ τῆς τῶν
[συνγενῶν] οὐσίας παραγίνεσθαι οἱ δὲ ἀπὸ Μ[αρω]-
[νείας] ἐς Φιλίππους ὁδῶι χρώμενοι κατὰ [και]-
[ρὸν] λαμβάνειν τὰ **ὀχήματα** καὶ σ[α]θμεύειν
[παρὲς] αὐτὰς ἑλληνίδας πόλεις [φυλάττειν] δὲ
[τὰς] αὐτῶν φυτείας ἐν πόρῳ κειμ[ένας, ὁμοίως]
[δὲ] καὶ τὰ κτ[ήνη] ὥς προστέ[τακται]
[ὑπογρά]ψας ἑξα[πέστε]λαι

Με τη Διαδρομή της Εγνατίας Οδού συνδυάζεται και ο ιστορικός τόπος της Μάχης των Φιλίππων, όχι μόνο λόγω του αρχαιολογικού πλούτου στη συγκεκριμένη περιοχή αλλά και της πολύ μεγάλης σημασίας της μάχης που μπορεί να αποτελέσει εξαιρετικά σημαντικό «κίνητρο» προσέλκυσης για την περιοχή. Η μάχη των Φιλίππων υπήρξε η προτελευταία και μία από τις σημαντικότερες μάχες κατά τη διάρκεια των εμφυλίων πολέμων που δίχασαν το ρωμαϊκό κράτος και οδήγησαν στην κατάλυση του καθεστώτος της Respublica και στη μετεξέλιξή του σε αυτοκρατορία (βλ. **Περιγραφή** στο Παράρτημα Π.1). Για την περιοχή των Φιλίππων έχει υποβληθεί πρόταση ένταξης της στο World Heritage List της UNESCO με βάση ειδικό MANAGEMENT PLAN FOR THE CULTURAL RESOURCES OF THE AREA OF PHILIPPI: TOWARDS A HOLISTIC APPROACH. Πρόκειται για πρόταση που διερευνά και οργανώνει όλες τις πτυχές του ζητήματος και μπορεί να αξιοποιηθεί στα πλαίσια της Διαδρομής.

Εργα στο πολιτιστικό απόθεμα της Περιφέρειας

Η διερεύνηση των στοιχείων μιας τουριστικής-πολιτιστικής διαδρομής στην Περιφέρεια ικανής να στηρίξει μια Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση, πρέπει να λάβει υπόψη της ως μελλοντικά συστατικά στοιχεία τις εκτελούμενες παρεμβάσεις αποκατάστασης – ανάδειξης των πολιτιστικών πόρων της. Πρόκειται για ένα αξιόλογο συνολικό έργο, με αξιοσημείωτο συνολικό προϋπολογισμό που επείγει να συνεχιστεί απρόσκοπτα (όπως δείχνει και το υπόλοιπο προϋπολογισμού – υλοποιηθέντος κόστους) και να ενταχθεί στη συνολική προσπάθεια για την Ο.Χ.Ε. εφόσον πληροί τα σχετικά κριτήρια. Στα πλαίσια του ΕΣΠΑ 2007-13 εντοπίζονται οι ακόλουθες¹³:

ΠΙΝΑΚΑΣ 5 ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ, 2007-13 (πηγή: anaptyxi.gr - 9/2015)

ΤΙΤΛΟΣ	Φορέας	Π/Υ	Συμβάσεις	Πληρωμές	status
ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ .. ΙΣΤ. ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΑΛΕΞ/ΠΟΛΗΣ	Π. ΑΜΘ	498.806	498.806	370.209	ΣΥΜΒ
ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΠΑΛΑΙΟΥ ΔΗΜΑΡΧΕΙΟΥ ΔΡΑΜΑΣ	Δ. ΔΡΑΜΑΣ	1.800.000	1.680.965	1.578.179	ΣΥΜΒ
ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗ ΦΡΟΥΡΑΡΧΕΙΟΥ ΞΑΝΘΗΣ-ΟΙΚΙΑ ΧΑΤΖΗΔΑΚΙ-(ΠΟΛΥΧΩΡΟΣ ΤΕΧΝΗΣ ...	Π. ΑΜΘ	3.978.837	3.776.382	3.457.405	ΣΥΜΒ
ΚΤΙΡΙΟ ΠΟΛ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΠΡΟΣΟΤΣΑΝΗΣ	Π. ΑΜΘ	805.507	384.326	87.990	ΣΥΜΒ
ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΕΓΗΣ Ι.Ν. ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΚΟΣΜΟΣΩΤΕΙΡΑΣ ΦΕΡΩΝ	ΕΦΑ ΕΒΡΟΥ	350.000	350.000	289.632	ΣΥΜΒ
ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ-ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΤΙΡΙΟΥ ΤΣΑΝΑΚΛΗ	Δ. ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ	2.763.606	1.140.571	89.991	ΣΥΜΒ
ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Ι. Ν. ΑΓ. ΣΟΦΙΑΣ ΔΡΑΜΑΣ	12η Ε.Β. ΑΡΧ.	654.837	0	0	ΕΝΤ
ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ... ΑΡΧΑΙΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΘΑΣΟΥ	ΕΦΑ. ΔΡΑΜΑΣ	1.800.000	1.800.000	1.316.484	ΣΥΜΒ
ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ... ΚΤΙΡΙΟΥ ΤΖΙΒΡΕ ...	Δ. ΣΟΥΦΛΙΟΥ	515.000	330.745	317.804	ΣΥΜΒ
ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΛΕΥΡΟΜΥΛΟΥ ΑΒΔΗΡΩΝ	Δ. ΑΒΔΗΡΩΝ	500.000	244.988	235.313	ΣΥΜΒ
ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ	Δ/ΝΣΗ ΒΥΖ. & ΜΕΤΑΒΥΖ.	415.000	415.000	0	ΣΥΜΒ
ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΝ ΑΓ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΛΑΒΑΡΩΝ	Δ. ΣΟΥΦΛΙΟΥ	510.000	249.457	246.714	ΣΥΜΒ
ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΕΜΕΝΟΥΣ ΒΑΓΙΑΖΗΤ ΣΤΟ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟ ΝΟΜΟΥ ΈΒΡΟΥ	Δ/ΝΣΗ ΒΥΖ. & ΜΕΤΑΒΥΖ.	7.190.716	3.032.958	290.363	ΣΥΜΒ
ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗ ΚΤΙΡΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ Κ. ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΔΡΑΜΑΣ	Π. ΑΜΘ	430.744	176.859	166.864	ΣΥΜΒ
ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΑΡΧ. ΧΩΡΟΥ ΑΛΥΚΗΣ ΘΑΣΟΥ, ..	ΕΦΑ ΚΑΒΑΛΑΣ	511.423	511.423	271.775	ΣΥΜΒ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΕΝΤΡΟΥ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΗΣ ΜΝΗΜΗΣ	Δ. ΔΟΞΑΤΟΥ	610.000	577.384	554.037	ΟΛΟΚΛ
ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΑΡΧ. ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	ΕΦΑ ΕΒΡΟΥ	267.750	267.750	55.615	ΣΥΜΒ

13 Πηγή: ΕΡΓΟΡΑΜΑ

ΤΙΤΛΟΣ	Φορέας	Π/Υ	Συμβάσεις	Πληρωμές	status
ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ Π. Κ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΗΣ ΔΡΑΜΑΣ	Π. ΑΜΘ	1.634.754	1.372.383	1.012.140	ΣΥΜΒ
ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΣΤΕΓΗΣ Π. ΚΙΝΗΣΗΣ	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΡΟΔΟΠΗΣ	212.630	159.777	159.777	ΣΥΜΒ
ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ Π. ΚΕΝΤΡΟΥ Ι. Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΕΩΣ	Π. ΑΜΘ	718.325	525.447	522.276	ΣΥΜΒ
ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΑΡΧ. ΧΩΡΟΥ ΖΩΝΗΣ ΚΑΙ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	ΕΦΑ ΕΒΡΟΥ	750.000	750.000	644.808	ΣΥΜΒ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ	Δ.Ε. ΜΟΥΣΕΙΩΝ	3.175.000	2.362.589	489.407	ΣΥΜΒ
ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ-ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ	Δ. ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ - ΣΑΠΩΝ	1.306.530	605.953	588.772	ΣΥΜΒ
ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ-ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΚΑΙ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ	ΕΦΑ ΡΟΔΟΠΗΣ	588.192	588.192	558.604	ΟΛΟΚΛ
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΙΘΟΥΣΑΣ ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ Τ.Κ. ΜΙΚΡΟΠΟΛΗΣ.....	Δ. ΠΡΟΣΟΤΣΑΝΗΣ	1.356.000	669.960	641.658	ΣΥΜΒ
ΝΕΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	Δ. Ε. ΜΟΥΣΕΙΩΝ	4.491.788	4.458.483	2.765.677	ΣΥΜΒ
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΜΟΝΙΜΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ	ΕΦΑ ΕΒΡΟΥ	1.760.000	1.760.000	1.497.844	ΣΥΜΒ
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΥ ΚΑΒΑΛΑΣ	Δ. ΚΑΒΑΛΑΣ	1.110.089	281.035	280.271	ΣΥΜΒ
ΣΤΕΡΕΩΣΗ ΤΕΙΧΟΥΣ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ	ΕΦΑ. ΡΟΔΟΠΗΣ	1.020.000	1.020.000	800.130	ΣΥΜΒ
ΣΤΕΡΕΩΣΗ, ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ Ι. ΜΟΝΗΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΘΕΡΜΩΝ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ	ΕΦΑ ΕΒΡΟΥ	400.000	400.000	187.356	ΣΥΜΒ
ΣΤΕΡΕΩΣΗ ΑΝ. ΤΕΙΧΟΥΣ ΟΧΥΡΩΣΗΣ ΔΡΑΜΑΣ	ΕΦΑ ΚΑΒΑΛΑΣ	900.000	900.000	875.300	ΟΛΟΚΛ
ΣΤΕΡΕΩΣΗ ΟΧΥΡΩΣΗΣ ΑΝΑΚΤΟΡΟΥΠΟΛΗΣ	ΕΦΑ ΚΑΒΑΛΑΣ	1.800.000	1.800.000	1.384.061	ΣΥΜΒ
ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΣΤΡΟΥ ΧΩΡΑΣ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ	ΕΦΑ ΕΒΡΟΥ	800.000	800.000	593.271	ΣΥΜΒ
ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΟΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ	JESSICA	2.500.000	2.500.000	2.500.000	ΟΛΟΚΛ
ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΙΕΡ. ΜΕΓΑΛΩΝ ΘΕΩΝ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ	ΕΦΑ ΡΟΔΟΠΗΣ	964.000	964.000	771.726	ΣΥΜΒ
ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΧΕΡΣΑΙΟΥ ΤΕΙΧΟΥΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	ΕΦΑ ΚΑΒΑΛΑΣ	1.103.758	1.103.758	931.252	ΣΥΜΒ
ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ- ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧ. Χ. ΑΒΔΗΡΩΝ	ΕΦΑ ΞΑΝΘΗΣ	650.000	650.000	649.999	ΟΛΟΚΛ
ΣΥΝΟΛΟ		58.343.299	46.609.200	34.682.720	

ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ Ο.Χ.Ε.

Η σημασία του τουρισμού για την Περιφέρεια και η διαθεσιμότητα σημαντικότερων πολιτιστικών πόρων, σε συνδυασμό με τη σε γενικές γραμμές διάταξη των πόρων κατά μήκος της αρχαίας Εγνατίας Οδού, καθιστούν καταρχήν σκόπιμο το σχεδιασμό μιας «ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΧΩΡΙΚΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΤΗΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ», που να στοχεύει στη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου πλέγματος τουριστικών προορισμών με πλέγμα παρεμβάσεων σε σημαντικούς πόρους πολιτιστικής κληρονομιάς, σε αστικά κέντρα και σε πόλους τουριστικής ανάπτυξης που να συμβάλλουν στη δημιουργία ενός τουριστικού δικτύου, σε συνδυασμό με συνοδευτικές παρεμβάσεις προσβασιμότητας, βελτίωσης χωρικού σχεδιασμού και, κυρίως, ολοκλήρωσης της αλυσίδας αξίας του τομέα τουρισμός – πολιτισμός (όπως προβλέπεται και στη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης της Περιφέρειας) στο πλαίσιο της ρητής πρόβλεψης του ΠΕΠ 2014-2020 για «ένα έως δύο σχέδια Ο.Χ.Ε. τουρισμού-πολιτισμού σε περιοχές που συγκροτούν δίκτυο πολιτιστικών-φυσικών πόρων».

ΑΞΟΝΑΣ της Ο.Χ.Ε. στη χωρική της διάσταση είναι η διαδρομή της Εγνατίας Οδού (κατά βάση στο αρχαίο «ίχνος» της) και το ζητούμενο είναι, στο πλαίσιο της, να αξιοποιηθεί το πλεόνασμα πολιτιστικών πόρων της Περιφέρειας και συνοδευτικά φυσικών και άλλων τουριστικών, ώστε ο κλάδος του εναλλακτικού πολιτιστικού τουρισμού να αποτελέσει όχι απλώς συμπληρωματικό του κυρίαρχου τουριστικού προϊόντος αλλά μοχλό ανάπτυξης της περιοχής:

- δημιουργώντας ιδιαίτερη τουριστική ταυτότητα που να στηρίζεται στους πλούσιους φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους
- εντάσσοντας τους τουριστικούς και πολιτιστικούς πόρων της Περιφέρειας σε ένα ενιαίο δίκτυο
- δημιουργώντας κόμβους και επιμέρους πόλους συνδυασμένου ενδιαφέροντος
- ενισχύοντας και άλλες συνοδευτικές εναλλακτικές μορφές τουρισμού.
- αναπτύσσοντας συνεργασίες με τις όμορες Περιφέρειες και χώρες στο επίπεδο της ανάδειξης των φυσικών και πολιτιστικών πόρων
- δημιουργώντας ουσιαστικά έναν διακριτό, διεθνούς εμβέλειας ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟ.

Σε αυτή την Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση, εντάσσονται προς δυνητική αξιοποίηση (μετά από αξιολόγηση βάσει κριτηρίων) όλοι οι πολιτιστικοί πόροι που μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο τουριστικής αξιοποίησης υπό όρους:

- προστασίας
- ανάδειξης
- τεχνικής αποτελεσματικότητας
- οικονομικής αποδοτικότητας
- ενσωμάτωσης, χρήσης, προώθησης της καινοτομίας
- εξασφάλισης χωρικής και κοινωνικής συνοχής.

Μια «διαδρομή» είναι ένα επώνυμο προϊόν πολιτιστικού τουρισμού που διαμορφώνεται με βάση ένα συγκεκριμένο συνεκτικό στοιχείο, καλύπτει μια προσδιορισμένη χωρικά περιοχή, αποκτά «τουριστική ταυτότητα» με επωνυμία και στόχο έχει να αποτελέσει κινητήριο μοχλό για την ανάπτυξη ορισμένης περιοχής, βιώσιμη και οικονομικά και κοινωνικά και περιβαλλοντικά. Στόχοι της είναι να προσελκύσει επισκέπτες στην συγκεκριμένη περιοχή, να δημιουργήσει ευκαιρίες στις επιχειρήσεις και τους παραγωγούς προϊόντων και υπηρεσιών που δραστηριοποιούνται στην περιοχή, ώστε να αυξήσουν τα έσοδά τους, να προσελκύσει νέες επενδύσεις, να επιμηκύνει την τουριστική περίοδο και να εξασφαλίσει πόρους για συντήρηση / ανάδειξη / περαιτέρω αξιοποίηση αρχαιολογικών χώρων, μνημείων και «ζωντανών» πολιτιστικών στοιχείων.

Στα πλαίσια μιας Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης, η «διαδρομή» αναπτύσσεται και μετεξελίσσεται σε ολοκληρωμένο πρόγραμμα που περιλαμβάνει επιπλέον, τουλάχιστον: υποστηρικτικές υποδομές, υποδομές προσπελασιμότητας, επεμβάσεις σε μνημεία και αρχαιολογικούς χώρους, ενίσχυση «ζώντων» στοιχείων πολιτισμού, ενίσχυση επιχειρήσεων, δημιουργία δομής διαχείρισης – λειτουργίας, εκπαίδευση προσωπικού.

Εθνικό πλαίσιο για την Ο.Χ.Ε.

Το εθνικό πλαίσιο μέσα στο οποίο θα ενταχθεί η Ο.Χ.Ε. περιλαμβάνει την εθνική στρατηγική για τον τουρισμό όπως αυτή καθορίστηκε για την περίοδο 2014-2020 καθώς και την επιχειρησιακή της εξειδίκευση δια του Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία 2014-2020.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο «Position Paper για την ανάπτυξη του Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης και τα

προγράμματα της Περιόδου 2014-2020 για την Ελλάδα»¹⁴. επισημαίνει σε σχέση με τον τουρισμό:

έλλειψη διατροφικότητας και διασύνδεσης μερών του μεταφορικού συστήματος που επηρεάζει την ανταγωνιστικότητα (επενδύσεις για θαλάσσια συνδετικότητα και πολυτροπικότητα, συνδέσεις με ενδοχώρα, τερματικούς σταθμούς για κρουαζιερόπλοια), ανάγκη σύνδεσης της αποδοτικότητας στη χρήση πόρων με την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής καθώς νέες περιοχές αναμένεται να αυξήσουν την ελκυστικότητα τους («πράσινος» τουρισμός, ενεργειακή αποδοτικότητα και ανανεώσιμες πηγές ενέργειας), ανάγκη έμφασης στην ανάπτυξη καινοτόμων και ανταγωνιστικών προϊόντων και εστίασης των περιφερειακών πολιτικών στη δημιουργία μικρού αριθμού πόλων / περιοχών ανάπτυξης αριστείας, σκοπιμότητα ενίσχυσης της «γαλάζιας οικονομίας» και του θαλάσσιου / παράκτιου, ανάγκη συνεργιών μεταξύ πολιτισμού, τουρισμού, επιχειρηματικότητας και εκπαίδευσης και επένδυσης σε νέες τεχνολογίες.

Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο διαμορφώθηκε η στρατηγική του Υπουργείου Τουρισμού για την περίοδο 2014-2020¹⁵. που επικεντρώθηκε σε 8 στρατηγικούς στόχους:

1. Αλλαγή του παραδοσιακού μοντέλου «ήλιος-θάλασσα» με παράλληλη χρονική διεύρυνση της τουριστικής περιόδου και αύξηση του ποσοστού τουριστών υψηλού εισοδήματος
2. Εμπλουτισμός του τουριστικού προϊόντος και ανάδειξη νέων και ειδικών μορφών τουρισμού (Κρουαζιέρας και θαλάσσιος, Συνεδριακός, Ιαματικός, Υγείας – ευεξίας, City break, κ.α.)
3. Ανάδειξη της στρατηγικής σχέσης με τους τομείς του Πολιτισμού και του Περιβάλλοντος και αναβάθμιση και τουριστική αξιοποίηση χώρων αρχαιολογικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος καθώς και ταυτόχρονη ανάδειξη και αξιοποίηση των περιβαλλοντικών πόρων
4. Διαμόρφωση φιλικού επενδυτικού περιβάλλοντος (υποστήριξη σύνθετων και οργανωμένων τουριστικών επενδύσεων μέσω κατάλληλης χωροταξικής πολιτικής, άρσης εμποδίων)
5. Υλοποίηση ΚΑΙ στρατηγικής σημασίας έργων υποδομής (με έμφαση στην πολυτροπικότητα) ΚΑΙ δικτύων και εδαφικά ολοκληρωμένων συνόλων που ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα του τομέα σε περιφερειακή και τοπική κλίμακα
6. Ανάδειξη του ανθρώπινου δυναμικού με στοχευμένη εκπαίδευση και κατάρτιση απασχολούμενων, επιχειρηματιών και επιτηδευματιών ΚΑΙ χωρική εξειδίκευση.
7. Βελτίωση του υφιστάμενου τουριστικού δυναμικού μέσω παρεμβάσεων για απόσυρση παλαιών και εκσυγχρονισμό υφιστάμενων τουριστικών καταλυμάτων
8. Προώθηση συνεργιών των τουριστικών επιχειρήσεων, σε κλαδικό επίπεδο και δημιουργία ολοκληρωμένων τουριστικών δικτύων με βάση τη ζήτηση και τους τουριστικούς προορισμούς.

Οι στόχοι 3, 5 και 8 συνεργούν αμέσως με τους στόχους της Περιφέρειας για την Ο.Χ.Ε. τουρισμού-πολιτισμού, οι στόχοι 1 και 2 εμμέσως και οι λοιποί πρέπει να ληφθούν υπόψη καταλλήλως.

14 Πηγή: ΕΕ (2014), ΘΕΣΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2014-2020

15 Πηγή: BCS (2013), ΣΧΕΔΙΟ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ 2014-2020 ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ, Υπουργείο Τουρισμού.

Κατά Θεματικό Στόχο, Επενδυτική Προτεραιότητα και ενδεικτική Δράση, έχουν εντοπιστεί οι συνέργιες για την Ο.Χ.Ε., λεπτομερώς, στο 1ο Παραδοτέο του έργου του Συμβούλου Τεχνικής Υποστήριξης, 1^η Ενότητα, Κεφάλαιο 2. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ Ο.Χ.Ε. ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ – ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Η στρατηγική συγκροτείται κατά 7 ΠΥΛΩΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ:

1. Σημαντικές παρεμβάσεις σε αναγκαίες υποδομές και παράλληλα, ενίσχυση έρευνας και καινοτομίας με διασύνδεση επιχειρήσεων με κέντρα Έρευνας και ΑΕΙ, δικτύωση και ευφυής εξειδίκευση.
2. Υποδομές αξιοποίησης και παράλληλης προστασίας «τουριστικών» φυσικών πόρων
3. Δράσεις ενίσχυσης επιχειρήσεων σε μορφές θαλάσσιου, ιατρικού / ιαματικού / θεραπευτικού, φύσης – οικοτουρισμού, αθλητικού, πολιτιστικού, συνεδριακού / εκθεσιακού, θρησκευτικού, αγροτικού, σχέδια αναβάθμισης μαρίνων και τουριστικών λιμένων, αποκατάστασης / αξιοποίησης παραδοσιακών κτισμάτων.
4. Δράσεις ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού (καινοτόμα προγράμματα κατάρτισης και ενίσχυσης απασχόλησης ιδιαίτερα στις εναλλακτικές μορφές τουρισμού, αναδιοργάνωση σχολών και ενίσχυση μαθητείας)
5. Υποδομές και δράσεις ενίσχυσης Δικτύων για τις Ειδικές μορφές τουρισμού.
6. Χωρικά ολοκληρωμένες παρεμβάσεις υποδομών και δράσεων.
7. Θεσμικές μεταρρυθμίσεις και δράσεις ενίσχυσης της διαχειριστικής ικανότητας.

Ιδίως ο 6^{ος} Πυλώνας αλλά και εμμέσως οι 2, 3 και 5, στηρίζουν τη στρατηγική της Περιφέρειας και την Ο.Χ.Ε. Οι Ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις προωθούνται σε συνεργασία με τις Περιφέρειες, ως σχεδιασμός πολύ-ταμειακών δράσεων για ενίσχυση εναλλακτικών μορφών τουρισμού και με τη συμμετοχή τοπικών φορέων, ΟΤΑ, επιχειρήσεων, κοινωνικών εταίρων, ενδο- και δια-περιφερειακά. Οι δράσεις μπορεί να περιλαμβάνουν κρατικές ενισχύσεις, δράσεις ΤΠΕ, έργα υποδομής, δράσεις προώθησης κ.α., ενώ θα συνδέονται με τις κατευθύνσεις του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τον Τουρισμό.

Συνέργιες με το Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία 2014-2020

Η εθνική στρατηγική για τον τουρισμό υλοποιείται και δια του ΕΠ.ΑΝ.Ε.Κ. 2014-2020. Στο ΕΠΑΝΕΚ¹⁶, για να επιτευχθεί ο γενικός στόχος «ανάδειξη του ελληνικού τουρισμού με συνδυασμό του φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος και του ανθρώπινου δυναμικού σε συνολικό προϊόν εμπειριών, που θα το χαρακτηρίζει η υψηλή ποιότητα σε όλες τις πτυχές των υπηρεσιών, θα περιλαμβάνει σύνολο αλληλοσυμπληρούμενων αλλά διακριτών προϊόντων και θα εξασφαλίζει ενιαίο επίπεδο ελάχιστων ποιοτικών χαρακτηριστικών σε όλες τις περιφέρειες της χώρας» ορίζονται ως προτεραιότητες:

- Η ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού, αναβάθμιση ή/ και διαφοροποίηση του παραδοσιακού μοντέλου
- Η εξασφάλιση υψηλότερης ποιότητας υπηρεσιών που προσφέρονται σε όλη την αλυσίδα αξίας
- Η συντονισμένη προώθηση του τουριστικού προϊόντος με εστιασμένο σχεδιασμό
- Η κατάρτιση απασχολούμενων, παροχή υποστήριξης σε επιχειρηματίες, αναβάθμιση παρεχόμενης τουριστικής εκπαίδευσης
- Η βελτίωση δημόσιων – κυρίως - υποδομών και υπερδομών, αλλά και ιδιωτικών, με καινοτόμες παρεμβάσεις ανάδειξης και επισκεψιμότητας των τουριστικών προορισμών.

Δεν υφίσταται ειδικό «υποπρόγραμμα» για τον τομέα, αλλά ένταξη του στις Επενδυτικές Προτεραιότητες :

16 Από: ΕΥΔ ΕΠΑΕ (2014), *ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2014-2020*

- 1β «Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην έρευνα και καινοτομία, ανάπτυξη δεσμών και συνεργιών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξης και ...» Ειδικότερα, στον τομέα:

Τουρισμός, Πολιτισμός - Δημιουργικές Βιομηχανίες: Διασύνδεση του τουρισμού ως στρατηγικού τομέα αναπτυξιακής προτεραιότητας της χώρας με τον πολιτισμό, συμπεριλαμβανομένων και των συνεργιών με τη δημιουργική βιομηχανία και τη βιομηχανία της εμπειρίας, ώστε να μεγεθυνθεί, μέσω ενίσχυσης της ζήτησης και εφαρμογής E&K, η διεθνής ανταγωνιστικότητα και βιωσιμότητα του ελληνικού τουρισμού.

- 3α «Πρώθηση της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής εκμετάλλευσης νέων ιδεών και στήριξη δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων μέσω φυτωρίων επιχειρήσεων». Ειδικότερα («ενδεικτικά παραδείγματα περιοχών εφαρμογής στους επιλεγμένους στους στρατηγικούς τομείς προτεραιότητας):

Τουρισμός: Μετάβαση σε ένα σύνθετο μίγμα προϊόντος με υψηλή προστιθέμενη αξία που θα έχουν σαν αποτέλεσμα την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου με έμφαση στην ποιοτική αναβάθμιση, λαμβάνοντας υπόψη και την περιβαλλοντική αειφορία, και στην πρώθηση ειδικών μορφών τουρισμού, όπως:

- ιαματικός-τουρισμός υγείας, φυσιολατρικός
- γαστρονομικός, πολιτιστικός - θρησκευτικός, συνεδριακός
- θαλάσσιος, τουρισμός πόλης (city break), κλπ.

- 3δ «Στήριξη της ικανότητας των ΜΜΕ να αναπτύσσονται σε περιφερειακές, εθνικές και διεθνείς αγορές, και να συμμετέχουν σε διαδικασίες καινοτομίας». Ειδικότερα:

Τουρισμός: Συνεργασίες με τουριστικούς οργανισμούς, ταξιδιωτικούς πράκτορες και άλλους φορείς της αγοράς για την υλοποίηση από κοινού προγραμμάτων προβολής. Προώθηση της επιχειρηματικής συνεργασίας για την επίτευξη συνεργιών και συμπληρωματικότητας για την αντιμετώπιση του κατακερματισμού της προσφοράς. Ανάπτυξη συνεργασιών μεταξύ τουριστικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων άλλων τομέων που άμεσα συνεισφέρουν στην τουριστική δραστηριότητα για τη δημιουργία συνολικής εμπειρίας, και την ενίσχυση της ταυτότητας του τουριστικού προϊόντος.

Για τη συγκεκριμένη Ο.Χ.Ε., ενδιαφέρουν ιδίως οι Επ. Προτεραιότητας 1β, 3α και 3δ¹⁷.

Στόχοι, κατευθύνσεις και αξιοποιήσιμες Επενδυτικές Προτεραιότητες της εθνικής στρατηγικής για τον τουρισμό και του Ε.Π.ΑΝ.Ε.Κ., συνδυάζονται με τις αντίστοιχες του ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης για τη συγκρότηση της Στρατηγικής της Ο.Χ.Ε. της Πολιτιστικής Διαδρομής της Εγνατίας Οδού.

¹⁷ Λεπτομερέστερος εντοπισμός Εκτεταμένη ανάλυση στο 1ο Παραδοτέο του έργου του Συμβούλου Τεχνικής Υποστήριξης, 1^η Ενότητα, ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗ ΧΩΡΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ Ο.Χ.Ε.

1.3. Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ Ο.Χ.Ε.

Η Ο.Χ.Ε. ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΤΗΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ είναι σκόπιμη για να βελτιώσει σε όρους αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας την υλοποίηση ενός σημαντικού μέρους του αναπτυξιακού σχεδιασμού της Περιφέρειας που αναφέρεται στην αξιοποίηση του πολιτιστικού αποθέματος προς όφελος της βιώσιμης (τουριστικής) ανάπτυξης. Η εξειδίκευση της Ο.Χ.Ε. γίνεται χρονικά σχεδόν παράλληλα με την κατάρτιση της Περιφερειακής Στρατηγικής Τουριστικής Ανάπτυξης για την περίοδο 2014-2020 (2015-2023). Η συγκυρία αυτή δεν είναι τυχαία, καθώς οι δύο σχεδιασμοί είναι αλληλοσυμπληρούμενοι, αλλά και διακριτοί καθώς παρά το ότι εξυπηρετούν κοινούς στόχους, προσεγγίζουν με διαφορετική οπτική (και εν τέλει μέσα) την επίτευξη τους. Η ανάπτυξη συνεργιών και συντονισμού μεταξύ των δύο προσεγγίσεων είναι απαραίτητη για να παραχθούν τα μέγιστα θετικά αποτελέσματα και κυρίως για να επιταχυνθούν οι διαδικασίες υλοποίησης συνολικά και ολοκληρωμένα.

Κύριο στοιχείο διαφοροποίησης της Ο.Χ.Ε. από την τομεακή προσέγγιση Τουριστικής Ανάπτυξης είναι ο ορισμός του χώρου και των ιδιοτήτων του (χαρακτηριστικών του και διαφοροποιήσεων / εναλλαγών) ως κύριας παραμέτρου του σχεδιασμού. Επικεντρώνεται στην ρύθμιση των παραγόντων που θα επιτρέψουν την αποτελεσματικότερη εφαρμογή των τομεακών επιλογών και την δημιουργία συνεργιών (θετικών επιπτώσεων) με την τομεακή προσέγγιση που δεν εξαντλούνται μόνο στην οικονομική διάσταση του αναπτυξιακού προγραμματισμού. Η εστίαση αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική καθώς ο τουρισμός έχει έντονη χωρική διάσταση στο βαθμό που η ανταγωνιστικότητα κάθε περιοχής εξαρτάται από τους Τουριστικούς Πόρους: Περιβαλλοντικούς, Πολιτιστικούς και Υποδομή - Ανωδομή, ο οποίοι (ειδικά οι δύο πρώτοι) σε σημαντικό βαθμό είναι άκαμπτα χωροθετημένοι. Κατά συνέπεια η Ο.Χ.Ε. επικεντρώνει σε έναν πρωτεύοντα κατά την Στρατηγική Τουριστικής Ανάπτυξης παράγοντα ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας της Περιφέρειας που είναι ο Πολιτισμός.

Στο πλαίσιο της Ο.Χ.Ε. η σύνδεση Πολιτισμού - Τουρισμού προωθεί και προγραμματίζει αμφίδρομα την ενίσχυση των αποτελεσμάτων και των θετικών επιπτώσεων από μια μελλοντική μεγέθυνση της τουριστικής οικονομίας στην Περιφέρειας στην πολιτιστική και κοινωνική ανάπτυξη. Οδηγεί δηλαδή από τον Τουρισμό στον Πολιτισμό και ανατροφοδοτεί έτσι έναν αναπτυξιακό κύκλο που θα κινηθεί αντίθετα από τον υφιστάμενο φαύλο κύκλο της ύφεσης που δημιουργεί η σημερινή οικονομική συγκυρία. Η προσέγγιση αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική, αν όχι αναγκαία σήμερα, υπό το καθεστώς περιορισμένων πόρων για τομείς όπως ο Πολιτισμός (και το Περιβάλλον) οι οποίοι αν και έχουν καθοριστικό ρόλο για την ολοκληρωμένη ανάπτυξη δεν παρουσιάζουν άμεσα οικονομικά αποτελέσματα. Προκύπτει ότι η Ο.Χ.Ε. Πολιτισμού - Τουρισμού έχει μια πολυτομεακή

λειτουργία που στηρίζεται στην συναρμογή ενός Χωρικού Προγραμματισμού, δηλαδή μιας χωρικής επένδυσης.

Οι επιμέρους στόχοι της Στρατηγικής πρέπει να έχουν σαφή **χωρική διάσταση** που να αναφέρεται σε:

- **Δικτύωση**

Κύριος στόχος η δικτύωση των σημείων / περιοχών που προσδιορίζουν την πολιτιστική και τουριστική ταυτότητα της ΑΜΘ σε μια ενιαία (αλλά πολυδιάστατη) εικόνα. Η δικτύωση δεν αναφέρεται μόνο στην οδική - λειτουργική (κινητικότητα), αλλά πρωτίστως στην εννοιολογική δικτύωση που θα επιτρέψει υποδομές, μνημεία και αρχαιότητες από διάφορες περιόδους να ενταχθούν σε ένα σύνολο. Κέντρο της προσέγγισης το Ίχνος της Αρχαίας Εγνατίας Οδού, ως νοητή γραμμή στην οποία οργανώνεται ανά περιόδους το πολιτιστικό και ιστορικό απόθεμα της ΑΜΘ

- **Κινητικότητα**

Στόχος η διάχυση των τουριστικών ροών στην ενδοχώρα της ΑΜΘ. Προϋποθέτει την επαρκή διασύνδεση περιοχών που βρίσκονται οι κύριοι πολιτιστικοί πόλοι με περιοχές που διαμένουν οι τουρίστες, ώστε να διασφαλίζεται με ασφάλεια και ποιότητα οι μετακίνηση τουριστών. Επιδιωκόμενο αποτέλεσμα η αύξηση της κινητικότητας να μην περιοριστεί σε αύξηση μετακινήσεων μεταξύ υφιστάμενων συνδέσεων, άλλα σε αύξηση της εμβέλειας που μπορεί να καλυφθεί, επιτρέποντας την διάχυση των οικονομικών ωφελειών από τον τουρισμό προς την ενδοχώρα της ΑΜΘ. "Ραχοκοκαλιά" της λειτουργικής δικτύωσης ο αυτοκινητόδρομος της Εγνατίας και κύριοι κόμβοι τα κύρια λιμάνια και αεροδρόμια της ΑΜΘ.

- **Διεπαφή Τουρισμού - Πολιτισμού**

Αποσκοπεί να κάνει ευκολότερα αφομοιώσιμους τους πολιτιστικούς πόρους από τους τουρίστες. Η αφομοίωση αναφέρεται στην εικόνα και στην πληροφορία που παρέχεται. Αφορά παροχή οργανωμένης και εύκολα κατανοητής πληροφορίας για τον πολιτισμό, επιτάχυνση της εξοικείωσης του τουρίστα μ' αυτόν, δυνατότητα άμεσης και έγκυρης προσωπικής έρευνας που θα επιτρέψει στον τουρίστα να προσαρμόσει το περιεχόμενο και να δημιουργήσει δικό του πλάνο. Αναφέρεται επίσης στην ανάπτυξη μέσων και παροχής υπηρεσιών ερμηνείας και οργάνωσης εκθέσεων - εκθεμάτων. Εστιάζει κυρίως σημειακά και σχετίζεται με τεχνολογικά μέσα και ανθρωπίνους πόρους.

- **Χωρική εξειδίκευση - Οργάνωση**

Ο τουρισμός αποτελεί έναν από τους κλάδους (τομέα) προτεραιότητας της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης. Σε αντίθεση με άλλους κλάδους δεν καθορίζεται σε προσδιορισμένα χωρικά πλαίσια, άλλα είναι ταχύτατα ευμετάβλητος ως προς την χωρική του ανάπτυξη. Αυτό αποτελεί πολλές φορές μέσο όξυνσης συγκρούσεων χρήσεων γης που έχει ως αποτέλεσμα την κακή διαχείριση του χώρου, την ενδεχόμενη ανάπτυξη περιβαλλοντικών προβλημάτων, άλλα και την μείωση της ανταγωνιστικότητας του προϊόντος. Η χωρική οργάνωση αποτελεί σημείο κλειδί για την τουριστική ανάπτυξη. Σε ένα άλλο επίπεδο, το δίπτυχο Πολιτισμός - Τουρισμός μπορεί να αποτελέσει ένα συνδετικό κρίκο για όλες τις επιμέρους τοπικές πρωτοβουλίες που σχετίζονται με τον πυρήνα της RIS και αναφέρονται στην αγροδιατροφή (γαστρονομικός / οινοτουρισμός) και τα τοπικά προϊόντα ποιότητας. Εδώ, αναζητείται η λειτουργία τοπικών σχημάτων που αναλόγως της μορφής (π.χ. τοπικές συστάδες επιχειρήσεων, τοπικές στρατηγικές ΤΑΠΤοΚ) που είτε θα ενταχθούν, είτε θα συνδεθούν με την Ο.Χ.Ε.

- **Ιεράρχηση**

Όπως έχει αναφερθεί, στόχος της ολοκληρωμένης προσέγγισης είναι να καθοριστεί μια πολυδιάστατη

αξιολόγηση των εναλλακτικών δυνατοτήτων επένδυσης πόρων στον τομέα του πολιτισμού με κύριο γνώμονα την αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα των επενδύσεων αυτών στην υλοποίηση των στόχων του ΠΕΠ. Η κρισιμότητα αυτή είναι ακόμα πιο αναγκαία λόγω του περιορισμού των πόρων.

Η Στρατηγική της Ο.Χ.Ε. συγκροτείται από το σύνολο του Στρατηγικού της Στόχου, των Ειδικών Στόχων της, των Δράσεων της και των αναμενόμενων αποτελεσμάτων της.

Η Στρατηγική της Ο.Χ.Ε. όμως ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ στα συστατικά της στοιχεία και τη συγκεκριμένη περιοχή εφαρμογής με σαφή χωρικά όρια και συγκεκριμένο Χωρικό Πρότυπο και τις ειδικές ρυθμίσεις διακυβέρνησης.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ

Στρατηγικός Στόχος της ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΧΩΡΙΚΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΤΗΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ, είναι να δημιουργηθεί ένα ολοκληρωμένο πλέγμα τουριστικών προορισμών με παρεμβάσεις σε σημαντικούς πόρους πολιτιστικής κληρονομιάς, σε αστικά κέντρα και σε πόλους τουριστικής ανάπτυξης και να διαμορφωθεί ένα τουριστικό δίκτυο (πλέγμα), συνοδευόμενο από τις αναγκαίες παρεμβάσεις προσβασιμότητας, βελτίωσης χωρικού σχεδιασμού και, κυρίως, ολοκλήρωσης της αλυσίδας αξίας του τομέα τουρισμός – πολιτισμός και στην ανάδειξη της σε διακριτό, διεθνούς εμβέλειας ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟ ΑΡΙΣΤΕΙΑΣ, έτσι ώστε:

- να δημιουργηθεί ιδιαίτερη τουριστική ταυτότητα που να στηρίζεται στους πλούσιους φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους
- να ενταχθούν οι τουριστικοί και πολιτιστικοί πόροι της Περιφέρειας σε ένα ενιαίο δίκτυο
- να δημιουργηθούν κόμβοι και επιμέρους πόλοι συνδυασμένου ενδιαφέροντος
- να ενισχυθούν οι συνοδευτικές εναλλακτικές μορφές τουρισμού
- να αναπτυχθούν συνεργασίες με τις όμορες Περιφέρειες και χώρες στο επίπεδο της ανάδειξης των φυσικών και πολιτιστικών πόρων
- να προκύψει ένας διακριτός, διεθνούς εμβέλειας ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ
- να προκύψει θετικό συνδυαστικό αποτέλεσμα στην ανάπτυξη τουριστικής δραστηριότητας και δι' αυτής στην απασχόληση και στο εισόδημα των κατοίκων της περιοχής.

Η Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση ΔΕΝ είναι η χωρική διάσταση της στρατηγικής τουριστικής ανάπτυξης της Περιφέρειας: δεν καλύπτει το σύνολο της εδαφικής έκτασης της, δεν περιλαμβάνει όλες τις παρεμβάσεις για την τουριστική ανάπτυξη, δεν εξασφαλίζει όλες τις συνέργιες μεταξύ τουρισμού, πολιτισμού, περιβάλλοντος, επιχειρηματικότητας, καινοτομίας και ανθρώπινων πόρων.

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Ειδικοί στόχοι της Ο.Χ.Ε. είναι:

1. Η δημιουργία πολυσύνθετων πόλων αξιοποίησης πολιτιστικών πόρων και παροχής ολοκληρωμένων τουριστικών υπηρεσιών

2. Η σύνδεση των πολυσύνθετων πόλων σε ενιαίο δίκτυο με άξονα την Εγνατία Οδό για ενίσχυση συνολικά της ελκυστικότητας και για προώθηση της διάχυσης αποτελεσμάτων και θετικών επιπτώσεων κατά μήκος του άξονα
3. Η σύνδεση των επενδύσεων στους τομείς πολιτισμού και τουρισμού που έχουν πραγματοποιηθεί ή ολοκληρώνονται στην Περιφέρεια
4. Η λειτουργική, αποτελεσματική, αποδοτική και αναπτυξιακά επωφελής σύνδεση στην Περιφέρεια του Πολιτισμού, της Επιχειρηματικότητας και του Περιβάλλοντος
5. Η ιεράρχηση και ένταξη των επενδύσεων του τομέα πολιτισμού στο συνολικό στρατηγικό και επιχειρησιακό σχεδιασμό τουριστικής ανάπτυξης της Περιφέρειας
6. Η κάλυψη των κενών και ελλείψεων σε τομείς που συνεργούν στην τουριστική / πολιτιστική ανάπτυξη: ανθρώπινοι πόροι, στοχευμένες επενδύσεις, τεχνολογική και οργανωτική καινοτομία.

Όλοι οι ειδικοί στόχοι συσχετίζονται με τους στόχους του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης 2014-2020:

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ Ο.Χ.Ε. και ΕΙΔΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ Π.Ε.Π.

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ Ο.Χ.Ε.	σχετικοί ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ Π.Ε.Π.
Η δημιουργία πολυσύνθετων πόλων αξιοποίησης πολιτιστικών πόρων και παροχής ολοκληρωμένων τουριστικών υπηρεσιών.	Ε.Σ. 6: Αύξηση της εξωστρέφειας των ΜΜΕ. Ε.Σ. 12: Ανάδειξη φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς. Ε.Σ. 14: Βελτίωση της ελκυστικότητας των αστικών κέντρων. Ε.Σ. 12: Βελτίωση της συνδεσιμότητας δυσπρόσιτων - νησιωτικών περιοχών για την αντιμετώπιση κοινωνικών - αναπτυξιακών προβλημάτων
Η σύνδεση των πολυσύνθετων πόλων σε ενιαίο δίκτυο με άξονα την Εγνατία Οδό για ενίσχυση συνολικά της ελκυστικότητας και για προώθηση της διάχυσης αποτελεσμάτων και θετικών επιπτώσεων κατά μήκος του άξονα.	Ε.Σ. 6: Αύξηση της εξωστρέφειας των ΜΜΕ. Ε.Σ. 12: Ανάδειξη φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς. Ε.Σ. 14: Βελτίωση της ελκυστικότητας των αστικών κέντρων.
Η σύνδεση των επενδύσεων στους τομείς πολιτισμού και τουρισμού που έχουν πραγματοποιηθεί στην Περιφέρεια	Ε.Σ. 12: Ανάδειξη φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς. Ε.Σ. 14: Βελτίωση της ελκυστικότητας των αστικών κέντρων
Η λειτουργική, αποτελεσματική, αποδοτική και αναπτυξιακά επωφελής σύνδεση στην Περιφέρεια του Πολιτισμού, της Επιχειρηματικότητας και του Περιβάλλοντος	Ε.Σ. 5: Αύξηση της αποδοτικότητας και της παραγωγικότητας των ΜΜΕ. Ε.Σ. 20: Υποστήριξη της απασχόλησης στους τομείς προτεραιότητας της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3). Ε.Σ. 13: Προστασία του οικολογικού αποθέματος. Ε.Σ. 12: Ανάδειξη φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η ιεράρχηση και ένταξη των επενδύσεων του τομέα πολιτισμού στο συνολικό στρατηγικό και επιχειρησιακό σχεδιασμό τουριστικής ανάπτυξης της Περιφέρειας	▶	Ε.Σ. 3: Ενίσχυση της προσφοράς ψηφιακού περιεχομένου σε τομείς της Περιφερειακής Διοίκησης, του Πολιτισμού και του Τουρισμού.
Η κάλυψη των κενών και ελλείψεων σε τομείς που συνεργούν στην τουριστική / πολιτιστική ανάπτυξη: ανθρώπινοι πόροι, στοχευμένες επενδύσεις, τεχνολογική και οργανωτική καινοτομία.	▶	Ε.Σ. 3: Ενίσχυση της προσφοράς ψηφιακού περιεχομένου σε τομείς της Περιφερειακής Διοίκησης, του Πολιτισμού και του Τουρισμού. Ε.Σ. 20: Υποστήριξη της απασχόλησης στους τομείς προτεραιότητας της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3). Ε.Σ. 22: Βελτίωση της πρόσβασης μειονεκτούντων ατόμων και περιθωριοποιημένων ομάδων στην αγορά εργασίας

ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΕΥΡΟΣ ΚΑΙ ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΕΩΝ, ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ

Η Ο.Χ.Ε. σύνδεσης τουρισμού και πολιτισμού στο πλαίσιο της πολιτιστικής - τουριστικής «διαδρομής» πρέπει να περιλαμβάνει σύνθετο μίγμα παρεμβάσεων ικανών να παράξουν συνέργιες και ολοκληρωμένο αναπτυξιακό αποτέλεσμα, στο Θεματικό Εύρος που προσδιορίζουν οι ακόλουθοι **σκόπιμοι** τύποι δράσεων:

- ειδικές υποδομές στα σημεία ενδιαφέροντος για αξιοποίηση αργούντων πολιτιστικών-τουριστικών πόρων
- δράσεις «αποκάλυψης» / αναβάθμισης των πολιτιστικών πόρων
- υποδομές βελτίωσης της προσβασιμότητας στη διαδρομή και μεταξύ των σημείων ενδιαφέροντος
- ειδικές υποδομές «ορισμού» της διαδρομής
- υποδομές και λειτουργίες πληροφόρησης και καθοδήγησης
- δράσεις προσέλκυσης ζήτησης, προβολής, branding, δικτύωσης
- δράσεις τοπικά και κλαδικά στοχευμένης ενίσχυσης επιχειρήσεων
- δράσεις υποστήριξης τοπικών συμφωνιών ανάπτυξης και απασχόλησης
- δράσεις εκπαίδευσης / επανεκπαίδευσης / προσανατολισμού των ανθρώπινων πόρων
- υποδομές και λειτουργίες συνολικής διαχείρισης της Ο.Χ.Ε.¹⁸

Η Ο.Χ.Ε. υλοποιείται στο πλαίσιο του ΠΕΠ 2014-2020 κατά συνέπεια οφείλει να εντάσσεται στην στρατηγική του, να εξυπηρετεί τους στόχους του και να στηρίζεται κυρίως (αν όχι αποκλειστικά) στα χρηματοδοτικά μέσα που αυτό διαθέτει. Το ΠΕΠ κατανέμει τους πόρους που διατίθενται στην Περιφέρεια από τα δύο Διαρθρωτικά Ταμεία που το χρηματοδοτούν σε 26 Ειδικούς Στόχους που αναφέρονται σε περίπου ισάριθμες Επενδυτικές Προτεραιότητες και περιλαμβάνουν (ενδεικτικά) 53 Πεδία Παρέμβασης.

¹⁸ Τύποι Δράσεων που προκύπτουν από την Εθνική Στρατηγική για τον Τουρισμό και διερευνήθηκαν λεπτομερώς στο 1ο Παραδοτέο του έργου του Συμβούλου Τεχνικής Υποστήριξης, 1^η Ενότητα, Κεφάλαιο 2. *ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ Ο.Χ.Ε. ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ – ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ*:

Ο βασικός σκελετός της Ο.Χ.Ε. θα χρηματοδοτηθεί από το ΠΕΠ αξιοποιώντας τις κατανομές αυτές. Κατά συνέπεια, ακολουθώντας επιλέγονται οι σχετικές Επενδυτικές Προτεραιότητες και Πεδία Παρέμβασης, αναφέρονται πόροι σύμφωνα κατά την **ενδεικτική** κατανομή τους στο πρόγραμμα και για κάθε Πεδίο Παρέμβασης παρουσιάζονται οι τύποι δράσεων, έργων ή/και εργασιών που μπορούν να αξιοποιηθούν στο πλαίσιο της Ο.Χ.Ε.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΙΜΕΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

	Επενδυτική Προτεραιότητα (ΕΠ)
	Πεδίο Παρέμβασης(ΠΠ)
	Καταρχήν διαθέσιμος Προϋπολογισμός στο ΠΕΠ
	Δυνατότητα αξιοποίησης

2γ	Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ για ηλεκτρονική κυβέρνηση, ηλεκτρονική μάθηση, ηλεκτρονική ένταξη, ηλεκτρονικό πολιτισμό και ηλεκτρονική υγεία·
79	Πρόσβαση στις πληροφορίες του δημόσιου τομέα (συμπεριλαμβάνονται ανοιχτά δεδομένα ηλεκτρονικού πολιτισμού, οι ψηφιακές βιβλιοθήκες, το ψηφιακό περιεχόμενο και ο ηλεκτρονικός τουρισμός)
Π/Υ	1.964.326 €
Στο πλαίσιο του πεδίου παρέμβασης μπορούν να υλοποιηθούν έργα: - ψηφιοποίησης, οργάνωσης και ερμηνεία πολιτιστικού περιεχομένου - Συστήματα ηλεκτρονικής ξενάγησης αρχαιολογικών χώρων / μουσείων, συστήματα τεχνολογίες επαυξημένης (augmented) και εικονικής (virtual) πραγματικότητας - Συστήματα διαχείρισης επισκεπτών / e-ticket ανοικτές ψηφιακές βιβλιοθήκες - on line εκπαιδευτικά προγράμματα πολιτισμού - ανάπτυξη εφαρμογών για smartphones & tablets για την αρχαία Εγνατία ή/και επιμέρους στοιχεία που σχετίζονται στο πλαίσιο της Ο.Χ.Ε. με αυτή.	
3γ	Στήριξη της δημιουργίας και της επέκτασης προηγμένων ικανοτήτων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών·
76	Ανάπτυξη και προβολή των στοιχείων που αποτελούν κεφάλαιο για τον τομέα του πολιτισμού και της δημιουργίας στις ΜΜΕ
Π/Υ	2.000.000 €
Η παρέμβαση περιλαμβάνει ενίσχυση ιδιωτικών επενδύσεων που αφορά επιχειρηματικά σχέδια είτε μεμονωμένων ή μικρών συστάδων ΜΜΕ που συμβάλλουν στην επιχειρηματική διασύνδεση Τουρισμού - Πολιτισμού. Αφορούν δραστηριότητες που αναφέρονται σε κλάδους: - Δημιουργίας ενθυμίων - δώρων - Διασκέδασης και παροχής υπηρεσιών πολιτισμού (θέατρο) - Παροχής υπηρεσιών τουρισμού (διαμονής, ξενάγησης) - Παροχής υπηρεσιών και εξοπλισμού αναψυχής (περιηγητικές υπηρεσίες, αθλήματα φύσης, οικοξεναγήσεις) - Διοργάνωσης γεγονότων (συνέδρια, εκθέσεις) - Μεταφορών (για τουριστικούς σκοπούς) - Εστίασης και διατροφής (τοπικών προϊόντων ποιότητας) - επαγγελματιών - επιχειρήσεων που αναφέρονται στην βιομηχανία δημιουργίας (creative industry) όπως γραφιστικές τέχνες, κινηματογραφία, ανάπτυξη ψηφιακών εφαρμογών που σχετίζονται με τον πολιτισμό, τα ταξίδια, παιχνιδιών κ.α.. Οι επιλέξιμες δαπάνες μπορούν να αφορούν κτιριακές εγκαταστάσεις, εξοπλισμό, ειδικό εξοπλισμό, έξοδα δικτύωσης, προβολής και συμμετοχής σε εκθέσεις. Η υλοποίηση στο πλαίσιο του απαλλακτικού κανονισμού.	

7β	Ενίσχυσης της περιφερειακής κινητικότητας μέσω της σύνδεσης δευτερευόντων και τριτευόντων κόμβων στην υποδομή ΔΕΔ-Μ, συμπεριλαμβανομένων των πολυτροπικών κόμβων.
34	Άλλες ανακατασκευές και βελτιώσεις οδών (αυτοκινητοδρόμων, εθνικών, περιφερειακών ή τοπικών)
Π/Υ*	20.000.000 €
Η Ε.Π / ΠΠ αφορά οδικά έργα στα οποία να περιληφθούν βελτιώσεις - ανακατασκευές που αποσκοπούν σε βελτίωση διασύνδεσης περιοχών υψηλού πολιτιστικού ενδιαφέροντος με τουριστικούς προορισμούς ή δίκτυα Ενδεικτικές ενέργειες μπορεί να περιλαμβάνουν: - Διαπλάτυνσεις, βελτιώσεις γεωμετρικών χαρακτηριστικών οδών για την βελτίωση της ασφάλειας - Σηματοδότηση και φωτισμό οδών - Δημιουργία χώρων στάθμευσης - ξεκούρασης, τοπικές συνδέσεις και κόμβους για ασφαλή πρόσβαση σε μνημεία - "μετατόπιση" οδικών τμημάτων που διασχίζουν περιοχές μνημείων. Οι χρηματοδοτικοί πόροι που αναφέρονται στο ΠΕΠ ΑΜΘ 2014-20 (αφαιρουμένων υπαρχόντων δεσμεύσεων) ανέρχονται στα 20 εκ. € και στοχεύουν να καλύψουν μια σειρά αναγκών συνδεσιμότητας και οδικής ασφάλειας. Ως εκ τούτου πέρα της αναγνωρισμένης και από το νέο ΠΠΧΣΑΑ οδικής σύνδεσης Μαρώνας - Αγίου Χαράλαμπος - παραλία Πετρωτών και πέρα στα όρια με Π.Ε. Έβρου (Π/Υ: 12.500.000 €) η χρήση τους από την Ο.Χ.Ε. (εφόσον κριθεί απαραίτητη) θα είναι περιορισμένη και θα αφορά σημειακές παρεμβάσεις.	

6γ	Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς
90	Ποδηλατόδρομοι και μονοπάτια για περιπάτους
Π/Υ	5.000.000 €
Στο Π.Π. μπορούν να περιληφθούν δράσεις που συνδέονται οργάνωση και την λειτουργία "ανοικτών αρχαιολογικών πάρκων" σε περιοχές όπου υπάρχει σχετική πυκνότητα αρχαιολογικών μνημείων - υποδομών ή/και οικολογικών πόρων αντίστοιχα. Οι δράσεις που αποσκοπούν στην δημιουργία τοπικών περιηγητικών διαδρομών μπορεί να περιλαμβάνουν ενέργειες όπως: - Χάραξη και διάνοιξη μονοπατιών - Τοπικές σημάνσεις και ενημερωτικές πινακίδες - Δημιουργία στάσεων ξεκούρασης, παρατηρητηρίων, σημείων θέας, κρηνών κ.α. - Κατασκευή υποδομών ασφαλείας (στηθαία, μικρές γέφυρες, σταθμοί). Ειδικά σε περιοχές αρχαιολογικού ενδιαφέροντος που βρίσκονται εντός ή περί περιοχών Εθνικών Πάρκων είναι αναγκαία η συνδιαμόρφωση των τοπικών διαδρομών προκειμένου να εξυπηρετούν πολυδιάστατα την ήπια τουριστική ανάπτυξη.	

6γ	Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς
91	Ανάπτυξη και προώθηση του τουριστικού δυναμικού φυσικών περιοχών
Π/Υ	8.159.378 €
Επίσης μπορούν να περιληφθούν έργα: - προστασίας και ανάπλασης ακτών για ήπια τουριστική ανάπτυξη - κέντρα πληροφόρησης σε οικολογικά ενδιαφέροντες περιοχές - έργα για πρόληψη και προστασία ευαίσθητων οικολογικά περιοχών από τουριστικές δραστηριότητες - έργα για την προώθηση του θερμαλισμού κ.α.	

6γ	Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς
92	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή δημόσιας τουριστικής περιουσίας
Π/Υ	550.000 €
Σύμφωνα με την Εξειδίκευση του ΠΕΠ μέρος της αρχικής χρηματοδότησης θα αξιοποιηθεί στο πλαίσιο της Τουριστικής Προβολής. Το Πεδίο Παρέμβασης 92 θα μπορούσε να περιλάβει και ανάπτυξη δημόσιας τουριστικής περιουσίας π.χ.:	
- βελτιώσεις σε (μικρά) τουριστικά αγυροβόλια - αναπλάσεις τουριστικών ακινήτων (δημοσίων)	

6γ	Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς
93	Ανάπτυξη και προβολή δημόσιων υπηρεσιών τουρισμού
Π/Υ	550.000 €
Αφορά κύρια έργα τουριστικής προβολής που περιλαμβάνουν δημιουργία ψηφιακού και έντυπου υλικού προβολής, συμμετοχή σε εκθέσεις, φιλοξενία δημοσιογραφικών αποστολών κ.ο.κ. Τα έργα τουριστικής προβολής θα καθοριστούν κύρια από το Σχέδιο Τουριστικής Ανάπτυξης στο οποίο θα πρέπει να ενταχθούν και οι δράσεις προβολής - προώθησης της Ο.Χ.Ε. προκειμένου οι ενέργειες προβολής να είναι κοινές.	

6γ	Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς
94	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή δημόσιων πόρων πολιτιστικής κληρονομιάς
Π/Υ	20.000.000 €
Περιλαμβάνει εργασίες εντός και εκτός αρχαιολογικών χώρων, μνημείων και πολιτιστικών υποδομών. Ενδεικτικά:	
- Ενίσχυση της αρχαιολογικής έρευνας και της τεκμηρίωσης του πολιτιστικού περιεχομένου. - Εργασίες διάσωσης και προστασίας αρχαιοτήτων, εργασίες αποκατάστασης και συντήρησης, εργασίες προστασίας από φυσικούς κινδύνους και κινδύνους της κλιματικής αλλαγής, αναπλάσεις - Διαμόρφωση επισκέψιμων χώρων, ανάδειξη μνημείων και υποδομές αξιοποίησης τους (εκδοτήρια, φωτισμός, ορισμός διαδρομών ξενάγησης, ερμηνευτικά μέσα, εγκατάσταση πολυγλωσσικών συστημάτων αυτόματης ξενάγησης). - Διαμόρφωση εξωτερικών χώρων (περιφράξεις, σημάνσεις, προσβάσεις - προσβάσεις ΑΜΕΑ, φύλαξη) - Κτιριακές και Η/Μ εργασίες μουσείων και άλλων υποδομών πολιτισμού - Σήμανση τουριστικά ενδιαφερόντων περιοχών (πολιτιστικών - οικολογικών) - Προμήθεια εξοπλισμού, προγραμματισμός, ψηφιοποίηση "έξυπνων" συστημάτων ξενάγησης.	
Το ΠΠ περιλαμβάνει επίσης παρεμβάσεις συνεχιζόμενων έργων των ΕΠ της Περιόδου 2007-2013 (Τέμενος Βαγιαζήτ, Αναπλάσεις κτιρίων Ξάνθη - Καβάλα) που σχετίζονται με την ΟΧΕ, αλλά για διαχειριστικούς λόγους δεν εντάσσονται.	

6γ	Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς
95	Ανάπτυξη και προβολή δημόσιων υπηρεσιών πολιτιστικής κληρονομιάς
Π/Υ	800.000 €
Στην παρέμβαση αυτή μπορούν να ενταχθούν έργα που σχετίζονται με δημιουργία (ανάπτυξη) νέων υπηρεσιών στον τομέα πολιτισμού, ενίσχυση δομών προώθησης πολιτισμού και δημόσιων - μη κερδοσκοπικών φορέων διοργάνωσης εκδηλώσεων. Στο πλαίσιο της προβολής περιλαμβάνεται ενιαία σήμανση πολιτιστικών πόρων, παραγωγή υλικού προώθησης, κάλυψη εξόδων διαφήμισης κ.ο.κ.	

8iii	Αυτοαπασχόληση, επιχειρηματικότητα και δημιουργία επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων καινοτόμων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων
104	Αυτοαπασχόληση, επιχειρηματικότητα και δημιουργία επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων καινοτόμων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων
Π/Υ*	2.467.892 €
Ενέργειες που μπορεί να υλοποιηθούν στο πλαίσιο της ΠΠ και σχετίζονται με την ΟΧΕ αποτελούν: – Η κατάρτιση επαγγελματιών ή/και παρεχόντων περιστασιακών υπηρεσιών τουρισμού σε πρακτικές "ασφαλούς" ξενάγησης, – Η Επιμόρφωση επιχειρηματιών - διαχειριστών τοπικών μικρών μονάδων της αλυσίδας αξίας του τουρισμού – Ενίσχυση γυναικείας και νεανικής επιχειρηματικότητας στην παροχή υπηρεσιών πολιτιστικού τουρισμού - οικοτουρισμού και την οργάνωση δραστηριοτήτων που συνδέονται με αυτές – Προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στον Πολιτισμό – Διδασκαλία, εκμάθηση και εκπαίδευση σε τέχνες που σχετίζονται με την ΟΧΕ (π.χ. γλυπτική)	
10α	Επενδύσεις στην εκπαίδευση την κατάρτιση, και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και δια βίου μάθηση με την ανάπτυξη υποδομών, κατάρτισης και εκπαίδευσης
50	Εκπαιδευτική υποδομή για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και για την εκπαίδευση ενηλίκων
Π/Υ*	2.000.000 €
Το Πεδίο Παρέμβασης μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την αγορά και διαμόρφωση εξοπλισμού και την δημιουργία υποδομών που στοχεύουν να αναπτύξουν ολοκληρωμένα προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης / κατάρτισης σε τουριστικά επαγγέλματα ή σε επαγγέλματα πολιτισμού (π.χ. δημιουργία πιστοποιημένων αντιγράφων αρχαιολογικών ευρημάτων) .	

2. ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

2.1. ΑΡΧΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

Τα όρια και η οργάνωση της περιοχής εφαρμογής της Ο.Χ.Ε. προσδιορίζονται από τους στρατηγικούς στόχους της Ο.Χ.Ε. και από τη συγκέντρωση αξιοποιήσιμων πολιτιστικών πόρων όπως έχουν προσδιοριστεί, αλλά και σύμφωνα με τις απαιτήσεις ένταξης της Ο.Χ.Ε.

Το Χωρικό Πρότυπο της Ο.Χ.Ε. υπακούει στο στόχο της δημιουργίας ενιαίου δικτύου μνημείων / τοποσήμων / αρχαιολογικών χώρων / τόπων ενδιαφέροντος / περιοχών αξιόλογου τοπίου / πολιτιστικών υποδομών / θεσμών που συνδέονται με τις υφιστάμενες περιοχές τουριστικής ανάπτυξης και τις πύλες εισόδου τουριστικών ροών. Στόχος της δικτύωσης είναι η άμεση παροχή ελκυστικού, πολύπλευρου, ολοκληρωμένου, συνεκτικού και αφομοιώσιμου περιεχομένου προς τους χρήστες (τουρίστες, επισκέπτες), που θα αναδεικνύει την ιστορική και πολιτιστική ταυτότητα της Περιφέρειας έτσι ώστε να αυξάνει την ελκυστικότητα της ως τουριστικού προορισμού, να κάνει περισσότερο αναγνωρίσιμη την ταυτότητα της διεθνώς και να λειτουργεί προς όφελος της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, της τοπικής ανάπτυξης και της κοινωνικής και πολιτιστικής προόδου. Κατά συνέπεια, το Χωρικό Πρότυπο της Ο.Χ.Ε. οργανώνεται βάσει τεσσάρων στοιχείων: Πόλοι, Κόμβοι, Άξονες και Διαδρομές. Κεντρικό στοιχείο του προτύπου αποτελούν οι Πόλοι, οι οποίοι είναι οι κύριες περιοχές στις οποίες εντοπίζεται δυνατότητα χωρικής οργάνωσης για τον σχηματισμό ιδιαίτερης αξίας περιοχών αυξημένου τουριστικού ενδιαφέροντος μέσα από συνδυασμό των πολιτιστικών, φυσικών συστατικών και των υποδομών τους. Για κάθε πόλο προσδιορίζεται μια στόχευση που προσδιορίζει τον ρόλο και την ιδιαίτερη κατεύθυνση βάσει των δυνατοτήτων, αναγκών και των προοπτικών που υπάρχουν. Οι επενδύσεις που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο της ΟΧΕ και του ΠΕΠ 2014-2020 θα κατευθυνθούν προς την ενδυνάμωση αυτού του ρόλου.

- **Πόλοι:**

Ευρύτερες περιοχές (πολύγωνα) που περιλαμβάνουν σύνολα μνημείων, υποδομών πολιτιστικού ή τουριστικού ενδιαφέροντος με μια γεωγραφική συγκέντρωση - συνάφεια. Οι πόλοι είναι οι κύριοι παράγοντες ελκυστικότητας των τουριστών. Προσδιορίζονται δια των ιστορικών και πολιτιστικών χαρακτηριστικών τους τα οποία μπορεί να αναφέρονται σε διαφορετικές ιστορικές περιόδους και διαφορετικά πολιτιστικά στοιχεία, ως εκ τούτου είναι πολυδιάστατοι, πολύμορφοι και μοναδικοί. Στόχος για αυτούς είναι να λειτουργήσουν ως σύνολα που θα παρέχουν ολοκληρωμένες υπηρεσίες δημιουργώντας έτσι πολλαπλασιαστικά οφέλη ως προς την ελκυστικότητα τους. Οι ιδιότητες τους πέρα από την χωρική / μνημειακή διάσταση περιλαμβάνουν και την άυλη επένδυση σε αυτούς που περιλαμβάνει την ανάπτυξη υπηρεσιών πολιτιστικού χαρακτήρα.

Το μέγεθος και η ακτινοβολία των Πόλων διαφέρει ανάλογα του περιεχομένου τους και της σημασίας τους η οποία καθορίζεται από την σπουδαιότητα των πόρων που περιλαμβάνουν. Επισημαίνεται ότι οι Πόλοι αν και

προσδιορίζονται από το πολιτιστικό τους ενδιαφέρον δεν περιλαμβάνουν μόνο πολιτιστικά στοιχεία, άλλα και οποιοδήποτε άλλη υποδομή ή υπηρεσία μπορεί να εμπλακεί στην "αλυσίδα αξίας" του τουρισμού της περιοχής. Η θεώρηση αυτή είναι απαραίτητη καθώς η επίσκεψη σε ένα μέρος τις περισσότερες φορές δεν καθορίζεται μονοδιάστατα, άλλα από το σύνολο των δυνατοτήτων που παρέχεται.

- **Κόμβοι:**

Οι κύριες περιοχές αφετηρίας των τουριστικών κινήσεων στο δίκτυο (τερματικά), άλλα και τα σημεία σύνδεσης και αναδιανομής των ροών.

Οι κόμβοι ταυτίζονται με τις περιοχές τουριστικούς προορισμούς όπου διαμένουν οι τουρίστες στην ΑΜΘ, άλλα και με τα σημεία εισόδου τους στην Περιφέρεια (Συνοριακοί Σταθμοί, Αεροδρόμια). Περιλαμβάνουν επίσης τους Κόμβους του Οδικού δικτύου που αποτελούν τα σημεία σύνδεσης εσωτερικά. Ορισμένες περιοχές αποτελούν ταυτόχρονα πόλους και κόμβους και σε αυτές τις περιοχές στόχος είναι η "επέκταση" προκειμένου αφενός ως πόλοι να αυξήσουν την ελκυστικότητα τους, αφετέρου ως κόμβοι να διαχύσουν την ροή προς τα άλλα τμήματα του δικτύου.

- **Άξονες:**

Συντίθενται από "τόξα" που συνδέουν τους κόμβους και τους πόλους. Οι άξονες διακρίνονται σε δύο:

Ο πρώτος είναι λειτουργικός άξονας που ουσιαστικά ταυτίζεται με το μεταφορικό δίκτυο. Κύρια χαρακτηριστικά του που επηρεάζουν την Ο.Χ.Ε. αφορούν τα τεχνικά χαρακτηριστικά του δικτύου (χωρητικότητα, ταχύτητας, ασφάλειας), άλλα και ενδεχόμενες υπηρεσίες που μπορεί να προσφέρει (σημάνσεις, έξυπνες πινακίδες κ.α.).

Ο εννοιολογικός άξονας αποτυπώνεται χωρικά από το ίχνος της Αρχαίας Εγνατίας Οδού και στοχεύει να ενοποιήσει το περιεχόμενο των επιμέρους πόλων και να το οργανώσει μέσα στο ιστορικό και πολιτιστικό πλαίσιο. Με βάση τον άξονα αυτό αναπτύσσονται συνδέσεις (τόξα) με τους επιμέρους πόλους. Λόγω της ποικιλότητας του πολιτιστικού αποθέματος της ΑΜΘ είναι απαραίτητο οι συνδέσεις αυτές να εξεταστούν σε θεματικό επίπεδο προκειμένου το χωρικό μοντέλο να προσχωρήσει στην σύνθεση του. Οι θεματικές αυτές καθορίζονται βάση δύο παραγόντων 1) του ιστορικού πλαισίου και 2) του αναπτυξιακού πλαισίου σύμφωνα με την μεθοδολογία που θα αναλυθεί παρακάτω.

- **Διαδρομές:**

Γίνεται διάκριση Διαδρομών κατά ιστορικές περιόδους με στόχο όχι τον περιορισμό του περιεχομένου άλλα την διάκριση του για να είναι περισσότερο αποδοτική η επιχειρησιακή διαχείριση του. Η σχέση τουρισμού - πολιτισμού δημιουργείται βάσει του ενδιαφέροντος και της αντίληψης των τουριστών για το πολιτιστικό περιεχόμενο η οποία διαφέρει ανάλογα του πολιτισμικού υπόβαθρου κάθε ομάδας τουριστών: τουρίστες από χώρες που η πολιτισμική τους βάση στηρίζεται κύρια στον Ευρωπαϊκό Διαφωτισμό ενδιαφέρονται κυρίως για την Αρχαιοελληνική και Ρωμαϊκή Περίοδο, ενώ μπορεί να αναγνωρίζουν την μάχη των Φιλίππων ως μία από τις σημαντικότερες μάχες για την ιστορία της Ευρώπης - τουρίστες από χώρες του ορθόδοξου χριστιανικού κόσμου έλκονται περισσότερο από κοινές θρησκευτικές αναφορές - τουρίστες από μουσουλμανικές χώρες από μνημεία που σχετίζονται με το Ισλάμ). Φυσικά, παρά το ότι για την οργάνωση των επισκέψεων και της διαχείρισης τους η χρήση «στερεοτύπων» είναι αξιοποιήσιμη, λαμβάνεται πάντα υποψιών ότι στην πραγματικότητα οι επισκέπτες μιας περιοχής σπάνια είναι μονοδιάστατοι και στόχος τους είναι η βελτιστοποίηση της εμπειρίας που θα αποκομίσουν συνδυάζοντας όλα τα γνωστά σε αυτούς αγαθά και υπηρεσίες.

2.2. ΤΟ ΧΩΡΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ΤΗΣ Ο.Χ.Ε.

(Βλ. επόμενο **Χάρτη 1**)

ΠΟΛΟΙ

Είναι οι κύριες περιοχές στις οποίες εντοπίζεται η δυνατότητα χωρικής οργάνωσης για τον σχηματισμό ιδιαίτερης αξίας περιοχών Τουριστικού Ενδιαφέροντος μέσα από τον συνδυασμό των πολιτιστικών, φυσικών συστατικών και των υποδομών τους. Για κάθε πόλο προσδιορίζεται μια στόχευση που προσδιορίζει τον ρόλο και την ιδιαίτερη κατεύθυνση βάσει των δυνατοτήτων, αναγκών και των προοπτικών που υπάρχουν. Οι επενδύσεις που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο της ΟΧΕ και του ΠΕΠ 2014-2020 θα κατευθυνθούν προς την ενδυνάμωση αυτού του ρόλου.

1. Φίλιπποι

Αποτελεί πρωτεύοντα πόλο αρχαιολογικού ενδιαφέροντος στην ΑΜΘ. Κέντρα του ενδιαφέροντος αποτελούν τόσο ο Αρχαιολογικός χώρος των Φιλιππων, όσο και η πεδιάδα στην οποία έλαβε χώρα η ιστορική μάχη. Ο αρχαιολογικός Χώρος περιλαμβάνει το αρχαίο θέατρο Φιλιππων (όπου κάθε καλοκαίρι πραγματοποιείται το ομώνυμο Φεστιβάλ), το Forum και την εμπορική αγορά, την παλαίστρα, τις νησίδες με ιδιωτικές κατοικίες και τους παλαιοχριστιανικού ναούς. Κύριος στόχος είναι η υποστήριξη της ανακήρυξης της περιοχής ως Μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου, η ενίσχυση της ερμηνείας με σύγχρονες τεχνολογικές και ψηφιακές υπηρεσίες που θα υποστηρίζουν την ποιότητα της εμπειρίας των επισκεπτών. Ένας δεύτερος στόχος είναι η ανάδειξη της περιοχής της μάχης των Φιλιππων μέσω ερμηνευτικών σημάνσεων σε κατάλληλες θέσεις θέασης στην ευρύτερη περιοχή, οι οποίες θα δίνουν πληροφορίες και περιγραφές για την μάχη. Η ανάδειξη της μάχης των Φιλιππων ως όχημα για την αύξηση της αναγνωσιμότητας της ΑΜΘ θα πρέπει να υποστηριχθεί και από ψηφιακές καινοτόμες υπηρεσίες. Σε αυτή την κατεύθυνση θα μπορούσε να συμβάλει η ανάπτυξη τρισδιάστατων ψηφιακών αναπαραστάσεων της μάχης και την ανάπτυξη εφαρμογών που θα χρησιμοποιούνται On site (π.χ. μέσω tablet από σημεία θέασης) ή και απομακρυσμένα ως App (π.χ. δημιουργία Filippo's Battlemat ή ακόμα και τροφοδοτώντας ένα έγκυρο ψηφιακό μοντέλο εδάφους για την ανάπτυξη ηλεκτρονικών παιχνιδιών προσομοίωσης.

Για την δημιουργία ενός πολυσύνθετου πόλου είναι ιδιαίτερα σκόπιμη η συνάρτηση των κοντινών πολιτιστικών – τουριστικών υποδομών και η ανάπτυξη δικτύωσης περιήγησης. Ως προς το αρχαιολογικό και ιστορικό περιεχόμενο, οι Φίλιπποι συμπληρώνονται και από άλλους αξιόλογους πόρους όπως το Βάφτισμα της Λυδίας, την Ακρόπολη του Κεφαλαρίου. Ως προς τους τουριστικούς – φυσιολατρικούς πόρους στην ευρύτερη περιοχή

υπάρχουν τα ιαματικά λουτρά στον οικισμό των Κρηνίδων και το πάρκο των Πηγών Δοξάτου ως περιοχές περιήγησης - αναψυχής γύρω από τους Φιλίππους. Από πλευράς πολιτιστικών υπηρεσιών το Φεστιβάλ Φίλιππων - Θάσου αποτελεί τον σημαντικότερο πολιτιστικό θεσμό της ΑΜΘ με συνεχή λειτουργία από το 1957. Στο πλαίσιο της Ο.Χ.Ε. στόχο αποτελεί η αναβάθμιση της διασύνδεσης του Φεστιβάλ με τις τοπικές επιχειρήσεις του τουριστικού κλάδου, άλλα και η μεγαλύτερη ολοκλήρωση του στο τουριστικό προϊόν της Περιφέρειας.

2. Δράμα

Η Δράμα διαθέτει αξιοποιήσιμους αρχαιολογικούς χώρους (Ιερό Διονύσου και Ελληνιστικός τάφος οδού Τροίας, τμήματα Βυζαντινών τειχών στο ιστορικό κέντρο Δράμας, Αρχαία ακρόπολη στον Πλατανιά και Οχύρωση στον Αγγίτη) και ισχυρότατη παρουσία μνημείων ιστορικο-θρησκευτικού στοιχείου (Ναός Ταξιαρχών, ναός Αγίου Θεοδώρου, ναός Αγίας Σοφίας, Μονή Μεταμορφώσεως Σωτήρος, Άγιος Δημήτριος στο Νευροκόπι και Μονή Παναγίας Εικοσιφοινίσσης στο Παγγαίο, Τέμενος "Αράπ Τζαμί" Δράμας). Διαθέτει μουσεία (Αρχαιολογικό και Εκκλησιαστικό Μουσείο Δράμας, Στρατιωτικό Μουσείο Λίσσε, Μουσείο Φυσικής Ιστορίας στο Παρανέστι και Λαογραφικό Μουσείο Πτελέα) και δύο παραδοσιακούς οικισμούς (Παγονερίου και του Περιθωρίου). Η άμεση σύνδεση της με τον Πόλο των Φιλίππων είναι αναγκαία, όπως και η εξασφάλιση συνεργιών με τον Πόλο της Καβάλας.

3. Καβάλα

Η Πόλη της Καβάλας συγκεντρώνει έναν ιδιαίτερα υψηλό αριθμό πολιτιστικών και ιστορικών μνημείων που είναι διάσπαρτα σε όλη την πόλη και τα οποία συνδέονται με όλες τις ιστορικές περιόδους ταυτόχρονα μαζί με τις γειτονικές παράκτιες περιοχές αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους τουριστικούς προορισμούς στην ΑΜΘ. Η Καβάλα είναι ο μεγαλύτερος από άποψη επισκεψιμότητας προορισμός αστικού, συνεδριακού και εκθεσιακού τουρισμού στην ΑΜΘ. Διαθέτει ιδιαίτερα σημαντικές πολιτιστικές υποδομές, οι σημαντικότερες από τις οποίες αξιοποιούν μνημειακούς χώρους της ύστερης Βυζαντινής και Οθωμανικής Περιόδου (Ιμαρέτ, Φρούριο, κτίρια Παλαιάς Πόλης), παλαιές προβιομηχανικές εγκαταστάσεις (καπναποθήκες) και σημαντικά τοπόσημα (Φρούριο, Καμάρες). Η ανάπτυξη, προστασία και ανάδειξη μνημείων και πολιτιστικών υποδομών αναμένεται να εξειδικευτεί στο πλαίσιο του σχεδιασμού για την Αστική Ανάπτυξη. Στο πλαίσιο της Ο.Χ.Ε. κύριο ενδιαφέρον εστιάζεται στην ενιαία σήμανση των περιοχών - μνημείων που βρίσκονται εντός και περί της πόλης, της ενιαίας διαχείρισης καθώς και της ανάδειξης στοιχείων που σχετίζονται με την Αρχαία Εγνατία (ή μεταγενέστερες παραλλαγές της) που βρίσκονται περιμετρικά της πόλης.

4. Θάσος

Η Θάσος πέρα από το ότι αποτελεί τον πλέον ώριμο τουριστικό προορισμό στην ΑΜΘ, διαθέτει επίσης σημαντικό πολιτιστικό απόθεμα. Η σύνδεση της με την Εγνατία Οδό είναι έμμεση ωστόσο ως περιοχή διαμονής των περισσότερων αλλοδαπών επισκεπτών αποτελεί κύριο μέρος του δικτύου της Ο.Χ.Ε. και συνεπώς θεωρείται ένα από τα πρωτεύοντα σημεία αφετηρίας για την εισαγωγή τουριστών στην περιοχή της Ο.Χ.Ε.. Συνεπώς τόσο οι δράσης προβολής της Ο.Χ.Ε. Εγνατίας Οδού, όσο και η ανάπτυξη πρακτικών ενιαίας διαχείρισης έχουν εφαρμογή στην Θάσο. Κύρια στοιχεία σε αυτήν για την Ο.Χ.Ε. αποτελούν το Αρχαιολογικό Μουσείο, η ανάπτυξη ψηφιακών εφαρμογών, η σύνδεση του με τα Αρχαιολογικά Μουσεία επί του άξονα της Εγνατίας, το αρχαίο Θέατρο Θάσου το οποίο λειτουργεί συμπληρωματικά με αυτό των Φίλιππων (και το Φρούριο της Καβάλας) ως υποδομή του Φεστιβάλ Φίλιππων - Θάσου καθώς και αρχαία Πόλις και Αγορά της Θάσου. Η συμμετοχή ΜΜΕ από την Θάσο μαζί με άλλες της αλυσίδας αξίας του Τουρισμού σε Πόλους της Ο.Χ.Ε., με στόχο την παροχή υψηλών υπηρεσιών τουρισμού, είναι επίσης σημαντική καθώς θα συμβάλει στην διάχυση

των τουριστικών ροών προς την υπόλοιπη περιφέρεια, αλλά και εν γένει στην επιχειρηματική ανάπτυξη σε περιοχές που θεωρούνται λιγότερο ώριμες τουριστικά. Ορισμένες από τις δράσεις μπορούν να υποστηριχθούν από το Ε.Π.ΑΛ. (υποστήριξη ΤΑΠΤοΚ, αγκυροβόλια - ευέλικτες υπηρεσίες μεταφοράς κ.λπ.).

5. Ξάνθη

Αντίστοιχα με την Καβάλα, η Ξάνθη παρουσιάζει ένα σημαντικό πολιτιστικό απόθεμα και μια ισχυρή συγκέντρωση μνημείων και υποδομών που συμπληρώνονται από την λειτουργία του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου τόσο ως χώρου προαγωγής της ΕΤΑ, όσο και ως μιας δομής που προσφέρει δυνατότητες ανάπτυξης του συνεδριακού τουρισμού. Πέρα από τις επιλογές που θα γίνουν σε επίπεδο Αστικής Ανάπτυξης, στο πλαίσιο της Ο.Χ.Ε. είναι σημαντική (όπως και στις περιπτώσεις των άλλων αστικών κέντρων) της ένταξης των κύριων μνημείων και υποδομών στο πλαίσιο της ενιαίας διαχείρισης του Πολιτιστικού Αποθέματος της Εγνατίας Οδού, αλλά και της ανάπτυξης συνεργατικών σχημάτων για τις επιχειρήσεις. Κύριος στόχος είναι η ενίσχυση του πόλου της παλιάς πόλης μέσω της ανάπτυξης καινοτόμων υπηρεσιών ξενάγησης και η χρήση του πλούσιου κτιριακού αποθέματος για την προώθηση καινοτόμων μορφών δημιουργίας και πολιτισμού. Στην ευρύτερη περιοχή της Ξάνθης και σε μία ζώνη λίγων χιλιομέτρων από την Εγνατία Οδό εντοπίζονται μια σειρά από φρούρια και οχυρωματικές εγκαταστάσεις αρχαίων και ρωμαϊκών χρόνων με σημαντικότερα την ακρόπολη της Τοπείρου και το φρούριο των Φιλίων, όπως και ταφικοί τύμβοι της ελληνιστικής και ρωμαϊκής περιόδου. Για τις περιοχές αυτές προτείνεται η σήμανση και δικτύωση τους σε τοπικές περιηγητικές - πεζοπορικές διαδρομές που θα σημαίνονται και θα συνδέονται από τους κόμβους του Αυτοκινητοδρόμου της Εγνατίας Οδού.

6. Αβδήρα

Ο Πόλος των Αβδήρων συγκροτείται από ένα σύνολο αρχαιολογικών χώρων που αναπτύσσονται στην παράκτια ζώνη ως το Πόρτο Λάγος και περιλαμβάνουν: τον αρχαιολογικό χώρο των Αβδήρων, τη Ρωμαϊκή Αγορική του Μώλου, τον αρχαίο οικισμό του Πολύστου, την Αρχαϊκή Πόλη Αβδήρων στη θέση Βάλτα Ζαμπάκη, τον Αρχαιολογικό χώρο Πόρων, το Αρχαιολογικό Μουσείο Αβδήρων. Κύρια ζητήματα στο πλαίσιο της Ο.Χ.Ε. για τον πόλο αυτό είναι α) η οργάνωση της λειτουργίας όλων των παραπάνω περιοχών ως ένα συγκροτημένο ανοικτό αρχαιολογικό πάρκο σε συνδυασμό με την λειτουργία του Εθνικού Πάρκου Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, β) η βελτίωση της διασύνδεσης του πόλου με τους υφιστάμενους τουριστικούς προορισμούς της ΑΜΘ (Παράλια Καβάλας, Θάσο, Παράλια Αλεξανδρούπολης, Ξάνθη) γ) η αναβάθμιση του ρόλου τους και η σύνδεση τους με την τουριστική ανάπτυξη της Ξάνθης για μορφές ειδικού τουρισμού (Συνεδριακού, Οικοτουρισμού, Οινουρισμού).

7. Κομοτηνή

Πέρα από σημαντικές υποδομές (μουσεία) και μνημεία τοπόσημα τα οποία επικεντρώνονται στις πρόσφατες ιστορικές περιόδους (ύστερο Βυζάντιο), η Κομοτηνή αποτελεί σημαντικό κόμβο ως Διοικητικό Κέντρο της Περιφέρειας. Σημαντικό στοιχείο αποτελεί το Ιμαρέτ της Κομοτηνής που θεωρείται από τα αρχαιότερα οθωμανικά μνημεία στην Ευρώπη. Στην ίδια περιοχή βρίσκονται τα βυζαντινά τείχη, αλλά και η σύγχρονη αγορά της πόλης. Η χωρική εγγύτητα των μνημείων αυτών (σημαντικό μέρος των οποίων έχει ήδη αναδειχθεί κατά τις προηγούμενες ΠΠ) προσδιορίζει μια ιδιαίτερη ταυτότητα διαπολιτισμικότητας που εκφράζει άριστα το ιστορικό πλαίσιο της Εγνατίας Οδού σε όλες της περιόδους. Στο πέρασμα της Αρχαίας Εγνατίας από την περιοχή της Κομοτηνής εντοπίζεται επίσης η Μαξιμιανούπολις - Μοσυνόπολις, όπου στόχο αποτελεί η ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου και η σύνδεση του με τις υποδομές της πόλης.

8. Αλεξανδρούπολη

Η Αλεξανδρούπολη διαθέτει σημαντικές υποδομές (μεταφορικές, αστικές, ξενοδοχειακές) και γεωγραφική θέση που προσδιορίζει δυνατότητες για ανάπτυξη δραστηριοτήτων αστικού και παραθεριστικού τουρισμού. Η ανάπτυξη πολιτιστικών υποδομών όπως του αρχαιολογικού μουσείου Αλεξανδρούπολης (ξεκίνησε την περίοδο 2007-2013) που θα στεγάσει την συλλογή από τις ανασκαφές Μάκρης και Αρχαίας Ζώνης, πρέπει να συνδεόμενη άμεσα με την ιστορία της Εγνατίας που προσεγγίζει την ακτογραμμή. Η περιοχή Μαρώνειας - Πετρωτών - Δίκελλα - Μάκρη χαρακτηρίζεται "εθνικής σημασίας" στην Περιφερειακή Στρατηγική για το Τοπίο. Οι αρχαιολογικοί χώροι έχουν σημαντικές απαιτήσεις σε έρευνα, ενώ η σήμανση και η επισκεψιμότητα είναι περιορισμένη. Από πλευράς μνημείων αναφέρονται κυρίως Ρωμαϊκό Πρότυλο Αγ. Χαράλαμπου, αρχαιότητες στον παράκτιο και ενάλιο χώρο του, αρχαιολογικός χώρος Μαρώνειας, αρχαίο θέατρο, χώρος Βυζαντινής Μαρώνειας και Ισμάρας. Γύρω από την αρχαία Ζώνη (αποικία Σαμοθράκης του π.Χ. αιώνα) υπάρχει σύνολο αρχαιολογικών χώρων με την αρχαία Σάλη (Μάκρη) που περιλαμβάνουν την αρχαία πόλη, Ιερά Απόλλωνα και Δήμητρας, «οικία των αμφορέων», Ακρόπολη, τα αρχαία λατομεία, Ιερό Πετρωτών, σωζόμενα τμήματα της Εγνατίας, αρχαιολογικός χώρος Μάκρης (νεολιθικός οικισμός 6ης χιλιετίας π.Χ.). Δυτικά της Αλεξανδρούπολης (ανάμεσα στα Εθνικά Πάρκα Δέλτα Έβρου και Δαδιάς) βρίσκεται η Τραϊανούπολη που περιλαμβάνει τείχη αρχαίας πόλης και Χάνια - Λουτρά με σημαντικά υπολείμματα ρωμαϊκών και οθωμανικών λουτρών.

9. Βόρειος Έβρος (Διδυμότειχο – Σουφλί – Ορεστιάδα)

Καθώς η Αρχαία Εγνατία Οδός εξέρχεται της Ελληνικής επικράτειας το Διδυμότειχο βρίσκεται πάνω σε μια σημαντική παράκαμψη της η οποία οδηγούσε στην Αδριανούπολη. Η περιοχή του Διδυμοτείχου αναπτύχθηκε από τα ρωμαϊκά χρόνια (Οχυρώσεις Καλέ, Πλωτινόπολη) πριν μετεξελιχθεί σε ένα από τα σημαντικότερα αστικά κέντρα της Βυζαντινής και Οθωμανικής Περιόδου και διετέλεσε ακόμα και προσωρινή πρωτεύουσα (έδρα αυτοκράτορα) του Βυζαντινού κράτους. Περιλαμβάνει πολλά και σημαντικά μνημεία και αρχαιότητες μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται: τα κτίσματα και τα ψηφιδωτά της Πλωτινόπολης, σημαντικές βυζαντινές εκκλησίες (Αγ. Γεώργιος όπου έγινε η στέψη του Ιωάννη Καντακουζηνού το 1341), οχυρωματικές εγκαταστάσεις (Πύλη Γέφυρας, Πύργος Βασιλοπούλας) και το Τέμενος Βαγιαζήτ, ένα από τα σπουδαιότερα οθωμανικά χτίσματα στην Ευρωπαϊκή Ήπειρο. Το Διδυμότειχο είναι ένας από τους ιστορικότερους οικισμούς στην ΑΜΘ, διαχέοντας την δυναμική της Ο.Χ.Ε. προς το Βόρειο τμήμα του Νομού Έβρου. Σε δεύτερη προτεραιότητα προκειμένου να ωριμάσει θα πρέπει να ενταχθεί και ο αρχαιολογικός χώρος της Δοξιάρας.

10. Σαμοθράκη

Εντάσσεται στην Ο.Χ.Ε. για παρόμοιους λόγους που αναφέρθηκαν για την Θάσο. Διαφορά μεταξύ των δύο περιοχών αποτελεί ωστόσο το γεγονός ότι η Σαμοθράκη χαρακτηρίζεται από πολύ μικρότερη σε ένταση τουριστική ανάπτυξη. Υπό την έννοια αυτή ο ρόλος της δεν εστιάζεται τόσο στην λειτουργία της ως περιοχή που θα τροφοδοτήσει την ενδοχώρα, αλλά ως περιοχή που θα ωφεληθεί από την λειτουργία της Ο.Χ.Ε.. Στοιχείο που προσδιορίζει τη στόχευση της Ο.Χ.Ε. για την Σαμοθράκη είναι ότι πέρα από τις σημαντικές αρχαιότητες και τις ιδιαίτερες φυσικές ιδιαιτερότητες διαθέτει μια δυναμική εικόνα που χαρακτηρίζεται από την φήμη και τον μύθο της Νίκης, των Μυστήριων των μεγάλων θεών και των Καβείρων.

ΚΟΜΒΟΙ

Κόμβους του δικτύου αποτελούν:

1. Οι Πρωτεύοντες και δευτερεύοντες κόμβοι επί του Αυτοκινητοδρόμου της Εγνατίας Οδού
2. Τα Αεροδρόμια Χρυσούπολης και Αλεξανδρούπολης
3. Τα Λιμάνια της Αλεξανδρούπολης, Καβάλας (Παλαιό, Φίλιππος Β'), Θάσου, Σαμοθράκης

Οι ανεπτυγμένοι τουριστικοί προορισμοί της ΑΜΘ που συνδέονται με ή δια της Εγνατίας Οδού και λειτουργούν ως κόμβοι κατά το υπό αναθεώρηση ΠΠΧΣΑΑ είναι:

- Τα Αστικά κέντρα
- Η Περιοχή ανατολικά της Καβάλας έως τη Ν. Καβάλη
- Η Περιοχή δυτικά της Καβάλας
- Η Περιοχή Δυτικά της Αλεξανδρούπολης
- Η νήσος Θάσος.

ΑΞΟΝΕΣ

1. Ο Λειτουργικός Άξονας: Νέα Εγνατία Οδός
2. Ο Εννοιολογικός Άξονας: ίχνος Αρχαίας Εγνατίας Οδού
3. Οι Συνδέσεις: οδικές / μεταφορικές των εκτός νέας Εγνατίας Οδού Πόλων με το λειτουργικό άξονα.

ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ

(Βλ. επόμενους **Χάρτες 2**)

1. Η αρχαία και ελληνιστική

Δίκτυο αρχαίων ελληνικών και ελληνιστικών μνημείων, χώρων και μουσείων, περιλαμβανομένης της «Γης του Μαρμαρίου» (διάσπαρτοι χώροι αρχαίων λατομείων) και του «Λίκνου της Φιλοσοφίας» (δίκτυο αρχαίων ελληνικών αποικιών στην παράκτια ζώνη) που προτείνονται από το Στρατηγικό και Επιχειρησιακό Σχέδιο Τουριστικής Ανάπτυξης.

2. Η ρωμαϊκή και πρωτοχριστιανική

Ρωμαϊκές αρχαιότητες, σταθμοί Εγνατίας, μουσεία.

3. Η βυζαντινή

Οικισμοί, οχυρώσεις, εκκλησίες / μοναστήρια, θρησκευτικά κειμήλια

4. Η οθωμανική

Οικισμοί, Τεμένη, Ιμαρέτ (άσυλα), τεκέδες, μουσεία.

Οι παραπάνω Διαδρομές συμπληρώνονται στο πλαίσιο υλοποίησης του ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ της Περιφέρειας με:

- το δίκτυο «Γη του κρασιού και της αμπέλου», που ταυτίζεται με τις διαδρομές των Δρόμων του Κρασιού της Μακεδονίας

- το δίκτυο «Γη του μεταξιού» (περιοχή Σουφλίου)
- το δίκτυο «Γη των καπνών» (βασική θεματική λόγω της ιστορικής σημασίας και της αφθονίας πόρων, που ακολουθεί τα κέντρα παραγωγής, αποθήκευσης και επεξεργασίας του καπνού που ως τις αρχές της δεκαετίας του 1980 υπήρξε η κυριότερη δραστηριότητα της ΑΜΘ).
- το προτεινόμενο από το ΠΠΧΑΑ «Τόξο υγροβιοτόπων και αρχαιολογικών χώρων στο παράκτιο μέτωπο» που σε μεγάλο βαθμό ταυτίζεται με την περιοχή της Ο.Χ.Ε.¹⁹

(Βλ. επόμενους **Χάρτες 3**).

Η ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Η συνολική περιοχή παρέμβασης της Ο.Χ.Ε. ορίζεται στο Χωρικό Πρότυπο:

- με **κεντρικό ίχνος** την Εγνατία
- με **περιμετρικά όρια** στα όρια των Δημοτικών Ενοτήτων (ή, όταν αυτές είναι πολύ εκτεταμένες, των Δημοτικών Διαμερισμάτων) που διασχίζονται από το ίχνος ή/και περιλαμβάνουν Πόλους και Κόμβους.

Τα όρια της λειτουργούν κυρίως για το χωρικό εντοπισμό των επιχειρήσεων που θα είναι επιλέξιμες σε δράσεις **ενισχύσεων**. Ως προς τις Κρατικές Ενισχύσεις, αυτές θα πρέπει να υλοποιούνται στα όρια των Δημοτικών Διαμερισμάτων όπου ούτως ή άλλως συγκεντρώνονται σήμερα πάνω από 95% των τουριστικών κλινών της Περιφέρειας (βλ. επόμενο **Πίνακα 6**).

Στα πλαίσια της Ο.Χ.Ε. επιδιώκεται η συνδυαστική αξιοποίηση για τουριστική ανάπτυξη του μεγαλύτερου μέρους των πολιτιστικών πόρων όλων των Περιφερειακών Ενοτήτων της Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης (βλ. επόμενους **Χάρτες 4**).

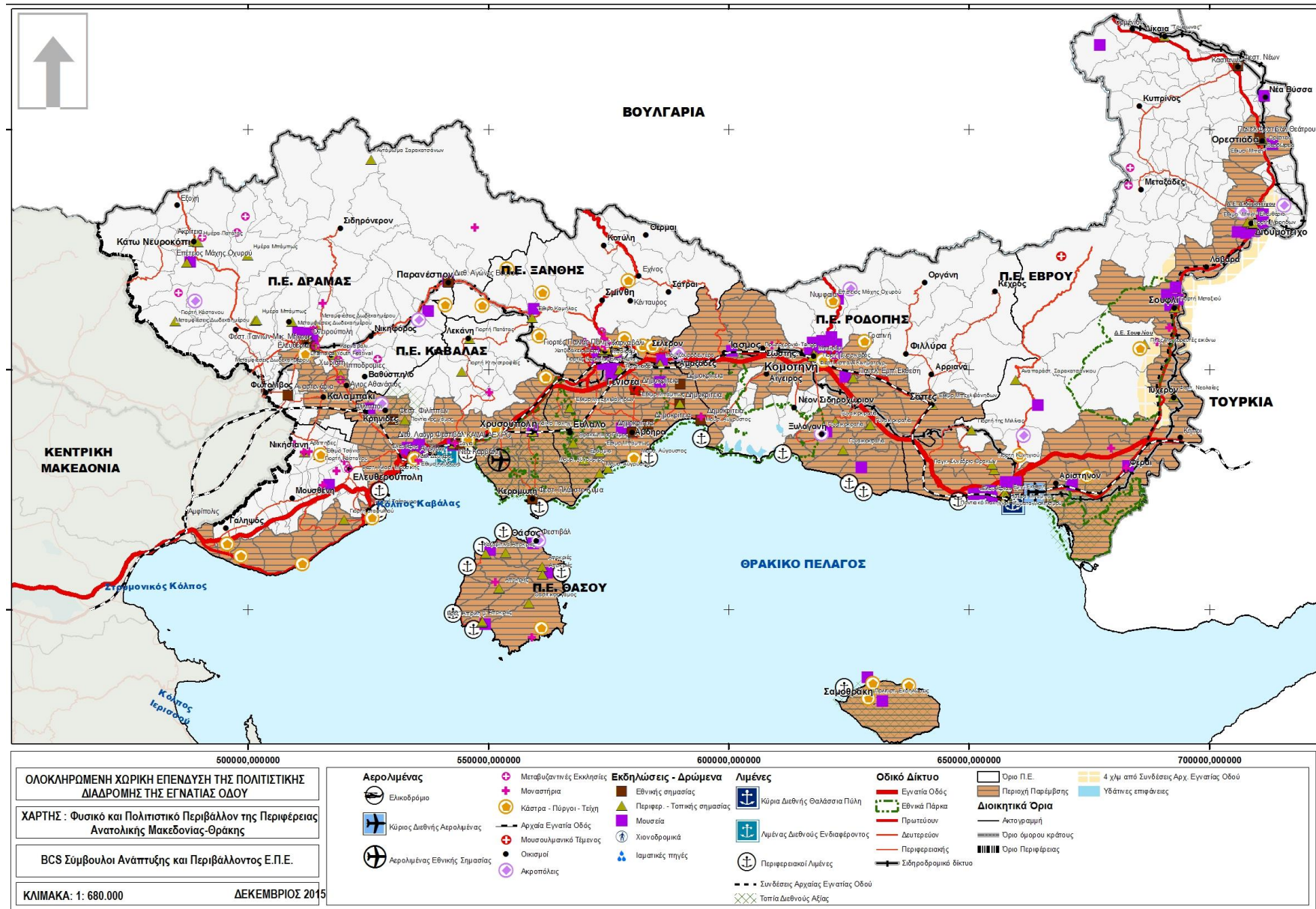
Για τη λειτουργία **φορέων και δομών υποστήριξης και ηλεκτρονικών δικτύων**, τα όρια επεκτείνονται σε όλη την Περιφέρεια.

19 Το ΠΠΧΑΑ προτείνει τις πολιτιστικές διαδρομές (υιοθέτηση παλαιότερης πρότασης της ΙΘ' ΕΚΠΑ, 2001: *Προτάσεις Δημιουργίας Αρχαιολογικών Περιηγήσεων για την τουριστική ανάπτυξη της Θράκης*, η οποία ωστόσο περιορίζεται στην περιοχή αρμοδιότητας της):

- ΠΕ Έβρου (αρχαιολογικό μουσείο Αλεξανδρούπολης, Δοξίπαρα, η Κοσμοσώτεια, τα βυζαντινά μνημεία Διδυμοτείχου, το τέμενος Βαγιαζήτ)
- Πόλεις και Μνημεία Εγνατίας Οδού (Αναστασιούπολη - Μαξιμιανούπολη - Τραϊανούπολη - Νέστος - Βιστωνίδα - Ξάνθη - Κομοτηνή (Αρχαιολογικό Μουσείο) - Τάφος Συμβόλων)
- Έβρος (ποταμός και πόροι κατά το ρου του)
- Ερείπια αυτοκρατορικών πόλεων.

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΧΩΡΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ

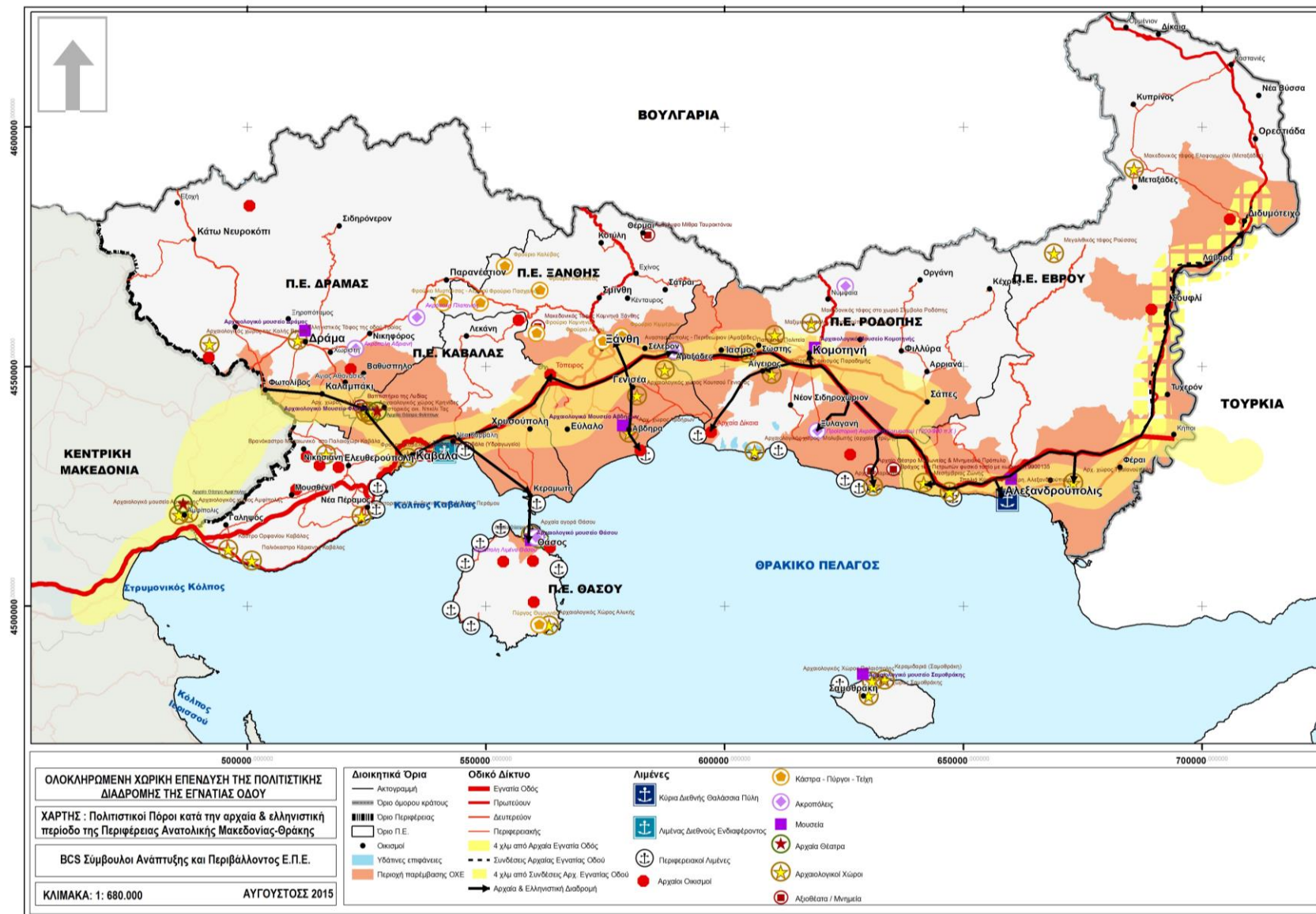
ΧΑΡΤΗΣ 1: ΧΩΡΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ΤΗΣ Ο.Χ.Ε.

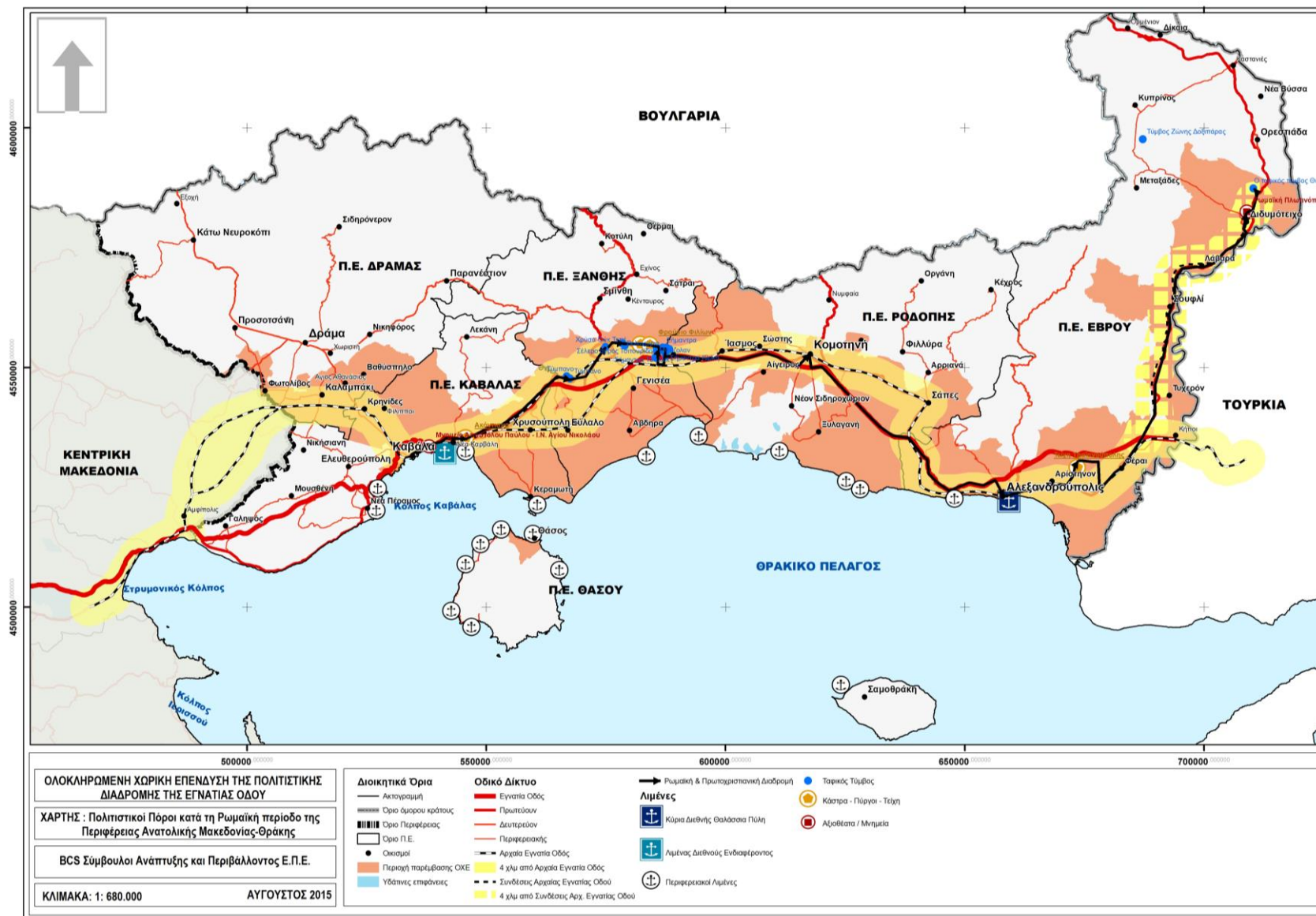
ΠΙΝΑΚΑΣ 8 : ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Δ.Δ.	Δ.Ε.	ΔΗΜΟΣ	Δ.Δ.	Δ.Ε.	ΔΗΜΟΣ	Δ.Δ.	Δ.Ε.	ΔΗΜΟΣ
ΔΟΞΑΤΟΥ	ΔΟΞΑΤΟΥ	ΔΟΞΑΤΟΥ	ΝΕΑΣ ΚΑΡΥΑΣ	ΚΕΡΑΜΩΤΗΣ	ΝΕΣΤΟΥ	ΑΡΑΤΟΥ	ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ	ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ
ΦΤΕΛΙΑΣ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΙΟΥ	ΔΟΞΑΤΟΥ	ΚΕΡΑΜΩΤΗΣ	ΚΕΡΑΜΩΤΗΣ	ΝΕΣΤΟΥ	ΚΟΣΜΙΟΥ	ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ	ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ
ΔΟΞΑΤΟΥ	ΔΟΞΑΤΟΥ	ΔΟΞΑΤΟΥ	ΕΛΑΙΟΧΩΡΙΟΥ	ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ	ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ	ΦΑΝΑΡΙΟΥ	ΑΙΓΕΙΡΟΥ	ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ
ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ	ΔΟΞΑΤΟΥ	ΔΟΞΑΤΟΥ	ΑΚΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΟΡΦΑΝΟΥ	ΠΑΓΓΑΙΟΥ	ΣΩΣΤΟΥ	ΑΙΓΕΙΡΟΥ	ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ
ΚΕΦΑΛΑΡΙΟΥ	ΔΟΞΑΤΟΥ	ΔΟΞΑΤΟΥ	Ν. ΗΡΑΚΛΕΙΤΣΑΣ	ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ	ΠΑΓΓΑΙΟΥ	ΓΡΑΤΙΝΗΣ	ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ	ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ
ΚΑΛΑΜΠΑΚΙΟΥ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΙΟΥ	ΔΟΞΑΤΟΥ	Ν. ΠΕΡΑΜΟΥ	ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ	ΠΑΓΓΑΙΟΥ	ΚΟΣΜΙΟΥ	ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ	ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ
ΔΡΑΜΑΣ	ΔΡΑΜΑΣ	ΔΡΑΜΑΣ	ΜΥΡΤΟΦΥΤΟΥ	ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ	ΠΑΓΓΑΙΟΥ	ΘΡΥΛΟΡΙΟΥ	ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ	ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ
ΜΑΥΡΟΒΑΤΟΥ	ΔΡΑΜΑΣ	ΔΡΑΜΑΣ	ΚΑΡΙΑΝΗΣ	ΟΡΦΑΝΟΥ	ΠΑΓΓΑΙΟΥ	ΑΡΙΣΒΗΣ	ΣΑΠΩΝ	ΣΑΠΩΝ - ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ
ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΟΥ	ΔΡΑΜΑΣ	ΔΡΑΜΑΣ	ΟΦΡΙΝΙΟΥ	ΟΡΦΑΝΟΥ	ΠΑΓΓΑΙΟΥ	ΑΜΑΡΑΝΤΩΝ	ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ	ΣΑΠΩΝ - ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ
ΡΑΧΩΝΙΟΥ	ΘΑΣΟΥ	ΘΑΣΟΥ	ΟΡΦΑΝΙΟΥ	ΟΡΦΑΝΟΥ	ΠΑΓΓΑΙΟΥ	ΣΑΠΩΝ	ΣΑΠΩΝ	ΣΑΠΩΝ - ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ
ΘΑΣΟΥ	ΘΑΣΟΥ	ΘΑΣΟΥ	ΦΩΛΕΑΣ	ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ	ΠΑΓΓΑΙΟΥ	ΛΟΦΑΡΙΟΥ	ΣΑΠΩΝ	ΣΑΠΩΝ - ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ
ΠΡΙΝΟΥ	ΘΑΣΟΥ	ΘΑΣΟΥ	ΚΟΚΚΙΝΟΧΩΜΑΤΟΣ	ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗΣ	ΠΑΓΓΑΙΟΥ	ΜΙΡΑΝΩΝ	ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ	ΣΑΠΩΝ - ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ
ΠΑΝΑΓΙΑΣ	ΘΑΣΟΥ	ΘΑΣΟΥ	ΑΜΙΣΙΑΝΩΝ	ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗΣ	ΠΑΓΓΑΙΟΥ	ΠΕΛΑΓΙΑΣ	ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ	ΣΑΠΩΝ - ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ
ΣΩΤΗΡΟΣ	ΘΑΣΟΥ	ΘΑΣΟΥ	ΣΕΛΕΡΟΥ	ΣΕΛΕΡΟΥ	ΑΒΔΗΡΩΝ	ΕΥΛΑΓΑΝΗΣ	ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ	ΣΑΠΩΝ - ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ
ΠΟΤΑΜΙΑΣ	ΘΑΣΟΥ	ΘΑΣΟΥ	ΣΟΥΝΙΟΥ	ΒΙΣΤΩΝΙΔΟΣ	ΑΒΔΗΡΩΝ	ΣΤΡΥΜΗΣ	ΣΑΠΩΝ	ΣΑΠΩΝ - ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ
ΜΑΡΙΩΝ	ΘΑΣΟΥ	ΘΑΣΟΥ	ΠΗΓΑΔΙΩΝ	ΒΙΣΤΩΝΙΔΟΣ	ΑΒΔΗΡΩΝ	ΚΡΩΒΥΛΗΣ	ΣΑΠΩΝ	ΣΑΠΩΝ - ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ
ΚΑΛΛΙΡΑΧΗΣ	ΘΑΣΟΥ	ΘΑΣΟΥ	ΔΙΟΜΗΔΕΙΑΣ	ΒΙΣΤΩΝΙΔΟΣ	ΑΒΔΗΡΩΝ	ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΩΝ	ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ	ΣΑΠΩΝ - ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ
ΛΙΜΕΝΑΡΙΩΝ	ΘΑΣΟΥ	ΘΑΣΟΥ	ΠΟΛΥΣΙΤΟΥ	ΒΙΣΤΩΝΙΔΟΣ	ΑΒΔΗΡΩΝ	ΙΜΕΡΟΥ	ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ	ΣΑΠΩΝ - ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ
ΘΕΟΛΟΓΟΥ	ΘΑΣΟΥ	ΘΑΣΟΥ	ΓΕΝΙΣΕΑΣ	ΒΙΣΤΩΝΙΔΟΣ	ΑΒΔΗΡΩΝ	ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ	ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ	ΣΑΠΩΝ - ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ
ΦΙΛΙΠΠΩΝ	ΦΙΛΙΠΠΩΝ	ΚΑΒΑΛΑΣ	ΚΟΥΤΣΟΥ	ΒΙΣΤΩΝΙΔΟΣ	ΑΒΔΗΡΩΝ	ΣΥΚΟΡΡΑΧΗΣ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ
ΦΙΛΙΠΠΩΝ	ΦΙΛΙΠΠΩΝ	ΚΑΒΑΛΑΣ	ΣΕΛΙΝΟΥ	ΒΙΣΤΩΝΙΔΟΣ	ΑΒΔΗΡΩΝ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ
ΚΡΥΟΝΕΡΙΟΥ	ΦΙΛΙΠΠΩΝ	ΚΑΒΑΛΑΣ	ΜΑΓΙΚΟΥ	ΒΙΣΤΩΝΙΔΟΣ	ΑΒΔΗΡΩΝ	ΜΑΚΡΗΣ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ
ΦΙΛΙΠΠΩΝ	ΦΙΛΙΠΠΩΝ	ΚΑΒΑΛΑΣ	ΝΕΑΣ ΚΕΣΣΑΝΗΣ	ΑΒΔΗΡΩΝ	ΑΒΔΗΡΩΝ	ΑΝΘΕΙΑΣ	ΤΡΑΙΑΝΟΥΠΟΛΗΣ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ
ΧΑΛΚΕΡΟΥ	ΚΑΒΑΛΑΣ	ΚΑΒΑΛΑΣ	ΑΒΔΗΡΩΝ	ΑΒΔΗΡΩΝ	ΑΒΔΗΡΩΝ	ΠΥΛΑΙΑΣ	ΦΕΡΩΝ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ
ΝΕΑΣ ΚΑΡΒΑΛΗΣ	ΚΑΒΑΛΑΣ	ΚΑΒΑΛΑΣ	ΜΑΝΔΡΑΣ	ΑΒΔΗΡΩΝ	ΑΒΔΗΡΩΝ	ΤΡΙΦΥΛΛΙΟΥ	ΦΕΡΩΝ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ
ΖΥΓΟΥ	ΦΙΛΙΠΠΩΝ	ΚΑΒΑΛΑΣ	ΜΥΡΩΔΑΤΟΥ	ΑΒΔΗΡΩΝ	ΑΒΔΗΡΩΝ	ΠΕΠΛΟΥ	ΦΕΡΩΝ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ
ΦΙΛΙΠΠΩΝ	ΦΙΛΙΠΠΩΝ	ΚΑΒΑΛΑΣ	ΞΑΝΘΗΣ	ΞΑΝΘΗΣ	ΞΑΝΘΗΣ	ΝΙΧΗΣ	ΤΡΑΙΑΝΟΥΠΟΛΗΣ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ
ΑΜΥΓΔΑΛΕΩΝΟΣ	ΦΙΛΙΠΠΩΝ	ΚΑΒΑΛΑΣ	ΕΥΜΟΙΡΟΥ	ΞΑΝΘΗΣ	ΞΑΝΘΗΣ	ΦΕΡΩΝ	ΦΕΡΩΝ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ
ΚΑΒΑΛΑΣ	ΚΑΒΑΛΑΣ	ΚΑΒΑΛΑΣ	ΑΒΑΤΟΥ	ΤΟΠΕΙΡΟΥ	ΤΟΠΕΙΡΟΥ	ΔΩΡΙΚΟΥ	ΤΡΑΙΑΝΟΥΠΟΛΗΣ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ
ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΥ	ΧΡΥΣΟΥΠΟΛΗΣ	ΝΕΣΤΟΥ	ΜΑΓΓΑΝΩΝ	ΤΟΠΕΙΡΟΥ	ΤΟΠΕΙΡΟΥ	ΛΟΥΤΡΟΥ	ΤΡΑΙΑΝΟΥΠΟΛΗΣ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ
ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ	ΧΡΥΣΟΥΠΟΛΗΣ	ΝΕΣΤΟΥ	ΕΡΑΣΜΙΟΥ	ΤΟΠΕΙΡΟΥ	ΤΟΠΕΙΡΟΥ	ΕΛΛΗΝΟΧΩΡΙΟΥ	ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ	ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ
ΑΒΡΑΜΥΛΙΑΣ	ΧΡΥΣΟΥΠΟΛΗΣ	ΝΕΣΤΟΥ	ΤΟΞΟΤΩΝ	ΤΟΠΕΙΡΟΥ	ΤΟΠΕΙΡΟΥ	ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ	ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ	ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ
ΞΕΡΙΑ	ΧΡΥΣΟΥΠΟΛΗΣ	ΝΕΣΤΟΥ	ΕΞΟΧΗΣ	ΤΟΠΕΙΡΟΥ	ΤΟΠΕΙΡΟΥ	ΚΟΥΦΟΒΟΥΝΟΥ	ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ	ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ
ΓΕΡΟΝΤΑ	ΧΡΥΣΟΥΠΟΛΗΣ	ΝΕΣΤΟΥ	ΟΛΒΙΟΥ	ΤΟΠΕΙΡΟΥ	ΤΟΠΕΙΡΟΥ	ΟΡΕΣΤΙΑΔΟΣ	ΟΡΕΣΤΙΑΔΟΣ	ΟΡΕΣΤΙΑΔΟΣ
ΖΑΡΚΑΔΙΑΣ	ΧΡΥΣΟΥΠΟΛΗΣ	ΝΕΣΤΟΥ	ΕΥΛΑΛΟΥ	ΤΟΠΕΙΡΟΥ	ΤΟΠΕΙΡΟΥ	ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ	ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ	ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ
ΠΟΝΤΟΛΙΒΑΔΟΥ	ΧΡΥΣΟΥΠΟΛΗΣ	ΝΕΣΤΟΥ	ΑΡΙΣΒΗΣ	ΦΙΛΛΥΡΑΣ	ΑΡΡΙΑΝΩΝ	ΛΥΚΟΦΩΤΟΣ	ΣΟΥΦΛΙΟΥ	ΣΟΥΦΛΙΟΥ
ΠΕΡΝΗΣ	ΧΡΥΣΟΥΠΟΛΗΣ	ΝΕΣΤΟΥ	ΑΡΑΤΟΥ	ΦΙΛΛΥΡΑΣ	ΑΡΡΙΑΝΩΝ	ΛΑΓΥΝΩΝ	ΣΟΥΦΛΙΟΥ	ΣΟΥΦΛΙΟΥ
ΠΕΤΡΟΠΗΓΗΣ	ΧΡΥΣΟΥΠΟΛΗΣ	ΝΕΣΤΟΥ	ΙΑΣΜΟΥ	ΙΑΣΜΟΥ	ΙΑΣΜΟΥ	ΑΜΟΡΙΟΥ	ΟΡΦΕΑ	ΣΟΥΦΛΙΟΥ
ΧΡΥΣΟΥΠΟΛΕΩΣ	ΧΡΥΣΟΥΠΟΛΗΣ	ΝΕΣΤΟΥ	ΑΜΑΞΑΔΩΝ	ΑΜΑΞΑΔΩΝ	ΙΑΣΜΟΥ	ΛΑΒΑΡΩΝ	ΟΡΦΕΑ	ΣΟΥΦΛΙΟΥ
ΓΡΑΒΟΥΝΗΣ	ΧΡΥΣΟΥΠΟΛΗΣ	ΝΕΣΤΟΥ	ΣΑΛΠΗΣ	ΙΑΣΜΟΥ	ΙΑΣΜΟΥ	ΜΑΝΔΡΑΣ	ΟΡΦΕΑ	ΣΟΥΦΛΙΟΥ
ΕΡΑΤΕΙΝΟΥ	ΧΡΥΣΟΥΠΟΛΗΣ	ΝΕΣΤΟΥ	ΠΟΥΛΑΝΘΟΥ	ΣΩΣΤΟΥ	ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ	ΣΟΥΦΛΙΟΥ	ΣΟΥΦΛΙΟΥ	ΣΟΥΦΛΙΟΥ
ΧΡΥΣΟΧΩΡΙΟΥ	ΧΡΥΣΟΥΠΟΛΗΣ	ΝΕΣΤΟΥ	ΣΩΣΤΟΥ	ΣΩΣΤΟΥ	ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ	ΚΟΡΝΟΦΩΛΕΑΣ	ΣΟΥΦΛΙΟΥ	ΣΟΥΦΛΙΟΥ
ΑΓΙΑΣΜΑΤΟΣ	ΚΕΡΑΜΩΤΗΣ	ΝΕΣΤΟΥ	ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ	ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ	ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ	ΛΥΡΑΣ	ΤΥΧΕΡΟΥ	ΣΟΥΦΛΙΟΥ
ΠΗΓΩΝ	ΚΕΡΑΜΩΤΗΣ	ΝΕΣΤΟΥ	ΑΙΓΕΙΡΟΥ	ΑΙΓΕΙΡΟΥ	ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ	ΤΥΧΕΡΟΥ	ΤΥΧΕΡΟΥ	ΣΟΥΦΛΙΟΥ

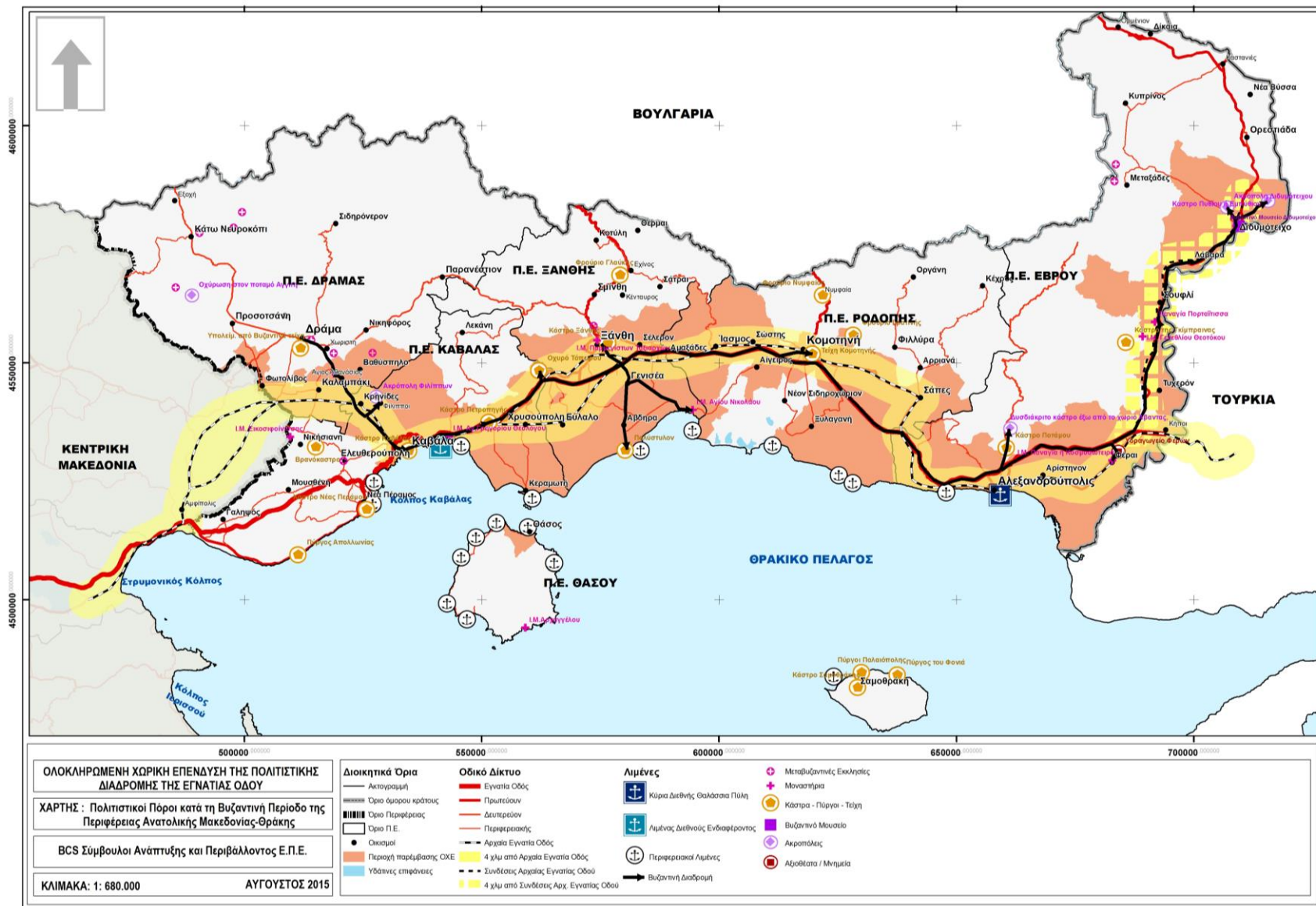
ΧΑΡΤΕΣ 2: ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ

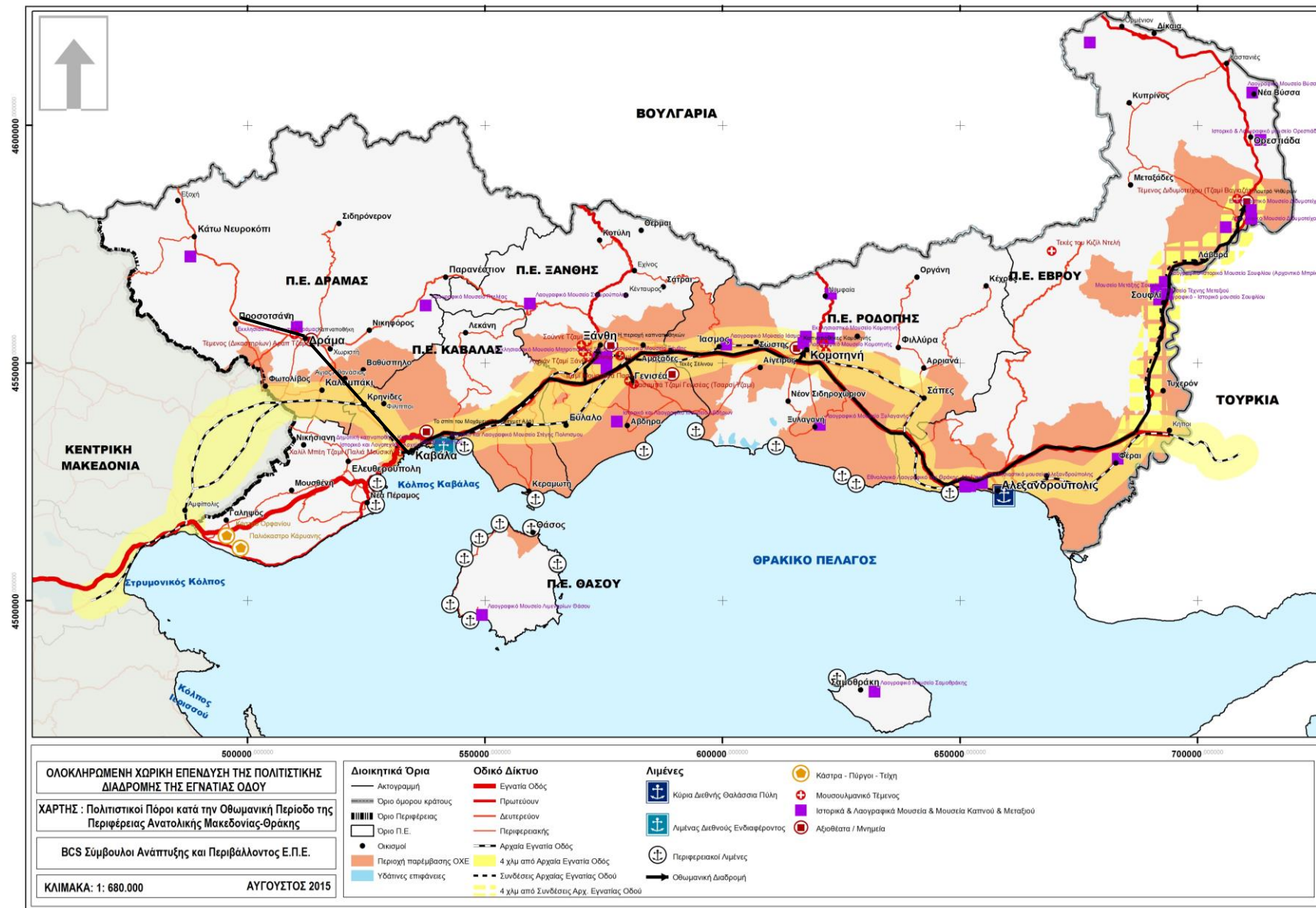
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΧΩΡΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΧΩΡΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ

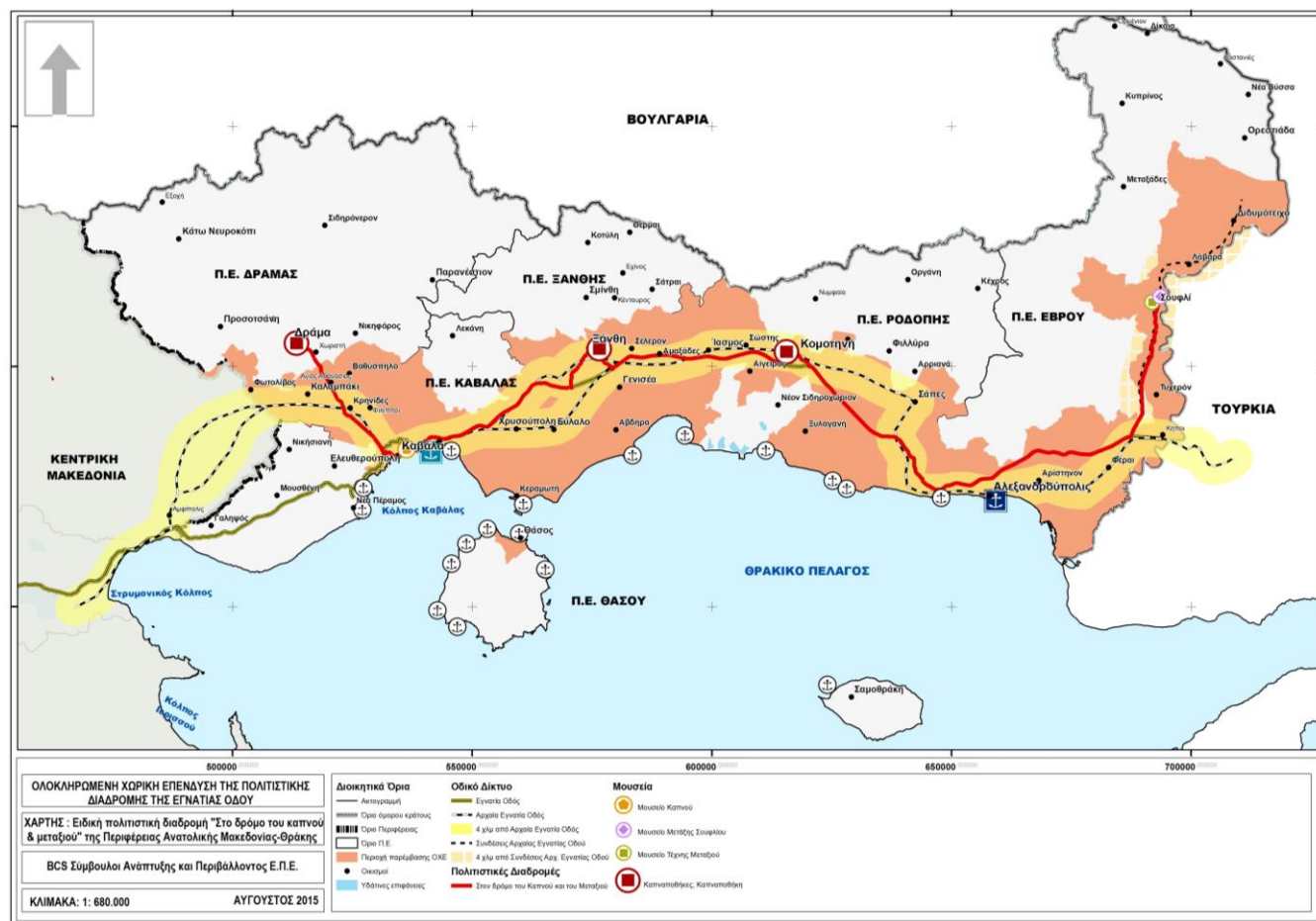
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΧΩΡΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ

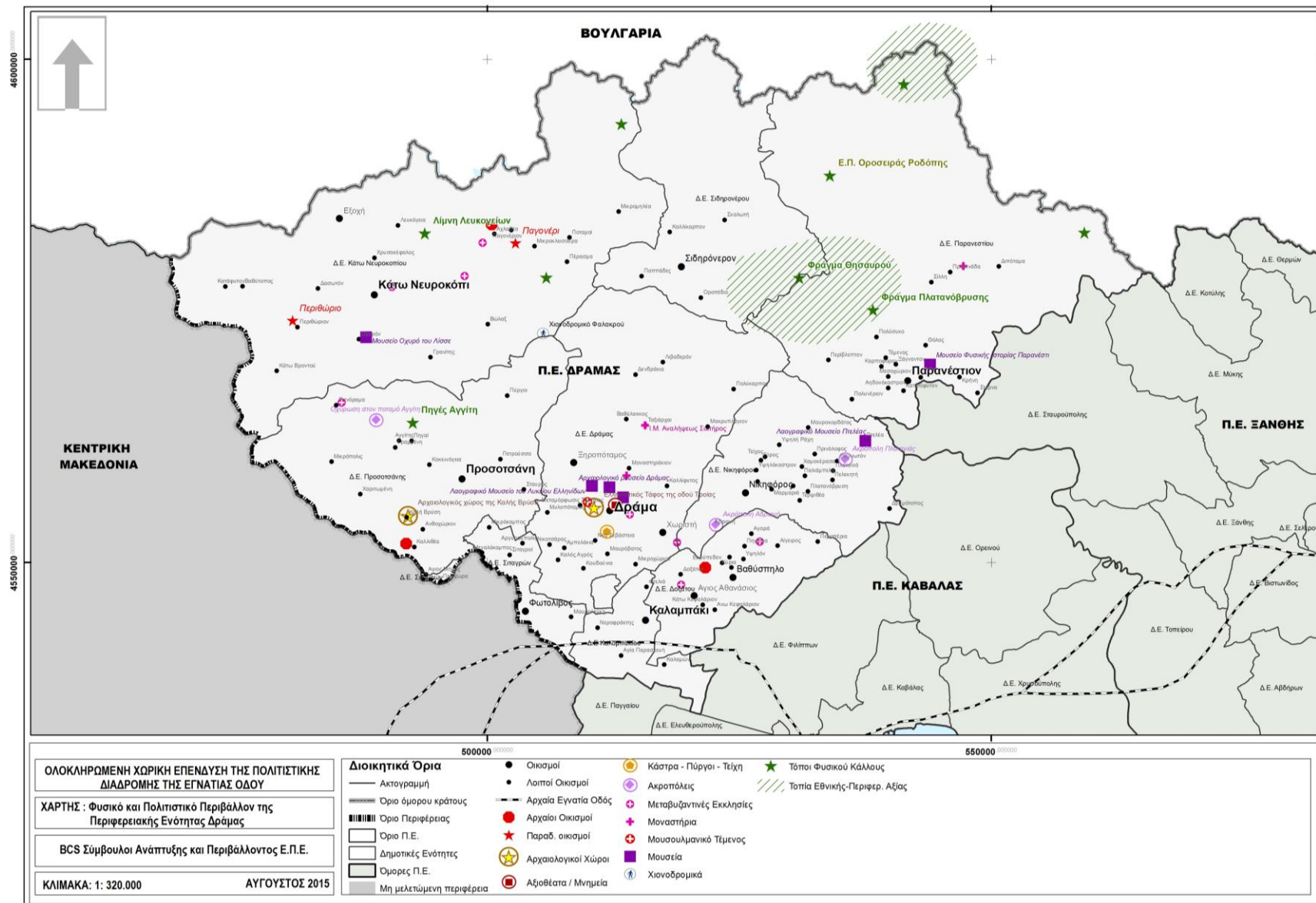
ΧΑΡΤΕΣ 3: ΠΑΡΑΛΛΗΛΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ

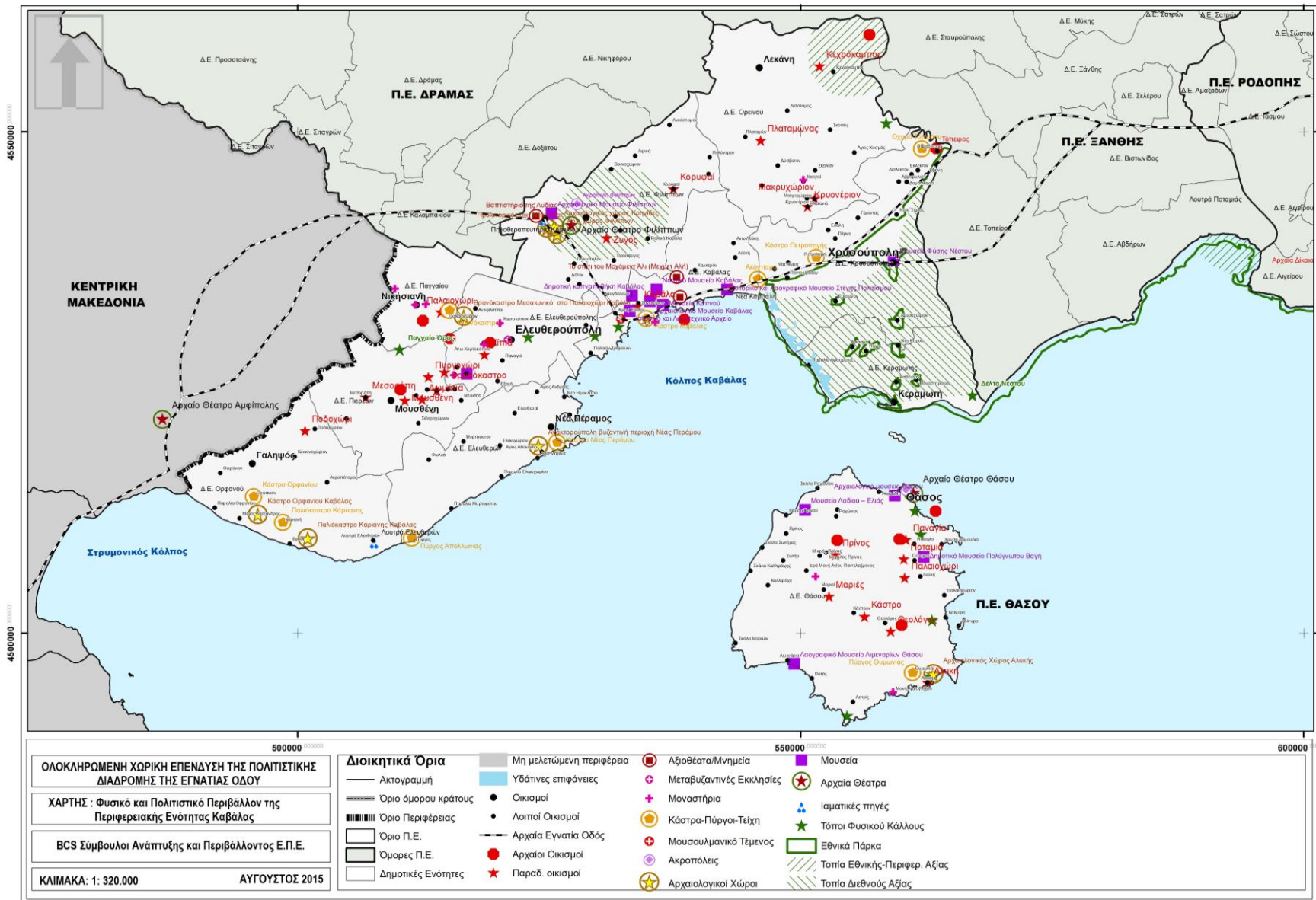
Δρόμοι του Κρασιού

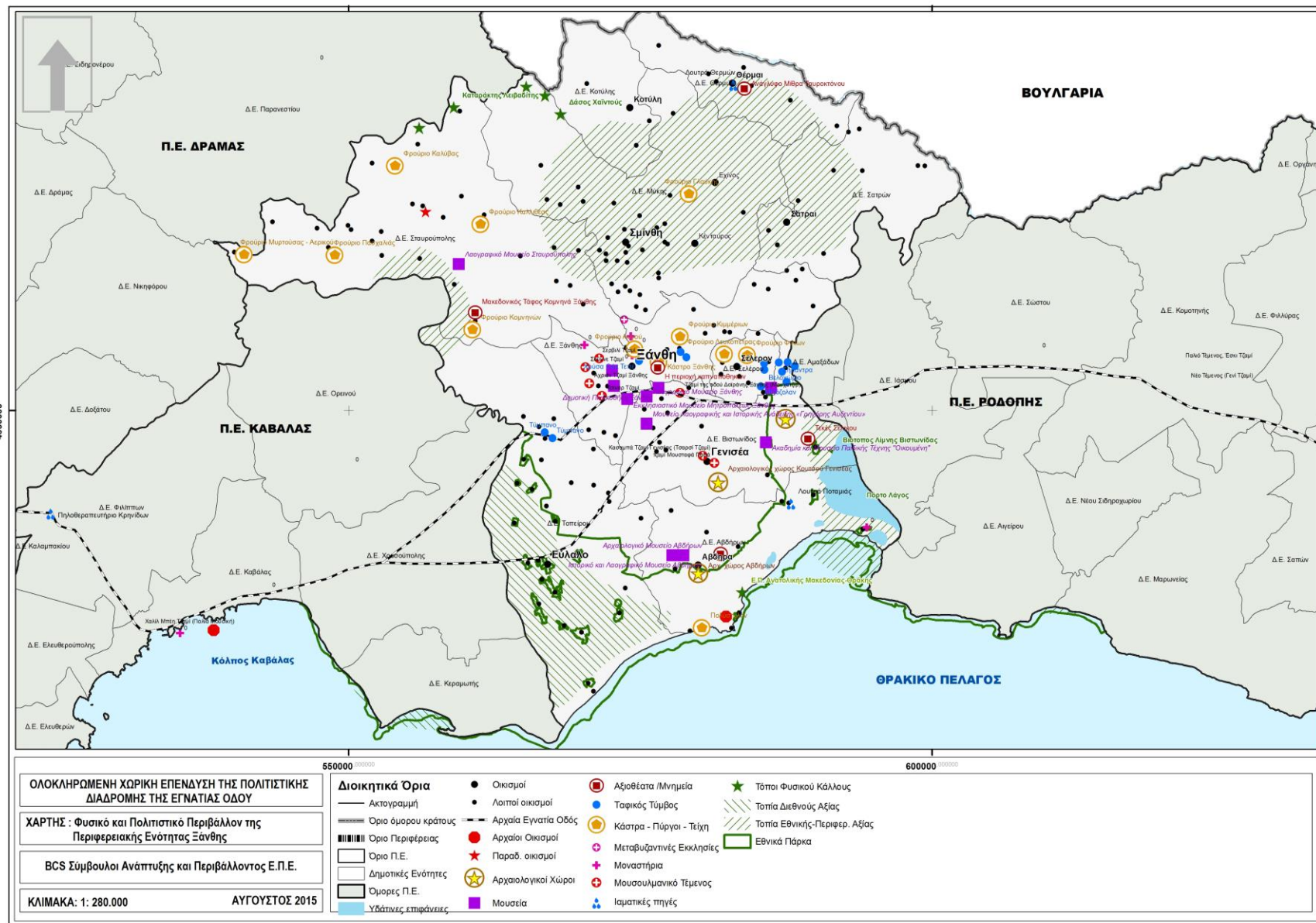
ΧΑΡΤΕΣ 4: ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΓΙΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ Ο.Χ.Ε.

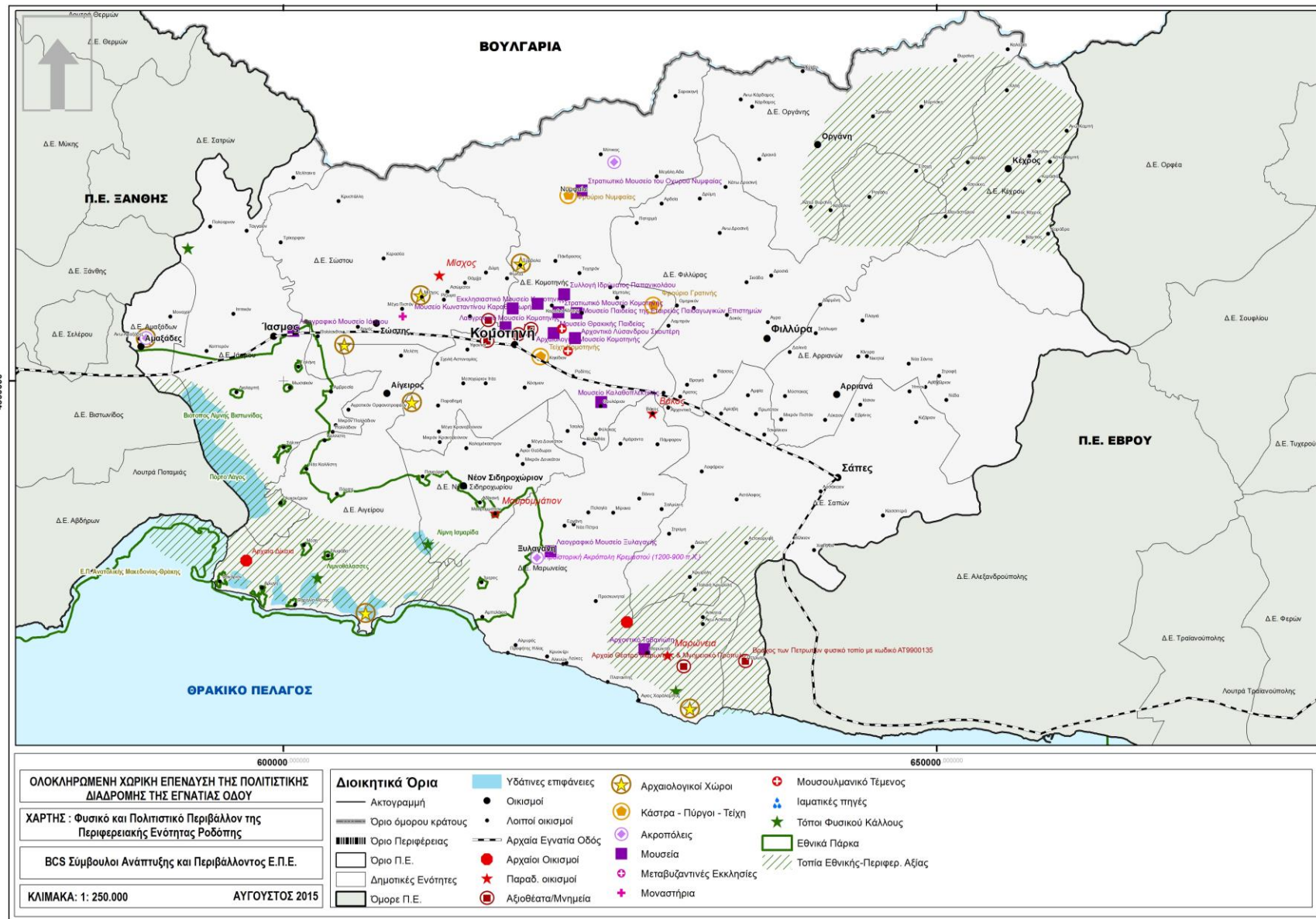
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΧΩΡΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ

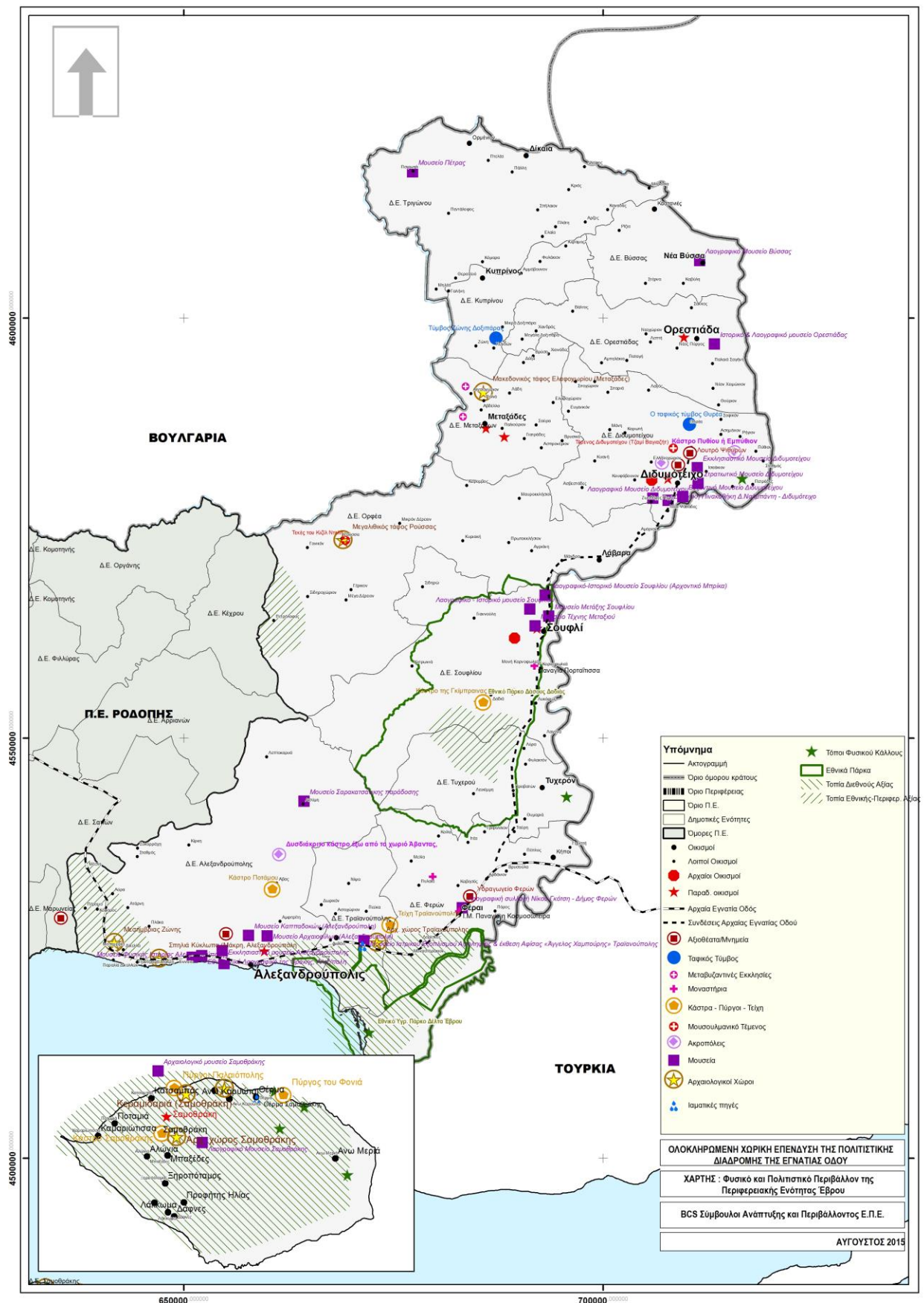
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΧΩΡΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΧΩΡΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΧΩΡΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ

3. ΔΡΑΣΕΙΣ

3.1. ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ

ΕΠΙΛΟΓΗ ΔΡΑΣΕΩΝ

Στην Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση εντάσσονται (μετά από αξιολόγηση βάσει κριτηρίων) Δράσεις που **αξιοποιούν για την τουριστική ανάπτυξη** της περιοχής πολιτιστικούς πόρους οι οποίοι να μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο αξιοποίησης υπό όρους:

- προστασίας
- ανάδειξης
- τεχνικής αποτελεσματικότητας
- οικονομικής αποδοτικότητας
- ενσωμάτωσης, χρήσης, προώθησης της καινοτομίας
- εξασφάλισης χωρικής και κοινωνικής συνοχής.

Οι δράσεις επιλέγονται βάσει και της εκτεταμένης διαβούλευσης (τα αποτελέσματα της οποίας παρουσιάζονται στο **Παράρτημα Π.2. Διαβούλευση**).

Διακρίνονται σε:

- Δράσεις ώριμες και τεχνικά / διαχειριστικά έτοιμες
- Δράσεις προς εξειδίκευση σε συνεργασία με άλλα Επιχειρησιακά Προγράμματα
- Δράσεις που θα ενταχθούν ανάλογα με την πορεία εξειδίκευσης του ΕΠ της ΠΑΜΘ 2014-2020.

Όλες οι Δράσεις αξιολογήθηκαν βάσει των εξής κριτηρίων:

1ο κριτήριο Συνάφεια:

Αφορά την κατ' αρχήν εξέταση της κάθε πρότασης προκειμένου να αποτιμηθεί για το αν σχετίζεται με το περιεχόμενο και την περιοχή εφαρμογής της Ο.Χ.Ε.. Έργα τα οποία δεν κρίνονται συναφή απορρίπτονται από την ένταξη τους στις διαδικασίες υλοποίησης του σχεδίου και δεν εξετάζονται περαιτέρω (Η εύρεση μη συνάφειας ως προς την Ο.Χ.Ε. δεν θα πρέπει να ταυτιστεί με μη συνάφεια ή σκοπιμότητα ως προς τους στόχους του ΠΕΠ που είναι ευρύτεροι και ούτε συνιστά λόγο απόρριψης του από αυτό). Στο κριτήριο της συνάφειας ενσωματώνεται και η έννοια της επιλεξιμότητας για χρηματοδότηση.

2ο κριτήριο Σκοπιμότητα:

Η ένταξη μίας πράξης στην Ο.Χ.Ε. δεν περιορίζεται μόνο στο αν είναι συναφές με το αντικείμενο του, άλλα στο κατά πόσο υποστηρίζει την υλοποίηση των στόχων της και συμβάλει στην επίτευξη των αποτελεσμάτων της. Ειδικά στις περιπτώσεις ανάδειξης μνημείων στην σκοπιμότητα ενσωματώνεται και η έννοια της σημασίας τους, της "ακτινοβολίας" και της αναγνωσιμότητας τους

3ο κριτήριο Ωριμότητα:

Οι προτάσεις εξετάζονται γύρω από την ωριμότητα τους προκειμένου να είναι εφικτή μια σχετικά ασφαλής εκτίμηση του κατά πόσο μπορούν να υλοποιηθούν στο δεδομένο χρονικό - προγραμματικό πλαίσιο της Ο.Χ.Ε. (ως το 2022). Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τα έργα - πράξεις πολιτισμού για τα οποία τόσο οι διαδικασίες αδειοδότησης, όσο και οι εργασίες ανάδειξης - προστασίας οφείλουν να είναι προσεκτικές σε βαθμό που τις καθιστούν ιδιαίτερα χρονοβόρες.

4ο κριτήριο Αποδοτικότητα:

Ο σχεδιασμός της Ο.Χ.Ε. έχει συγκεκριμένους πόρους για να επιτύχει τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα. Οι πράξεις που έχουν προταθεί υπερκαλύπτουν πολλές φορές τους πόρους αυτούς, έτσι θα πρέπει εν τέλει να επιλεγούν τις πράξεις που συμβάλουν στην υλοποίηση των αποτελεσμάτων αυτών με το λιγότερο δυνατό κόστος. Η αποδοτικότητα αναφέρεται κυρίως σε πράξεις που συμβάλουν στην υλοποίηση κάποιου κοινού στόχου. Στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης ωστόσο στρατηγικής είναι απαραίτητη η ικανοποίηση πολλαπλών στόχων στους οποίους επιμέρους πράξεις διαθέτουν διαφορετική αποδοτικότητα, κατά συνέπεια το κριτήριο αυτό χρησιμοποιείται κύρια για την συγκριτική αξιολόγηση παρόμοιων πράξεων και βοηθάει στην επιλογή - ιεράρχηση τους.

Όλες οι Δράσεις πρέπει να εξυπηρετούν τους **Ειδικούς Στόχους** της Ο.Χ.Ε. και να εντάσσονται στους Ειδικούς Στόχους του ΠΕΠ 2014-2020.

Δύο διακριτές κατηγορίες Δράσεων θα συνεργούν με τους Ειδικούς Στόχους και τις Δράσεις της Ο.Χ.Ε. χωρίς να εντάσσονται στο χρηματοδοτικό της πλαίσιο:

- Συνεχιζόμενα ή εμπροσθοβαρή έργα του ΕΣΠΑ 2007-2013. Πρόκειται για πράξεις που είναι ήδη υπό υλοποίηση και για τα οποία, παρά το ότι εξυπηρετούν την στρατηγική της Ο.Χ.Ε, δεν κρίνεται σκόπιμο να αλλάξει το διαχειριστικό τους καθεστώς.

Τα έργα της 1ης κατηγορίας **ενδεικτικά** περιλαμβάνουν:

- την αποκατάσταση του Τεμένους Βαγιαζήτ
- την ολοκλήρωση του αρχαιολογικού Μουσείου Αλεξανδρούπολης.

**ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ, ΕΡΓΩΝ,
ΠΡΑΞΕΩΝ, ΕΙΔΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ**

Μέσω της εφαρμογής των παραπάνω κριτηρίων κατά μια διαδικασία πλήρους και **εκτεταμένης διαβούλευσης**, αξιολογούνται ως σκόπιμες και καταρχήν εφικτές οι ακόλουθες Δράσεις της Ο.Χ.Ε. Οι Δράσεις αντιστοιχίζονται στους Ειδικούς Στόχους της Ο.Χ.Ε. Περαιτέρω, για να μπορέσει να προχωρήσει το συντομότερο δυνατόν η υλοποίηση της Ο.Χ.Ε. έχουν κατά την ίδια διαδικασία εντοπισθεί τις ανά Δράση καταλληλότερες **Πράξεις**. Η

διάρθρωση Δράσεων – Πράξεων – Ειδικών Στόχων αναλύεται παρακάτω.

Κάθε Έργο, κατά κανόνα, θα αποτελέσει αντικείμενο μίας **Πράξης** ένταξης στο ΠΕΠ Αν. Μακεδονίας – Θράκης ενώ ορισμένα εξ αυτών που έχουν όμοιο φυσικό αντικείμενο και κατά τεκμήριο τον ίδιο Τελικό Δικαιούχο, ομαδοποιούνται σε μια Πράξη. Πράξεις που εμφανίζουν αυξημένη σκοπιμότητα στα πλαίσια της Ο.Χ.Ε., εξυπηρετούν τους στόχους της και ολοκληρώνουν τη στρατηγική της αλλά για οποία έχει επιλεγεί η ένταξη τους σε άλλα Επιχειρησιακά Προγράμματα ή στο ίδιο το ΠΕΠ ως συνεχιζόμενα από την προγραμματική περίοδο 2007-2013, επισημαίνονται επίσης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9: ΔΡΑΣΕΙΣ – ΕΡΓΑ – ΠΡΑΞΕΙΣ – ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ Ο.Χ.Ε.

ΕΣ 1: Η δημιουργία πολυσύνθετων πόλων αξιοποίησης πολιτιστικών πόρων και παροχής ολοκληρωμένων τουριστικών υπηρεσιών

ΕΣ 2: Η σύνδεση των πολυσύνθετων πόλων σε ενιαίο δίκτυο με άξονα την Εγνατία Οδό για ενίσχυση συνολικά της ελκυστικότητας και για προώθηση της διάχυσης αποτελεσμάτων και θετικών επιπτώσεων κατά μήκος του άξονα

ΕΣ 3: Η σύνδεση των επενδύσεων στους τομείς πολιτισμού και τουρισμού που έχουν πραγματοποιηθεί ή ολοκληρώνονται στην Περιφέρεια

ΕΣ 4: Η λειτουργική, αποτελεσματική, αποδοτική και αναπτυξιακά επωφελής σύνδεση στην Περιφέρεια του Πολιτισμού, της Επιχειρηματικότητας και του Περιβάλλοντος

ΕΣ 5: Η ιεράρχηση και ένταξη των επενδύσεων του τομέα πολιτισμού στο συνολικό στρατηγικό και επιχειρησιακό σχεδιασμό τουριστικής ανάπτυξης της Περιφέρειας

ΕΣ 6: Η κάλυψη των κενών και ελλείψεων σε τομείς που συνεργούν στην τουριστική / πολιτιστική ανάπτυξη: ανθρώπινοι πόροι, στοχευμένες επενδύσεις, τεχνολογική και οργανωτική καινοτομία.

ΔΡΑΣΕΙΣ	ΕΡΓΑ	ΕΙΔ. ΣΤΟΧΟΙ
1. Δημιουργία Ανοικτού Αρχαιολογικού Πάρκου Φιλίππων	Παρεμβάσεις εντός Αρχαιολογικού Χώρου Φιλίππων.	ΕΣ 1 και: ΕΣ 2 ΕΣ 4
	Ανάδειξη τμημάτων αρχαίας Εγνατίας και καθέτων στην ευρύτερη περιοχή Φιλίππων - Καβάλας	
	Ανάδειξη αρχαιολογικού χώρου Κεφαλαρίου	
	Αναβάθμιση Υποδομών «Θερμαλιστικού Κέντρου Υγείας και Ευεξίας Κρηνίδων»	
	Σύνδεση αρχαιολογικών χώρων Φιλίππων - Κεφαλαρίου	
2. Ενδυνάμωση Πόλου Δράμας	Αποκατάσταση και μετατροπή του «Αράπ – Τζαμί» σε κέντρο προαγωγής της επιχειρηματικότητας στον τομέα του Τουρισμού και του Πολιτισμού	ΕΣ 2 και: ΕΣ 1
	Αποκατάσταση ιερού ναού Αγίας Σοφίας Δράμας	
3. Διασύνδεση πολιτισμού -	Αρχαίο Θέατρο Θάσου	ΕΣ 2 και:
	Ενοποίηση Αρχαιολογικών Χώρων Θάσου	

ΔΡΑΣΕΙΣ	ΕΡΓΑ	ΕΙΔ. ΣΤΟΧΟΙ
τουρισμού Θάσου	Οργάνωση Θεματικού Πάρκου Αλυκής	ΕΣ 3 ΕΣ 4
4. Δημιουργία Ανοικτού Αρχαιολογικού Πάρκου Αβδήρων - Πόρτο Λάγος, διασύνδεση με οικολογικό τουρισμό	- Ανάδειξη συμπληρωματικών αρχ. χώρων Αβδήρων - Συντήρηση, ανασκαφή συμπληρωματικών χώρων - Δημιουργία Οικολογικών και Πολιτιστικών Διαδρομών - Οικοτουριστικό πάρκο Φαναρίου	ΕΣ 5 και: ΕΣ 2 ΕΣ 3
5. Ενίσχυση τουριστικής ελκυστικότητας Ξάνθης	- Παιδικό μουσείο - εργαστήριο πολιτισμού και τεχνολογίας - Ολοκλήρωση Μουσείου Καπνού / Διαμόρφωση χώρου έκθεσης της ιστορίας του καπνού στην Ξάνθη - Οργάνωση και υλοποίηση πολιτιστικών περιπάτων - ξεναγήσεων στον οικισμό της παλαιάς πόλης Ξάνθης	ΕΣ 1 και: ΕΣ 2 ΕΣ 3
6. Ενίσχυση τουριστικών υποδομών Κομοτηνής	- Ολοκλήρωση βυζαντινού τοίχους, ενοποίηση χώρων και ανάδειξη μνημείων - Ολοκληρωμένες δράσεις ανάδειξης και προσβασιμότητας του Κάστρου Κομοτηνής - Ολοκληρωμένες δράσεις ανάδειξης και προσβασιμότητας του Κάστρου Κομοτηνής - Ανασύλωσης του Ι. Μ.Ν. της Θεοτόκου - Ανακαίνιση Αρχαιολογικού Μουσείου Κομοτηνής	ΕΣ 1 και: ΕΣ 2 ΕΣ 3
7. Ενίσχυση τουριστικών υποδομών Αλεξανδρούπολης και ευρύτερης παράκτιας Ζώνης	- Ολοκλήρωση Αρχαιολογικού Μουσείου Αλεξανδρούπολης και Οργάνωση Περιοδικής Έκθεσης Μάκρης (*) - Λουτρά Τραϊανούπολης - Παρεμβάσεις Ανάπλασης και Αξιοποίησης βυζαντινού πυρήνα Οικισμού Μάκρης - Αξιοποίηση Αρχαιολογικού Χώρου Μάκρης - Οργάνωση και λειτουργία ανοικτού αρχ. πάρκου Ζώνης και οργάνωση τουριστικών πόρων παράκτιας ζώνης - Εργασίες ανάπλασης – ανάδειξης της Αρχαίας Εγνατίας στα σωζόμενα τμήματα	ΕΣ 1 και: ΕΣ 2 ΕΣ 3
8. Διασύνδεση	Επισκευή - επανέκθεση αρχαιολογικού μουσείου Σαμοθράκης	ΕΣ 3

ΔΡΑΣΕΙΣ	ΕΡΓΑ	ΕΙΔ. ΣΤΟΧΟΙ
πολιτισμού - τουρισμού Σαμοθράκης	Ανάδειξη και προστασία Πύργων Σαμοθράκης	<i>και:</i> ΕΣ 4
9. Βελτίωση της ελκυστικότητας του Βόρειου Έβρου	Ανάδειξη εργοστάσιου Τζιβρέ	ΕΣ 2 <i>και:</i> ΕΣ 3 ΕΣ 5
	Εκσυγχρονισμός Λαογρ. Μουσείου Διδυμοτείχου	
	Σχέδιο Ενοποίησης Αρχαιολογικών χώρων, οργάνωση αστικών και τουριστικών υποδομών Διδυμοτείχου	
	Αποκατάσταση Τεμένους Βαγιαζήτ (**)	
	Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικών πόρων Διδυμοτείχου	
10. Ένταξη σημειακών αρχαιοτήτων στο τουριστικό σύστημα της Ο.Χ.Ε.	Ανάδειξη αρχαιοτήτων Δράμας σε τουριστικούς πόρους της Ο.Χ.Ε.	ΕΣ 3 ΕΣ 5
	Ανάδειξη αρχαιοτήτων Καβάλας και Θάσου σε τουριστικούς πόρους της Ο.Χ.Ε.	
	Ανάδειξη αρχαιοτήτων Ξάνθης σε τουριστικούς πόρους της Ο.Χ.Ε.	
	Ανάδειξη αρχαιοτήτων Κομοτηνής σε τουριστικούς πόρους της Ο.Χ.Ε.	
	Στερέωση, δομική αποκατάσταση και ενίσχυση εναπομείναντος τμήματος ιστορικού διατηρητέου πέτρινου γεφυριού στο 5ο χλμ Ξάνθης - Σταυρούπολης	
	Ανάδειξη αρχαιοτήτων Έβρου σε τουριστικούς πόρους της Ο.Χ.Ε.	
	Ένταξη Θρησκευτικών μνημείων στην Ο.Χ.Ε.	
11. Δικτύωση - σημάνσεις επί του Οδικού Δικτύου στην περιοχή της Ο.Χ.Ε.	Τοποθέτηση Πινακίδων Πόλων, Προορισμών και διαδρομών Ο.Χ.Ε. επί του Οδικού Δικτύου και των κύριων Πυλών Εισόδου	ΕΣ 2
12. Ολοκλήρωση Οδικού Δικτύου στην περιοχή της Ο.Χ.Ε.	Σύνδεση της Μάκρης με τη Μαρώνεια μέσω του παραλιακού μετώπου	ΕΣ 2
13. Ενίσχυση δικτυώσεων στο εσωτερικό της Ο.Χ.Ε. για ανάπτυξη του θαλάσσιου	Ναυδέτες κρουαζιερόπλοιων Θάσου	ΕΣ 2 <i>και:</i> ΕΣ 4
	Τουριστικός λιμένα Θάσου	
	Καταφύγιο τουριστικών σκαφών στο Λιμενίσκο Ν. Ηρακλείτσας	

ΔΡΑΣΕΙΣ	ΕΡΓΑ	ΕΙΔ. ΣΤΟΧΟΙ
τουρισμού		
14. Πληροφοριακό Σύστημα της Ο.Χ.Ε.	- Υποέργο 1: Δημιουργία Πλατφόρμας ΟΧΕ και Τράπεζας Τουριστικού Υλικού Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης - Υποέργο 2: Λειτουργία συστήματος και εκπαίδευση στελεχών - Υποέργο 3: Υπηρεσίες Ηλεκτρονικής Ξενάγησης - Υποέργο 4. Σύστημα διαχείρισης εισιτηρίων - Υποέργο 5. Σύστημα διαχείρισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης ΟΧΕ	ΕΣ 6
15. Προώθηση της Δημιουργικής Βιομηχανίας στον τουρισμό με βάση την αξιοποίηση του πολιτιστικού αποθέματος της Εγνατίας Οδού	- Εικονική Γλυπτοθήκη Μουσείου Θάσου - Ψηφιοποίηση μάχης Φιλίππων - Αρχιτεκτονική και ιστορική αποτύπωση διατηρητέων κτισμάτων στον οικισμό της Παλαιάς Πόλης Ξάνθης. - Προώθηση της δημιουργίας πολιτιστικών - τουριστικών διαδρομών του Καπνού	ΕΣ 6
16. Υποστήριξη της επιχειρηματικότητας στην περιοχή της Ο.Χ.Ε.	- Ενίσχυση υπηρεσιών διαμονής - Ενίσχυση / Δημιουργίας παροχής δραστηριοτήτων - Τοπικές Δικτυώσεις	ΕΣ 5 και: ΕΣ 6
17. Οι άνθρωποι της Εγνατίας	- Καλλιέργεια δεξιοτήτων επαγγελματιών - απασχολούμενων στον τουρισμό - Ενίσχυση της δημιουργικής βιομηχανίας - Διαθεματική προσέγγιση της ιστορίας της Εγνατίας οδού, της Καβάλας και της ευρύτερης περιοχής - «Άυλος Πόρος» - Ενίσχυση της απασχόλησης σε υποδομές πολιτισμού	ΕΣ 6 και: ΕΣ 5

(*)προς ένταξη στο Ε.Π.Αν.Ε.Κ. 2014-2020

(**)συνεχιζόμενο από την προηγούμενη προγραμματική περίοδο.

Η προκαταρκτική συμπερίληψη των Έργων στην Ο.Χ.Ε. **δεν συνεπάγεται αυτόματη ένταξη** στο Πρόγραμμα. Για ορισμένα εξ αυτών έχει εκτιμηθεί ότι διαθέτουν την αναγκαία ωριμότητα και ετοιμότητα ενώ για άλλα εκκρεμούν ακόμη διαδικασίες που θα πρέπει να ολοκληρωθούν. Τα έργα αυτά χαρακτηρίζονται, στην Ανάλυση Δράσεων και Έργων (επόμενο **Κεφ. 3.2**) ως έργα «Β Προτεραιότητας».

3.2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΕΩΝ

Ακολουθεί περιγραφή σκοπιμότητας και περιεχομένου κάθε Δράσης της Ο.Χ.Ε. με τον συνοδευτικό Πίνακα Πράξεων ανά Δράση.

Στον Πίνακα υποδεικνύονται:

- Περιγραφή και Σκοπιμότητα της Πράξης
- Προτεραιότητα ως προς το χρονοπρογραμματισμό εκκίνησης του ή την εφικτότητα ένταξης του στο Πρόγραμμα ή χρηματοδότησης του από άλλες πηγές
- Προϋπολογισμός
- Ειδικός Στόχος του ΠΕΠ και Επενδυτική Προτεραιότητα
- Πεδίο Παρέμβασης
- Ενδεχόμενος Δικαιούχος
- Μείγμα τουρισμού – πολιτισμού
- Χωροθέτηση
- Προϋπολογισμός Δράσης.

1. Οργάνωση - Διασύνδεση Πολιτιστικών και Τουριστικών Πόρων Φιλίππων και Κεφαλαρίου

Ο αρχαιολογικός και ιστορικός τόπος των Φιλίππων αποτελεί πρωτεύοντα - διεθνούς αξίας πόλο έλξης επισκεπτών.

Η δράση αποσκοπεί στο να εμπλουτιστούν θεματικά, να επεκταθούν χωρικά και να δικτυωθούν οι πολιτιστικοί πόροι και οι τουριστικές δραστηριότητες με στόχο να αυξηθεί ο χρόνος παραμονής των επισκεπτών στην περιοχή και να διευρυνθεί η διασπορά τους σε όλη την περιοχή μεταξύ Φιλίππων και Κεφαλαρίου σε πρώτη φάση και πόλεων Καβάλας - Δράμας σε δεύτερη.

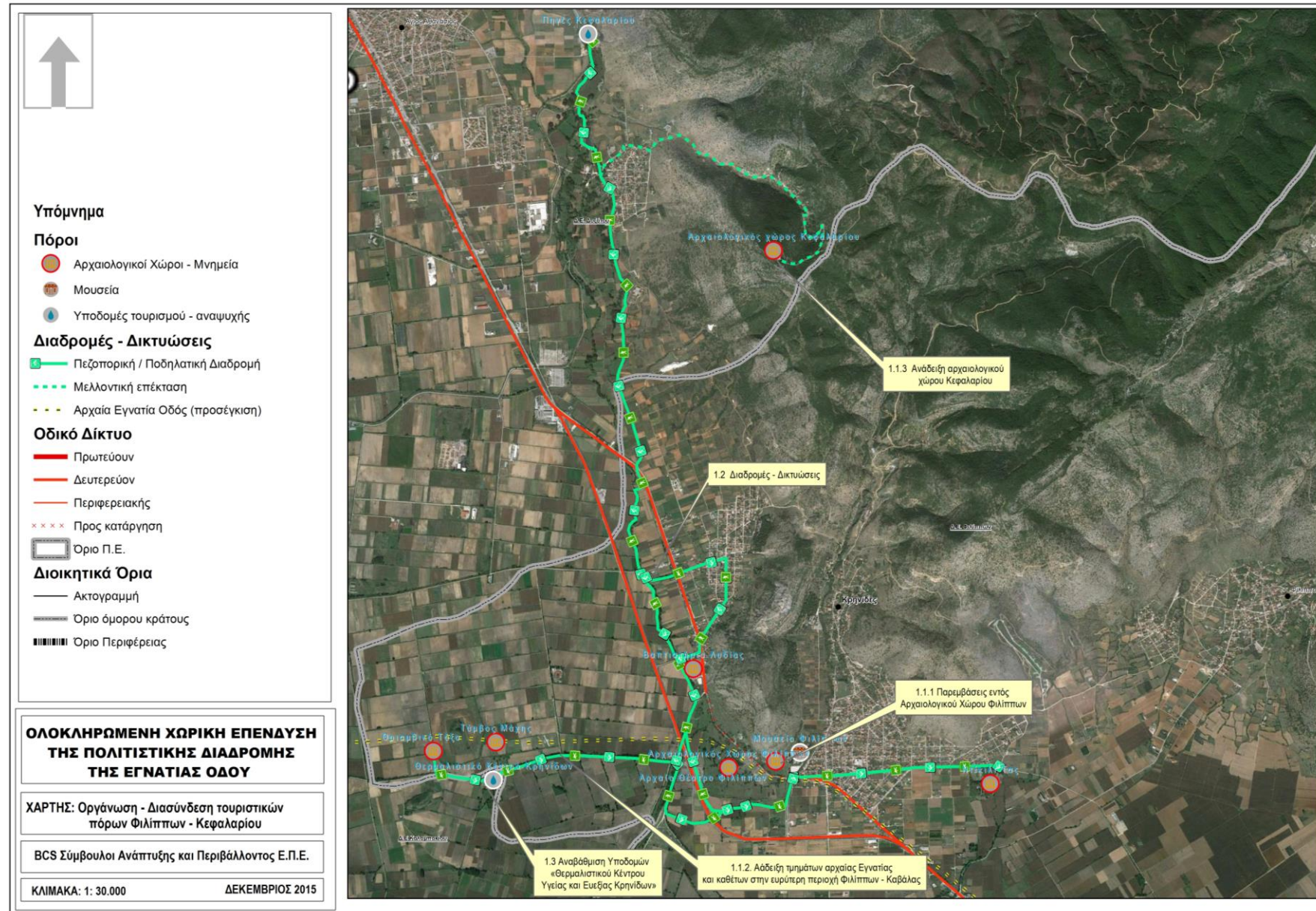
Η δράση περιλαμβάνει έργα περαιτέρω ανάδειξης των μνημείων και των αρχαιοτήτων με έμφαση στην παροχή υψηλού επιπέδου υποδομών ξενάγησης - περιήγησης εντός (Πράξη 1.1.) άλλα και εκτός των αρχαιολογικών χώρων και σύνδεση (Πράξη 1.2) με του αρχαιολογικού και ιστορικού ενδιαφέροντος για την περιοχή με δραστηριότητες βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης και ήπιας αναψυχής που στηρίζονται στο φυσικό πλεονέκτημα της περιοχής (Πράξεις 1.3 και 1.4). Το συνολικό ύψος παρεμβάσεων ανέρχεται σε 7.800.000 € εκ των οποίων τα 7.000.000 € αφορούν πράξεις με έργα Α' Προτεραιότητας.

Στην επίτευξη του στόχου της Δράσης συνεργούν και συμπληρώνουν επίσης έργα που περιλαμβάνονται στις Δράσεις 11 (Σήμανση ΟΧΕ) και 14 (Τράπεζα Τουριστικών Δεδομένων - Συστήματα Ηλεκτρονικής Ξενάγησης - Ηλεκτρονικό Εισιτήριο) καθώς και η καινοτόμα πράξη "Ψηφιοποίησης της αρχαίας πόλης και της μάχης των Φιλίππων" (Δράση 15).

Το σύνολο των πράξεων και υποέργων της Δράσης 1 παρουσιάζονται σε Χάρτη (όπου επισημαίνονται οι διαδρομές και οι τοποθεσίες παρέμβασης) και σε Τεχνικό Δελτίο.

ΔΡΑΣΗ		1. Δημιουργία Ανοικτού Αρχαιολογικού Πάρκου Φιλίππων						
Πράξεις	Περιγραφή / Σκοπιμότητα	Προτεραιότητα	Π/Υ Πράξης	ΕΣ/ΕΠ	Π.Π.	Δικαιούχος	Μείγμα	Π.Ε.
Παρεμβάσεις εντός Αρχαιολογικού Χώρου Φιλίππων.	1. Αφαίρεση υποδομής ασφατικών στρώσεων, 2. Ανασκαφική ενοποίηση χώρου, 3. Βελτίωση –δημιουργία διαδρομών επισκεπτών εντός 4. Δημιουργία νέων εισόδων χώρου, σταθμών εξυπηρέτησης επισκεπτών εντός του χώρου, ΑΜΕΑ 5. Σημειακές παρεμβάσεις επί μνημείων	A	2.300.000	12	94	ΕΦΑ Καβάλας	ΠΟΛ	ΚΑΒΑΛΑ
Σύνδεση αρχαιολογικών χώρων Φιλίππων - Κεφαλαρίου	Δημιουργία περιηγητικών - ποδηλατικών διαδρομών με κέντρο τον αρχαιολογικό χώρο Φιλίππων που θα συνδέουν τους άλλους πόλους πολιτιστικού, τουριστικού ενδιαφέροντος και αναψυχής	A	2.500.000	12	94	Δήμοι Καβάλας - Δοξάτου	ΤΟΥ	ΚΑΒΑΛΑ

ΔΡΑΣΗ	1. Δημιουργία Ανοικτού Αρχαιολογικού Πάρκου Φιλίππων							
Αναβάθμιση Υποδομών «Θερμαλιστικού Κέντρου Υγείας και Ευεξίας Κρηνίδων»	Αναβάθμιση υφιστάμενων υποδομών - εξέταση ως προς το καθεστώς κρατικής ενίσχυσης (έργο υποδομής με στοιχεία κρατικών ενίσχυσης)	A	1.500.000	12	92	ΔΗΜΩΦΕΛΙΑ	ΤΟΥ	ΚΑΒΑΛΑ
Ανάδειξη τμημάτων αρχαίας Εγνατίας και καθέτων στην ευρύτερη περιοχή Φιλίππων - Καβάλας	Ανάδειξη επισκέψιμων τμημάτων αρχαίας Εγνατίας Οδού, αποκατάσταση και ανάδειξη θριαμβικού τόξου	A	350.000	12	94	ΕΦΑ Καβάλας	ΠΟΛ	ΚΑΒΑΛΑ
Ανάδειξη αρχαιολογικού χώρου Κεφαλαρίου	Δημιουργία ενός δευτερεύοντος αρχαιολογικού πόλου στην περιοχή των Φιλίππων προκειμένου να διευρυνθεί η χωρική και χρονική διάσταση της επισκεψιμότητας στην περιοχή	A	350.000	12	94	ΕΦΑ Δράμας	ΠΟΛ	ΔΡΑΜΑ
Ανάπλαση-ανάδειξη της λίμνης Ζυγάκη και της ευρύτερης περιοχής, στο χώρο των Πηγών Κεφαλαρίου	Β' Φάση της Ανάδειξης που έχει ήδη υλοποιηθεί σε αρχικό - λειτουργικό στάδιο από τον ΕΟΤ	B	800.000	12	91	Δήμος Δοξάτου	ΤΟΥ	ΔΡΑΜΑ
Π/Υ	7.800.000							

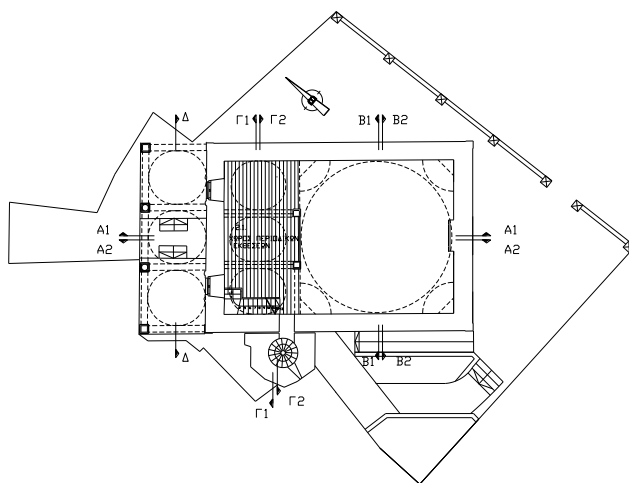
2. Ενδυνάμωση Πόλου Δράμας

Η Δράμα σημαντικό διοικητικό και αστικό κέντρο την Βυζαντινή και Οθωμανική εποχή αποτελεί ένα αστικό κέντρο με δυνατότητες τουριστικής αξιοποίησης για τουρισμό πόλης.

Το σχέδιο περιλαμβάνει την πρόταση δημιουργίας και ενίσχυσης της εικόνας αυτής με στόχο την ανάπτυξη της ως τόπος τουρισμού πόλης μέσα από την παρέμβαση σε δύο εμβληματικά μνημεία των δύο αυτών περιόδων

Η πρόταση αξιοποίησης του Αραπ Τζαμιστηρίζεται στην ανάπτυξη δραστηριοτήτων σε συνέργια με το Επιμελητήριο Δράμας που γειτνιάζει με το μνημείο (βρίσκεται στο απέναντι ακριβώς οικοδομικό τετράγωνο και σε απόσταση 10,00 μ. απ' αυτό, επί της απέναντι πλευράς της οδού Λαμπριανίδη, στην οποία τοποθετείται και το εν λόγω κτίριο) και πρόκειται να αναπτύξει δομές επιχειρηματικότητας, καθώς και της ΕΦΑ Δράμας, για την ανάπτυξη ξεναγήσεων, εκθέσεων και mini συνεδρίων εκπαιδευτικού/πολιτιστικού περιεχομένου. Οι δυνατότητες αυτές στηρίζονται τόσο στον χαρακτήρα του αστικού περιβάλλοντος που περιέχει σημαντικά πολιτιστικά και φυσικά στοιχεία που ενισχύουν την ελκυστικότητα της, όπως αναφέρθηκαν παραπάνω, άλλα και στην λειτουργία της ως πόλης σύγχρονης δημιουργίας και δημιουργικότητας. Στο πνεύμα αυτό και σε σύνδεση με τον ιστορικό ρόλο της πόλης σε σχέση με τον άξονα της Εγνατίας, η ΟΧΕ υποστηρίζεται η πράξη Αράπ Τζαμί, Δράμα: Η επιχειρηματικότητα, η καινοτομία και ο πολιτισμός στην Εγνατία". που κοστολογείται στα 1.600.000 €. Στην επίτευξη του στόχου της δράσης συνεργούν και συμπληρώνουν επίσης έργα που περιλαμβάνονται στις Δράσεις 11 (Σήμανση ΟΧΕ) και 14 (Τράπεζα Τουριστικών Δεδομένων - Συστήματα Ηλεκτρονικής Ξενάγησης).

γενική κάτοψη κτιρίου

Ο ναός της Αγίας Σοφίας (κηρυγμένος ιστορικό διατηρητέο μνημείο, ΥΑ 15813/19-12- 1961 (ΦΕΚ 36/Β/3-2-1962)) είναι ο πιο αξιόλογος ιστάμενος βυζαντινός ναός της πόλης της Δράμας. Βρίσκεται στο βορειοανατολικό τμήμα του τειχισμένου βυζαντινού οικισμού. Στη σημερινή του μορφή αποτελείται από το αρχικό βυζαντινό κτίσμα και μεταγενέστερες προσθήκες. Οι επεμβάσεις που προτείνονται περιλαμβάνουν εν συνόψει δύο στάδια. Στο πρώτο στάδιο θα γίνει καθαίρεση επιχρισμάτων και αποχωματώσεις περιμετρικά του κτιρίου. Στο δεύτερο στάδιο θα εκτελεστούν κυρίως εργασίες στερέωσης και συντήρησης της λιθοδομής, απομάκρυνσης των σαθρών υλικών και αρμολόγηση των όψεων. Θα γίνει επίσης συντήρηση του τοιχογραφικού διάκοσμου ενώ η αντιμετώπιση της ανερχόμενης υγρασίας καθώς και οι εργασίες στεγανοποίησης κρίνονται επίσης απαραίτητες. Με την υλοποίηση του έργου θα ενισχυθεί η εικόνα της πόλης ως κέντρο της Βυζαντινής και Οθωμανικής περιόδου και θα αναβαθμιστεί ένα τοπόσημο για τον τουρισμό πόλης.

ΔΡΑΣΗ		2. Ενδυνάμωση Πόλου Δράμας						
Πράξεις	Περιγραφή / Σκοπιμότητα	Προτεραιότητα	Π/Υ Πράξης	ΕΣ/ΕΠ	Π.Π.	Δικαιούχος	Μείγμα	Π.Ε.
Αποκατάσταση και μετατροπή του «Αράπ – Τζαμί» σε κέντρο προαγωγής της επιχειρηματικότητας στον τομέα του Τουρισμού και του Πολιτισμού	Αποκατάσταση του μνημείου και απόδοση χρήσεων που σχετίζονται με την προαγωγή της επιχειρηματικότητας στον Τουρισμό και την δημιουργική επιχειρηματικότητα	A	1.600.000	12	94	Δήμος Δράμας	ΠΟΛ	ΔΡΑΜΑ
Αποκατάσταση ιερού ναού Αγίας Σοφίας Δράμας	Ο ναός αποτελεί το σημαντικότερο μνημείο της Βυζαντινής εποχής στην πόλη της Δράμας και αναδεικνύει την ιστορία της ως διοικητικό κέντρο της Βυζαντινής και Οθωμανικής περιόδου	A	700.000	12	94	ΕΦΑ Δράμας	ΠΟΛ	ΔΡΑΜΑ
Π/Υ				2.300.000				

3. Διασύνδεση πολιτισμού – τουρισμού Θάσου

Η επιλογή επέκτασης του χώρου εφαρμογής της ΟΧΕ Τουρισμού - Πολιτισμού στην Θάσου (όπως και την Σαμοθράκη) τεκμηριώνεται από την εξάρτηση που είχε η ιστορική ανάπτυξη των Νησιών της ΑΜΘ με την Εγνατία Οδό, άλλα και της προϋφιστάμενους αρχαίες Οδούς.

Επιπρόσθετα η Θάσος αποτελεί έναν πρωτεύοντα κόμβο του μοντέλου της ΟΧΕ ως (ο πλέον) ώριμος τουριστικός προορισμός. Η δράση έχει συνεπώς διττό στόχο:

- να ενισχύσει ποιοτικά το τουριστικό προϊόν του νησιού αναδεικνύοντας τον Πολιτισμό ως ανταγωνιστικό πλεονέκτημα του
- να προσφέρει πληροφορία προς τους τουρίστες για τους άλλους υψηλής αξίας (αλλά όχι τόσο γνωστούς) τουριστικούς πόλους που περιλαμβάνει η ΟΧΕ και να δημιουργήσει έναυσμα για διεύρυνση της επίσκεψης στην ΑΜΘ πέρα από τα όρια του νησιού.

Για την υλοποίηση του Στόχου (β) θα αξιοποιηθούν οι παρεμβάσεις δικτύωσης της ΟΧΕ: Δράσεις 11 (Σήμανση ΟΧΕ), 13 (Ενίσχυση δικτύωσης θαλάσσιου Τουρισμού) και 14 (Τράπεζα Τουριστικών Δεδομένων - Συστήματα Ηλεκτρονικής Ξενάγησης - Ηλεκτρονικό Εισιτήριο).

Για την υλοποίηση του Στόχου (α) διαμορφώνονται τρεις παρεμβάσεις. Πρώτη και κυριότερη αποτελεί η ολοκλήρωση του αρχαίου Θεάτρου που θα επιτρέψει την πλήρη επαναλειτουργία του. Η δεύτερη αφορά την οργάνωση του αρχαιολογικού χώρου των Αλυκών που τίθεται λόγω ωριμότητας σε προτεραιότητα Β καθώς και η ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων της Θάσου η οποία βρίσκεται σε φάση ιδέας (Προτεραιότητα Β). Συμβολή στον στόχο Α θα έχει και η υλοποίηση της πράξης ψηφιοποίησης της γλυπτοθήκης του αρχαιολογικού μουσείου Θάσου που περιλαμβάνεται στις πράξεις Β (Δράση 15).

ΔΡΑΣΗ		3. Διασύνδεση πολιτισμού - τουρισμού Θάσου						
Πράξεις	Περιγραφή / Σκοπιμότητα	Προτεραιότητα	Π/Υ Πράξης	ΕΣ/ΕΠ	Π.Π.	Δικαιούχος	Μείγμα	Π.Ε.
Αρχαίο Θέατρο Θάσου	Αποκατάσταση κοίλου με στόχο αξιοποίηση και επανα-λειτουργία για διοργάνωση εκδηλώσεων θερινής περιόδου	A	3.500.000	12	94	ΕΦΑ Καβάλας / Θάσου	ΠΟΛ	ΚΑΒΑΛΑ
Ενοποίηση Αρχαιολογικών Χώρων Θάσου	Εκπόνηση και υλοποίηση σχεδίου ενοποίησης χώρων	B	900.000	12	94	Δήμος Θάσου	ΠΟΛ	ΚΑΒΑΛΑ
Οργάνωση Θεματικού Πάρκου Αλυκής	Δημιουργία δευτερευόντων μονοπατιών/ εναλλακτικών διαδρομών, ενσωμάτωση αρχαίων λατομείων στην περιήγηση και τοποθέτηση τρισδιάστατων αντιγράφων αρχαίων γερανών, δημιουργία περισσότερων υποδομών κοινού	B	600.000	12	94	ΕΦΑ Καβάλας	ΠΟΛ	ΚΑΒΑΛΑ
Π/Υ				5.000.000				

4. Δημιουργία Ανοικτού Αρχαιολογικού Πάρκου Αβδήρων - Πόρτο Λάγους, διασύνδεση πολιτιστικού και οικολογικού τουρισμού

Στρατηγικός στόχος για την περιοχή των Αβδήρων είναι η δημιουργία ενός πολυσύνθετου τουριστικού προορισμού ήπιας - βιώσιμης ανάπτυξης που θα στηρίζεται στους άξονες:

- Θάλασσα (παράκτιο μέτωπο - Οικοτουριστικό Camping)
- Πολιτισμός (με έμφαση στον αρχαίο και τον Δημόκριτο, ενσωματώνοντας όμως και τα στοιχεία των υπολοίπων περιόδων).
- Φύση (Εθνικό Πάρκο ΑΜΘ - Βιστωνίδα - Πόρτο Λάγος)
- Αγροτική παραγωγή - Τοπικά προϊόντα (περιοχή κάμπου Ξάνθης).
- Γαστρονομία (Περιοχή Κάμπου - Λιμάνι Αβδήρων, Πόρτο Λάγος - Φανάρι).

Η Δράση αποτελεί επί της ουσίας την πρώτη οργανωμένη προσπάθεια υλοποίησης ενός πολυδιάστατου προγράμματος έργων που στοχεύει στην ανάδειξη της παράκτιας περιοχής της Ξάνθης - Ροδόπης ως διεθνούς προορισμού ήπιας τουριστικής ανάπτυξης. Στο πνεύμα αυτό η δράση υιοθετεί πρόσφατες επιμέρους θεματικές προσεγγίσεις (όπως σχεδιάστηκαν από φορείς όπως η ΕΦΑ Ξάνθης και ο ΦΔ του ΕΠ ΑΜΘ) και πολιτικές (όπως το σχέδιο του αναθεωρημένου ΠΠΧΣΑΑ ΑΜΘ) προκειμένου να αποτελέσει το πρώτο βήμα μιας μακροχρόνιας προσπάθειας η οποία θα απαιτηθεί για την υλοποίηση του Στόχου. Σημείο κλειδί για αυτό αποτελεί η συμμετοχή και η συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων μερών (περιφερειακή και τοπική αυτοδιοίκηση, φορείς διαχείρισης φυσικών και πολιτιστικών πόρων, τοπικές επιχειρήσεις). Η υλοποίηση των έργων που περιλαμβάνει η δράση στηρίζεται και στοχεύει παράλληλα στην ενίσχυση της συνεργασίας αυτής.

Η 1η Πράξη (2 Έργα) της δράσης στοχεύει στην ανάδειξη και κεφαλαιοποίηση προηγούμενων επενδύσεων στις σημαντικές αρχαιότητες της περιοχής με κύριο πυρήνα τις αρχαιότητες των Αβδήρων.

Η 2η Πράξη ενσωματώνει τις προτάσεις της ΕΦΑ Ξάνθης και του Φορέα Διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου ΑΜΘ για δημιουργία συνεκτικών διαδρομών οικολογικού - πολιτιστικού ενδιαφέροντος που ενοποιούν το υπό ανάδειξη απόθεμα.

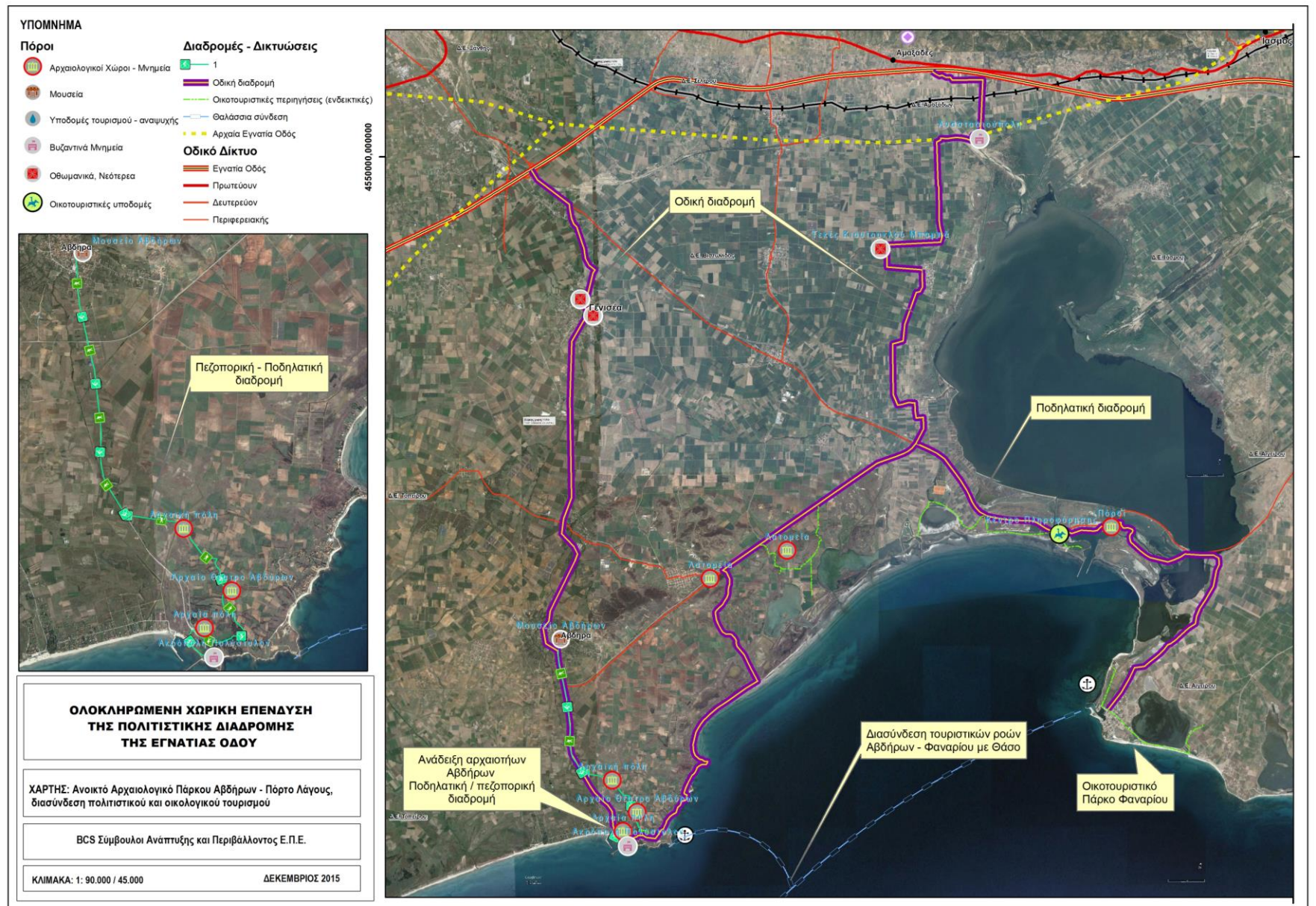
Η 3η Πράξη αφορά την αξιοποίηση του Πάρκου του Οικοτουριστικού Φαναρίου και αφορά την κεφαλαιοποίηση των επενδύσεων του ΕΟΤ στην περιοχή και την ένταξη του στο συνολικό σχεδιασμό.

Ο συνολικός²⁰ προϋπολογισμός της δράσης ανέρχεται σε 3.610.000 €

Στην επίτευξη του στόχου της δράσης συνεργούν και συμπληρώνουν επίσης έργα που περιλαμβάνονται στις Δράσεις 11 (Σήμανση ΟΧΕ) και 14 (Τράπεζα Τουριστικών Δεδομένων - Συστήματα Ηλεκτρονικής Ξενάγησης - Ηλεκτρονικό Εισιτήριο) καθώς και οι δράσεις που στοχεύουν στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας (Δράση 16).

²⁰ Η ακριβής αποτύπωση του σε σχέση με το ΠΕΠ απαιτεί προσδιορισμό του ελλείμματος χρηματοδότησης του έργου του Οικοτουριστικού Πάρκου Φαναρίου, προκειμένου να προσδιοριστεί η δυνατότητα συνεισφοράς Κοινοτικής Συνδρομής.

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΧΩΡΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ

ΔΡΑΣΗ		4. Δημιουργία Ανοικτού Αρχαιολογικού Πάρκου Αβδήρων - Πόρτο Λάγος, διασύνδεση με οικολογικό τουρισμό						
Πράξεις	Περιγραφή / Σκοπιμότητα	Προτεραιότητα	Π/Υ Πράξης	ΕΣ/ΕΠ	Π.Π.	Δικαιούχος	Μείγμα	Π.Ε.
Ανάδειξη συμπληρωματικών αρχαιολογικών χώρων Αβδήρων	Εγκατάσταση υποδομών ερμηνείας, φωτισμού, περίφραξη χώρων και έργα άμεσης προστασίας για ολοκληρωμένο ανοικτό πάρκο περιήγησης των αρχαιολογικών χώρων της περιοχής (1. αρχαϊκή πόλη, 2. δυτικό σκέλος βορείου περιβόλου με λιμενικές εγκαταστάσεις, κατοικίες 8ου-5ου αι. π.Χ., 3. αρχαίο θέατρο, 4. νότιος περίβολος, 5. λόφος αρχαίας Ακρόπολης - Βυζαντινό Πολύστυλιν, 6. αρχαία νεκροταφεία, 7. Πόροι αρχαιολογικού χώρου Πόρτο Λάγος) 8. Λατομία, 9 Πόρτο Λάγος. Κεφαλαιοποίηση ανασκαφών κεφαλαιοποιεί ανασκαφών Γ' ΚΠΣ	A	250.000	12	94	ΕΦΑ ΞΑΝΘΗΣ	ΠΟΛ	ΞΑΝΘΗ
Συντήρηση, ανασκαφή συμπληρωματικών χώρων Αβδήρων	Το έργο περιορίζεται σε μικροεπεμβάσεις οι οποίες θα επιτρέψουν σε αρχαιότητες περί του αρχ. χώρου Αβδήρων να συνδεθούν μέσω διαδρομών με αυτόν και με το μουσείο, αναδεικνύοντας την σημαντικότητα της περιοχής και την τουριστική ελκυστικότητα της	B	500.000	12	94	ΕΦΑ ΞΑΝΘΗΣ	ΠΟΛ	ΞΑΝΘΗ
Δημιουργία Οικολογικών και Πολιτιστικών Διαδρομών	Έργα Οικοτουριστικής Υποδομής, σήμανσης μονοπατιών και διαδρομών οικολογικού - πολιτιστικού εμπλουτισμός εκθέσεων ΕΠΑΜΘ, υποδομές ασφαλείας	A	500.000	12	91	ΠΕ ΞΑΝΘΗΣ (κάλυψη επάρκειας ΕΦΑ/ΦΔ)	ΤΟΥ	ΞΑΝΘΗ
Οικοτουριστικό πάρκο Φαναρίου	Εφαρμογή σχεδίου αξιοποίησης που εκπονήθηκε το 2013 από τον ΕΟΤ - (Εκκρεμεί η εκτίμηση του ποσοστού χρηματοδότησης)	A	2.360.000	12	91	ΕΤΑΔ	ΤΟΥ	ΡΟΔΟΠΗ
Π/Υ				3.610.000				

5. Ενίσχυση τουριστικής ελκυστικότητας Ξάνθης

Ο Πυρήνας της Παλαιάς Πόλης αποτελεί πρωτεύοντα πόλο έλξης τουρισμού πόλης στην ΑΜΘ, ο οποίος ωστόσο διαθέτει σημαντικές ακόμα δυνατότητες ανάπτυξης. Η ενίσχυση του ρόλου αυτού στοχεύεται μέσα από την ανάπτυξη νέων καινοτόμων υπηρεσιών, όπως η δημιουργία του Παιδικού Μουσείου - εργαστηρίου πολιτισμού και τεχνολογίας (Πράξη 1 - Π/Υ: 997.000€), της Οργάνωσης και εγκατάστασης πολιτιστικών περιπάτων - ξεναγήσεων στον οικισμό της παλαιάς πόλης Ξάνθης με την χρήση καινοτόμων και έξυπνων εφαρμογών (Πράξη 3, ενδεικτικός Π/Υ: 150.000 €) και την ολοκλήρωση του Μουσείου Καπνού (Πράξη 2, ενδεικτικός Π/Υ: 3.500.000 €) το οποίο μπορεί να αποτελέσει ένα πιλοτικό έργο για την δημιουργία μιας τουριστικής θεματικής διαδρομής με θέμα τον Καπνό σε επόμενη Προγραμματική Περίοδο.

Ειδικά για την δεύτερη πράξη (οργάνωση διαδρομών) σημειώνεται ότι η υλοποίηση της θα είναι ως μια πρότυπη εφαρμογή, άμεσα συνδεδεμένη και συμβατή με την δημιουργία της Τράπεζας Τουριστικού Υλικού (Δράση 14).

ΔΡΑΣΗ		5. Ενίσχυση τουριστικής ελκυστικότητας Ξάνθης						
Πράξεις	Περιγραφή / Σκοπιμότητα	Προτεραιότητα	Π/Υ Πράξης	ΕΣ/ΕΠ	Π.Π.	Δικαιούχος	Μείγμα	Π.Ε.
Παιδικό μουσείο - εργαστήριο πολιτισμού και τεχνολογίας	Δημιουργία ενός state of the art παιδικού μουσείου - κέντρου διδασκαλίας που θα αναβαθμίσει το προφίλ της πόλης και το οποίο μπορεί να συνδυαστεί με την τουριστική ανάπτυξη της παλαιάς πόλης	A	997.000	12	95	Δήμος Ξάνθης	ΤΟΥ	ΞΑΝΘΗ
Ολοκλήρωση Μουσείου Καπνού / Διαμόρφωση χώρου έκθεσης της ιστορίας του καπνού στην Ξάνθη	Αξιοποίηση του κτηρίου για τουριστικούς και πολιτιστικούς σκοπούς. Η υλοποίηση του έργου θα συμβάλει στην ενίσχυση της προοπτικής δημιουργίας σε επόμενη προγραμματική περίοδο ενός spin-off τουριστικού - πολιτιστικού δικτύου των "δρόμων του Καπνού" στην ΑΜΘ.	A	3.500.000	12	94	ΠΕ Ξάνθης	ΤΟΥ	ΞΑΝΘΗ
Οργάνωση και υλοποίηση πολιτιστικών περιπάτων - ξεναγήσεων στον οικισμό της παλαιάς πόλης Ξάνθης	Ενίσχυση της τουριστικής ελκυστικότητας του πόλου της παλαιάς πόλης	A	150.000	12	94	Δήμος Ξάνθης	ΤΟΥ	ΞΑΝΘΗ
Π/Υ				4.647.000				

6. Ενίσχυση τουριστικών υποδομών Κομοτηνής

Η Κομοτηνή διαθέτει με κύριο χαρακτηριστικό την πολυπολιτισμικότητα σημαντικές δυνατότητες για την ενίσχυση της λειτουργίας της ως τουριστικός προορισμός πόλης σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Οι δυνατότητες αυτές έχουν ενισχυθεί ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια από τα έργα αναπλάσεων που έχουν συντελεστεί τόσο μέσω της πρωτοβουλίας URBAN 2000-2006, όσο και από τα προηγούμενα ΠΕΠ. Κεντρικός Στόχος της Δράσης ενδεικτικού προϋπολογισμού 4.200.000 € είναι η ολοκλήρωση και κεφαλαιοποίηση των αποτελεσμάτων αυτής της προσπάθειας. Για τον λόγω αυτό συμπεριλαμβάνονται δύο πράξεις. Η πρώτη αφορά την ολοκλήρωση της ανάδειξης του παλαιού τοίχους και την διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου και της Μητρόπολης και η δεύτερη η επί της ουσίας επαναλειτουργία του Αρχαιολογικού Μουσείου της Κομοτηνής το οποίο παρουσιάζει κτιριακά προβλήματα και περιορισμένο (μετά από την μεταφορά των εκθεμάτων της Μάκρης στο Α.Μ. Αλεξανδρούπολης) μουσειολογικό ενδιαφέρον. Η ανακαίνιση του Α.Μ. Κομοτηνής πέρα από την επανόρθωση των αρχιτεκτονικών χαρακτηριστικών του διατηρητέου κτηρίου θα εστιάσει την μόνιμη έκθεση της πάνω στο διαχρονικό πέρασμα της Εγνατίας Οδού συνεργώντας με τους σκοπούς της ΟΧΕ. Στην επίτευξη του στόχου της δράσης συνεργούν και συμπληρώνουν επίσης έργα που περιλαμβάνονται στις Δράσεις 11 (Σήμανση ΟΧΕ) και 14 (Τράπεζα Τουριστικών Δεδομένων - Ηλεκτρονική Ξενάγηση - Ηλεκτρονικό Εισιτήριο) καθώς και οι δράσεις που στοχεύουν στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας (Δράση 16).

ΔΡΑΣΗ	6. Ενίσχυση τουριστικών υποδομών Κομοτηνής							
Πράξεις	Περιγραφή / Σκοπιμότητα	Προτε.	Π/Υ Πράξης	ΕΣ/ΕΠ	Π.Π.	Δικαιούχος	Μείγμα	Π.Ε.
Ολοκλήρωση ανάδειξης βυζαντινού τοίχους - Ενοποίηση Πολιτιστικών – Θρησκευτικών μνημείων	Ενίσχυση της Κομοτηνής ως πόλου αστικού τουρισμού - city break με έμφαση στη διαπολιτισμικότητα. Ενοποίηση μνημείων και βιώσιμη διασύνδεσή τους με τις εμπορικές δραστηριότητες στην περιοχή του τείχους. Ενίσχυση της προσβασιμότητας για ειδικές ομάδες.	A	1.100.000	12	94	Δήμος Κομοτηνής / ΕΦΑ Ροδόπης	ΤΟΥ	ΡΟΔΟΠΗ
Ολοκληρωμένες δράσεις ανάδειξης και προσβασιμότητας του Κάστρου Κομοτηνής		A	600.000	12	94	Δήμος Κομοτηνής / ΕΦΑ Ροδόπη	ΤΟΥ	ΡΟΔΟΠΗ
Ανάδειξη του μνημείου Ιμαρέτ και ευρύτερης περιοχής – Εκκλησιαστικό μουσείο Κομοτηνής	Ανάδειξη των σημαντικών μνημείων της πόλης στην περιοχή του τείχους	A	500.000	12	94	Δήμος Κομοτηνής	ΠΟΛ	ΡΟΔΟΠΗ
Αναστύλωση του Ι. Μ.Ν. της Θεοτόκου		A	1.000.000	12	94	Δήμος Κομοτηνής	ΠΟΛ	ΡΟΔΟΠΗ
Ανακαίνιση Αρχαιολογικού Μουσείου Κομοτηνής	Η ανακαίνιση του αρχαιολογικού μουσείου αφορά αφ' ενός την αποκατάσταση του διατηρητέου κτηρίου και αφετέρου τον εμπλουτισμό της έκθεσής του.	A	1.000.000	12	94	ΕΦΑ Κομοτηνής	ΠΟΛ	ΡΟΔΟΠΗ
Π/Υ			4.200.000					

7. Ενίσχυση τουριστικών υποδομών Αλεξανδρούπολης και ευρύτερης παράκτιας ζώνης

Καθώς η Αρχαία Εγνατία Οδός προσεγγίζει ξανά (μετά επί της ουσίας την Αμφίπολη) τη θάλασσα και ακολουθεί παράλληλη πορεία με αυτή ως την περιοχή τα σύνορα της χώρας (και μετά ως την Κωνσταντινούπολη), η Στρατηγική της ΟΧΕ δια της παρούσας δράσης προσεγγίζει την διεπαφή τουρισμού - πολιτισμού στο παραλιακό μέτωπο του Νομού Έβρου, Δυτικά (Μάκρη - Αρχαία Ζώνη) και Ανατολικά (Τραϊανούπολη) της Αλεξανδρούπολης συνθέτουν τις δύο περιοχές παρεμβάσεων των πράξεων που συμπληρώνουν την δημιουργία του Αρχαιολογικού Μουσείου Αλεξανδρούπολης (Πράξη που θα ενταχθεί στο ΕΠΑνΕΚ 2014-2020).

Δυτικά της Αλεξανδρούπολης σε μία περιοχή όπου διασώζονται τα (επί ελληνικού εδάφους) καλύτερα διατηρημένα τμήματα της Αρχαίας Οδού οι δύο Πράξεις (μία που αφορά την ανάδειξη των αρχαιοτήτων και μία που αφορά την ανάδειξη του οικισμού της Μάκρης) στοχεύουν στην Κεφαλαιοποίηση των σημαντικών επενδύσεων που έχουν πραγματοποιηθεί σε ανασκαφικές εργασίες στην περιοχή μέσα από την ανάδειξη και την σύνδεση τους χωρικά και θεματικά και παράλληλα σε συνδυασμό με την τουριστική ανάδειξη του οικισμού της Μάκρης.

Στα Ανατολικά ο Σταθμός της Χάνας εστιάζεται στο πλαίσιο της ΟΧΕ, προκειμένου να αποτελέσει το αρχικό σημείο παρέμβασης και προετοιμασίας ενός ευρύτερου επενδυτικού σχεδιασμού για την τουριστική αξιοποίηση των Λουτρών Τραϊανούπολης άλλα και την ανάδειξη του Εθνικού Πάρκου του Έβρου. Ως προς αυτό είναι ιδιαίτερα σκόπιμο μέσα από την συνεργασία των φορέων (Δήμος - ΕΦΑ - ΦΔ) προκειμένου σε δεύτερη φάση να προωθηθεί η εξειδίκευση ωρίμανση δράσεων για μελλοντική ένταξη στον σχεδιασμό

Στην επίτευξη του στόχου της δράσης συνεργούν και συμπληρώνουν επίσης έργα που περιλαμβάνονται στις Δράσεις 11 (Σήμανση ΟΧΕ) και 14 (Τράπεζα Τουριστικών Δεδομένων - Συστήματα Ηλεκτρονικής Ξενάγησης - Ηλεκτρονικό Εισιτήριο) καθώς και οι δράσεις που στοχεύουν στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας (Δράση 16).

ΔΡΑΣΗ 7. Ενίσχυση τουριστικών υποδομών Αλεξανδρούπολης και ευρύτερης παράκτιας Ζώνης								
Πράξεις	Περιγραφή / Σκοπιμότητα	Προτεραιότητα	Π/Υ Πράξης	ΕΣ/ΕΠ	Π.Π.	Δικαιούχος	Μείγμα	Π.Ε.
Ολοκλήρωση Αρχαιολογικού Μουσείου Αλεξανδρούπολης και Οργάνωση περιοδικής Έκθεσης Μάκρης	Ολοκλήρωση έργου ΕΣΠΑ (ΕΠΑΝ ΙΙ, θα εξεταστεί η δυνατότητα για ΕΠΑνΕκ. Ο Π.Υ μέσω των υπολοίπων από anaptyxi.gr)	A - ΕΚΤΟΣ ΠΕΠ	1.900.000	12	94	ΕΦΑ Έβρου	ΠΟΛ	ΕΒΡΟΣ
Λουτρά Τραϊανούπολης	Σε πρώτη φάση οι εργασίες αφορούν την αποκατάσταση ανάδειξη της ΧΑΝΑΣ προκειμένου να αποτελέσουν "κίνητρο" για την υλοποίηση ενός ευρύτερου επενδυτικού σχεδίου που θα περιλαμβάνει την ανάπτυξη ενός θερμολιστικού κέντρου	A	750.000	12	94	Δήμος Αλεξανδρούπολης / ΕΦΑ Έβρου	ΠΟΛ	ΕΒΡΟΣ

ΔΡΑΣΗ	7. Ενίσχυση τουριστικών υποδομών Αλεξανδρούπολης και ευρύτερης παράκτιας Ζώνης							
Παρεμβάσεις Ανάπλασης και Αξιοποίησης βυζαντινού πυρήνα Οικισμού Μάκρης	περιλαμβάνει παρεμβάσεις ανάδειξης του βυζαντινού πυρήνα του οικισμού και την δημιουργία διαδρομών σύνδεσης των αρχαιοτήτων με την περιοχή διαμονής τουριστών στην παράκτια ζώνη	A	450.000	12	94	Δήμος Αλεξανδρού-πολης	ΤΟΥ	ΕΒΡΟΣ
Αξιοποίηση Αρχαιολογικού Χώρου Μάκρης	Εργασίες συντήρησης των οικοδομικών λειψάνων του αρχαιολογικού χώρου Μάκρης, κατασκευή στεγαστρών προστασίας, δικτύου διαδρόμων περιήγησης (εσωτερικών), περίφραξη αρχαιολογικού χώρου.	A	450.000	12	94	ΕΦΑ Έβρου	ΠΟΛ	ΕΒΡΟΣ
Οργάνωση και λειτουργία ανοικτού αρχαιολογικού πάρκου αρχαίας Ζώνης και οργάνωση τουριστικών πόρων παράκτιας ζώνης	Περιορισμένες ενέργειες για την κεφαλαιοποίηση των επενδύσεων στην περιοχή	A	150.000	12	94	ΕΦΑ Έβρου	ΠΟΛ	ΕΒΡΟΣ
Εργασίες ανάπλασης – ανάδειξης της Αρχαίας Εγνατίας στα σωζόμενα τμήματα	Περιλαμβάνει σήμανση και τοποθέτηση ερμηνευτικών πινακίδων σε αποκαλυφθέντα τμήματα του αρχαίου δικτύου	A	50.000	12	94	ΕΦΑ Έβρου	ΠΟΛ	ΕΒΡΟΣ
Π/Υ	3.750.000							

8. Διασύνδεση πολιτισμού – τουρισμού Σαμοθράκης

Η επιλογή επέκτασης του χώρου εφαρμογής της ΟΧΕ Τουρισμού - Πολιτισμού στην Σαμοθράκη (όπως και την Θάσο) τεκμηριώνεται από την εξάρτηση που είχε η ιστορική ανάπτυξη των Νησιών της ΑΜΘ με την Εγνατία Οδό, άλλα και της προϋφιστάμενους αρχαίες Οδούς.

Κύρια πράξη αποτελεί η ολοκλήρωση της επανέκθεσης του Αρχαιολογικού Μουσείου που έχει ξεκινήσει την περίοδο 2007-2013. Οι παρεμβάσεις συμπληρώνονται με την υλοποίηση αναγκαίων έργων υποστήριξης των οχυρώσεων στο νησί.

Στην επίτευξη του στόχου της δράσης συνεργούν και συμπληρώνουν επίσης έργα που περιλαμβάνονται στις Δράσεις 11 (Σήμανση ΟΧΕ) και 14 (Τράπεζα Τουριστικών Δεδομένων - Συστήματα Ηλεκτρονικής Ξεναγήσης - Ηλεκτρονικό Εισιτήριο) καθώς και οι δράσεις που στοχεύουν στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας (Δράση 16).

ΔΡΑΣΗ	8. Διασύνδεση πολιτισμού - τουρισμού Σαμοθράκης							
Πράξεις	Περιγραφή / Σκοπιμότητα	Προτεραιότητα	Π/Υ Πράξης	ΕΣ/ ΕΠ	Π.Π.	Δικαιούχος	Μείγμα	Π.Ε.
Επισκευή - επανέκθεση αρχαιολογικού μουσείου Σαμοθράκης	Έργο μεταφερόμενο από το ΕΠΑΝ - ενίσχυση του πολιτιστικού πόρου της Σαμοθράκης	A	1.400.000	12	94	ΕΦΑ Έβρου	ΠΟΛ	ΕΒΡΟΣ
Ανάδειξη και προστασία Πύργων Σαμοθράκης	Επεμβάσεις στους Πύργους Παλαιόπολης (GATELUZZI) και Φονιά με στόχο την προστασία των μνημείων και την ασφάλεια των επισκεπτών. Πύργος Φονιά	A	200.000	12	94	ΕΦΑ Έβρου	ΠΟΛ	ΕΒΡΟΣ
Π/Υ	1.450.000							

9. Βελτίωση της ελκυστικότητας του Βόρειου Έβρου

Ο (εν δυνάμει) τουριστικός πόλος του Βόρειου Έβρου έχει ως επίκεντρο το Διδυμότειχο και θεματικό πυρήνα τον ιστορικό του ρόλο κατά την ύστερη βυζαντινή και μεταβυζαντινή εποχή. Στο πλαίσιο αυτό και εν αναμονή της λειτουργίας δύο πολύ σημαντικών επενδύσεων (Βυζαντινό Μουσείο - ολοκληρωμένο, Τέμενος Βαγιαζήτ - υπό αναστήλωση) η δράση με τις Πράξεις 2 και 3 περιλαμβάνει ενέργειες που προσβλέπουν στην ενίσχυση περαιτέρω της ελκυστικότητας του Διδυμοτείχου κατά τρόπο τέτοιο που να προωθείται σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα η μετατροπή του σε έναν πόλο πολιτιστικού τουρισμού. Στο πλαίσιο της δεύτερης πράξης περιλαμβάνονται περιορισμένα έργα συντήρησης σημαντικών αρχαιοτήτων (προκειμένου να διασφαλιστεί η μελλοντική δυνατότητα ανάδειξης και αξιοποίησης τους) που αφορούν το Κάστρο του Πυθίου, την Πλωτινούπολη και το Βυζαντινό τοίχος του Διδυμοτείχου. Ως προς αυτή την διάσταση θα ήταν ιδιαίτερα σκόπιμη η προώθηση του έργου «Κατασκευή Εκθεσιακού χώρου Γένους Καραθεοδωρή στη Ν. Βύσσα Ορεστιάδας» στο πλαίσιο ενός έργου Τοπικής Ανάπτυξης (ΤΑΠΤΟΚ).

Παράλληλα, η Πράξη 1 της δράσης στοχεύει στην περεταίρω θεματική ενίσχυση του πόλου του Βόρειου Έβρου ενσωματώνοντας το πολιτιστικό απόθεμα της νεότερης προβιομηχανικής ιστορίας και των δρόμων του μεταξίου για το οποίο είναι γνωστή η ευρύτερη περιοχή. Η Πράξη αφορά την Ανάδειξη του εργοστασίου Τζιβρέ και αποτελεί ένα έργο κεφαλαιοποίησης των επενδύσεων που έχουν πραγματοποιηθεί τα τελευταία 20 χρόνια και στοχεύουν στην αύξηση της λειτουργικότητας και την αξιοποίηση των επενδύσεων αυτών για τουριστικούς σκοπούς.

ΔΡΑΣΗ	9. Βελτίωση της ελκυστικότητας του Βόρειου Έβρου							
Πράξεις	Περιγραφή / Σκοπιμότητα	Προτεραιότητα	Π/Υ Πράξης	ΕΣ/ΕΠ	Π.Π.	Δικαιούχος	Μείγμα	Π.Ε.
Ανάδειξη εργοστασίου Τζιβρέ	Στόχος η ολοκλήρωση των επενδύσεων (Γ' ΚΠΣ, ΕΣΠΑ) που έχουν οδηγήσει σε αποκατάσταση σημαντικού μέρους του εργοστασίου και λειτουργία του ως εκθεσιακού / μουσειακού χώρου. Οι νέες επενδύσεις πέρα από την συνέχιση των εργασιών διάσωσης στοχεύουν σε ενίσχυση ελκυστικότητας για μέσω αυτών καινοτόμες υποδομές συνεδριακού τουρισμού.	A	1.500.000	12	94	Δήμος Σουφλίου	ΤΟΥ	ΕΒΡΟΣ
Εκσυγχρονισμός Λαογραφικού Μουσείου Διδυμοτείχου	Στόχος είναι η ενίσχυση του υπάρχοντος μουσείου, προκειμένου μαζί με τις νέες υποδομές (Βυζαντινό Μουσείο, Τέμενος) να δημιουργηθεί ένας ισχυρός πόλος πολιτιστικού τουρισμού.	A	250.000	12	94	Δήμος Διδυμοτείχου	ΠΟΛ	ΕΒΡΟΣ

ΔΡΑΣΗ	9. Βελτίωση της ελκυστικότητας του Βόρειου Έβρου							
Σχέδιο Ενοποίησης Αρχαιολογικών χώρων, οργάνωση αστικών και τουριστικών υποδομών Διδυμοτείχου	Η «μεταμόρφωση» του Βόρειου Έβρου με κέντρο το Διδυμότειχο σε τουριστικό προορισμό υψηλής αξίας (Μιστράς του Βορά) δεν μπορεί να γίνει απρογραμμάτιστα. Σε στρατηγικό επίπεδο η τουριστική ανάπτυξη του εξαρτάται από την εκμετάλλευση του πολιτιστικού και φυσικού αποθέματος που κατά κύριο λόγο εντοπίζεται στο Διδυμότειχο με πρωτεύοντες πόλους α) Το Βυζαντινό Μουσείο, β) τα τείχη και Βυζαντινούς ναούς και γ) το Τέμενος Βαγιαζήτ και τις λοιπές οθωμανικές αρχαιότητες (λουτρά κλπ) με σημαντικούς δευτερεύοντες όπως ψηφιδωτά Πλωτινούπολης, κάστρο Πυθίου, λουτρά Ουρούτς πασά, φυλακές του Καρόλου. Για όλα προϋπόθεση είναι η εξασφάλιση της "λειτουργικότητας" τους και σε δεύτερη φάση η ενοποίηση, βελτίωση της (αστικής) εικόνας και προώθηση τους	A	1.200.000	12	94	Δήμος Διδυμοτείχου	ΤΟΥ	ΕΒΡΟΣ
Αποκατάσταση Τεμένους Βαγιαζήτ	Ολοκλήρωση αποκατάστασης μνημείου	A / ΕΚΤΟΣ ΟΧΕ	5.000.000	12	94	Δ/ση Βυζαντινών / μεταβυζαντινών Αρχ.	ΠΟΛ	ΕΒΡΟΣ
Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικών πόρων Διδυμοτείχου	Περιλαμβάνει παρεμβάσεις στο Οχυρωματικό Περίβολο της Βυζαντινής Πόλης, την Πλωτινούπολη και το Κάστρο του Πυθίου, προκειμένου να εξασφαλιστεί η προστασία των επισκεπτών και των μνημείων	A	800.000	12	94	ΕΦΑ Έβρου	ΠΟΛ	ΕΒΡΟΣ
Αρχαιολογικός χώρος Δοξίπαρας	Παρεμβάσεις ανάδειξης του τύμβου	B	2.000.000	12	94	ΕΦΑ Έβρου	ΠΟΛ	ΕΒΡΟΣ
Αποκατάσταση – ανάδειξη – αξιοποίηση παραδοσιακού κτηρίου «Παπαζιάν»	Αποκατάσταση του παραδοσιακού κτηρίου για χρήση του με τουριστικές χρήσεις	B	500.000	12	94	Δήμος Διδυμοτείχου	ΠΟΛ	ΕΒΡΟΣ
Π/Υ	11.250.000							

10. Ένταξη σημειακών αρχαιοτήτων στο τουριστικό σύστημα της Ο.Χ.Ε.

Η Δράση/ Πράξη υποστηρίζει την χωρική συνοχή της ΟΧΕ. Αφορά μικρού προϋπολογισμού παρεμβάσεις ανάδειξης ή συντήρησης σε σημαντικές ιστορικά αρχαιότητες οι οποίες ωστόσο είτε λόγω υφιστάμενης κατάστασης, είτε περιορισμένης ανασκαφής, είτε λόγω κακής προσβασιμότητας μπορούν να θεωρηθούν ως σημεία ενδιαφέροντος. Απαραίτητη προϋπόθεση για την επιλογή των αρχαιοτήτων παρέμβασης που θα γίνουν παρεμβάσεις είναι α) η ιστορική συσχέτιση με την Εγνατία Οδό, β) η απόδοση από το έργο ενός επισκέψιμου (έστω και εξωτερικά) χώρου και γ) η τοποθέτηση ερμηνευτικής πινακίδας επί της τοποθεσίας που θα περιλαμβάνει πληροφορίες για την αρχαιότητα/μνημεία και θα παραπέμπει για "ανακάλυψη" στις ηλεκτρονικές εφαρμογές της ΟΧΕ. Η Πράξη χωρίζεται σε υποέργα που αντιστοιχούν στις περιοχές αρμοδιότητας κάθε ΕΦΑ της Π-ΑΜΘ και την υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων.

ΔΡΑΣΗ	10. Ένταξη σημειακών αρχαιοτήτων στο τουριστικό σύστημα της Ο.Χ.Ε.							
Πράξεις	Περιγραφή / Σκοπιμότητα	Προτεραιότητα	Π/Υ Πράξης	ΕΣ/ ΕΠ	Π.Π.	Δικαιούχος	Μείγμα	Π.Ε.
Ανάδειξη αρχαιοτήτων Δράμας σε τουριστικούς πόρους της ΟΧΕ	Αφορά τοποθέτηση ερμηνευτικής σήμανσης με QR code και κατά περίπτωση φωτισμού, βελτίωση προσβασιμότητας μεμονωμένων αρχαιοτήτων - χώρων που είτε λόγω σπουδαιότητας είτε λόγω μικρής υπάρχουσας ανάδειξης δεν μπορούν να αποτελέσουν "αυτόνομους" πόλους έλξης, αλλά ενισχύουν ως σύνολο την ελκυστικότητα της περιήγησης στην ευρύτερη τους περιοχή. Η χρηματοδότηση περιλαμβάνει και παραγωγή υλικού για την Τράπεζα Τουριστικού Υλικού.	A	80.000	12	94	ΕΦΑ Δράμας	ΠΟΛ	ΔΡΑΜΑ
Ανάδειξη αρχαιοτήτων Καβάλας και Θάσου σε τουριστικούς πόρους της ΟΧΕ	Παρομοίως. Αφορά τις περιοχές: Ανακτορούπολη / Ακόντισμα / Κάστρο Πετροπηγής / Πίστυρο / Τόπειρος	A	80.000	12	94	ΕΦΑ Καβάλας	ΠΟΛ	ΚΑΒΑΛΑ
Ανάδειξη αρχαιοτήτων Ξάνθης σε τουριστικούς πόρους της ΟΧΕ	Παρομοίως. Αφορά τις περιοχές: Ταφικούς Τύμβους επί του ίχνους της Εγνατίας / Τεκέ Κιουτουκλού Μπαμπά / Κάστρο Ξάνθειας	A	80.000	12	94	ΕΦΑ ΞΑΝΘΗΣ	ΠΟΛ	ΞΑΝΘΗ
Ανάδειξη αρχαιοτήτων Κομοτηνής σε τουριστικούς πόρους της ΟΧΕ	Παρομοίως. Αφορά τις περιοχές: Αναστασιούπολη / Μαξιμιανούπολη / Σύμβολα / Αρχαία Μαρώνεια (Οικισμός και Θέατρο)	A	80.000	12	94	ΕΦΑ Κομοτηνής	ΠΟΛ	ΡΟΔΟΠΗ

ΔΡΑΣΗ	10. Ένταξη σημειακών αρχαιοτήτων στο τουριστικό σύστημα της Ο.Χ.Ε.							
Ανάδειξη αρχαιοτήτων Έβρου σε τουριστικούς πόρους της ΟΧΕ	Παρομοίως. Η χρηματοδότηση περιλαμβάνει και παραγωγή για την Τράπεζα Τουριστικού Υλικού. Αφορά τις περιοχές: Κάστρα Άβαντα / Ταφικό μνημείο «Πυροστιά» / Ταφικός Τύμβος Μικρής Δοξιάρας	A	80.000	12	94	ΕΦΑ Έβρου	ΠΟΛ	ΕΒΡΟΣ
«Στερέωση, δομική αποκατάσταση και ενίσχυση εναπομείναντος τμήματος ιστορικού διατηρητέου πέτρινου γεφυριού στο 5ο χλμ Ξάνθης - Σταυρούπολης	Αφορά την υλοποίηση του έργου αποκατάστασης και συνοδεύεται από πράξης ανάδειξης, συμπεριλαμβανομένων ενεργειών σήμανσης, τοποθέτησης ερμηνευτικών πινακίδων της ΟΧΕ κλπ.	A	250.000	12	94	Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων & Τεχνικών Έργων ΑΜΘ	ΠΟΛ	ΞΑΝΘΗ
Υποδομές, επέκταση και δημιουργία θεματικής διαδρομής "καπνού"	Αποκατάσταση και επανάχρηση καπνόσπιτου χαρακτηρισμένου ως μνημείο, στον οικισμό της Παλιάς Χρύσας στην Ξάνθη και Αποκατάσταση και επανάχρηση του νεώτερου μνημείου των Καπναποθηκών επί των οδών 12 Αποστόλων, Ανδρούτσου και Αβδήρων στην πόλη της Ξάνθης, ιδιοκτησίας του Ελληνικού Δημοσίου (ΥΠΠΟΑ)	B	3.000.000	12	94	Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων & Τεχνικών Έργων ΑΜΘ	ΠΟΛ	ΞΑΝΘΗ
Π/Υ	3.650.000							

11. Δικτύωση – σημάνσεις επί του Οδικού δικτύου στην περιοχή της Ο.Χ.Ε.

Η Δράση/ Πράξη έχει κεντρική σημασία για την υλοποίηση των στόχων της ΟΧΕ και για τον λόγω αυτό συνδέεται με το σύνολο των δράσεων 1 ως 10. Η σήμανση δεν καλύπτει μόνο τις ανάγκες δημοσιότητας, άλλα και τον κύριο σκοπό της ΟΧΕ που είναι να δημιουργηθεί ένα κύκλωμα στο οποίο θα μετακινούνται τουρίστες - επισκέπτες άλλα και οι κάτοικοι της ΑΜΘ με κίνητρο την "κατανάλωση" υπηρεσιών που προσφέρουν οι πολιτιστικοί και φυσικοί πόροι και αποτέλεσμα την τοπική ανάπτυξη.

Η Δράση που αφορά την τοποθέτηση πληροφοριακής και ενημερωτικής σήμανσης σε επίκαιρες θέσης του μεταφορικού συστήματος της ΑΜΘ που θα παροτρύνουν τους επισκέπτες και θα τους πλοηγούν στους πολιτιστικούς και φυσικούς πόρους. Η Πράξη έχει προϋπολογισμό 500.000€ και δεν περιλαμβάνει σημάνσεις επί μνημείων που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο των έργων ανάδειξης τους.

ΔΡΑΣΗ		11. Δικτύωση - σημάνσεις επί του Οδικού Δικτύου στην περιοχή της Ο.Χ.Ε.						
Πράξεις	Περιγραφή / Σκοπιμότητα	Προτεραιότητα	Π/Υ Πράξης	ΕΣ/ ΕΠ	Π.Π.	Δικαιούχος	Μείγμα	Π.Ε.
Τοποθέτηση Πινακίδων Πόλων, Προορισμών και διαδρομών ΟΧΕ επί του Οδικού Δικτύου και των κύριων Πυλών Εισόδου	Ενημερωτικές πινακίδες για όλο το δίκτυο περιοχών της ΟΧΕ και τους κατά τόπους πόλους που θα τοποθετηθούν στα: Λιμάνια / Τουριστικά Καταφύγια Καβάλας, Θάσου, Λιμεναρίων Αλεξανδρούπολης, Αβδήρων, Φαναρίου, Αγ. Χαράλαμπου Αεροδρόμια Καβάλας και Αλεξανδρούπολης Συνοριακό Σταθμό Έβρου Σ.Ε.Α. της Εγνατίας Οδού Προαύλιους χώρους Μουσείων. Πληροφοριακές πινακίδες προσανατολισμού επί των κόμβων της Εγνατίας, Κάθετου Άξονα Αρδανίου - Ορμένιου και σε επίκαιρες θέσεις τοπικού δικτύου. Οι πινακίδες θα περιλαμβάνουν λογότυπο της ΟΧΕ Εγνατίας και θα φέρουν QR Code που θα οδηγεί στην ηλεκτρονική πύλη Τουρισμού - Πολιτισμού	A	500.000	12	94	Περιφέρεια ΑΜΘ	ΤΟΥ	
Π/Υ				500.000				

12. Ολοκλήρωση Οδικού δικτύου στην περιοχή της Ο.Χ.Ε.

Αφορά την αναβάθμιση του οδικού τμήματος Μαρώνειας - Αγίου Χαραλάμπους - παραλία Πετρωτών, Μάκρης. Η μελετώμενη οδός έχει συνολικό μήκος 14,7 χλμ. και περιλαμβάνει τη μελέτη βελτίωσης - διαμόρφωσης της υφιστάμενης οδού ώστε να διέλθει από μεγάλο αριθμό αρχαιολογικών χώρων που βρίσκονται μεταξύ Μαρώνειας - Μεσημβρίας. Η βελτίωση αυτή στηρίζεται σε καινούρια γεωμετρικά χαρακτηριστικά που δίνονται στην υπό μελέτη χάραξη, σύμφωνα με τις τελευταίες προδιαγραφές, τα οποία θα εξασφαλίζουν αυξημένη ταχύτητα μελέτης, ασφάλεια κυκλοφορίας και κατά το δυνατόν εξάλειψη των υφιστάμενων ελλειψών.

Η πράξη διασφαλίζει την χωρική συνοχή ενώνοντας δύο πολύ σημαντικούς Αρχαιολογικούς Χώρους, αυτούς της Ζώνης με την Μαρώνεια (και κατ' επέκταση το Πόρτο Λάγος - Άβδηρα). Προϋπολογισμός της Πράξης είναι 12.500.000 €.

ΔΡΑΣΗ		12. Ολοκλήρωση Οδικού Δικτύου στην περιοχή της Ο.Χ.Ε.						
Πράξεις	Περιγραφή / Σκοπιμότητα	Προτεραιότητα	Π/Υ Πράξης	ΕΣ/ΕΠ	Π.Π.	Δικαιούχος	Μείγμα	Π.Ε.
Σύνδεση της Μάκρης με τη Μαρώνεια μέσω του παραλιακού μετώπου	Κατασκευή οδικού δικτύου το οποίο θα δικτυώσει - συνδέσει του πολιτιστικούς πόλους της Μαρώνειας και της Μάκρης μεταξύ τους, άλλα και με το κύριο δίκτυο μεταφοράς τουριστών. Η δημιουργία του δικτύου θα συμβάλει στην ανάδειξη του παράκτιου μετώπου	A	12.500.000	16	34	Περιφέρεια ΑΜΘ	ΟΔΟ	
Π/Υ	12.500.000							

13. Ενίσχυση δικτυώσεων στο εσωτερικό της Ο.Χ.Ε. για ανάπτυξη του θαλάσσιου Τουρισμού

Η δημιουργία ενός δικτύου τουριστικών καταφυγίων - μαρίνων είναι σημαντική για την ανάπτυξη του Θαλάσσιου τουρισμού και την κίνηση τουριστών με σκάφη αναψυχής μεταξύ των ανεπτυγμένων τουριστικών περιοχών της Θάσου με τα λιγότερο ανεπτυγμένα παράλια και την μετάβαση τους στην ενδοχώρα, όπου χωροθετούνται οι περιοχές των πολιτιστικών πόρων της ΟΧΕ (κύρια τα Άβδηρα και η Φίλιπποι).

Η Δράση 13 περιλαμβάνει τρεις Πράξεις οι οποίες παρά την σκοπιμότητα τους, παρουσιάζουν δυσκολία στην εύρεση πηγών χρηματοδότησης, καθώς τα έργα τους δεν προβλέπονται από το ΠΕΠ ή δεν είναι αρκετά ώριμα προκειμένου να ενταχθούν σε αυτό (έργα Β προτεραιότητας). Κυριότερο από αυτά είναι η ολοκλήρωση του Τουριστικού Λιμένα Θάσου, έργο το οποίο έχει υλοποιηθεί ως προς την Α' Φάση του στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2007-2013 (από το ΕΠΑΝ ΙΙ). Η Β' Φάση έχει κόστος 2.400.000 €. Οι άλλες δύο πράξεις της Δράσης αφορούν την προσάρτηση δύο ναυδέτων στο λιμάνι της Θάσου προκειμένου να μπορούν να δέσουν μεσαίους μεγέθους κρουαζιερόπλοια και την κατασκευή τουριστικού αγκυροβολίου στην Ν. Ηρακλείτσα.

13. Ενίσχυση δικτυώσεων στο εσωτερικό της Ο.Χ.Ε. για ανάπτυξη του θαλάσσιου Τουρισμού								
ΔΡΑΣΗ								
Πράξεις	Περιγραφή / Σκοπιμότητα	Προτεραιότητα	Π/Υ Πράξης	ΕΣ/ΕΠ	Π.Π.	Δικαιούχος	Μείγμα	Π.Ε.
Ναυδέτες κρουαζιερόπλοιων Θάσου	Κατασκευή 2 ναυδέτων για την προσέγγιση κρουαζιερόπλοιων στην Θάσο	A - ΕΚΤΟΣ ΠΕΠ	500.000	15	35	Λιμενικό Ταμείο	ΤΟΥ	ΚΑΒΑΛΑ
Τουριστικός λιμένας Θάσου	Ολοκλήρωση έργου ΕΣΠΑ (ΕΠΑΝ ΙΙ - ΠΥ. από anartyxi.gr). Στοχεύει στην ενίσχυση του δικτύου τουριστικών αγκυροβολίων και τοπικών συνδέσεων με σκάφη αναψυχής / τουριστικά σκάφη που θα επιτρέψουν διάχυση ροών από ανεπτυγμένες περιοχές προς τις παράκτιες περιοχές ενδιαφέροντος (Άβδηρα, Φανάρι, Αγ. Χαράλαμπος, Ν. Πέραμος).	A - ΕΚΤΟΣ ΠΕΠ	2.400.000	12	94	Δήμος Θάσου	ΤΟΥ	ΚΑΒΑΛΑ
Καταφύγιο τουριστικών σκαφών στο Λιμενίσκο Ν. Ηρακλείτσας	Ενίσχυση θαλάσσιου Τουρισμού	B - ΕΚΤΟΣ ΠΕΠ	3.400.000	12	94	Δήμος Καβάλας	ΤΟΥ	ΚΑΒΑΛΑ
Π/Υ				6.300.000				

14. Πληροφοριακό Σύστημα της Ο.Χ.Ε.

Το πληροφοριακό σύστημα της ΟΧΕ είναι απαραίτητο προκειμένου η όλη επένδυση να ωφεληθεί ως προς την αποτελεσματικότητα της από την χρήση των νέων τεχνολογιών, τις οποίες χρησιμοποιούν πλέον οι επισκέπτες πολιτιστικών περιοχών ή γενικά οι τουρίστες.

Κύριο αντικείμενο είναι η δημιουργία μιας "έξυπνης" τεχνολογικής πλατφόρμας για την προβολή του Πολιτιστικού αποθέματος της Εγνατίας και την προώθηση της βιώσιμης Τουριστικής Ανάπτυξης στην περιοχή της ΟΧΕ. Η πλατφόρμα αυτή θα έχει ως κύριο στόχο την υποστήριξη της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας στον Τουρισμό μέσα από την ανάδειξη και προβολή του πολιτιστικού και φυσικού κεφαλαίου με σύγχρονες και εξειδικευμένες εφαρμογές. Σε πρώτο επίπεδο το ΟΠΣ της ΟΧΕ θα αποτελέσει ένα εργαλείο για την διαχείριση και παρακολούθηση της τουριστικής πολιτικής της Περιφέρειας, την διαχείριση των τουριστικών ροών και την ενοποίηση του τρόπου προβολής του τουριστικού, πολιτιστικού και οικολογικού αποθέματος. Σε ένα δεύτερο επίπεδο, το JTI / emtgreece θα αποτελέσει μια πλατφόρμα συνεργασίας μεταξύ όλων των μερών που μετέχουν στο τουριστικό κύκλωμα της περιοχής, το οποίο περιλαμβάνει πέρα από την περιφερειακή διοίκηση, τους διαχειριστές υποδομών / παρόχους υπηρεσιών (δημόσιους ή ιδιωτικούς) πολιτισμού, τις διοικητικές αρχές των τουριστικών περιοχών, τις επιχειρήσεις και επαγγελματίες που σχετίζονται με την τοπική αλυσίδα αξίας του Τουρισμού -Πολιτισμού (Διαμονή, εστίαση, μεταφορές, αναψυχή κ.α.), τους διαχειριστές/ διαμορφωτές των τουριστικών ροών, τους φορείς Έρευνας και Τεχνολογίας στον Τομέα και φυσικά τους τουρίστες και επισκέπτες που θα αποτελέσουν και τον κύριο χρήστη των εφαρμογών του συστήματος.

Ο σχεδιασμός της Δράσης προσβλέπει επίσης στην αποδοτικότερη χρήση των χρηματοδοτικών πόρων καθώς μέσα από αυτή απαραίτητα έργα που αφορούν μεμονωμένες υποδομές - περιοχές (π.χ. ψηφιακές ξεναγήσεις, e-ticketing, πλατφόρμες τουριστικής προβολής - διαχείρισης προορισμών) ενοποιούνται σε ένα ενιαίο έργο, την χρήση μιας ενιαίας "ανοικτής" πλατφόρμας και σε ενιαίες προμήθειες προκειμένου να περιοριστεί το κόστος που προκύπτει από την χρηματοδότηση ταυτόσημων λειτουργικών συστημάτων ή εξοπλισμού για κάθε περιοχή.

Η δράση δρα συμπληρωματικά και αμφίδρομα με το σύνολο των δράσεων 1 ως 11 που αφορούν έργα ανάδειξης πολιτιστικών πόρων. Οι δράσεις 1 ως 11 υποχρεούνται να προσθέσουν το υλικό τεκμηρίωσης, ερμηνείας που παράγεται κατά την υλοποίηση των έργων τους στην Τράπεζα Τουριστικού Υλικού εμπλουτίζοντας το περιεχόμενο της. Από την άλλη η Πλατφόρμα και οι τεχνολογικές εφαρμογές της υποστηρίζουν την προβολή και την ηλεκτρονική διαχείριση του περιεχομένου προς όφελος της ανάπτυξης των Πόλων - Προορισμών.

Ο Προϋπολογισμός της Δράσης εκτιμάται σε 1.150.000€ και αφορά την δημιουργία και συντήρηση της Τράπεζας Τουριστικής Πληροφορίας της Πλατφόρμας βάση της οποίας θα είναι δυνατή η ανάπτυξη εφαρμογών (applications) και η υλοποίηση δύο καίριων εφαρμογών που αφορούν α) την εγκατάσταση αυτόματων συστημάτων ηλεκτρονικής ξενάγησης στα Αρχαιολογικά και το Βυζαντινό Μουσείο και τους κύριους Αρχαιολογικούς Χώρους της ΑΜΘ, β) την εφαρμογή e-ticketing σε μουσεία και χώρους πολιτισμού. Από εκεί και έπειτα η πλατφόρμα θα μπορεί να εξελιχθεί με την προσθήκη εφαρμογών (modules) που θα στηρίζονται στην διαχείριση του υλικού της προκειμένου να είναι "ελεύθερη" η ανάπτυξη περαιτέρω εξατομικευμένων εφαρμογών (π.χ. τουριστικοί οδηγοί) από τρίτα μέρη (υπό την προϋπόθεση ότι διατίθενται δωρεάν και ότι συμβάλουν στην σκοπιμότητα της ΟΧΕ).

ΔΡΑΣΗ		14. Πληροφοριακό Σύστημα της Ο.Χ.Ε.						
Πράξεις	Περιγραφή / Σκοπιμότητα	Προτεραιότητα	Π/Υ Πράξης	ΕΣ/ΕΠ	Π.Π.	Δικαιούχος	Μείγμα	Π.Ε.
Υποέργο 1: Δημιουργία Πλατφόρμας ΟΧΕ και Τράπεζας Τουριστικού Υλικού Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης	Ανάπτυξη πλατφόρμας και βάσης Δεδομένων	A	500.000	3	79	Περιφέρεια ΑΜΘ - Δ/ση Η.Δ.κΔ.	ΤΟΥ	
Υποέργο 2: Λειτουργία συστήματος και εκπαίδευση στελεχών	Εκπαίδευση και λειτουργία	A	250.000	3	79		ΤΟΥ	
Υποέργο 3.Υπηρεσίες Ηλεκτρονικής Ξενάγησης	Ανάπτυξη ηλεκτρονικών εφαρμογών	A	150.000	3	79		ΤΟΥ	
Υποέργο 4. Σύστημα διαχείρισης εισιτηρίων	Ανάπτυξη ηλεκτρονικών εφαρμογών	A	100.000	3	79		ΤΟΥ	
Υποέργο 5. Σύστημα διαχείρισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης ΟΧΕ	Ανάπτυξη ηλεκτρονικών εφαρμογών	A	150.000	3	79		ΤΟΥ	
Π/Υ				1.150.000				

15. Προώθηση της Δημιουργικής Βιομηχανίας στον τουρισμό με βάση την αξιοποίηση του πολιτιστικού αποθέματος της Εγνατίας Οδού

Η δράση περιλαμβάνει πράξεις που στηρίζονται στην ανάδειξη του πολιτιστικού αποθέματος της ΟΧΕ με την χρήση νέων καινοτόμων μεθόδων και τεχνολογιών. Η δράση περιλαμβάνει τρεις πράξεις. Η πρώτη αφορά την γλυπτοθήκη του Μουσείου Θάσου όπου θα δίνεται η δυνατότητα στον επισκέπτη να δει γλυπτά που δεν είναι εκτεθειμένα, να μπορεί να τα περιστρέψει, να εστιάσει κλπ. (έργο Β προτεραιότητας).

Η δεύτερη Πράξη αφορά τους Φιλίππους (έργο Α προτεραιότητα) και περιλαμβάνει δύο υποέργα. Το πρώτο υποέργο είναι η δημιουργία και προβολή τρισδιάστατου στερεοσκοπικού πολιτιστικού περιεχομένου για την ανάδειξη της ιστορίας της περιοχής Φιλίππων Καβάλας (εντός ειδικά διαμορφωμένης αίθουσας). Το δεύτερο υποέργο αφορά την ψηφιακή αναπαράσταση της μάχης των Φιλίππων επί του φυσικού ανάγλυφου και την διάθεση του μοντέλου αυτού για την ανάπτυξη επιτόπου ή απομακρυσμένων εφαρμογών φωτορεαλισμού.

Η τρίτη πράξη αφορά την Αρχιτεκτονική και ιστορική αποτύπωση διατηρητέων κτισμάτων στον οικισμό της Παλαιάς Πόλης Ξάνθης (Β Προτεραιότητα).

ΔΡΑΣΗ		15. Προώθηση της Δημιουργικής Βιομηχανίας στον τουρισμό με βάση την αξιοποίηση του πολιτιστικού αποθέματος της Εγνατίας Οδού						
Πράξεις	Περιγραφή / Σκοπιμότητα	Προτεραιότητα	Π/Υ Πράξης	ΕΣ/ΕΠ	Π.Π.	Δικαιούχος	Μείγμα	Π.Ε.
Εικονική Γλυπτοθήκη Μουσείου Θάσου	Τρισδιάστατη Σάρωση γλυπτών στις αποθήκες του Μουσείου. Αγορά τριών μηχανημάτων αφής για τοποθέτηση στο εσωτερικό του Μουσείου Θάσου. Ενσωμάτωση σαρώσεων στα μηχανήματα όπου θα δίνεται δυνατότητα στον επισκέπτη να δει γλυπτά μη εκτεθειμένα, να περιστρέψει, εστιάσει κτλ.	B	250.000	12	94	ΕΦΑ Καβάλας	ΠΟΛ	ΚΑΒΑΛΑ
Προώθηση της δημιουργίας πολιτιστικών - τουριστικών διαδρομών του Καπνού	Δημιουργία φορέα Διαχείρισης της διαδρομής «Οι δρόμοι του καπνού» Διαδικτυακό πληροφοριακό σύστημα με άλλες 12 Χώρες Υλικό για την διαδρομή και την σχέση του καπνού με την τοπογραφία της περιοχής. Σήμανση μονοπατιών και πληροφοριακών πινακίδων.	A	200.000	12	95	Δήμος Ξάνθης, Επιμελητήριο Ξάνθης	ΤΟΥ	ΑΜΘ

Ψηφιοποίηση μάχης Φιλίππων	Δημιουργία BattleView για επί τόπου μέσω tablet / smartphone προβολή της μάχης. Ανάπτυξη σεναρίων για παιχνίδια σε τρισδιάστατο περιβάλλον προσομοίωσης, δημιουργία στερεοσκοπικής προβολής στο ΣΚ Λυδίας. Τεκμηρίωση μάχης Φιλίππων και συναφών θεμάτων (μηχανική πολέμου, τακτική, στρατηγική, ιστορικά πρόσωπα κτλ.)	A	450.000	6	76	Περιφέρεια ΑΜΘ - Δ/ση Η.Δ.κΔ. /ΕΦΑ	ΠΟΛ	ΚΑΒΑΛΑ
Αρχιτεκτονική και ιστορική αποτύπωση διατηρητέων κτισμάτων στον οικισμό της Παλαιάς Πόλης Ξάνθης.	Το έργο έχει διπλό χαρακτήρα, από την μία στοχεύει στην καταγραφή του αποθέματος με στόχο την μελλοντική αποκατάσταση του, ενώ από την άλλη στοχεύει στην προώθηση της δημιουργικής βιομηχανίας παρέχοντας πόρους για την ανάπτυξη καινοτόμων εφαρμογών στον τομέα της ψηφιακής αρχιτεκτονικής. (μέρος της αρχικής πρότασης)	B	250.000	3	79	Δήμος Ξάνθης	ΠΟΛ	ΞΑΝΘΗ
Π/Υ	1.150.000							

16. Υποστήριξη της επιχειρηματικότητας

Η υποστήριξη της επιχειρηματικότητας είναι απαραίτητη για την ολοκληρωμένη μορφή της ΟΧΕ. Προκειμένου να αναπτυχθούν συνέργιες με τα υπόλοιπα έργα επιλέγονται τρεις τύποι δράσεων:

- Ενισχύσεις επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών διαμονής, ως προς τα ποιοτικά χαρακτηριστικά τους, την βελτίωση της περιβαλλοντικής τους διαχείρισης και της αναβάθμιση των γνώσεων και των ικανοτήτων των ανθρώπινων πόρων τους (Π/Υ: 5.000.000 € υπό καθεστώς απαλλακτικού Κανονισμού).
- Ενισχύσεις επιχειρήσεων / επαγγελματιών για την ανάπτυξη υπηρεσιών σε τομείς πολιτιστικού και οικολογικού τουρισμού (υπηρεσίες ξενάγησης - οργάνωσης δραστηριοτήτων), θαλάσσιου και καταδυτικού τουρισμού, υπηρεσίες μεταφοράς για τουριστικούς σκοπούς κ.α.
- Τοπικές δικτύσεις που στοχεύουν στην οργάνωση της αλυσίδας αξίας τουρισμού - πολιτισμού (συμπεριλαμβανομένης της προώθησης τοπικών προϊόντων στις περιοχές πόλους της ΟΧΕ. Οι ενισχύσεις αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν ολόκληρη ή τμήματα της αλυσίδας αξίας, από την χρηματοδότηση για την διασύνδεση - οργάνωση της προώθησης τοπικών αγροτικών προϊόντων στις τουριστικές μονάδες, συλλογικών συστημάτων μεταφοράς σε περιοχές άσκησης δραστηριοτήτων, εξειδίκευση προγραμμάτων ξενάγησης, κοινές στρατηγικές προώθησης - προβολής επιχειρήσεων / προϊόντων. Δημιουργία τοπικών συμφώνων ποιότητας κ.α.

ΔΡΑΣΗ		16. Υποστήριξη της επιχειρηματικότητας στην περιοχή της Ο.Χ.Ε.						
Πράξεις	Περιγραφή / Σκοπιμότητα	Προτεραιότητα	Π/Υ Πράξης	ΕΣ/ΕΠ	Π.Π.	Δικαιούχος	Μείγμα	Π.Ε.
Ενίσχυση υπηρεσιών διαμονής	Ενίσχυση επιχειρήσεων de minimis (400.000 €, χρόνος υλοποίησης 21 μήνες) για να ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητα τους και να ενταχθούν στην "φιλοσοφία" της ΟΧΕ. Η διαδικασία θα είναι ανταγωνιστική σε τουλάχιστον 3 κύκλους. Οι επενδύσεις θα περιλαμβάνουν: - Αναβάθμιση εγκαταστάσεων / υποδομών, προμήθεια γενικού τουριστικού εξοπλισμού - Ειδικός εξοπλισμός για άσκηση εναλλακτικών δραστηριοτήτων - Έργα βελτίωσης Περιβαλλοντικής διαχείρισης (εξ. ενέργειας / νερού, διαχείριση απορριμμάτων) - Υποδομές ΑΜΕΑ - Δημιουργία ένθετων εκθετηρίων προϊόντων ποιότητας / δημιουργίας	A	5.000.000	5	67	Επιχειρήσεις	ΤΟΥ	

ΔΡΑΣΗ	16. Υποστήριξη της επιχειρηματικότητας στην περιοχή της Ο.Χ.Ε.							
	- Πιστοποίηση ποιότητας, περιβαλλοντικής διαχείρισης, ασφάλειας τροφίμων. Στο πλαίσιο των επενδύσεων θα είναι υποχρεωτική η συμμετοχή των επιχειρήσεων (ιδιοκτήτες, προσωπικό) σε πρόγραμμα εκπαίδευσης με: - Κατάρτιση επιχειρηματιών σε θέματα επιχειρησιακής οργάνωσης και διοίκησης τουριστικών επιχειρήσεων - Χρήση νέων μέσων για προώθηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων - Εκμάθηση γλωσσών προτεραιότητας στόχων - Ειδική κατάρτιση πολιτιστικού / οικολογικού τουρισμού στην περιοχή, ενημέρωση για ιδιότητες τοπικών γεύσεων (συμπεριλαμβανομένου κρασιού) - Λειτουργία και χρήση ψηφιακών εφαρμογών ΟΧΕ. Οι επιχειρήσεις θα υποχρεούνται επίσης να διαθέτουν και διαμοιράζουν πληροφοριακό υλικό της ΟΧΕ και να παρέχουν πληροφορίες για τις ψηφιακές εφαρμογές της	A	5.000.000	5	67	ΕΦΔ	ΤΟΥ	
Ενίσχυση / Δημιουργίας παροχής δραστηριοτήτων	Ενίσχυση επιχειρήσεων / επαγγελματιών de minimis με όριο 80.000 €, χρόνο υλοποίησης 12 μήνες, πλην κλάδων εστίασης - διαμονής για παροχή υπηρεσιών σε τομείς πολιτιστικού και οικολογικού τουρισμού (ξενάγηση - οργάνωση), θαλάσσιου και καταδυτικού, υπηρεσίες μεταφοράς για τουριστικούς σκοπούς κ.α. Ισχύουν οι παρακάτω υποχρεώσεις	A	1.000.000	6	74	ΕΦΔ	ΤΟΥ	
Τοπικές Δικτυώσεις	Ενίσχυση συνεργατικών σχεδίων που στοχεύουν στην οργάνωση της αλυσίδας τουρισμού πολιτισμού στις περιοχές - πόλους της ΟΧΕ. Περιλαμβάνουν ολόκληρη ή τμήματα της αλυσίδας, από διασύνδεση - οργάνωση προώθησης τοπικών αγροτικών προϊόντων στις μονάδες, συλλογικών συστημάτων μεταφοράς σε περιοχές άσκησης δραστηριοτήτων, εξειδίκευση προγραμμάτων ξενάγησης, κοινές στρατηγικής προώθησης - προβολής επιχειρήσεων / προϊόντων. Δημιουργία τοπικών συμφώνων ποιότητας κ.α.	A	600.000	6	76	ΕΦΔ	ΤΟΥ	
Π/Υ	6.600.000							

17. Οι άνθρωποι της Εγνατίας

Η επιτυχία των στόχων της ΟΧΕ απαιτεί στήριξη από τον τοπικό πληθυσμό, τις επιχειρήσεις και τους επαγγελματίες, ενώ από την άλλη κύρια σκοπιμότητα της ΟΧΕ είναι να μεγιστοποιήσει τις ευκαιρίες για απασχόληση, επιχειρηματικότητα και αύξηση του εισοδήματος στην περιοχή εφαρμογής της. Στόχος είναι η προώθηση ολοκληρωμένης επιχειρηματικότητας στον τουρισμό για την περιοχή της ΟΧΕ, με ενέργειες που αφορούν: (α) ένταξη του γνωστικού κεφαλαίου της Εγνατίας στους επαγγελματίες του τουρισμού (β) ίδρυση νέων επιχειρήσεων από ομάδες πληθυσμού με περιορισμένη επιχειρηματικότητα, (γ) ενίσχυση της επιχειρηματικότητας ειδικών ομάδων πληθυσμού και επιχειρηματικότητας σε νέες και καινοτόμες δραστηριότητες, (δ) ενίσχυση πρωτοβουλιών της ευρύτερης κοινωνικής οικονομίας που περιλαμβάνουν δραστηριότητες και πρωτοβουλίες που χαρακτηρίζονται από σαφή κοινωνικό σκοπό, όπως οι υπηρεσίες προστασίας του περιβάλλοντος, πολιτιστικής ανάπτυξης κ.ά.

Περιλαμβάνει τέσσερεις Πράξεις:

- **Καλλιέργεια δεξιοτήτων επαγγελματιών - απασχολούμενων στον τουρισμό**

Δίνει την δυνατότητα παρακολούθησης προγραμμάτων κατάρτισης (coaching, mentoring) σε εργαζόμενους / επαγγελματίες / επιχειρήσεις (πέρα από αυτές που θα ενταχθούν σε καθεστώς ενίσχυσης) για βελτίωση των υπηρεσιών, την καλλιέργεια νέων ικανοτήτων και την αποτελεσματική διαχείριση και άσκηση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

- **Ενίσχυση της δημιουργικής βιομηχανίας**

Προσανατολίζεται κύρια στην καλλιέργεια της επιχειρηματικής κουλτούρας και την απόδοση γνώσεων για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και της ανταγωνιστικότητας νεοφυών επιχειρήσεων ή νέων επαγγελματιών σε τομείς δημιουργικής βιομηχανίας και κλάδους όπως το κόσμημα, η καλλιτεχνία, οι ψηφιακές τέχνες (φωτογραφία -video art), η παραγωγή λαογραφικών ειδών (π.χ. αντίγραφα αρχαιοτήτων σε συνεργασία με ΕΦΑ)

- **Διαθεματική προσέγγιση της ιστορίας της Εγνατίας οδού, της Καβάλας και της ευρύτερης περιοχής «Άυλος Πόρος»**

Πολυθεματική πολιτιστική και εκπαιδευτική πρωτοβουλία. Οι θεματικές ενότητες θα βασιστούν σε δύο άξονες: α) οριζόντιο (χρόνος), με επιλογή σημαντικών ιστορικών γεγονότων από κάθε χρονική περίοδο πχ μύθοι από αρχαιότητα, μάχη Φιλίππων από Ρωμαϊκή περίοδο και β) κάθετο (χώρος), με επιλογή σημείων ενδιαφέροντος (μνημεία, αρχαιολογικοί χώροι κτλ) κατά μήκος της αρχαίας Εγνατίας οδού και της ευρύτερης περιοχής της Καβάλας.

- **Ενίσχυση της απασχόλησης σε υποδομές πολιτισμού**

Δημιουργία ενός προγράμματος επιδότησης της κοινωνικής και εποχιακής εργασίας με στόχο την κάλυψη των διαγνωσμένων κενών στην λειτουργία των αρχαιολογικών χώρων και μουσείων της ΟΧΕ, προκειμένου αυτά να διατηρούν σταθερό και επαρκές ωράριο λειτουργίας (έργο με τελικό δικαιούχο το ΥΠΠΟΤ).

ΔΡΑΣΗ		17. Οι άνθρωποι της Εγνατίας						
Πράξεις	Περιγραφή / Σκοπιμότητα	Προτεραιότητα	Π/Υ Πράξης	ΕΣ/ΕΠ	Π.Π.	Δικαιούχος	Μείγμα	Π.Ε.
Καλλιέργεια δεξιοτήτων επαγγελματιών - απασχολούμενων στον τουρισμό	Προγράμματα κατάρτισης που θα προσφερθούν για τις επιχειρήσεις, εργαζόμενους / επαγγελματίες / επιχειρήσεις που δεν θα ενταχθούν στην συνολική ενίσχυση ή από άλλους συναφείς κλάδους	A	300.000	21	104		ΤΟΥ	ΑΜΘ
Ενίσχυση της δημιουργικής βιομηχανίας	Καλλιέργεια επιχειρηματικής κουλτούρας και απόδοση γνώσεων για ανάπτυξη νεοφυών επιχειρήσεων ή νέων επαγγελματιών σε τομείς δημιουργικής βιομηχανίας	A	200.000	21	104		ΠΟΛ	ΑΜΘ
Διαθεματική προσέγγιση της ιστορίας της Εγνατίας οδού, της Καβάλας και της ευρύτερης περιοχής «Άυλος Πόρος»	Πολυθεματική πολιτιστική / εκπαιδευτική πρωτοβουλία. Οι θεματικές ενότητες σε δύο άξονες: (α) οριζόντιο (χρόνος), με επιλογή σημαντικών ιστορικών γεγονότων από κάθε χρονική περίοδο π.χ. μύθοι από αρχαιότητα, μάχη Φιλίππων από Ρωμαϊκή περίοδο και (β) κάθετο (χώρος), με επιλογή σημείων ενδιαφέροντος (μνημεία, αρχαιολογικοί χώροι κτλ) κατά μήκος της Εγνατίας.	A	400.000	21	104		ΠΟΛ	ΚΑΒΑΛΑ
Ενίσχυση της απασχόλησης σε υποδομές πολιτισμού	Προγράμματα εποχιακής εργασίας για κάλυψη κενών λειτουργίας αρχ. χώρων και μουσείων	A	300.000	21	104		ΠΟΛ	ΑΜΘ
Π/Υ				1.200.000				

ΔΕΙΚΤΕΣ

Η επίτευξη των στόχων των Δράσεων και της Ο.Χ.Ε. συνολικά θα παρακολουθηθεί με χρήση Δεικτών συμβατών με το σύστημα δεικτών του ΠΕΠ Α. Μακεδονίας – Θράκης 2014-2020, με τις αντίστοιχες τιμές που μπορούν να εκτιμηθούν στο παρόν στάδιο, **πριν την Πρόσκληση και ένταξη Πράξεων.**

ΠΙΝΑΚΑΣ 10: ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΗΣ Ο.Χ.Ε.

	ΚΩΔ. Δ	ΔΕΙΚΤΗΣ	ΣΤΟΧΟΣ ΠΕΠ (διαφορά)	ΣΤΟΧΟΣ ΟΧΕ	
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΩΣΗ	ΠΕΠ	CO09	Αύξηση του αναμενόμενου αριθμού επισκέψεων σε ενισχυόμενες τοποθεσίες πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και πόλους έλξης επισκεπτών	2000	2000
		CO08	Αύξηση της απασχόλησης σε επιχειρήσεις που ενισχύονται	250	120
		CO01	Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν στήριξη	70	20
		CO14	Συνολικό μήκος Οδών	50	15
		CO01 (EKT)	Άνεργοι, συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνια ανέργων	100	120
	ΟΧΕ	ΟΧΕ 1	Μήκος ποδηλατικών και πεζοπορικών διαδρομών που έχει καθοριστεί (χλμ.)		40
		ΟΧΕ 2	Μνημεία που αποκτούν πληροφοριακή σήμανση		40
		ΟΧΕ 3	Μουσεία / Αρχαιολογικοί χώροι / κέντρα πόλεων που διαθέτουν αυτόματο σύστημα ξενάγησης		4
		ΟΧΕ 4	Μέσος αριθμός ημερών αρχαιολογικών χώρων - μουσείων που είναι ανοικτοί για τουλάχιστον 6 ώρες ανά ημέρα (διάστημα Μάιος - Σεπτέμβριος)		>100
ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	ΠΕΠ	T1001	Αριθμός δημόσιων ψηφιακών υπηρεσιών που αναβαθμίστηκαν	5	5
		T1002	Αριθμός datasets δημόσιων δεδομένων που διατίθενται ηλεκτρονικά	10	-
		T1014	Φυσικά πρόσωπα που αλληλεπιδρούν επιγραμματικά με δημόσιες αρχές κατά τους τελευταίους 12 μήνες	50	
		T1035	Πλήθος διανυκτερεύσεων αλλοδαπών τουριστών σε ξενοδοχεία	72.487	72.487
		T1032	Διανυκτερεύσεις (ημεδαπών και αλλοδαπών) σε ξενοδοχειακά καταλύματα	57.868	57.868
		T1023	Συνολική χρονοαπόσταση στα τμήματα όπου γίνονται παρεμβάσεις	13	13
		T1040	Συμμετέχοντες που κατέχουν θέση εργασίας στον τουρισμό-πολιτισμό, (συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης) έξι μήνες μετά τη λήξη της συμμετοχής τους	150	150

4. ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

4.1. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ, ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ

Κατά τη σχετική Εγκύκλιο ΑΠ 81168 / ΕΥΣΣΑ 1796 / 30/7/2015 του Υπ. Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού,:

- Αρμόδιοι Φορείς για τις Ο.Χ.Ε. είναι:
 - Η Εθνική Αρχή Συντονισμού (ΕΑΣ), Ειδική Υπηρεσία Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Αξιολόγησης (ΕΥΣΣΑ).
Είναι αρμόδια για όλα τα θέματα Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης, έκδοση κατευθύνσεων και οδηγιών εφαρμογής, εκθέσεις προόδου και συντονισμό του δικτύου Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης, στο οποίο συμμετέχουν εκπρόσωποι των αρμόδιων υπηρεσιών σε συνεργασία με την ΕΥΣΕΚΤ για θέματα ΕΚΤ.
 - Οι Διαχειριστικές Αρχές (ΔΑ).
Είναι αρμόδιες για τη διαχείριση, παρακολούθηση και έλεγχο της εφαρμογής των Στρατηγικών Ο.Χ.Ε. Έχουν την ευθύνη για εξειδίκευση των βασικών κατευθύνσεων για την εφαρμογή τους, τον προσδιορισμό των φορέων που θα εμπλακούν στο σχεδιασμό Στρατηγικών και το επίπεδο εμπλοκής τους στην εφαρμογή και την υλοποίηση επί μέρους δράσεων, τη διαβούλευση με τοπικές αρχές και φορείς για ωρίμανση των Ο.Χ.Ε., την επιλογή του τρόπου εφαρμογής τους, τη διαμόρφωση μεθοδολογίας και κριτηρίων επιλογής τόσο των Ο.Χ.Ε. όσο και επί μέρους δράσεων, τις ενέργειες δημοσιότητας και προώθησης.
 - Ενδιάμεσοι φορείς / Φορείς Στρατηγικής.
Μπορούν να οριστούν κεντρικός φορέας, περιφερειακές αρχές ή διαπεριφερειακό συντονιστικό όργανο, αστικές αρχές (στην περίπτωση της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης) και τοπικοί αναπτυξιακοί φορείς όπως οργανισμοί και νομικά πρόσωπα των ΟΤΑ .
- Η προετοιμασία των Ο.Χ.Ε. γίνεται ως εξής:
 - Για τη διαμόρφωση της Στρατηγικής μιας Ο.Χ.Ε. είναι απαραίτητη η περιγραφή από τη ΔΑ των κύριων προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι προτεινόμενες χωρικές ενότητες, δηλ. η αποτύπωση των κυριότερων οικονομικών, κοινωνικών, περιβαλλοντικών και πολιτισμικών ζητημάτων για την αντιμετώπιση των οποίων, κρίνεται ότι η Ο.Χ.Ε. είναι ένα ικανό εργαλείο εφαρμογής. Η ΔΑ στο Έγγραφο Εξειδίκευσης του Επιχειρησιακού της Προγράμματος περιλαμβάνει, αρχικά, τον εντοπισμό του «τοπικού αναπτυξιακού δυναμικού» και στη συνέχεια τη διαμόρφωση των κύριων επιλογών για τη χρήση του εργαλείου της Ο.Χ.Ε., συνυπολογίζοντας στοιχεία όπως οι κύριες αναπτυξιακές επιλογές του ΠΕΠ και της περιφερειακής στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης και ο χωροταξικός σχεδιασμός. Η Στρατηγική και τα ζητήματα που

πρέπει να αντιμετωπιστούν θα καθορίσουν το συνδυασμό των Ταμείων που θα συγχρηματοδοτήσουν και την αντίστοιχη ένταξη σε Άξονες Προτεραιότητας, επενδυτικές προτεραιότητες, πεδία παρέμβασης και τη Δημόσια Δαπάνη.

- Η ΔΑ θα διαμορφώσει το Έγγραφο Εξειδίκευσης καταλήγοντας στην πρόσκληση για υποβολή προτάσεων. Φορείς που μπορούν να αναλάβουν τον σχεδιασμό ή και την υλοποίηση της στρατηγικής της περιοχής της Ο.Χ.Ε. είναι: (α) υποπεριφερειακές αρχές (δήμοι, συμπράξεις δήμων, περιφερειακές διοικητικές δομές κ.α.), με θεσμικά κατοχυρωμένη διοικητική αρμοδιότητα, (β) εταιρικά σχήματα (συνεργασίας περιφερειακών και τοπικών αρχών / δημόσιων ή /και ιδιωτικών εταιρειών / επαγγελματικών ενώσεων / επιμελητηρίων) που εκπροσωπούν λειτουργικές περιοχές ή περιοχές με ειδικά χαρακτηριστικά με επικεφαλής φορείς ή ΟΤΑ α' και β' βαθμού, (γ) κεντρικός φορέας (Υπουργεία, εποπτευόμενοι φορείς). Σε περίπτωση που στο ΠΕΠ ή στο Έγγραφο εξειδίκευσης προβλέπονται ρητά συγκεκριμένες περιοχές στις οποίες θα εφαρμοσθεί Ο.Χ.Ε., η ΔΑ καλεί τους Φορείς Στρατηγικής ή/και Ενδιάμεσους φορείς (ανάλογα με τα προβλεπόμενα στο ΠΕΠ) να υποβάλουν τη Στρατηγική με ακριβές αναλυτικό περιεχόμενο, αναλυτικό προϋπολογισμό δράσεων, συγκεκριμένο Σχέδιο Δράσης, συμπληρωματικότητα με χρηματοδοτικά εργαλεία, συμμετοχή άλλων προγραμμάτων. Σε περίπτωση που η ΔΑ αναθέσει καθήκοντα διαχείρισης σε ΕΦ, πρέπει να περιγράφεται στη Στρατηγική το προτεινόμενο σύστημα διαχείρισης. Ενδέχεται συμπερίληψη στο υποβληθέν σχέδιο Στρατηγικής και άλλων χρηματοδοτικών εργαλείων (Jessica, Jeremie, Elena), άλλων προγραμμάτων (Horizon 2020, Life+, εθνικά προγράμματα, κλπ.) καθώς και κρατικών ενισχύσεων.
- Για την οικονομική διαχείριση των Ο.Χ.Ε. πρέπει να ισχύσουν τα ακόλουθα:
- Η ένταξη στο ΠΔΕ των έργων που επιλέγονται για συγχρηματοδότηση γίνεται σύμφωνα με το σύστημα διαχείρισης του ΕΣΠΑ (Άρθρο 27 και Άρθρο 13 Ν. 4314/2014), με κοινοποίηση στη Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων της απόφασης ένταξης. Η εγγραφή πραγματοποιείται στη ΣΑΕΠ της Περιφέρειας.
- Στην περίπτωση που μία προς ένταξη στρατηγική Ο.Χ.Ε. περιλαμβάνει πόρους από διαφορετικά τομεακά προγράμματα του ΕΣΠΑ, πριν την απόφαση ένταξης των έργων που εκδίδεται από τη ΔΑ, πρέπει να υπάρχει και απόφαση εκχώρησης του αντίστοιχου ποσού στη ΔΑ ή ΕΦ από τον αρμόδιο υπουργό.
- Λειτουργικά έξοδα (τεχνικός σύμβουλος, νομική υποστήριξη, παροχή υπηρεσιών εκτός μισθοδοσίας) καλύπτονται από τη Τεχνική Βοήθεια του ΕΠ έως 0,5% της εγκεκριμένης συνολικής δημόσιας δαπάνης.

Λόγω του «τομεακού» χαρακτήρα της Ο.Χ.Ε. και του συγκεκριμένου ορισμού της στο ΕΠ 2014-2020, την προετοιμασία της ανέλαβε η **Διαχειριστική Αρχή του Προγράμματος η οποία έχει την ευθύνη** για:

- την εξειδίκευση των βασικών κατευθύνσεων για την εφαρμογή της
- τον προσδιορισμό των φορέων που θα εμπλακούν και το επίπεδο εμπλοκής τους στην εφαρμογή και την υλοποίηση των επί μέρους δράσεων/πράξεων
- τη διαβούλευση με τις τοπικές αρχές και τους τοπικούς φορείς για την ωρίμανση της
- την επιλογή του τρόπου εφαρμογής της Ο.Χ.Ε.
- τη διαμόρφωση μεθοδολογίας και κριτηρίων επιλογής των επί μέρους δράσεων / πράξεων
- τις ενέργειες δημοσιότητας και προώθησης της Ο.Χ.Ε.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ, ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ

Η Διαχειριστική Αρχή του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης 2014-2020 θα αναλάβει και τις ειδικές λειτουργίες διοίκησης / διαχείρισης / υλοποίησης της Ο.Χ.Ε. με την πολιτική (policy) υποστήριξη ειδικής **Δομής Στήριξης**. Η Δομή Στήριξης θα καθοδηγεί την Δ.Α. σε ζητήματα επιλογών πολιτικής (policy) και συνεργασίας με φορείς εκτός του Συστήματος Διοίκησης του ΠΕΠ.

Οι λειτουργίες που είναι αναγκαίες για την υλοποίηση της Ο.Χ.Ε. και ο εκάστοτε αρμόδιος φορέας ορίζονται ως ακολούθως.

ΠΙΝΑΚΑΣ 11: ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ - ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ Ο.Χ.Ε. ΚΑΙ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ		ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ
1	Δέσμευση της Διοίκησης για την υλοποίηση της ΟΧΕ - Παρότρυνση - κινητοποίηση των εμπλεκόμενων φορέων για την έγκαιρη ωρίμανση των παρεμβάσεων, την προσήλωση στην υλοποίηση και επίτευξη των Στρατηγικών (αναπτυξιακών) και Επιχειρησιακών Στόχων της ΟΧΕ.	Δομής Στήριξης με την τεχνική συνδρομή της ΕΥΔ ΕΠ ΑΜΘ.
2	Εξασφάλιση συντονισμού και συνεργιών της Ο.Χ.Ε. με το ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ της Περιφέρειας αλλά και την εθνική στρατηγική τουριστικής ανάπτυξης	Δομής Στήριξης, σε συνεργασία με την Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ τομέα Τουρισμού και την υποστήριξη της ΕΥΔ ΕΠ ΑΜΘ
3	Προετοιμασία και εξασφάλιση της ωριμότητας και ετοιμότητας των παρεμβάσεων που θα ενταχθούν στην Ο.Χ.Ε.	Ο Δικαιούχος της Πράξης σε συνεργασία με την ΕΥΔ ΕΠ ΠΑΜΘ έχει την ευθύνη για την προετοιμασία και την εξασφάλιση της ωριμότητας της πράξης που έχει συμπεριληφθεί στο σχεδιασμό της ΟΧΕ Προσφορά ενδεχόμενης αναγκαίας Τεχνικής Βοήθειας
4	Εξειδίκευση, κατάρτιση κριτηρίων αξιολόγησης πράξεων, έκδοση προσκλήσεων υποβολής προτάσεων	Η ΕΥΔ ΕΠ ΠΑΜΘ και Επιτροπή Παρακολούθησης Επιχειρησιακού Προγράμματος.
5	Υποβολή προτάσεων	Δικαιούχος της Πράξης
6	Αξιολόγηση προτάσεων έκδοση απόφασης ένταξης πράξεων. Εξασφάλιση της συνέπειας των πράξεων ως προς τη συνολική στρατηγική της ΟΧΕ και τα αναμενόμενα αποτελέσματα.	Η ΕΥΔ ΕΠ ΠΑΜΘ σε ότι αφορά στην Αξιολόγηση των πράξεων και ο Περιφερειάρχης ΑΜΘ εκδίδει την απόφαση ένταξης
7	Παρακολούθηση, έλεγχος, πληρωμή πράξεων	Με ευθύνη της ΕΥΔ ΕΠ ΠΑΜΘ κατά τις διαδικασίες του συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου του ΕΣΠΑ (2014 - 2020)
8	Εξειδίκευση δράσεων προς συμπληρωματική χρηματοδότηση από τα ΕΠΑΝΕΚ, ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ, ΕΠΥΜΕΠΕΡΑΑ, ΕΠΑΑ και ΕΠΜΔΤ. Περιλαμβάνεται και η εξειδίκευση δράσεων ενισχύσεων ως προς στόχο, περιεχόμενο, κλαδικό προσανατολισμό, ύψος ενίσχυσης και κοινοτική συνδρομή, ΕΦΔ και τρόπο καταβολής και ελέγχου	Με ευθύνη της ΕΥΔ ΕΠ ΠΑΜΘ και κατά τις διαδικασίες του συστήματος διοίκησης του ΕΣΠΑ και με διαβούλευση – συντονισμό με τις Δ.Α. των άλλων Ε.Π. και τις Επιτελικές Δομές των αντίστοιχων αρμόδιων Υπουργείων

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ		ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ
9	Ορισμός και παρακολούθηση ΕΦΔ για δράσεις ενισχύσεων (ή και άλλες). Περιλαμβάνεται η διερεύνηση, εξασφάλιση, παρακολούθηση μόχλευσης πρόσθετων, ιδιωτικών, πόρων	Με ευθύνη τις ΕΥΔ ΕΠ ΠΑΜΘ., σε συνεργασία με τη Δ.Α. του ΕΠΑΝΕΚ και την Ε.Α.Σ.
10	Συντονισμός με συγκλίνουσες ή συνεργούσες παρεμβάσεις του ΠΕΠ άλλων Αξόνων αλλά ίδιων Επενδυτικών Προτεραιοτήτων, Εδικών Στόχων ή Πεδίων Παρέμβασης	Με ευθύνη τις ΕΥΔ ΕΠ ΠΑΜΘ
11	Αξιολόγηση, επικαιροποίηση, ανασχεδιασμός τις Ο.Χ.Ε.	Με ευθύνη τις ΕΥΔ ΕΠ ΠΑΜΘ και εισηγητικά τις την Επιτροπή Παρακολούθησης του ΕΠ ΠΑΜΘ 2014 – 2020.
12	Συνολική προβολή τις ΟΧΕ και των Αποτελεσμάτων από την υλοποίηση των πράξεων	Με πολιτική (policy) ευθύνη τις Δομές Στήριξης και σε συνεργασία με τις δομές υλοποίησης / καθοδήγησης του Στρατηγικού – Επιχειρησιακού Σχεδίου (Οργανισμός Διαχείρισης Προορισμού ΑΜΘ – DMO;) και την ΕΥΔ ΕΠ ΠΑΜΘ

ΔΟΜΗ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Για την Δομή Στήριξης της Ο.Χ.Ε. αρμοδιότητες της οποίας προδιαγράφονται παραπάνω, διερευνώνται τα προσφορότερα σχήμα, αρμοδιότητες και λειτουργίες. Η Δομή πρέπει να εξασφαλίζει «πολιτική (policy) καθοδήγηση και πρόσθετη τεχνική επάρκεια σε εκείνα τα αντικείμενα όπου η Διαχειριστική Αρχή του Προγράμματος δεν μπορεί να επεκταθεί.

Εφόσον απουσιάζει μια «ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ – ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ» της Περιφέρειας είτε με συνολικότερες αρμοδιότητες για τη χάραξη – παρακολούθηση – συντονισμό της τουριστικής πολιτικής στην περιφέρεια είτε με τη νομική δυνατότητα να αναλαμβάνει και τη διαχείριση παρεμβάσεων όπως αυτές της Ο.Χ.Ε. (π.χ. κατά το πρότυπο των ΔΙΣΑ για τον Αναπτυξιακό Νόμο), προκύπτει²¹ ένα ζήτημα προσθήκης ενός ακόμη «πολιτικού» (policy) επιπέδου επιπλέον της Διαχειριστικής Αρχής του ΠΕΠ ή συγκρότησης και ενός αντιπροσωπευτικού μη υπηρεσιακού οργάνου για κινητοποίηση και εξασφάλιση της συνευθύνης των εμπλεκόμενων μη δημόσιων φορέων, π.χ. υπό τη μορφή ενός «Συμβουλίου» φορέων, με ή χωρίς στήριξη από έναν πρόσθετο «τεχνοκρατικό» μηχανισμό. Μια τέτοια δομή δεν είναι σκόπιμο να έχει εκτελεστικές / διαχειριστικές λειτουργίες, για να αποφευχθεί η «επιβάρυνση» του συστήματος με μία ακόμη «διοικητική βαθμίδα» και η πρόκληση πρόσθετων διαχειριστικών βημάτων στο εσωτερικό διαδικασιών (του ΕΣΠΑ) που ήδη είναι αρκετά πολύπλοκες και μάλλον χρονοβόρες. Θα πρέπει όμως να είναι σε θέση να προσθέτει τεχνική επάρκεια σε ήδη υπάρχουσες δομές εντός του συστήματος διοίκησης του ΕΣΠΑ, ώστε να προχωρήσει ταχύτατα η εξειδικευμένη εκκίνηση της Ο.Χ.Ε..

Προτείνεται επομένως:

- η ανάθεση της Διοίκησης / Διαχείρισης της Ο.Χ.Ε. στη Διαχειριστική Αρχή του ΠΕΠ
- η ΔΑ να υποστηρίζεται από ειδική υποεπιτροπή της Επιτροπής Ανάπτυξης του Περιφερειακού Συμβουλίου η οποία θα αναλάβει τις «ευθύνες πολιτικής (policy)» (κινητοποίηση / συναίνεση / συνευθύνη των εμπλεκόμενων φορέων)
- εναλλακτικά, η ανάθεση «ευθυνών πολιτικής» μπορεί να γίνει στο Γραφείο του Περιφερειάρχη μέχρι την

²¹ Βλ. και ETAM (2015), ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ...

τροποποίηση (αν είναι εφικτή) του οργανογράμματος της Περιφέρειας με την δημιουργία Δ/σης Πολιτισμού - Τουρισμού.

- η αξιοποίηση του εργαλείου της Τεχνικής Βοήθειας για τις τεχνικά εξειδικευμένες ανάγκες.

Η υλοποίηση των δράσεων/ πράξεων της Ο.Χ.Ε. είναι ευθύνη των προτεινόμενων δικαιούχων.

ΕΛΕΓΧΟΣ ΒΑΣΕΙ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ

Η συγκεκριμένη Ο.Χ.Ε. έχει προσδιορισθεί στο Πρόγραμμα και δεν τίθεται θέμα διαγωνιστικής επιλογής. Κατά συνέπεια, τα «κριτήρια επιλογής δράσεων» (=Στρατηγικών) της Εγκυκλίου δεν εφαρμόζονται, μπορούν όμως να αξιοποιηθούν για έλεγχο της συμβατότητας της Ο.Χ.Ε. με το profile Ο.Χ.Ε. κατά την Εγκύκλιο, το ΕΣΠΑ και τα έγγραφα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, και να υποδειχθούν σημεία που ενδεχομένως πρέπει να προσεχθούν ιδιαίτερα κατά την οριστικοποίηση της.

ΠΙΝΑΚΑΣ 12: ΕΛΕΓΧΟΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΤΗΣ ΕΓΚΥΚΛΙΟΥ

ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΕΛΕΓΧΟΣ / ΠΡΟΤΑΣΗ
ΒΑΣΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (ΝΑΙ/ ΟΧΙ ΚΡΙΤΗΡΙΑ)	
Συμφωνία με τις προϋποθέσεις και τους όρους της πρόσκλησης.	Δεν αφορά
Σαφήνεια ως προς τη δομή της στρατηγικής, την ανταπόκριση στις προκλήσεις, τα προβλήματα και τον ολοκληρωμένο χαρακτήρα της.	Επαρκής. Αναλυτικότερα ΚΑΙ μετά την οριστικοποίηση της συνεισφοράς των Ε.Π
Συμβατότητα με το ΠΕΠ και άλλα αναπτυξιακά σχέδια/ κείμενα αναφοράς (RIS, χωροταξικά, πολεοδομικά, τοπικά αναπτυξιακά σχέδια, κλπ.).	
ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΕΛΕΓΧΟΣ / ΠΡΟΤΑΣΗ
Κριτήρια που θα αναφέρονται στη δυνατότητα του φορέα να ανταποκριθεί στα καθήκοντά του (θεσμική και διαχειριστική ικανότητα) ως ΕΦ.	Δεν αφορά
ΤΕΛΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	
<u>Κριτήρια που χαρακτηρίζουν τις χωρικές στρατηγικές:</u>	
Περιοχές με ιδιαίτερα οξυμένα οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα στα οποία έχει συμβάλει η οικονομική κρίση.	«Τομεακή» Ο.Χ.Ε. Επαρκής.
Περιοχές αυξημένης ανεργίας, χαμηλού εισοδήματος, αστικής φτώχειας.	
Περιοχές υποβαθμισμένου φυσικού και δομημένου περιβάλλον, αλλαγών χρήσεων γης, αστικής διάχυσης.	Μόνο συνοδευτικά» και δευτερογενώς.
Περιοχές αστικής ή βιομηχανικής ρύπανσης, προσαρμογής σε κλιματική αλλαγή.	Μόνο συνοδευτικά» και δευτερογενώς
Περιοχές περιβαλλοντικής υποβάθμισης, έλλειψης ή υποβάθμισης πρασίνου και ελεύθερων χώρων για τους πολίτες	Μόνο συνοδευτικά» και δευτερογενώς
Περιοχές που παρατηρούνται ελλείψεις βασικών υποδομών και υπηρεσιών που διευκολύνουν κινητικότητα και ένταξη ΑΜΕΑ	Δεν αφορά
Περιοχές αποβιομηχάνισης, εγκαταλελειμμένων βιομηχανικών/ βιοτεχνικών ζωνών στο κέντρο ή παρυφές πόλεων, εξαφάνισης παραγωγικών τομέων και δραστηριοτήτων ή που φιλοξενούν φθίνουσες δραστηριότητες.	Δεν αφορά
Περιοχές που παρατηρούνται ελλείψεις κοινωνικών υποδομών καθώς και δομών/ υπηρεσιών, περιοχές συγκέντρωσης μειονεκτικών κοινωνικών ομάδων και φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού.	Μόνο συνοδευτικά» και δευτερογενώς.
Περιοχές ιδιαίτερου πολιτισμικού χαρακτήρα.	Επαρκής

ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΕΛΕΓΧΟΣ / ΠΡΟΤΑΣΗ
Περιοχές που χαρακτηρίζονται από προβλήματα οργανικής σύνδεσης, προσβασιμότητας και εξυπηρέτησης παραγωγικών δραστηριοτήτων και τοπικού πληθυσμού, περιαστικού ή ευρύτερου αγροτικού χώρου.	Μόνο συνοδευτικά» και δευτερογενώς
Αστικές περιοχές που συμμετείχαν ή συμμετέχουν στα ευρωπαϊκά προγράμματα αστικής ανάπτυξης RFSC και URBACT.	Δεν αφορά
<u>Κριτήρια που χαρακτηρίζουν την αναπτυξιακή δυναμική της Στρατηγικής:</u>	
Τοπικές δυνατότητες και τη χωρική παραγωγική εξειδίκευση και την σύνδεση προτάσεων οικονομικής ανάκαμψης με τα στοιχεία της καινοτομίας και του εκσυγχρονισμού	Επαρκής.
Καταλληλότητα προτεινόμενων προτεραιοτήτων και δράσεων Ο.Χ.Ε. για κάλυψη τοπικών αναγκών και τοπικής αναπτυξιακής προοπτικής, ανάπτυξη επιχειρηματικότητας ΜΜΕ και κοινωνικής οικονομίας,	Δεν αφορά ιδιαίτερα, ως «τομεακή»
Ρεαλιστικότητα του προϋπολογισμού, όπως και την ισόρροπη κατανομή των πόρων μεταξύ επενδυτικών προτεραιοτήτων και του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης των επιμέρους δράσεων,	Επαρκής
Ορατά και μετρήσιμα αναμενόμενα αποτελέσματα σε σχέση με το ΠΕΠ.	Θα εξειδικευθεί ΚΑΙ περαιτέρω κατά την Πρόσκληση για ένταξη Πράξεων
<u>Κριτήρια ολοκληρωμένου χαρακτήρα της στρατηγικής Ο.Χ.Ε.:</u>	
Συνεκτικότητα των τομεακών δράσεων για τη συγκεκριμένη χωρική ενότητα,	Επαρκής.
Ικανό και αντιπροσωπευτικό εταιρικό σχήμα	Ειδική πρόταση
Συνδυασμός περισσότερων Ταμείων.	Επαρκής.

4.2. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Ο συνολικός προϋπολογισμός της Ο.Χ.Ε. της Πολιτιστικής Διαδρομής της Εγνατίας Οδού διαμορφώνεται ως εξής:

- Το συνολικό κόστος των έργων που κρίνονται σκόπιμα για την υλοποίηση της Στρατηγικής της ΟΧΕ, εκτιμάται σε περίπου **77.207.000 €**.
- Από το σύνολο αυτό τα περίπου **8.200.000 €** αφορούν σε έργα σκόπιμα για την υλοποίηση της Στρατηγικής της ΟΧΕ, τα οποία λόγω φυσικού αντικειμένου ή δεσμεύσεων είναι σκόπιμο να υλοποιηθούν από πόρους **εκτός** ΠΕΠ ΑΜΘ 2014-2020.

Τα έργα αυτά είναι:

- οι ναυδέτες Θάσου, ο τουριστικός λιμένας Θάσου (υπό υλοποίηση από το ΕΠΑΝ 2007-2013) και το καταφύγιο στην Ν. Ηρακλείτσα
- Το Αρχαιολογικό Μουσείο Αλεξανδρούπολης για το οποίο υπάρχει συμφωνία υλοποίησης του από το ΕΠΑΝΕΚ 2014-2020 και θα ενταχθεί ως εμπροσθοβαρές στο ΕΠΑνΕκ.
- Έργα προϋπολογισμού **8.800.000 €** χαρακτηρίζονται είτε λόγω σκοπιμότητας, είτε λόγω ωριμότητας ως Β' προτεραιότητας και προκρίνονται να υλοποιηθούν στο πλαίσιο μιας αναθεώρησης κατά το 2018/19. (Η λίστα Β προτεραιότητας προφανώς μένει "ανοικτή" προκειμένου κατά την περίοδο επαναπρογραμματισμού και να προστεθούν πιθανά νέα έργα και να επαναξιολογηθούν τα υπάρχοντα).
- Τα **60.207.000 €** που απομένουν θα χρηματοδοτηθούν από το ΠΕΠ ΑΜΘ 2014-2020. Από τα έργα αυτά ένα (ιδιαίτερα σκόπιμο για την Στρατηγική) για διαχειριστικούς λόγους προτείνεται να υλοποιηθεί με διακριτή πρόσκληση που δεν θα συνδέεται με την πρόσκληση της ΟΧΕ το έργο αυτό είναι: "η αποκατάσταση του Βαγιαζήτ" π/υ **5.000.000 €** το οποίο είτε ως μεταφερόμενο είτε ως τμηματοποιημένο, έχει ήδη συμπεριληφθεί στην απόφαση 1ης εξειδίκευσης του ΠΕΠ ενώ φορέας υλοποίησης του είναι το Υπουργείο Πολιτισμού. Αν αφαιρεθεί το παραπάνω έργο ο προϋπολογισμός της ΟΧΕ ανέρχεται σε **55.207.000 €** τα οποία αφορούν έργα Α προτεραιότητας που είναι ιδιαίτερα υψηλής σκοπιμότητας και ικανοποιητικής ωριμότητας έργα και η ένταξη τους μπορεί να γίνει άμεσα.

Συνεπώς συμπεριλαμβανομένων το σύνολο των έργων που θα προκηρυχτούν στο πλαίσιο του ΠΕΠ σε αυτή την φάση ανέρχεται (κατά μέγιστο) σε **55.207.000 €**, εκ των οποίων τα **12.500.000 €** αφορούν οδικές συνδέσεις και τα **7.200.000 €** αφορούν δράσεις επιχειρηματικότητας και απασχόλησης.

Η κατανομή σε και Πεδία Παρέμβασης του ΠΕΠ παρουσιάζεται αναλυτικά παρακάτω.

ΠΙΝΑΚΑΣ 13: ΚΟΣΤΟΣ ΚΑΤΑ ΜΕΙΓΜΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΤΗΣ Ο.Χ.Ε. ΕΡΓΑ Α ΚΑΙ Β ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

Έργα Πολιτισμού	36.997.000 €
Έργα Τουρισμού	27.710.000 €
Έργα Οδοποιίας	12.500.000 €

Αφαιρώντας το ποσό που αναφέρεται σε οδικές συνδέσεις το μείγμα έργων Πολιτισμού / Τουρισμού είναι: 26.150.000 € προς έργα (κυρίως) Πολιτισμού / 31.407.000€ προς έργα (κυρίως) Τουρισμού.

ΠΙΝΑΚΑΣ 14: ΚΟΣΤΟΣ ΕΡΓΩΝ Α ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΑΝΑ ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΠ ΑΜΘ 2014 - 2020

ΑΝΑ ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΕΠ ΑΜΘ		ΚΟΣΤΟΣ
34	Άλλες ανακατασκευές και βελτιώσεις οδών (αυτοκινητοδρόμων, εθνικών, περιφερειακών ή τοπικών οδών)	12.500.000 €
67	Επιχειρηματική ανάπτυξη ΜΜΕ, στήριξη της επιχειρηματικότητας και των φυτωρίων επιχειρήσεων (περιλαμβάνεται η στήριξη τεχνολογικών και παραγωγικών επιχειρήσεων)	5.000.000 €
74	Ανάπτυξη και προβολή των στοιχείων που αποτελούν κεφάλαιο για τον τουρισμό στις ΜΜΕ	1.000.000 €
76	Ανάπτυξη και προβολή των στοιχείων που αποτελούν κεφάλαιο για τον τομέα του πολιτισμού και της δημιουργίας στις ΜΜΕ	1.050.000 €
79	Πρόσβαση στις πληροφορίες του δημόσιου τομέα (συμπεριλαμβάνονται τα ανοιχτά δεδομένα του ηλεκτρονικού πολιτισμού, οι ψηφιακές βιβλιοθήκες, το ψηφιακό περιεχόμενο και ο ηλεκτρονικός τουρισμός)	1.150.000 €
91	Ανάπτυξη και προώθηση του τουριστικού δυναμικού φυσικών περιοχών	2.860.000 €
92	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή δημόσιας τουριστικής περιουσίας	1.500.000 €
94	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή δημόσιων πόρων πολιτιστικής κληρονομιάς	27.750.000 €
95	Ανάπτυξη και προβολή δημόσιων υπηρεσιών πολιτιστικής κληρονομιάς	1.197.000 €
104	Αυτοαπασχόληση, επιχειρηματικότητα και ίδρυση επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων	1.200.000 €
ΣΥΝΟΛΟ		55.207.000 €

Τέλος, η κατανομή των πόρων που απαιτούνται για τα έργα Α προτεραιότητας ανά Πεδίο Παρέμβασης του ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης σε σχέση με τους διαθέσιμους - δηλωμένους χρηματοδοτικούς πόρους ορίζεται ως ακολούθως.

ΠΙΝΑΚΑΣ 15: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΟΡΩΝ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΟΥΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΑ ΕΡΓΑ Α ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΑΝΑ ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΠΕΠ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΙ - ΔΗΛΩΜΕΝΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

	ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΕΠ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	Π/Υ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΠΕΠ	ΠΟΡΟΙ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΕΙΔΗ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΤΕΙ	ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΠΡΟΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ	ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΟΧΕ (Α - ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ)	ΔΕΣΜΕΥΣΗ ΟΧΕ ΩΣ ΠΡΟΣ ΠΕΠ	ΔΕΣΜΕΥΣΗ ΟΧΕ ΠΡΟΣ ΑΔΙΑΘΕΤΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ
		(2)	(3)	(4=2-3)	(1)	(5=1/2)	(6=1/4)
34	Άλλες ανακατασκευές και βελτιώσεις οδών (αυτοκινητοδρόμων, εθνικών, περιφερειακών ή τοπικών οδών)	54.000.000 €	31.400.000 €	22.600.000 €	12.500.000 €	23,15%	55,31%
67	Επιχειρηματική ανάπτυξη ΜΜΕ, στήριξη της επιχειρηματικότητας και των φυτωρίων επιχειρήσεων (περιλαμβάνεται η στήριξη τεχνοβλαστών και παράγωγων επιχειρήσεων)	33.274.178 €	3.000.000 €	30.274.178 €	5.000.000 €	15,03%	16,52%
74	Ανάπτυξη και προβολή των στοιχείων που αποτελούν κεφάλαιο για τον τουρισμό στις ΜΜΕ	4.000.000 €	- €	4.000.000 €	1.000.000 €	25,00%	25,00%
76	Ανάπτυξη και προβολή των στοιχείων που αποτελούν κεφάλαιο για τον τομέα του πολιτισμού και της δημιουργίας στις ΜΜΕ	2.000.000 €	- €	2.000.000 €	1.050.000 €	52,50%	52,50%
79	Πρόσβαση στις πληροφορίες του δημόσιου τομέα (συμπεριλαμβάνονται τα ανοιχτά δεδομένα του ηλεκτρονικού πολιτισμού, οι ψηφιακές βιβλιοθήκες, το ψηφιακό περιεχόμενο και ο ηλεκτρονικός τουρισμός)	1.964.327 €	- €	1.964.327 €	1.150.000 €	58,54%	58,54%
91	Ανάπτυξη και προώθηση του τουριστικού δυναμικού φυσικών περιοχών	8.159.378 €	- €	8.159.378 €	2.860.000 €	35,05%	35,05%
92	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή δημόσιας τουριστικής περιουσίας	800.000 €	- €	800.000 €	1.500.000 €	187,50%	187,50%
94	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή δημόσιων πόρων πολιτιστικής κληρονομιάς	30.000.000 €	10.000.000 €	20.000.000 €	27.750.000 €	92,50%	138,75%
95	Ανάπτυξη και προβολή δημόσιων υπηρεσιών πολιτιστικής κληρονομιάς	800.000 €	- €	800.000 €	1.197.000 €	149,63%	
104	Αυτοαπασχόληση, επιχειρηματικότητα και ίδρυση επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων	2.467.892 €	- €	2.467.892 €	1.200.000 €	48,62%	48,62%
	ΣΥΝΟΛΟ	137.465.776 €	44.400.000 €	93.065.776 €	55.207.000 €	40,16%	59,32%

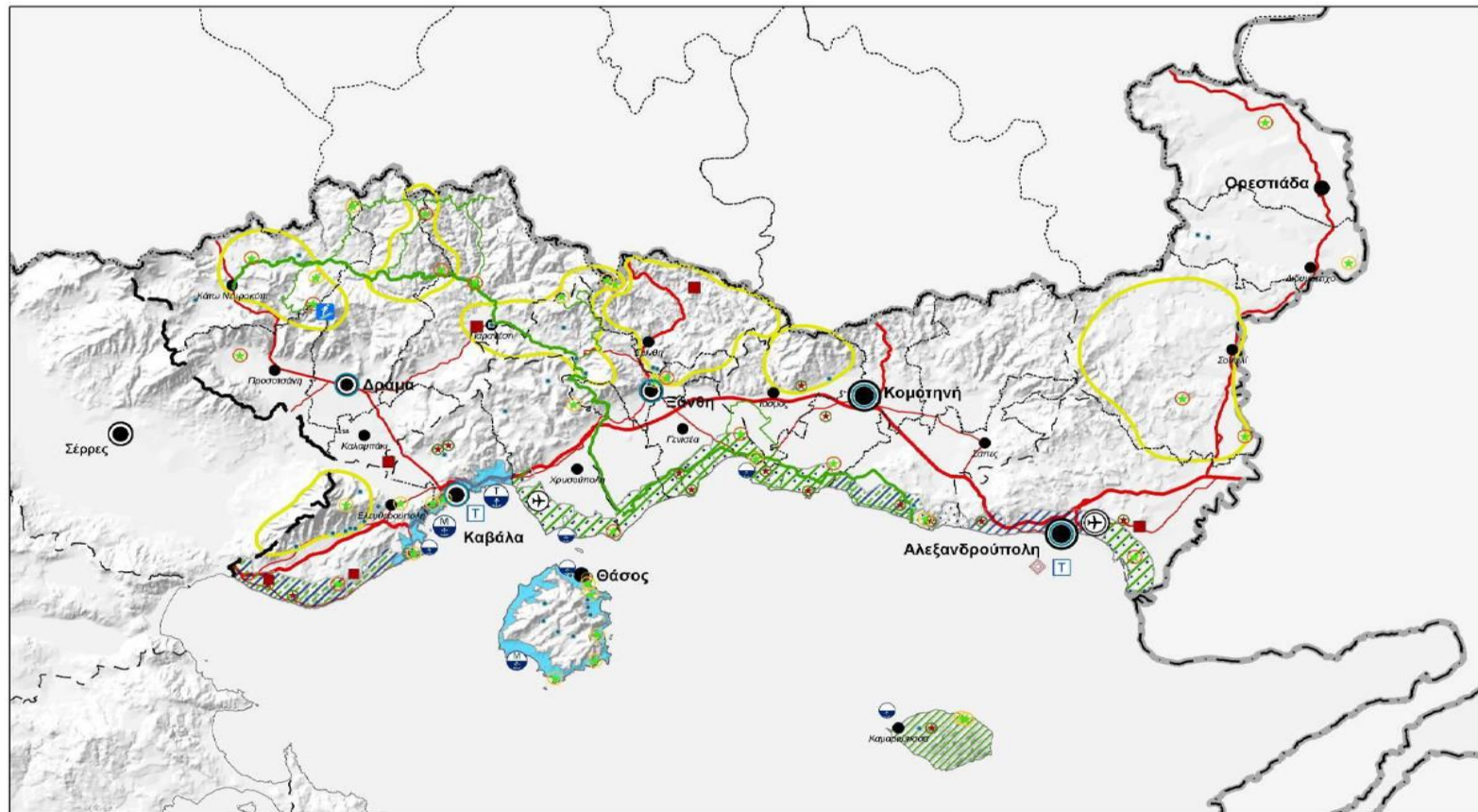
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Π.1. ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

ΧΑΡΤΗΣ 5: ΠΡΟΤΥΠΟ ΧΩΡΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ (Πρόταση ΠΠΧΣΑΑ)

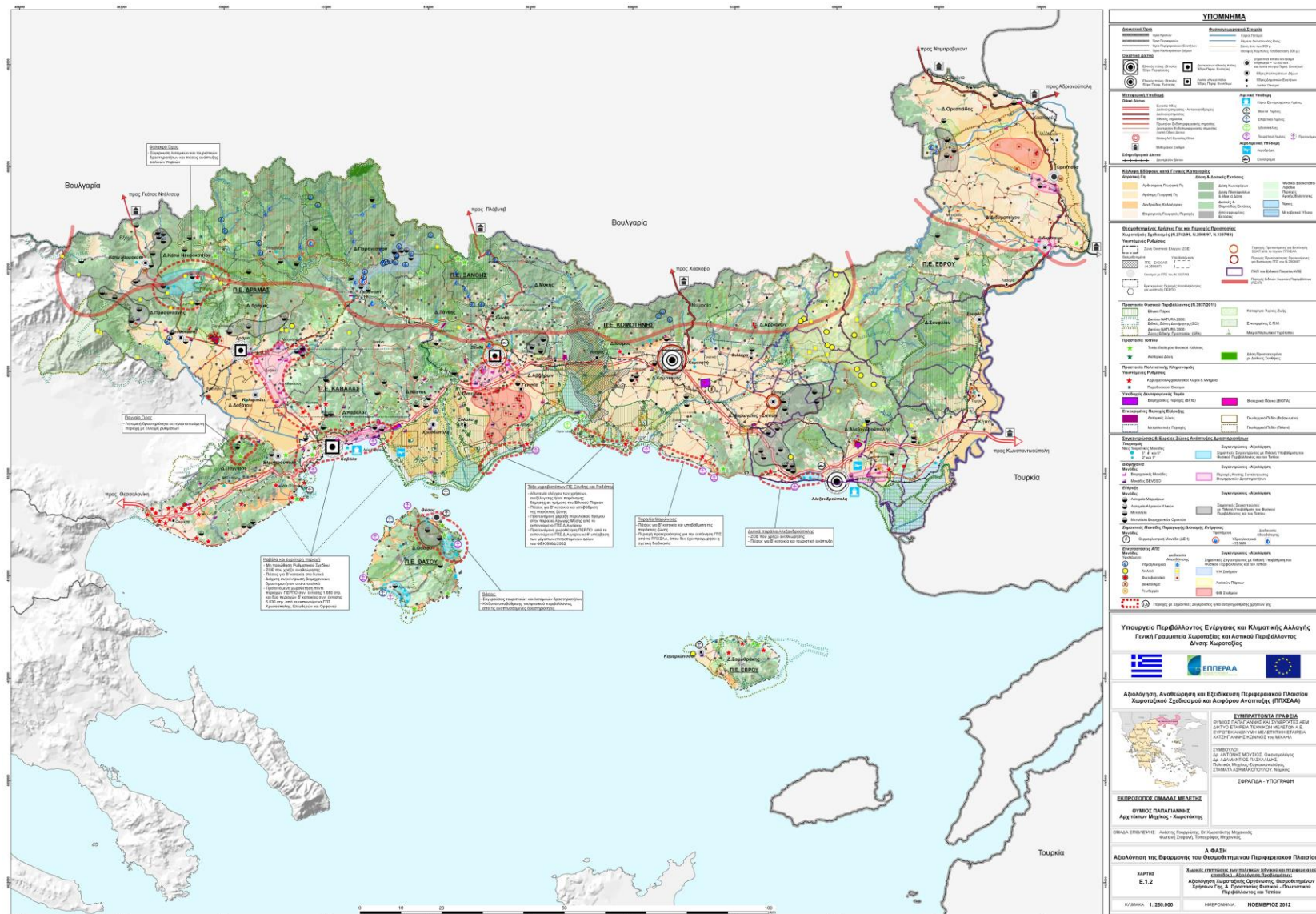
ΧΑΡΤΗΣ 6: ΠΡΟΤΑΣΗ ΧΩΡΙΚΗΣ ΔΙΑΘΡΩΣΗΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (Πρόταση ΠΠΧΣΑΑ)

Π.1.γ. Πρόταση χωρικής διάρθρωσης του τουρισμού

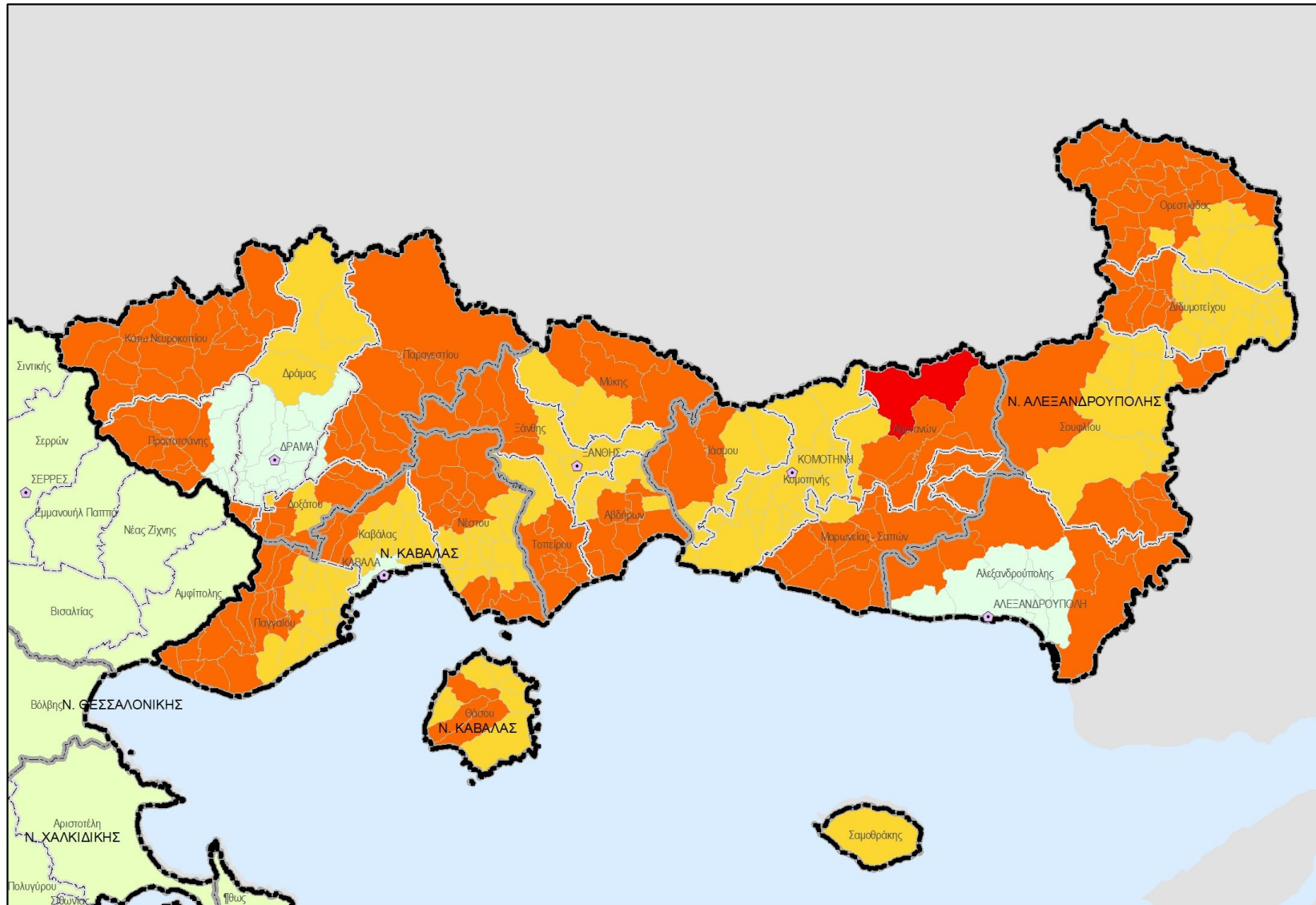
Αστικός Τουρισμός	Στοιχεία Φυσικής και Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Τοπίου	Ανεπτυγμένες τουριστικές περιοχές
Συνεδριακός τουρισμός	Αρχαιολογικοί Χώροι	Αναπτυσσόμενες τουριστικές περιοχές - Α
Πύλη του τουρισμού	Τουρισμός κρουαζιέρας	Αναπτυσσόμενες τουριστικές περιοχές - Β
Χιονοδρομικός τουρισμός	Μαρίνες	Αναπτυσσόμενες τουριστικές περιοχές - Γ
Ιαματικός τουρισμός	Καταφύγιο/ αγκυροβόλιο	Αναπτυσσόμενες τουριστικές περιοχές - Δ
Περιοχές εναλλακτικού τουρισμού		Οικοτουριστικές περιοχές

ΧΑΡΤΗΣ 7: ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΜΕΝΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ (Ανάλυση ΠΠΧΣΑΑ)

ΧΑΡΤΗΣ 8: ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

(BCS (2013), ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΣΥΝΗ: ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΣΤΗ ΧΩΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΣΥΜΦΩΝΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ 2014-2020. Υπουργείο ΑΝΥΠΜΕΔΙ)

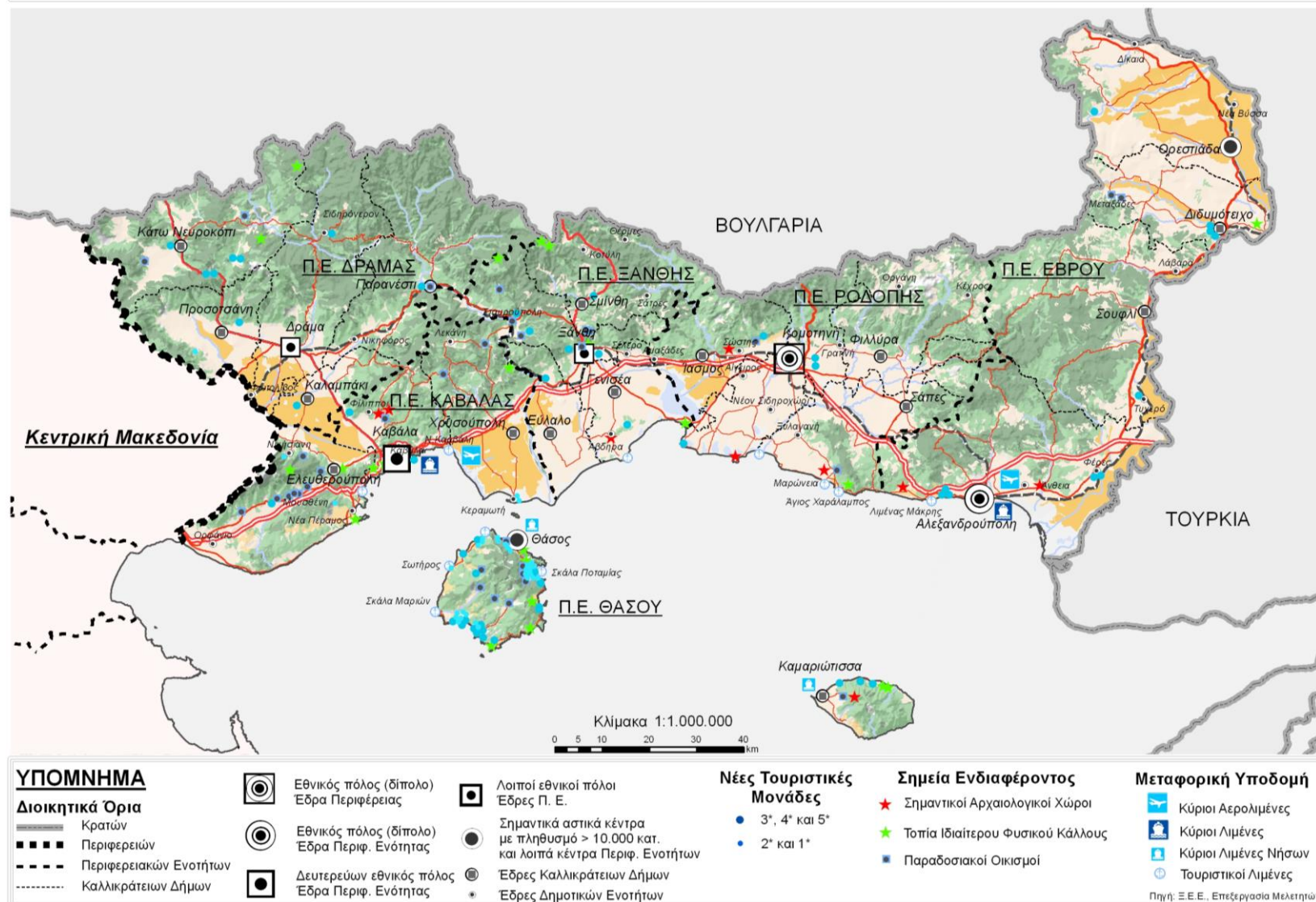

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΧΩΡΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ

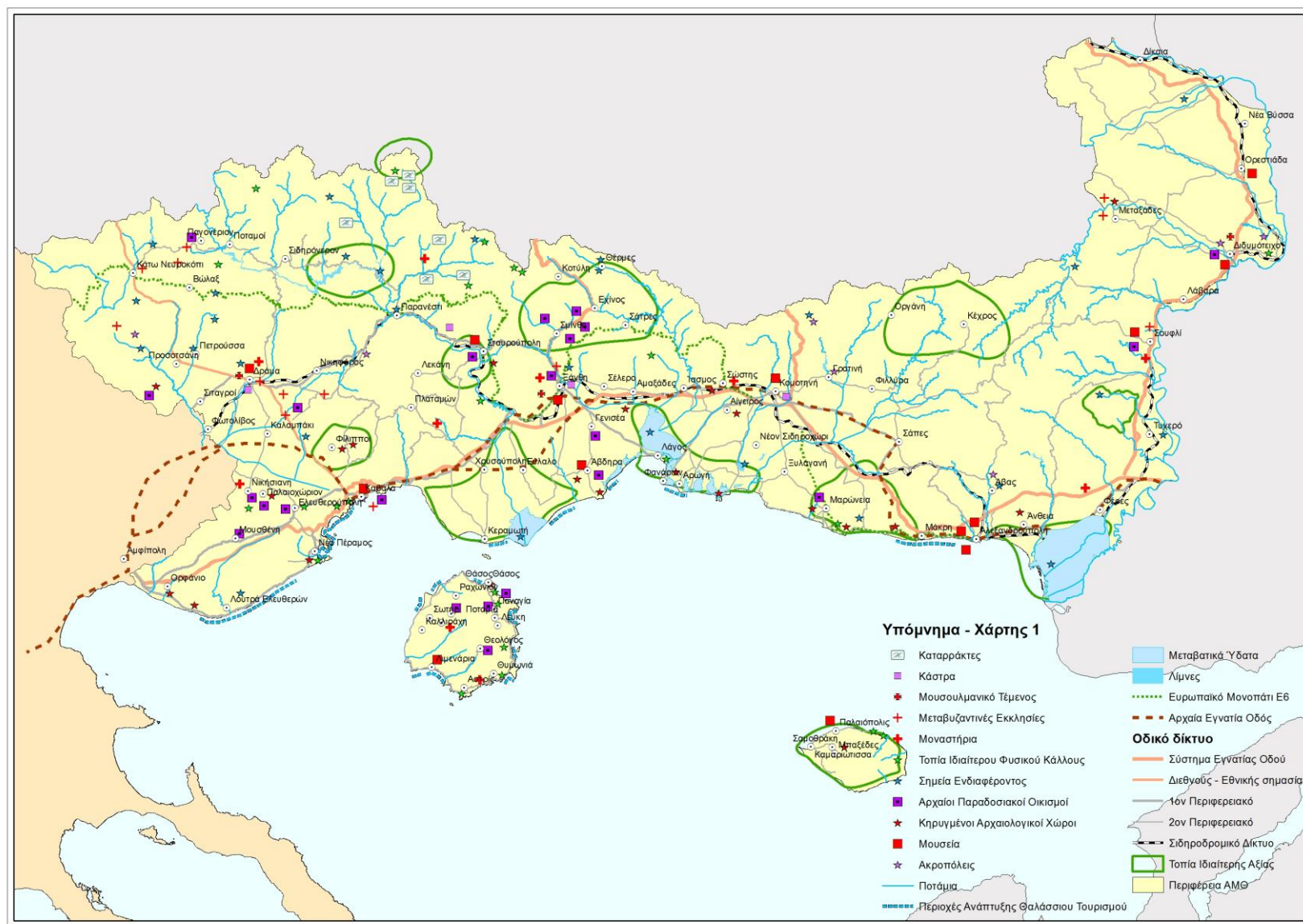
	ΤΚ	Μ.Φ.Ε. 2012	Μ.Φ.Ε. 2009	% ΧΩΡΑΣ 2012	% ΧΩΡΑΣ 2009	2009-2012	/ Όριο Φτώχειας
ΙΑΣΜΟΣ	69200	10.196,61	9.439,76	60,7%	54,3%	8,0%	0,85
ΚΟΜΟΤΗΝΗ	69100	15.019,09	15.265,45	89,4%	87,9%	-1,6%	1,25
ΞΥΛΑΓΑΝΗ	69400	12.097,77	11.707,21	72,0%	67,4%	3,3%	1,01
ΟΡΓΑΝΗ	69500	7.834,99	5.306,02	46,7%	30,5%	47,7%	0,65
ΣΑΠΕΣ	69300	10.084,18	8.708,62	60,0%	50,1%	15,8%	0,84
ΑΒΔΗΡΑ	67061	11.575,17	10.430,31	68,9%	60,1%	11,0%	0,97
ΓΕΝΙΣΕΑ	67064	11.173,52	10.170,08	66,5%	58,6%	9,9%	0,93
ΕΥΛΑΛΟ	67200	10.288,93	8.986,55	61,3%	51,7%	14,5%	0,86
ΕΧΙΝΟΣ	67300	10.421,39	9.439,69	62,1%	54,3%	10,4%	0,87
ΛΑΓΟΣ	67063	12.220,52	11.896,58	72,8%	68,5%	2,7%	1,02
ΞΑΝΘΗ	67100	14.885,11	15.178,17	88,6%	87,4%	-1,9%	1,24
ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΗ	67062	10.829,95	11.146,02	64,5%	64,2%	-2,8%	0,90
ΑΜΥΓΔΑΛΕΩΝΑΣ	64012	14.945,02	15.279,28	89,0%	88,0%	-2,2%	1,25
ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗ	64100	12.902,86	13.470,47	76,8%	77,6%	-4,2%	1,08
ΘΑΣΟΣ	64004	12.611,76	12.594,66	75,1%	72,5%	0,1%	1,05
ΘΕΟΛΟΓΟΣ	64005	10.165,05	9.490,31	60,5%	54,6%	7,1%	0,85
ΚΑΒΑΛΑ	65000	16.734,48	18.579,40	99,6%	107,0%	-9,9%	1,40
	65001	16.040,65	17.280,58	95,5%	99,5%	-7,2%	1,34
	65110	15.378,50	18.011,13	91,6%	103,7%	-14,6%	1,28
	65201	15.196,88	15.867,95	90,5%	91,4%	-4,2%	1,27
	65302	15.876,52	16.595,28	94,5%	95,5%	-4,3%	1,32
	65403	17.885,16	18.996,26	106,5%	109,4%	-5,8%	1,49
	65404	18.371,30	18.927,08	109,4%	109,0%	-2,9%	1,53
	65500	14.541,10	14.707,00	86,6%	84,7%	-1,1%	1,21
ΚΕΡΑΜΩΤΗ	64011	11.126,78	11.272,53	66,3%	64,9%	-1,3%	0,93
ΚΕΧΡΟΚΑΜΠΟΣ	64009	9.474,69	9.036,85	56,4%	52,0%	4,8%	0,79
ΚΡΗΝΙΔΕΣ	64003	11.592,95	10.714,80	69,0%	61,7%	8,2%	0,97
ΛΙΜΕΝΑΡΙΑ	64002	11.112,56	11.273,09	66,2%	64,9%	-1,4%	0,93
ΜΟΥΣΘΕΝΗ	64008	11.019,86	11.119,25	65,6%	64,0%	-0,9%	0,92
Ν ΚΑΡΒΑΛΗ	64006	13.090,94	12.914,62	78,0%	74,4%	1,4%	1,09
Ν ΠΕΡΑΜΟΣ	64007	13.402,74	14.182,89	79,8%	81,7%	-5,5%	1,12
ΝΙΚΗΣΙΑΝΗ	64001	11.874,68	11.716,79	70,7%	67,5%	1,3%	0,99
ΠΡΙΝΟΣ	64010	10.955,73	10.995,56	65,2%	63,3%	-0,4%	0,91
ΧΡΥΣΟΥΠΟΛΗ	64200	12.836,02	12.936,92	76,4%	74,5%	-0,8%	1,07
ΑΙΣΥΜΗ	68011	11.915,77	12.004,85	71,0%	69,1%	-0,7%	0,99
ΑΛΕΞ/ΠΟΛΗ	68100	17.554,06	18.085,06	104,5%	104,1%	-2,9%	1,46
ΓΕΦΥΡΑ ΚΗΠΩΝ	68012	17.994,15	18.182,77	107,1%	104,7%	-1,0%	1,50
ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟ	68300	13.388,61	13.038,12	79,7%	75,1%	2,7%	1,12
ΔΙΚΑΙΑ	68007	10.987,41	9.892,17	65,4%	57,0%	11,1%	0,92
ΚΑΣΤΑΝΙΕΣ	68008	12.270,06	11.484,60	73,1%	66,1%	6,8%	1,02
ΚΥΠΡΙΝΟΣ	68006	11.074,17	10.480,13	65,9%	60,3%	5,7%	0,92
ΛΑΒΑΡΑ	68004	11.899,64	11.529,48	70,9%	66,4%	3,2%	0,99
ΜΕΤΑΞΑΔΕΣ	68010	10.691,07	9.873,45	63,7%	56,8%	8,3%	0,89
ΜΙΚΡΟ ΔΕΡΕΙΟ	68005	11.734,62	10.070,71	69,9%	58,0%	16,5%	0,98
Ν ΒΥΣΣΑ	68001	12.110,95	11.197,93	72,1%	64,5%	8,2%	1,01
ΟΡΕΣΤΙΑΔΑ	68200	15.064,30	14.547,79	89,7%	83,8%	3,6%	1,26
ΠΕΠΛΟΣ ΕΒΡΟΥ	68013	10.606,54	9.886,56	63,2%	56,9%	7,3%	0,88
ΡΙΖΙΑ ΕΒΡΟΥ	68014	11.864,19	10.459,86	70,6%	60,2%	13,4%	0,99
ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ	68002	12.787,08	12.783,90	76,1%	73,6%	0,02%	1,07
ΣΟΥΦΛΙ	68400	14.066,40	14.191,04	83,8%	81,7%	-0,9%	1,17
ΤΥΧΕΡΟ	68003	12.250,27	12.339,16	72,9%	71,0%	-0,7%	1,02
ΦΕΡΕΣ	68500	12.583,24	12.424,87	74,9%	71,5%	1,3%	1,05
ΔΟΞΑΤΟ	66300	12.686,91	12.572,84	75,5%	72,4%	0,9%	1,06
ΔΡΑΜΑ	66100	15.472,90	15.950,96	92,1%	91,8%	-3,0%	1,29
Κ ΝΕΥΡΟΚΟΠΙ	66033	10.937,02	10.381,29	65,1%	59,8%	5,4%	0,91
ΚΑΛΑΜΠΑΚΙ	66031	12.310,47	11.809,84	73,3%	68,0%	4,2%	1,03
ΚΥΡΙΑ	66032	11.448,51	11.267,39	68,2%	64,9%	1,6%	0,96
ΜΙΚΡΟΠΟΛΗ	66036	10.790,36	10.112,14	64,3%	58,2%	6,7%	0,90
ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ	66037	11.310,38	11.318,14	67,3%	65,2%	-0,1%	0,94
ΠΑΡΑΝΕΣΤΙ	66035	12.011,97	13.388,67	71,5%	77,1%	-10,3%	1,00
ΠΡΟΣΟΤΣΑΝΗ	66200	11.893,23	11.761,66	70,8%	67,7%	1,1%	0,99
ΣΙΔΗΡΟΝΕΡΟ	66038	12.854,11	13.837,58	76,5%	79,7%	-7,1%	1,07
ΦΩΤΟΛΙΒΟΣ	66034	11.667,89	10.733,50	69,5%	61,8%	8,7%	0,97

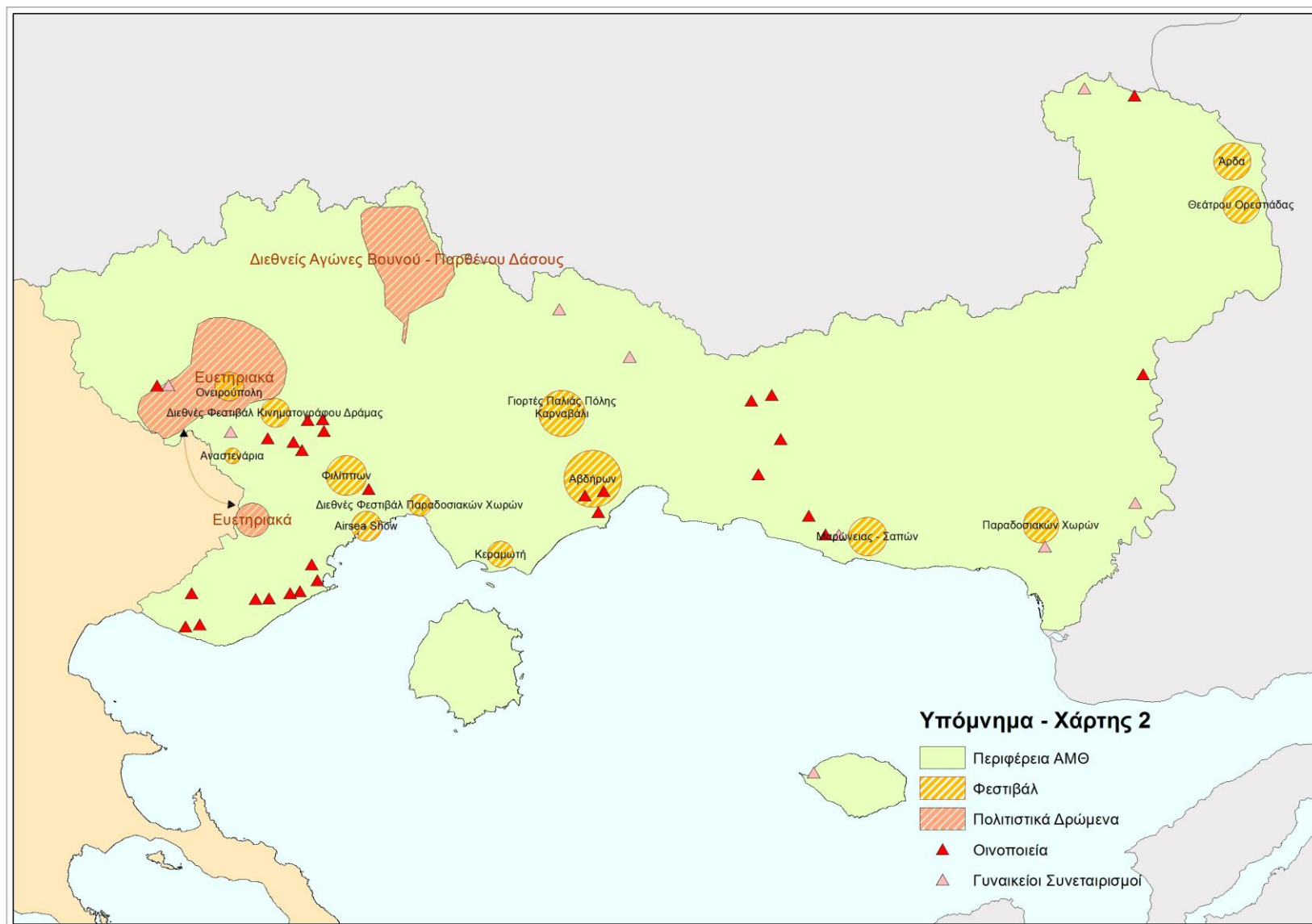
ΧΑΡΤΗΣ 9: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ (Ανάλυση ΠΠΧΣΑΑ)

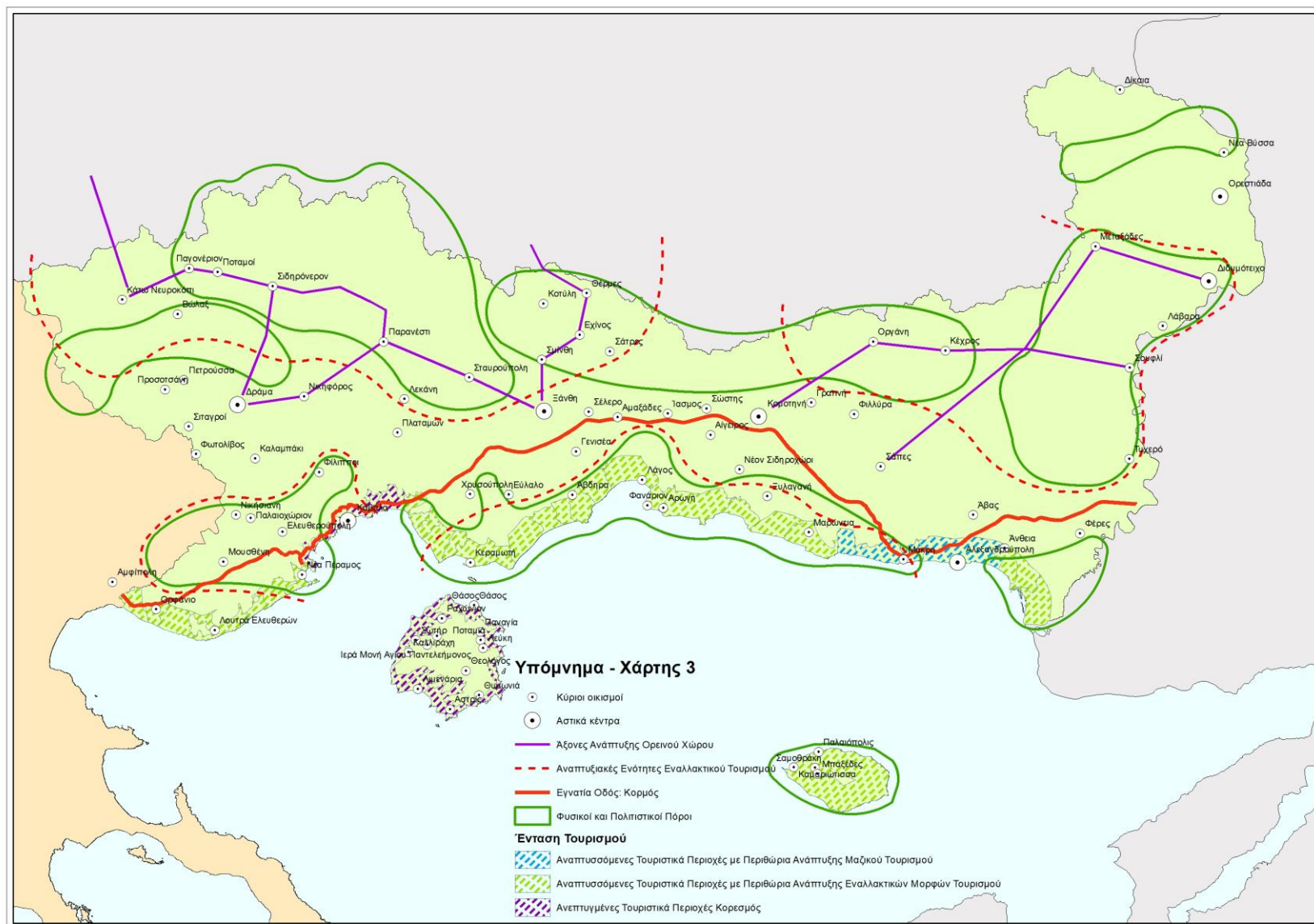
Χάρτης Α.1.1.α.6.5: Νέες Τουριστικές Μονάδες Περιόδου 2000-2012

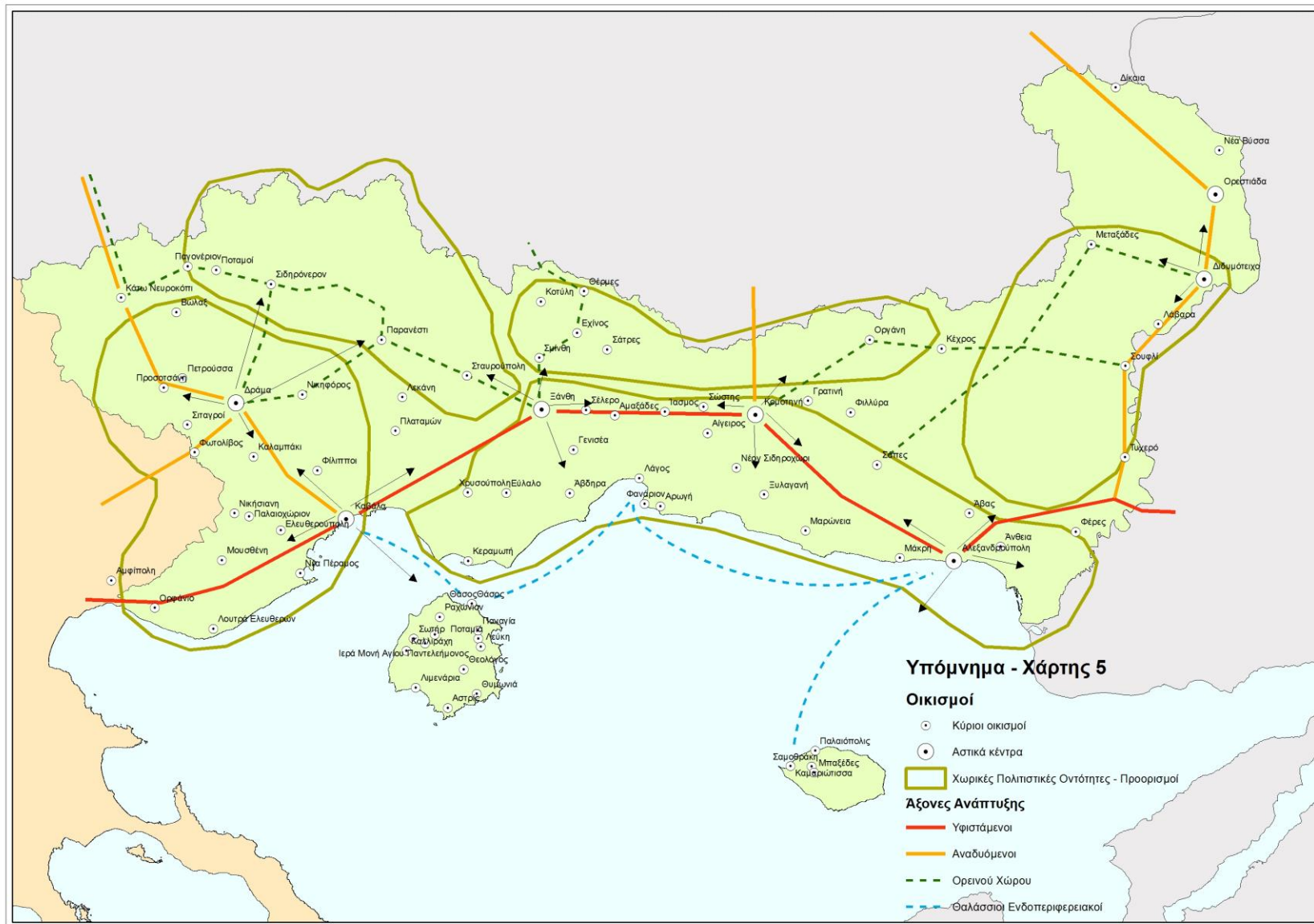
ΧΑΡΤΕΣ 10: ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ (Ε. ΤΖΗΜΟΥ, ΑΜ, Δ/ση Ανάπτυξης/Τμήμα Εμπορίου και Τουρισμού Π.Ε. Δράμας, ψηφιοποίηση EUROTEC)

Η ΜΑΧΗ ΤΩΝ ΦΙΛΙΠΠΩΝ

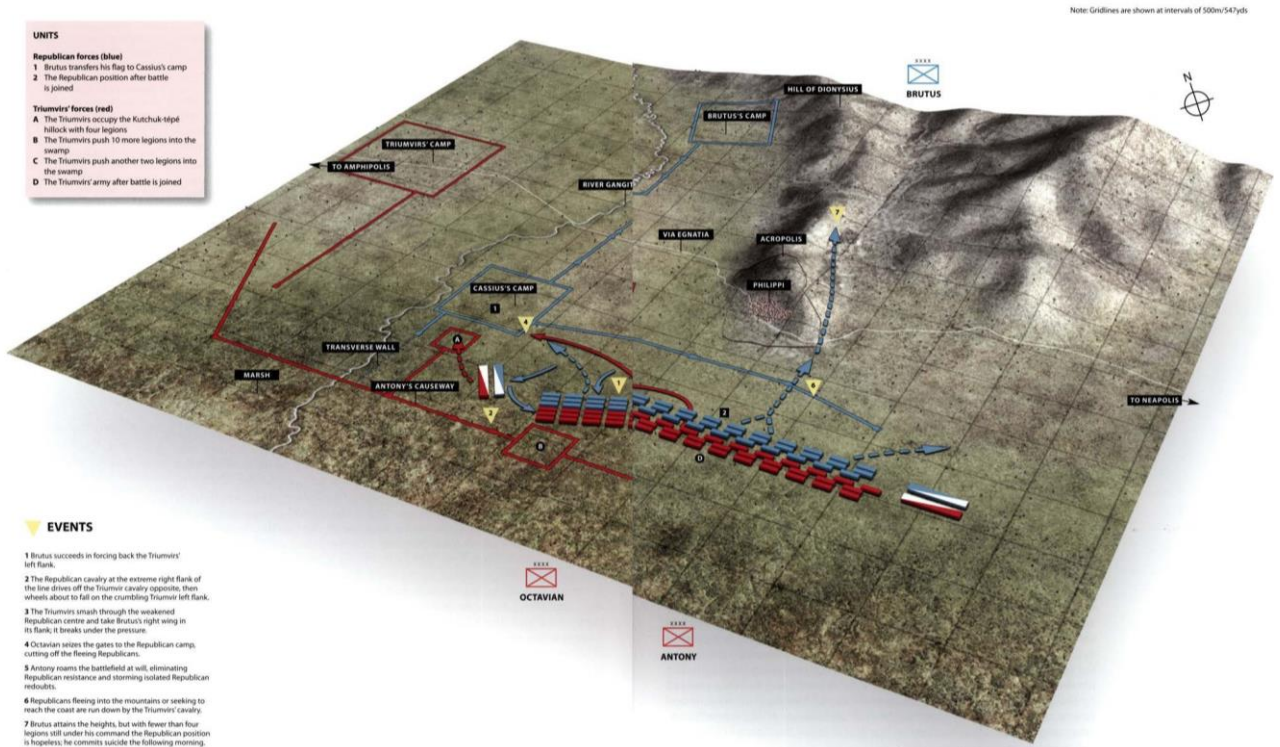
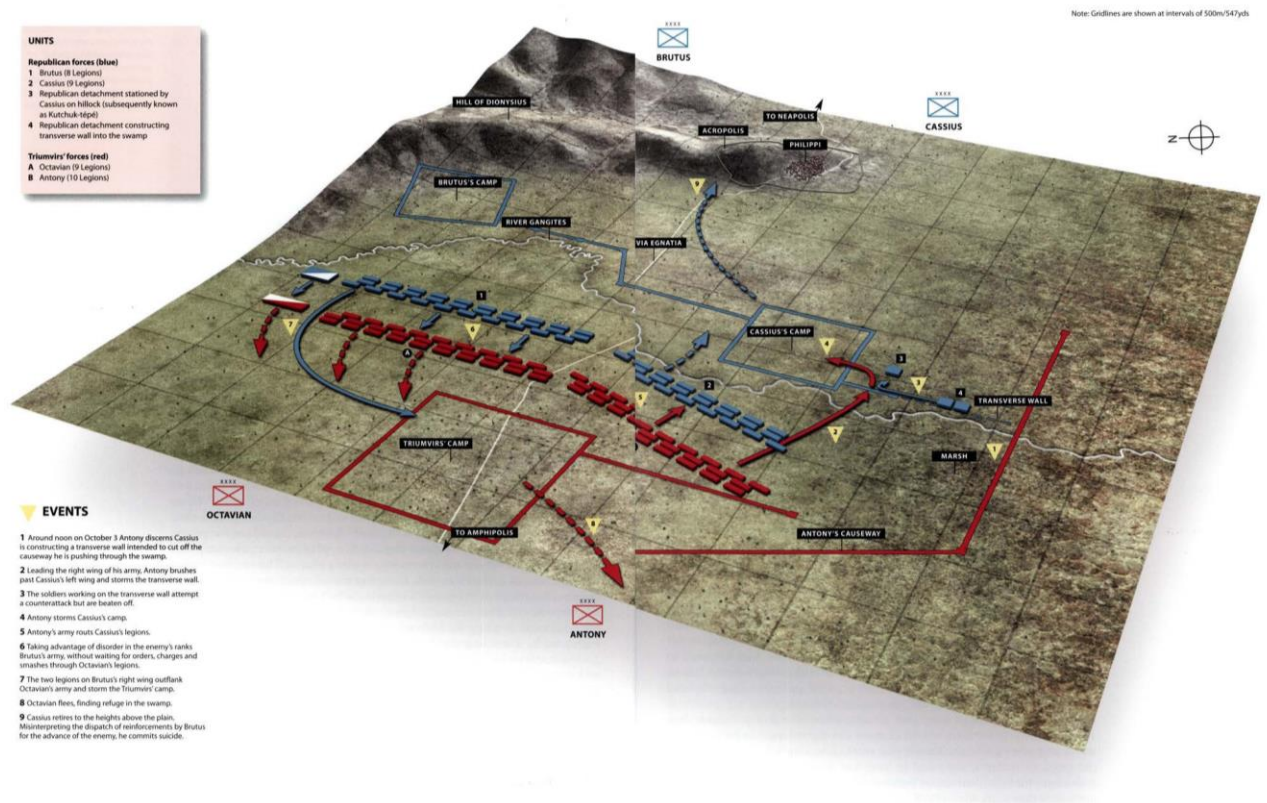
Η μάχη των Φιλίππων υπήρξε η προτελευταία και μία από τις σημαντικότερες μάχες κατά τη διάρκεια των εμφυλίων ρωμαϊκών πολέμων που δίχασαν το ρωμαϊκό κράτος και οδήγησαν στην κατάλυση του καθεστώτος της Respublica και στη μετεξέλιξή του σε αυτοκρατορία. Για περισσότερο από ένα αιώνα οι ηγετικοί κύκλοι της Ρώμης αδυνατώντας να επιλύσουν με αποτελεσματικό τρόπο το πολιτικό πρόβλημα της ισόρροπης κατανομής της υπερβολικής εξουσίας που απέφεραν οι εκπληκτικές στρατιωτικές κατακτήσεις της Ρώμης στην Ευρώπη και την Εγγύς Ανατολή επιδόθηκαν σε εμφύλιες στρατιωτικές συγκρούσεις. Η τύχη της προτελευταίας από αυτές κρίθηκε στην πεδιάδα των Φιλίππων τον Οκτώβριο του 42 π.Χ. Είχαν προηγηθεί η αναγόρευση του Γαίου Ιουλίου Καίσαρος σε δικτάτορα (με εμφανείς τις προθέσεις του να επιβάλει μονοκρατορικό καθεστώς) και η δολοφονία στις 15.03.44 από ηγετικούς κύκλους της Ρώμης που πίστευαν στην πατροπαράδοτη Ρωμαϊκή Πολιτεία. Δύο γόνοι σημαντικών οικογενειών που αντιτίθεντο στα σχέδια του Καίσαρα ο Γάιος Κάσσιος Λογγίνος και ο Μάρκος Ιούνιος Βρούτος, με τον δεύτερο να έχει πάρει ενεργό μέρος στη δολοφονία του δικτάτορα, είχαν καταφύγει στις ανατολικές επαρχίες του ρωμαϊκού κράτους, όπου και με τη βοήθεια βασιλέων της Μικράς Ασίας που ήταν σύμμαχοι της Ρώμης συγκέντρωναν στρατεύματα. Έχοντας στρατολογήσει μεγάλο αριθμό λεγεώνων αποφάσισαν να κινηθούν εναντίον των οπαδών των Καίσαρα μέσα από τη Μακεδονία χρησιμοποιώντας την Εγνατία οδό, το μοναδικό χερσαίο άξονα που συνέδεε την Ιταλική χερσόνησο με τα Βαλκάνια. Το καλοκαίρι του 42 ενώ οι δυνάμεις του Βρούτου και του Κάσσίου, των αποκαλούμενων Δημοκρατικών ή «Ελευθερωτών», βάδιζαν προς δυσμάς οι αντίπαλοί τους αποφάσισαν να περάσουν στη Μακεδονία για να αναχαιτίσουν την προέλασή τους. Επρόκειτο για τον Οκταβιανό και τον Μάρκο Αντώνιο. Ο πρώτος ήταν ο θετός γιος και κληρονόμος της περιουσίας του Καίσαρα και ο δεύτερος στενός συνεργάτης και φίλος του. Και οι δύο προέβλεπαν τους εαυτούς τους ως εκδικητές της δολοφονίας του Ρωμαίου δικτάτορα. Λίγους μήνες πριν είχαν προηγηθεί στην Ιταλία κρίσιμες πολιτικές εξελίξεις. Ο Μάρκος Αντώνιος, ο Οκταβιανός και ο Λέπιδος, είχαν περιορίσει τις δυνάμεις της Συγκλήτου και είχαν συγκροτήσει μια «Τριανδρία για την αποκατάσταση της τάξης του κράτους» (*Triumviri rei publicae constituendae*), ελέγχοντας σχεδόν όλα τα ρωμαϊκά στρατεύματα της Δύσης. Αφού αποφάσισαν ότι ο Λέπιδος θα παρέμενε στην Ιταλία, ο Αντώνιος και ο Οκταβιανός με είκοσι μία ή είκοσι δύο λεγεώνες, από τις οποίες τελικά μόνο οι δεκαεννιά συμμετείχαν στη μάχη, διέπλευσαν την Αδριατική στο Δυρράχιο. Ο Αντώνιος ξεκίνησε αμέσως την προέλασή του, ενώ ο Οκταβιανός ακολούθησε με κάποια καθυστέρηση εξαιτίας της κακής του υγείας.

Ο Βρούτος και ο Κάσσιος είχαν καταφθάσει στη Μακεδονία με δέκα επτά λεγεώνες (περίπου 70.000 στρατιώτες) και 20.000 ιππείς, ενώ είχαν στείλει τον στόλο τους στην Αδριατική προκειμένου να κλείσουν την οδό διαφυγής των οπαδών του Καίσαρα. Γεγονός, ωστόσο, αποτελεί ότι μεγάλος μέρος του στρατού των Δημοκρατικών αποτελούνταν από βετεράνους του Καίσαρα, πράγμα που έθετε υπό αμφισβήτηση την αφοσίωσή τους στους δολοφόνους του πρώην ηγέτη τους. Προτού αποβιβαστούν στο Δυρράχιο οι Καισαρικοί είχαν ήδη στείλει οχτώ λεγεώνες υπό τις εντολές του Νορβανού και του Σάξια μέσω της Εγνατίας Οδού για να εντοπίσουν τις θέσεις των Δημοκρατικών. Ο Νορβανός και ο Σάξας έλαβαν θέση ανατολικά των Φιλίππων προσπαθώντας να εμποδίσουν τη διέλευση του στρατού των Δημοκρατικών μέσω των στενών περασμάτων, αλλά ο Βρούτος και ο Κάσσιος τους υπερφαλάγγισαν, αναγκάζοντάς τους να υποχωρήσουν στην Αμφίπολη, όπου ενώθηκαν με το κύριο σώμα του στρατού του Αντωνίου. Οι Δημοκρατικοί δεν επιθυμούσαν να κριθεί η μάχη σε μία και μόνο συμπλοκή, επειδή ο έλεγχος της θαλάσσιων περασμάτων (Αδριατική) και των χερσαίων δρόμων (Εγνατία οδός) καθιστούσε εξαιρετικά δύσκολο των ανεφοδιασμό των Καισαρικών· γι' αυτό υιοθέτησαν μια αμυντική τακτική. Ωστόσο, οι επιδέξιοι χειρισμοί του Αντωνίου ανάγκασαν τους Δημοκρατικούς να εμπλακούν σε μάχη. Το πεζικό της Τριανδρίας αποτελούμενο από 100.000 άνδρες υπερτερούσε των 70.000 στρατιωτών των Δημοκρατικών,

αλλά οι Δημοκρατικοί είχαν παρατάξει 20.000 ιππείς έναντι 13.000 των Δημοκρατικών. Η μάχη έλαβε χώρα στις αρχές του Οκτωβρίου του 44 π.Χ. περίπου 3,5 χλμ. δυτικά των Φιλίππων σε μια περιοχή της οποίας το νότιο τμήμα καλύπτονταν από ένα σχεδόν απροσπέλαστο έλος, ενώ στο βόρειο βρίσκονταν απροσπέλαστοι λόφοι.

Η πρώτη μάχη (με την ακριβή ημερομηνία της να είναι άγνωστη) εξελίχθηκε ως εξής. Η αριστερή πτέρυγα των Δημοκρατικών υπό τις εντολές του Κάσσιου είχε στρατοπεδεύσει βόρεια της Εγνατίας Οδού και ήρθε αντιμέτωπη με τα στρατεύματα του Αντωνίου, ενώ η δεξιά πτέρυγα των Δημοκρατικών υπό τις εντολές του Βρούτου είχε στρατοπεδεύσει νότια της Εγνατίας Οδού και αντιμετώπισε τα στρατεύματα του Οκταβιανού. Η μάχη ξεκίνησε με την επίθεση του Αντωνίου εναντίον του Κάσσιου και των στρατευμάτων του Βρούτου εναντίον του Οκταβιανού. Ο Βρούτος, παρά το γεγονός ότι οι μονάδες του επιτέθηκαν κατά το μάλλον ή ήττον άτακτα, συνέτριψε τρεις λεγεώνες του Οκταβιανού και κατέλαβε ακόμη και το στρατόπεδό του. Από την άλλη πλευρά, όμως, ο Κάσσιος υπέστη συντριβή από τα στρατεύματα του Αντωνίου που ενήργησαν κυκλωτική κίνηση μέσα από τα έλη τα οποία προστάτευαν το στρατόπεδό του. Μπροστά στην ήττα και καθώς αγνοούσε τη νίκη του Βρούτου έναντι του Οκταβιανού ο Κάσσιος έθεσε τελικά τέρμα στη ζωή του. Με αυτόν τον τρόπο έληξε η πρώτη αναμέτρηση των δύο αντίπαλων στρατευμάτων, με ισοδύναμες απώλειες και στις δύο πλευρές αλλά με τους Δημοκρατικούς να χάνουν έναν αξιόλογο στρατιωτικό.

Ακολούθησαν τρεις περίπου εβδομάδες στρατιωτικής αδράνειας. Από τη μια πλευρά οι Καισαρικοί αντιμετώπιζαν προβλήματα ανεφοδιασμού, γεγονός που οδήγησε τον Αντώνιο να αναθέσει σε μια ολόκληρη λεγεώνα την εξασφάλιση του αναγκαίου επισιτισμού από τις όμορες ελληνικές πόλεις. Από την άλλη πλευρά ο Βρούτος δεχόταν πιέσεις από τον στρατό του να εμπλακεί σε μάχη προκειμένου να εκδικηθεί το θάνατο του Κάσσιου. Αφενός επειδή άρχισαν να απειλούνται οι γραμμές ανεφοδιασμού του και αφετέρου επειδή φοβούνταν λιποταξίες, αποφάσισε τελικά να εμπλακεί σε δεύτερη μάχη στις 23 Οκτωβρίου του 42 π.Χ. . Η απόφασή του αποδείχτηκε λανθασμένη. Παρά τις αρχικές επιτυχίες που σημείωσε η δεξιά πτέρυγιά του έναντι των Καισαρικών, τελικά οι γραμμές των στρατευμάτων του έσπασαν με αποτέλεσμα να επιλέξει τον ίδιο θάνατο με τον Κάσσιο, αφαιρώντας τη ζωή του. Υπολογίζεται ότι περίπου 40.000 στρατιώτες έχασαν τη ζωή τους στις δύο συγκρούσεις. Οι ευγενικής καταγωγής Ρωμαίοι που βρίσκονταν στο στρατόπεδο των Δημοκρατικών είτε εκτελέστηκαν είτε διέφυγαν είτε, όπως συνέβη με τους περισσότερους, προσχώρησαν στο στρατόπεδο των νικητών ζητώντας χάρη. Ο Οκταβιανός είχε μικρή συμμετοχή στη νίκη, απουσιάζοντας ουσιαστικά από την πρώτη αναμέτρηση, ενώ αντίθετα ο Αντώνιος αναδείχθηκε ως ο μεγάλος νικητής της μάχης των Φιλίππων δρέποντας τις δάφνες της νίκης. Μετά τη μάχη ο Αντώνιος κινήθηκε στην Ανατολή για να υποτάξει τις επαναστατημένες περιοχές που υποστήριζαν τους Δημοκρατικούς ενώ ο Οκταβιανός επέστρεψε στην Ιταλία για να φροντίσει την αποστρατεία των παλαιμάχων, δημιουργώντας δύο αντίστοιχες σφαίρες επιρροής στην Ανατολή και στη Δύση. Οι συνέπειες της μάχης των Φιλίππων ήταν κοσμοϊστορικές. Η εξέλιξη αυτή σήμανε τον οριστική ακύρωση όλων των ονείρων των πολιτικών δυνάμεων της Ρώμης που στόχευαν στην αποκατάσταση του παλαιού καθεστώτος της ισορροπίας ανάμεσα στα αριστοκρατικά γένη της, γνωστού με το όνομα Ρωμαϊκή Πολιτεία (Respublica). Μία δεκαετία αργότερα η Respublica μετατράπηκε σε αυτοκρατορία και ο κόσμος της Ευρώπης, των νοτίων Βαλκανίων, της Μικράς Ασίας, της Εγγύς Ανατολής, της Αιγύπτου και των βόρειων παραλίων της Αφρικής επρόκειτο να γνωρίσει μια μακρά περίοδο ειρήνης και σταθερότητας που διήρκεσε για δύο περίπου αιώνες και έμεινε γνωστή στη ιστορία με τον όρο Ρωμαϊκή Ειρήνη (Pax Romana).

THE SECOND BATTLE OF PHILIPPI, 23 OCTOBER 42 BC

At the second battle of Philippi, Antony and Octavian's forces combined to break through the Republican lines. The Triumvirs swung to their left to take Brutus in his flank and rear. Brutus fled to the heights to the north of Philippi, where recognizing his situation to be without hope, he committed suicide the following day.

Π.2. ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Μετά την ολοκλήρωση του 1^{ου} Παραδοτέου του Έργου του Συμβούλου πραγματοποιήθηκε εκτεταμένη και εξαντλητική διαβούλευση με όλους τους δυνητικά εμπλεκόμενους φορείς της Περιφέρειας. Ζητήθηκαν επισημάνσεις, διορθώσεις, συμπληρώσεις και ειδικές προτάσεις από όλους, έτσι ώστε να γίνει ακόμη λεπτομερέστερη διερεύνηση (ενόψει του 2^{ου} Παραδοτέου) ως προς τα εξής ζητήματα:

- Συγκεκριμενοποίηση των χωρικών ορίων της Ο.Χ.Ε., π.χ.:
 - ορισμός ή μη μιας «πυρηνικής» διαδρομής κατά μήκος του ίχνους της αρχαίας Εγνατίας Οδού και σε ποιο πλάτος
 - ένταξη ή όχι και ποιών αστικών κέντρων ως «πόλων» της Ο.Χ.Ε.
 - αύξηση ή περιορισμός του πλήθους των «κόμβων» της
 - επέκταση ή μη των «αξόνων» και «τόξων» προς περιοχές με εντοπισμένους μεν αξιοποιήσιμους πολιτιστικούς πόρους αλλά σε σχετικά μεγάλη απόσταση από το ίχνος της αρχαίας Εγνατίας.
- Προτεραιοποίηση των Δράσεων, π.χ.:
 - προσδιορισμός και άλλων καταρχάς ώριμων δράσεων
 - προσδιορισμός καταρχάς επιλέξιμων και έτοιμων φορέων υλοποίησης
 - σχετική βαρύτητα στη χρηματοδότηση των δράσεων
 - συσχέτιση με παρεμβάσεις των προηγούμενων προγραμματικών περιόδων και προώθηση της αξιοποίησης / κεφαλαιοποίησης τους.

Οι φορείς κλήθηκαν σε 2 συναντήσεις διαβούλευσης, στην Αλεξανδρούπολη στις και στην Καβάλα στις και επιπλέον κλήθηκαν και απέστειλαν μέσα σε χρονικό διάστημα εβδομάδων, συμπληρωμένο, κατά τις απόψεις και προτάσεις του, ειδικό «Πρότυπο Δελτίο Παρέμβασης».

Απάντησαν με συγκεκριμένες επισημάνσεις, διορθώσεις, προτάσεις, οι ακόλουθοι φορείς:

1. Δ. Αλεξανδρούπολης	5. Δ. Δράμας
2. Δ. Αρριανών	6. Δ. Καβάλας
3. Δ. Διδυμοτείχου	7. Δ. Κομοτηνής
4. Δ. Δοξάτου	8. Δ. Μαρώνας – Σαπών
9. Δ. Νέστου	19. ΕΦΑ Δράμας
10. Δ. Ξάνθης	20. ΕΦΑ Έβρου
11. Δ. Ορεστιάδας	21. ΕΦΑ Καβάλας
12. Δ. Παγγαίου	22. ΕΦΑ Ξάνθης
13. Δ. Σουφλίου	23. ΕΦΑ Ροδόπης
14. Περιφερειακή Ένωση Δήμων	24. Τμ. Περιβάλλοντος ΠΕ Δράμας
15. ΠΕ Δράμας	25. Επιμελητήριο Ξάνθης
16. ΠΕ Καβάλας	26. AthenaRC
17. ΠΕ Ξάνθης	27. ΦΔ Εθνικού Πάρκου ΑΜΘ
18. ΠΕ Ροδόπης (ΔΤΠ)	28. Σωματείο «Διάζωμα»

Το δελτίο είχε την ακόλουθη (συντομευμένη) μορφή:

ΠΡΟΤΥΠΟ ΔΕΛΤΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

ΦΟΡΕΑΣ	
Επωνυμία	
Συντάκτης / Ηλ. διεύθυνση	
1. ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ και ενδεχόμενες προτάσεις εξειδίκευσης της	
Ειδικότερες επισημάνσεις (ενδεχομένως) για τους στόχους ως προς:	
Δικτύωση	
Κινητικότητα	
Διεπαφή Τουρισμού - Πολιτισμού	
Χωρική εξειδίκευση - Οργάνωση	
Ιεράρχηση	
ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΩΣ ΠΡΟΣΘΕΤΑ πολιτιστικά μνημεία / χώροι / δρώμενα με σημαντικά αποτελέσματα σε (α) αύξηση φήμης περιοχής, (β) διεύρυνση ιστορικής γνώσης (γ) προσέλκυση τουριστών, (δ) ενίσχυση ή δημιουργία εισοδημάτων / θέσεων εργασίας	

2. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΧΩΡΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ		
Πόλοι / Κόμβοι / Αξονες / Διαδρομές / Συνολική οργάνωση		
ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ και ενδεχόμενες προτάσεις		
1.		
2.		
3. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ		
Δράση Χ:		
Ανάγκες - Σκοπιμότητα		
Πράξεις		
Μεθοδολογία υλοποίησης		
Δικαιούχοι - Ωφελούμενοι		
Αποτελέσματα		
Σχετιζόμενες προτάσεις στο ΠΕΠ		
Π/Υ		
4. ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑ ΦΟΡΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ		
ΝΑΙ/ ΟΧΙ	Εάν ΝΑΙ, αιτιολόγηση. Εάν ΟΧΙ, χρόνος εκπλήρωσης και προαπαιτούμενες ενέργειες	
Αρμοδιότητα		
Τεχνική επάρκεια		
Μελετητική ωριμότητα		
Συμβατική ετοιμότητα		
Ειδικότεροι λόγοι	-	
5. ΠΡΟΤΑΣΗ ΠΡΟΣΘΕΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ		
Τίτλος		
Ανάγκες - Σκοπιμότητα		
Πράξεις		
Μεθοδολογία υλοποίησης		
Δικαιούχοι - Ωφελούμενοι		
Αποτελέσματα		
Π/Υ		

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ολες οι προτάσεις αξιολογήθηκαν και οι εφικτές / σκόπιμες / δόκιμες ελήφθησαν υπόψη. Η αξιολόγηση τους αναλύεται ακολούθως.

ΔΗΜΟΙ

ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	
ΔΟΥΚΑΣ ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ, doukas@epada.gr	Σχολιασμός / προτεινόμενες ενέργειες
ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	
Προτείνεται η προσθήκη των χώρων: Αρχαίος Δορίσκος, Περιβάλλοντας χώρος Παναγίας Κοσμοσώτειρας, Νεολιθικός Οικισμός Μάκρης	Η προσθήκη αναφοράς των χώρων έχει ελάσσονα σημασία αν δεν προτείνονται συγκεκριμένα έργα για να υλοποιηθούν μέσω ΟΧΕ
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΝΕΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	
ΔΡΑΣΗ 2 Ένταξη της Γιορτής Κρασιού Αλεξανδρούπολης στο ετήσιο πρόγραμμα του φορέα Via Egnatia. Να συμπεριλαμβάνονται και events άλλου τύπου. - Γιορτή Κρασιού: 30.000,00€ - Πανελλήνιο Φεστιβάλ Παραδοσιακών Χορών στην Άνθεια: 20.000,00€ - Φεστιβάλ Νεολαίας – Μπύρας: 20.000,00€ - Γιορτή Ελιάς και Σαρδέλας στη Μάκρη: 5.000,00€ - Γιορτή Μήλινος-Γκάντας στην Κίρκη: 5.000,00€ - Ελευθέρια: 20.000,00€ - Βήρεια στις Φερές: 10.000,00€ - Καρναβάλι Φερών και Αλεξανδρούπολης: 25.000,00€	Το προτεινόμενο από την Α' Φάση σχέδιο ΟΧΕ παρέχει υποστήριξη μη οικονομικής ενίσχυσης σε πολιτιστικής εκδηλώσεις που αφορούν την προβολή και την διαχείριση τους. Οι προτεινόμενες εκδηλώσεις μπορούν να προστεθούν (είναι συμβατές) στην "ομπρέλα" αυτής της ενίσχυσης, ωστόσο δεν προτείνεται η οικονομική ενίσχυση τους.
ΔΡΑΣΗ 5 Να γίνει αναφορά της χρήσης του συστήματος και από το αρχαιολογικό μουσείο Αλεξανδρούπολης	Θα συμπληρωθεί
ΔΡΑΣΗ 11 <i>Προσθήκη αναφοράς για Προστασία – Ανάδειξη μνημείων Μάκρης</i> ▣ Νεολιθικός οικισμός. ▣ Σπηλιά "του Κύκλωπα". ▣ Εμπορικός σταθμός κλασικών ρωμαϊκών χρόνων. ▣ Λαξευτές κατασκευές. Π/Υ 200.000	Η πρόταση είναι συμβατή με την προτεινόμενη στρατηγική και την προτεινόμενη από το σχέδιο ΟΧΕ δράση. Οι προτεινόμενοι πόροι και τα έργα θα αξιολογηθούν ως προς την σκοπιμότητα / ωριμότητα σε συνδυασμό με τις προτάσεις της ΕΦΑ Έβρου.
ΔΡΑΣΗ 13 Ανάδειξη Ακρόπολης Αρχαίου Δορίσκου	Π/Υ 100.000
Ανάδειξη περιβάλλοντος χώρου Ναού Παναγίας Κοσμοσώτειρας	200.000€
Ανάδειξη Ρέματος Κοτζιά και Υδραγωγείων	1.500.000€
Άγιοι Θεόδωροι	300.000€
	Η πρόταση είναι συμβατή με την προτεινόμενη στρατηγική και την προτεινόμενη από το σχέδιο ΟΧΕ δράση. Οι προτεινόμενοι πόροι και τα έργα θα αξιολογηθούν ως προς την σκοπιμότητα / ωριμότητα σε συνδυασμό με τις προτάσεις της ΕΦΑ Έβρου.

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΧΩΡΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ

ΔΡΑΣΗ 14 Λουτρά Ταϊανούπολης Π/Υ: 5.000.000	Υπάρχει απόκλιση του προϋπολογισμού (1,2 εκ.€ έναντι 5 εκ.€). Θα πρέπει να αναζητηθεί το οριακό κόστος που προκύπτει από την εκτέλεση των ελάχιστων εργασιών μέσω του οποίου είναι δυνατή η ανάδειξη (δυνατότητα επίσκεψης) του χώρου και να αξιολογηθούν βάσει της αποδοτικότητας τους λοιπές εργασίες. Μείωση του κόστους που θα το κάνει περισσότερο ελκυστικό θα μπορούσε να γίνει με μόχλευση ιδιωτικών πόρων για την λειτουργία των λουτρών και του ξενοδοχείου ή την χρηματοδότηση μέρους των έργων από την λειτουργία αυτών.
Να προστεθεί μία πράξη για την Αποκατάσταση της Γέφυρας έναντι της Χάνας στην Τραιανούπολη και τη μετατροπή της σε πεζογέφυρα ελαφρού τύπου Π/Υ 300.000	Το έργο είναι δευτερεύουσας σημασίας
ΔΡΑΣΗ 15 σύνδεση της Μάκρης με τη Μαρώνεια μέσω του παραλιακού μετώπου Π.Υ: 17.000.000,00€	Σημαντικό έργο με επαρκή ωριμότητα.
ΔΡΑΣΗ 16: Οργάνωση Πολιτιστικών και Τουριστικών υποδομών Μάκρης 1 - Παρεμβάσεις Ανάπλασης και Αξιοποίησης βυζαντινού πυρήνα Οικισμού (Π/Υ: 450.000€) 2 - Υποδομές ΚτΠ στον Πολιτισμό και Τουρισμό (Π/Υ: 180.000€) 3- Ενέργειες Προώθησης και Διάδοσης (Π/Υ: 94.000€) 4 - Έργα Υποδομής (Π/Υ: 212.000€) 5- Ανάπτυξη Συνεργασιών και Δικτύωση (Π/Υ: 450.000€)	Ένα τέτοιο σχέδιο θα μπορούσε να συνδεθεί και να αναπτύξει συνέργιες μέσα από την ΟΧΕ, η οποία θα μπορούσε υπό προϋποθέσεις να συμπεριλάβει κάποια έργα που σχετίζονται με την κεντρική στρατηγική της (Α/Α 1,2,4,5,6,17) είτε ως πράξης, είτε εντάσσοντας το περιεχόμενο σε ευρύτερες πράξεις (π.χ. ένταξη περιεχομένου για Ν. Μάκρη στην δημιουργία ενός ολοκληρωμένου για την ΟΧΕ ηλεκτρονικού ξεναγού).
ΔΡΑΣΗ 17: ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ. 1. Ανάπλαση Παραλιακής Ζώνης Αλεξανδρούπολης Π.Υ: 1.300.000€ +? 2. Ανάδειξη - Αξιοποίηση των ιστορικών αποθηκών του ΟΣΕ στο λιμάνι της Αλεξανδρούπολης Π.Υ: 5.500.000€ 3. Δημιουργία Τουριστικού Παρατηρητηρίου Π/Υ: 200.000€ 4. Μορφοειδωλα της ταυτότητας της Αλεξανδρούπολης Π/Υ: 500.000€ 5. CITY BRANDING Π/Υ: 200.000€ 5. Ανακαίνιση Δημοτικού Θεάτρου Αλεξανδρούπολης, Κηποθέατρου και Ολοκλήρωση του Ανοιχτού Θεάτρου στο Οικοπάρκο Αλτιναμάζη Π.Υ.: 680.000€	Τα έργα 1,2 και 5 αφορούν ΒΑΑ. Η δημιουργία Παρατηρητηρίου αφορά το Σχέδιο Τουριστικής Ανάπτυξης δεν εντάσσεται στην ΟΧΕ. Το έργο 4 θα μπορούσε να ενταχθεί αν ήταν σκόπιμο να επεκταθεί στο σύνολο της ΟΧΕ (και να ενταχθεί αλλάζοντας τον Π/Υ της προτεινόμενης Δράσης ΟΧΕ 1). Το city branding δεν περιλαμβάνεται στην στρατηγική της ΟΧΕ.
ΔΗΜΟΣ ΑΡΡΙΑΝΩΝ	
Δήμος Αρριανών, Χαλήτ Μεμέτ, Αντιδήμαρχος, xamzaoglu@gmail.com	Σχολιασμός / προτεινόμενες ενέργειες
ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	
Πιθανότατα απαιτείται διοργάνωση δράσεων δικτύωσης με κοινή συμμετοχή περισσοτέρων φορέων, πέρα των περιοχών όπου διεξάγονται	Η πρόταση θα μπορούσε να υλοποιηθεί εκτός/πέραν της ΟΧΕ - θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι η ΟΧΕ εργαλείο.
ΧΩΡΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ	
Αναφορικά με τον Δήμο Αρριανών, παρά το ότι διαθέτει τη φτωχότερη περιοχή στην Περιφέρεια (Οργάνη) και συνδυάζει ιδανικά το τρίπτυχο ΦΥΣΗ – ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ – ΤΟΠΟΣ, δεν γίνεται ιδιαίτερη αναφορά ούτε σε επίπεδο πρωτογενών στοιχείων, ούτε στις προτεινόμενες δράσεις.	Το μεγαλύτερο μέρος του Δήμου είναι εκτός ΟΧΕ.

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΧΩΡΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ

ΔΡΑΣΕΙΣ	
Ενδεικτικά, αρχαιολογικοί χώρους και μνημεία που δεν αναφέρονται: - Ρωμαϊκά λουτρά και νεκροταφείο στο χωριό Αρριανά - Βυζαντινός οικισμός Πατέρμων - Βυζαντινό Γεφύρο στα Πάτερμα - Πανηγύρι και παλαιστικοί αγώνες στο Αλάν Τεπέ	Οι πόροι θα επαναξιολογηθούν ως προς την σκοπιμότητα και ωριμότητα τους με την συμβολή της ΕΦΑ Ροδόπης.
ΔΗΜΟΣ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ	
.....	Σχολιασμός / προτεινόμενες ενέργειες
ΔΡΑΣΕΙΣ	
1. Κατασκευή δικτύου περιηγητικών μονοπατιών σε όλο τον Δήμο Διδυμοτείου – Πρόγραμμα ενοποίησης των αρχαιολογικών χώρων και πολιτιστικών υποδομών πόλης και περιαστικού χώρου Διδυμοτείου. (π.χ. Ρωμαϊκή Πλωτινόπολη - Βυζαντινό Μουσείο – Βυζαντινό Κάστρο και Βυζαντινές Εκκλησίες Διδυμοτείου). Π/Υ: 800.000 €	Έχει συμπεριληφθεί στην Σχετική προτεινόμενη Δράση 12 (Οργάνωση Τουριστικών και πολιτιστικών υποδομών Διδυμοτείου). Θα πρέπει να δοθούν στοιχεία τεκμηρίωσης του Π/Υ
2. Αποκατάσταση – ανάδειξη – αξιοποίηση παραδοσιακού κτηρίου «Παπαζιάν» Π/Υ: 600.000 €	Το έργο έχει αξιολογηθεί κατά την α' φάση με μικρή σκοπιμότητα ως προς την ικανότητα του για προσέλκυση επισκεπτών και κατά συνέπεια έχει ιεραρχηθεί σε β' προτεραιότητα για την ΟΧΕ Το έργο έχει αξιολογηθεί κατά την α' φάση με μικρή σκοπιμότητα ως προς την ικανότητα του για
3. Αναβάθμιση – ανάδειξη Λαογραφικού Μουσείου Διδυμοτείου. Π/Υ: 300.000 €	προσέλκυση επισκεπτών και κατά συνέπεια έχει ιεραρχηθεί σε β' (-) προτεραιότητα για την ΟΧΕ Προτεραιότητα αποτελεί στην παρούσα φάση η ανάπτυξη των αρχαίων θεάτρων και η στήριξη των θεσμών τους εκεί. Η πρόταση θα μπορούσε να αφορά ένα δεύτερο στάδιο ανάπτυξης 2020+
4. Κατασκευή Υπαίθριου Δημοτικού Θεάτρου Διδυμοτείου και εγκαταστάσεων αναψυχής στον περιβάλλοντα χώρο. Π/Υ: 300.000 €	
5. Δημιουργία Θεματικών Πάρκων (πέτρες στο χωριό Πετράδες, ψάθας στο χωριό Ψαθάδες, σιδηροδρομικό στο χωριό Πύθιο). Π/Υ: 350.000 €	Το έργο έχει αξιολογηθεί κατά την α' φάση με μικρή σκοπιμότητα ως προς την ικανότητα του για προσέλκυση επισκεπτών και κατά συνέπεια έχει ιεραρχηθεί σε β' (-) προτεραιότητα για την ΟΧΕ
6. Δημιουργία διαδρομών εντός του κάστρου Διδυμοτείου, καθώς και προκάτ κατασκευή τουριστικού περιπτέρου – αναψυκτηρίου, με στόχο την προβολή του Βυζαντινού οικισμού (σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού στην Περιφερειακή Ενότητα Έβρου). Π/Υ: 250.000 €	Το έργο θα πρέπει να συγχωνευτεί με το 13, έχει καταρχήν ενδιαφέρον για την ΟΧΕ και θα συνεκτιμηθεί με τις προτάσεις και δυνατότητες της ΕΦΑ Έβρου
7. Εφαρμογή ώριμης μελέτης για την ολοκλήρωση της ανάδειξης των Λουτρών του Ουρούτς πασά, των αρχαιότερων οθωμανικών λουτρών στην Ευρώπη (σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού στην Περιφερειακή Ενότητα Έβρου). Π/Υ: 300.000 €	Το έργο δεν έχει αξιολογηθεί κατά την α' φάση, η αξιολόγηση του σχετίζεται α) με το ύψος των επενδύσεων που είδη έχουν γίνει, β) με τις προτεινόμενες/ επιτρεπόμενες χρήσεις και γ) με την σύνδεση του (χωροταξική και λειτουργική) με το Τέμενος του Βαγιαζήτ και δ) με τις προτεραιότητες / δυνατότητες της ΕΦΑ Έβρου.
8. Ολοκλήρωση ανακατασκευής του Κάστρου του Πυθίου – ανάδειξη – αξιοποίησή του, ως επισκέψιμος χώρος (σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού στην Περιφερειακή Ενότητα Έβρου). Π/Υ: 400.000 €	Κύριος στόχος της ΟΧΕ είναι η ανάδειξη - αξιοποίηση των πλέον σημαντικών από πλευράς ενδιαφέροντος πολιτιστικών μνημείων στα οποία έχουν ήδη επενδυθεί πόροι. Συνεπώς η "επέκταση" χωρίς πρώτα να λειτουργήσουν οι πρωτεύοντες από πλευράς ενδιαφέροντος πόλοι που για το Διδυμότειχο είναι το νέο Μουσείο, το Τέμενος, το Κάστρο και η Πλωτινούπολη θεωρείται ότι θα υλοποιηθεί σε ύστερο στάδιο.

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΧΩΡΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ

9. Ανάπλαση περιβάλλοντος χώρου των αρχαιολογικών μνημείων σε Διδυμότειχο - Πύθιο, με στόχο την καλύτερη προβολή – ανάδειξη των ίδιων των μνημείων, καθώς και την αναμενόμενη αύξηση του αριθμού των επισκεπτών στην πόλη του Διδυμοτείχου και την ευρύτερη περιοχή: Κάστρο Διδυμ/χου, Κάστρο Πυθίου, τέμενος Βαγιαζήτ, «φυλακές Καρόλου», Πεντάζωνο, Πλωτινόπολη, Λουτρά Ουρούτς πασά, Λουτρά έναντι κεντρικής πλατείας Διδ/χου, Μαυσωλείο Ουρούτς πασά, πρώην Εβραϊκή Συναγωγή. Π/Υ: 500.000 €	Οι διαμορφώσεις θα πρέπει να περιληφθούν στο έργο ενοποίησης (έργο 1)
10. Ανάπλαση περιβάλλοντος χώρου Βορειοανατολικά (Β.Α.) του Βυζαντινού Μουσείου Διδυμοτείχου. Π/Υ: 200.000 €	Οι διαμορφώσεις θα πρέπει να περιληφθούν στο έργο ενοποίησης (έργο 1)
11. Παρεμβάσεις σε αρχαιολογικό χώρο Πλωτινόπολης, ώστε να καταστεί άμεσα επισκέψιμο, μιας και ολοκληρώνεται σύντομα το Βυζαντινό Μουσείο Διδ/χου το οποίο βρίσκεται σε κοντινή απόσταση και μπορεί να συνδυαστεί κατάλληλα η επισκεψιμότητα και στους δύο χώρους (πάντοτε σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού στην Περιφερειακή Ενότητα Έβρου). Π/Υ: 250.000 €	Περιλαμβάνεται ήδη στην προτεινόμενη από την ΟΧΕ δράση 12. Θα εξειδικευτεί σε συνεργασία με την ΕΦΑ Έβρου.
12. Χρηματοδότηση συνέχισης ανασκαφών στον αρχαιολογικό χώρο της Πλωτινόπολης (μέσα από Προγραμματική Σύμβαση, 4-ετούς τουλάχιστον διάρκειας, μεταξύ Δήμου Διδυμοτείχου – Υπουργείου Πολιτισμού και Εφορείας Αρχαιοτήτων Έβρου). Π/Υ: 400.000 €	Δεν περιλαμβάνονται στην ΟΧΕ, αποτελεί ωστόσο δράση που συνδέεται και συνεργεί με αυτή, ωστόσο θα προτείνεται να υλοποιηθεί εκτός ΟΧΕ (δηλαδή χρηματοδοτήσεων ΠΕΠ)
13. Παρεμβάσεις – έργα προστασίας και αντιστήριξης Κάστρου Διδυμοτείχου, λόγω επικινδυνότητας (σε συνεργασία με την Εφ. Αρχαιοτήτων Έβρου). Π/Υ: 400.000 €.	Θα συμπεριληφθούν στην Δράση 12.
14. Ανακατασκευή κτηρίου, εντός του οικισμού του Κάστρου Διδυμοτείχου, προκειμένου να λειτουργήσει εν μέρει ως Μουσείο του Βασιλιά Καρόλου XII της Σουηδίας και εν μέρει ως βιβλιοθήκη για τη ζωή και το έργο του, αλλά και ως ξενώνας. Αυτή η δράση θα δημιουργήσει μεγάλη προστιθέμενη αξία για την περιοχή, δεδομένου του μεγάλου σουηδικού ενδιαφέροντος. Π/Υ: 300.000 €	Θα πρέπει να δοθούν περισσότερα στοιχεία για να μπορεί να αξιολογηθεί η δράση. Θα πρέπει να εξεταστεί η δυνατότητα μόχλευσης άλλων πόρων είτε ιδιωτών (λειτουργία ξενώνα) και σε επαφή με την Σουηδική Πρεσβεία.
15. Παρεμβάσεις – έργα προστασίας του αρχαιολογικού χώρου «Πεντάζωνο» στο Διδυμότειχο, ένα μνημείο που έχει πάθει σημαντικές φθορές από τις συνεχείς και έντονες πλημμύρες των τελευταίων ετών, μιας και γειτνιάζει με τον Ερυθροπόταμο. Π/Υ: 250.000 €	Η αναγκαιότητα σωστικών έργων θα εκτιμηθεί από την ΕΦΑ καθώς η προστασία του αποθέματος είναι πρωτεύουσας σημασίας
16. Ανάδειξη οθωμανικών λουτρών έναντι της κεντρικής πλατείας Διδ/χου. Π/Υ: 200.000 €	Το έργο έχει αξιολογηθεί κατά την α' φάση με μικρή σκοπιμότητα ως προς την ικανότητα του για προσέλκυση επισκεπτών και κατά συνέπεια έχει ιεραρχηθεί σε β' (-) προτεραιότητα για την ΟΧΕ
17. Ανάπλαση περιβάλλοντος χώρου στους κατά τόπους βυζαντινούς και μεταβυζαντινούς ναούς του Δήμου Διδ/χου (Παλιούρι, Μεταξάδες, Αλεποχώρι). Π/Υ: 150.000 €	Η στρατηγική σε αυτή την φάση στοχεύει στην ανάδειξη του Διδυμοτείχου, επέκταση προς τους άλλους οικισμούς (και την περιοχή της Ορεστιάδας - Βόρειο Έβρο) θα μπορούσε να αποτελέσει ένα μετά στάδιο ανάπτυξης 2020+ ή να υλοποιηθεί παράλληλα σε επίπεδο ΤΑΠΤοΚ (βλέπε και επιστημόσεις προς Δήμο Ορεστιάδας).

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΧΩΡΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ

18. Φωτισμός αρχαιολογικών χώρων – μνημείων – μουσείων – παραδοσιακών κτηρίων και εκκλησιών Δήμου Διδυμοτείχου: αρχαιολογικοί χώροι, μνημεία, μουσεία (Βυζαντινό, Λαογραφικό, Εκκλησιαστικό, Στρατιωτικό, Δημοτική Πινακοθήκη «Δημ. Ναλμπάντη»), παραδοσιακά κτήρια πόλεως Διδ/χου, Κάστρο Πυθίου, σπηλιές λόφου «Καλέ», πετρώκτιστα – παραδοσιακά κτήρια σε Μεταξάδες – Παλιούρι – Αλεποχώρι, βυζαντινές και μεταβυζαντινές εκκλησίες πόλεως και οικισμών Δήμου Διδ/χου). Π/Υ: 500.000 €	Η στρατηγική σε αυτή την φάση στοχεύει στην ανάδειξη του Διδυμοτείχου, επέκταση προς τους άλλους οικισμούς (και την περιοχή της Ορεστιάδας - Βόρειο Έβρο) θα μπορούσε να αποτελέσει ένα μετά στάδιο ανάπτυξης 2020+ ή να υλοποιηθεί παράλληλα σε επίπεδο ΤΑΠΤΟΚ (βλέπε και επισημάνσεις προς Δήμο Ορεστιάδας).
19. Ανάπλαση περιβάλλοντος χώρου του διατηρητέου κτηρίου πρώην Γιαρματζή (του Δήμου Διδυμοτείχου), το οποίο αποτελεί Κέντρο Θρακικών Μελετών. Π/Υ: 150.000 €	Δεν έχει υψηλή σκοπιμότητα.
20. Οριοθέτηση κοίτης Ερυθροποτάμου – Καθορισμός ζώνης προστασίας εκατέρωθεν του ποταμού, ώστε να επιτραπούν και να υλοποιηθούν ήπιες αναπλάσεις και δραστηριότητες. Π/Υ: 200.000 €.	Εκτός στρατηγικής ΟΧΕ
21. Αξιοποίηση και ανάδειξη παραδοσιακών κτηρίων του ΟΣΕ σε Διδυμότειχο και σε Πύθιο (χρήση τους για ιστορικές, πολιτιστικές, λαογραφικές, οικοπεριγητικές δράσεις). Π/Υ: 600.000 €	Ομοίως με 18
22. Ανακατασκευή και αξιοποίηση πρώην σχολείων του Δήμου Διδυμοτείχου. Χρήση τους για δράσεις που θα προβάλλουν τη Θρακική μουσική παράδοση, τη λαογραφία, τη Θρακική κουζίνα και τα τοπικά παραδοσιακά φαγητά – προϊόντα.. Π/Υ: 400.000 €	Δεν έχει υψηλή σκοπιμότητα.
23. Ανακατασκευή δημοτικού κτηρίου στο χωριό Καρωτή και διαμόρφωσή του σε χώρο: «Σχολή Θρακικής Μουσικής», προς τιμήν των μεγάλων τραγουδιστών και οργανοπαίχτων της Θράκης που γεννήθηκαν στην Καρωτή (Χρόνης Αηδονίδης, Καριοφύλης Δοϊτσίδης, Βαγγέλης Δημούδης και πολλοί ακόμη τραγουδιστές και οργανοπαίχτες). Π/Υ: 150.000 €	Δεν έχει υψηλή σκοπιμότητα.
24. Δράσεις προβολής μνημείων πολιτιστικής – πολιτισμικής – λαογραφικής κληρονομιάς του Δήμου Διδυμοτείχου: έντυπο και ψηφιακό ενημερωτικό υλικό, οδηγός πόλης και Δήμου Διδυμοτείχου, διαδίκτυο. Κάθε δράση θα είναι διατυπωμένη στα ελληνικά και μεταφρασμένη σε διάφορες γλώσσες, γειτονικών κυρίως χωρών. Π/Υ: 150.000 €	Οι δράσεις αυτές θα υλοποιηθούν συνολικά για την ΟΧΕ και θα περιλαμβάνουν και το Διδυμότειχο
25. Διαμόρφωση κτηρίου πρώην Δημοτικού Σχολείου Πραγγίου ως Παρατηρητήριο για τους πελαργούς. – Παρεμβάσεις στον οικισμό του Πραγγίου, ώστε να χαρακτηριστεί: «Χωριό των πελαργών». Υπάρχουν ήδη μερικές σχετικές υποδομές - φωλιές (μέσω της ΔΕΗ). Το Πραγγί άλλωστε είναι το μοναδικό πέρασμα μαύρων πελαργών στην Ελλάδα. Π/Υ: 150.000 €.	Εκτός στρατηγικής ΟΧΕ

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΧΩΡΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ

ΔΗΜΟΣ ΔΟΞΑΤΟΥ	
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΔΑΛΑΚΑΚΗΣ, dimarxos@doxato.gr ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	Σχολιασμός / προτεινόμενες ενέργειες
	Η προσθήκη αναφοράς έχει ελάσσονα σημασία αν δεν προτείνονται συγκεκριμένα έργα ΟΧΕ
ΧΩΡΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ	
Βελτίωση ισόρροπης χωρικής κατανομής προτεινόμενων δράσεων.	Η κατανομή μεταξύ Π.Ε. δεν έχει τεθεί ως κριτήριο αξιολόγησης, σε αντίθεση με τη χωρική κατανομή των αποτελεσμάτων που αποτελεί κύριο στόχο της Στρατηγικής.
ΔΡΑΣΕΙΣ	
1. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ - ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΛΙΜΝΗΣ ΖΥΓΑΚΤΗ & ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ (προτείνεται να ενσωματωθεί στην Δράση 9 της ΟΧΕ) ΠΥ: 2.460.000,00 € 2. Κέντρο ψηφιακής προβολής Ορθόδοξης Κληρονομιάς Καλαμπακίου 3. Δημιουργία πολυθεματικού δικτύου ποδηλατοδρόμων στο Δήμο Δοξάτου 4. Δημιουργία Κέντρου Μνήμης Ολοκαυτώματος Δοξάτου 5. Βιοκλιματική Ανάπλαση Εισόδου Αγ. Αθανασίου 6. Βιοκλιματική Ανάπλαση Καλαμπακίου 7. Δημιουργία ΚΗΦΗ Κυργίων	Το έργο έχει αξιολογηθεί και περιλαμβάνεται εν μέρει στην σχετική πρόταση για τους Φιλίππους, η σκοπιμότητα περιορίζεται από τον υψηλό προϋπολογισμό σε σχέση με τα πιθανά αποτελέσματα. Για τον λόγο αυτό θα ήταν σκόπιμη η υλοποίηση ορισμένων στοιχείων του έργου στο πλαίσιο της ΟΧΕ, που θα οριστούν σε σχέση και με τις άλλες παρεμβάσεις στην περιοχή των Φιλίππων. Μικρή σκοπιμότητα, μόνο ως μέρος συνολικού περιφερειακού έργου. Δεν υπάρχουν στοιχεία για ωριμότητα, σε κάθε περίπτωση από πλευράς ΟΧΕ θα πρέπει να αποτελούν συνέχεια και να συνδυαστούν σε ενιαίο σχέδιο με σχετικές προτάσεις Δήμου Καβάλας Μη επιλέξιμο από πλευράς ΟΧΕ / Δεν υπάρχουν περαιτέρω στοιχεία για εκτίμηση ωριμότητας Μη επιλέξιμο από πλευράς ΟΧΕ / Δεν υπάρχουν περαιτέρω στοιχεία για εκτίμηση ωριμότητας Μη επιλέξιμο από πλευράς ΟΧΕ / Δεν υπάρχουν περαιτέρω στοιχεία για εκτίμηση ωριμότητας Μη επιλέξιμο από πλευράς ΟΧΕ / Δεν υπάρχουν περαιτέρω στοιχεία για εκτίμηση ωριμότητας
ΔΗΜΟΣ ΔΡΑΜΑΣ	
Φιλοκτήμων Κωνσταντινίδης, fkon@dimosdramas.gr	Σχολιασμός / προτεινόμενες ενέργειες
ΧΩΡΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ	
1. Στο πλαίσιο της ισόρροπης ανάπτυξης και του ενιαίου σχεδιασμού είναι σημαντικό να καλύπτεται στο σύνολό της η Περιφέρεια και να δίνεται η δυνατότητα να υπάρχουν σημεία αναφοράς της ΟΧΕ σε όλες τις αστικές περιοχές της ΠΑΜΘ ως Πόλοι, Κόμβοι ή Άξονες (τόξα) καθώς και οι «επεκτάσεις» αυτών. 2. ...είναι απούσα η ενσωμάτωση της πόλης της Δράμας (μητροπολιτικός δήμος της Π.Ε. Δράμας). Επιπλέον σε αρκετά σημεία, δεν αναφέρονται ιστορικά και πολιτιστικά στοιχεία που θα μπορούσαν να συνεισφέρουν στην ολοκληρωμένη προσέγγιση της ΟΧΕ. 3. ...για ανεξήγητο λόγο δεν υπάρχει στην Οθωμανική διαδρομή. 4. ...η ανάδειξη ενός ΤΟΠΟΥ εμβληματικού για την ανάδειξη του ολοκληρωμένου χαρακτήρα της ΟΧΕ θα ήταν έργο αναγκαίο για την επιτυχία της προσπάθειας σε βάθος χρόνου.	Δια του Κανονισμού τα όρια εφαρμογής της ΟΧΕ δεν μπορούν να ταυτιστούν με τα όρια της Περιφέρειας. Η εφαρμογή της ΟΧΕ είναι εργαλείο υλοποίησης του αναπτυξιακού σχεδιασμού και όχι δημιουργίας ασυνέχειας. Αποτελεί μέρος αναπτυξιακής πολιτικής που έχει στόχο την εξάπλωση των αποτελεσμάτων στο σύνολο του περιφερειακού χώρου. Είναι προφανές ότι προεκτάσεις - συνέργιες υπάρχουν και θα υποστηριχθούν. Η ανάλυση δεν αποσκοπεί στην καταγραφή των πολιτιστικών και ιστορικών στοιχείων, άλλα στην επισήμανση αυτών που συνεισφέρουν στην εξειδίκευση της ΟΧΕ. Στόχος του σχεδιασμού (σύμφωνα με το ΠΕΠ) βάσει του οποίου αξιολογήθηκαν οι επιλογές της ΟΧΕ είναι η αποτελεσματικότητα ως προς τον επιδιωκόμενο αναπτυξιακό στόχο (τουριστική ανάπτυξη μέσα από την οργάνωση της πολιτιστικής ανάδειξης) και όχι η ιστορική τεκμηρίωση της. Η επισήμανση σωστή και θα προστεθεί - εκ παραδρομής δεν εμφανίζεται στον χάρτη (παρόλο που στο κείμενο αναφέρονται οι σχετικοί σημαντικοί πόροι της Οθωμανικής περιόδου). Ως προς την στρατηγική, η ενσωμάτωση ενός Εμβληματικού έργου σε κάθε μία από τις πρωτεύουσες ΠΕ που θα σχετίζεται με τον ιδιαίτερο ιστορικό τους (σε σύνδεση με τα ΒΑΑ), αποτελεί ιδέα με ενδιαφέρον. Σε αυτή την περίπτωση το όριο υλοποίησης θα περιλάβει την πόλη της Δράμας.
ΔΡΑΣΕΙΣ	
Η ανάδειξη του Αράπ Τζαμί, εκτός από διάσωση κτιρίου πολιτιστικής κληρονομιάς, μπορεί να αποτελέσει χώρο ενημέρωσης πολιτών για την πολιτιστική διαδρομή της Εγνατίας στη Δυτική Πύλη της ΠΑΜΘ, να φιλοξενεί οπτικοακουστικό υλικό που θα αναπτυχθεί και πολιτιστικές δράσεις ανάδειξης της ιστορίας καπνού και κρασιού της Δράμας.	Παρά το ότι αναφέρεται ότι το έργο είναι ώριμο, θα πρέπει να δοθούν συγκεκριμένα στοιχεία τεκμηρίωσης, όπως και ο Π/Υ του έργου. Δια της παρούσας επιστολής δεν τεκμηριώνεται κανένα αποτέλεσμα που θα έχει η υλοποίηση του έργου στην αύξηση των τουριστών στην περιοχή της Δράμας ή της ΑΜΘ γενικότερα

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΧΩΡΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ

ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, program@dkavalas.gr hpapas@dkavalas.gr	Σχολιασμός / προτεινόμενες ενέργειες
ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	
ΔΡΑΣΕΙΣ	
Δράση 3 και 4 Α' Παραδοτέου ... προσθήκη το Αρχαιολογικό Μουσείο Καβάλας	Θα προστεθεί.
Δράση 9 Παρεμβάσεις στον Αρχαιολογικό πόλο Φιλίππων + Κατάρτιση και εφαρμογή Σχεδίου Μάρκετινγκ Αρχαιολογικού Χώρου Φιλίππων (Π/Υ:250.000 €) * δρόμων - δημιουργία πεζόδρομων -ποδηλατοδρόμων (Π/Υ: 2.420.000 €) + Δημιουργία και προβολή τρισδιάστατου στερεοσκοπικού πολιτιστικού περιεχομένου για την ανάδειξη της ιστορίας της περιοχής Φιλίππων Καβάλας (Π/Υ 300.000 €) + Νερόμυλος στη θέση του Ντικίλι Τας.	Μέρος των ενεργειών περιλαμβάνονται στις προτεινόμενες δράσεις της ΟΧΕ (Σύνδεση του Αρχαιολογικού Χώρου με την αρχαία και τη σύγχρονη Εγνατία Οδό, Σήμανση των σημείων ενδιαφέροντος, • Σχέδιο διαχείρισης επισκεπτών στην Δράση 9), ενώ άλλες ταυτίζονται με ενέργειες που προγραμματίζονται να γίνουν συνολικά. Υπό εξέταση για 4-5 αρχαιολογικούς πόλους (Φίλιπποι, Άβδηρα, Μαρώνεια, Ζώνη και ίσως Διδυμότειχο) που προτείνονται ως ανοικτά αρχαιολογικά πάρκα να περιληφθεί η εξειδίκευση μέσω σχεδίου διαχείρισης. Το κόστος που προτείνεται είναι υπερβολικό καθώς θεωρείται ότι Π/Υ 40.000 με 60.000 ανά περιοχή θα ήταν αρκετός. Η πρόταση δεν διαφοροποιεί τις δράσεις ως προς την ουσία, αλλά ως προς τον σχεδιασμό και διαχείριση των έργων. Εξειδικεύει τα οριζόμενα στην δράση, ωστόσο συνεκτιμάται η χαμηλή ωριμότητα. Θα πρέπει να εξεταστεί σε συνεργασία με την αντίστοιχη πρόταση του Δήμου Δοξάτου (ένα ενιαίο δίκτυο). Μπορεί να προστεθεί / συνδυαστεί στο πλαίσιο της Δράσης 8, όπου προτείνεται αντίστοιχη προβολή σε ανοικτούς χώρους (μέσω της οθόνης smartphones / tablets εφόσον είναι συμβατή. Προβολή σε κλειστούς χώρους 3D περιεχομένου προϋποθέτει ύπαρξη εξοπλισμού (;) και κατάλληλου χώρου (;). Τα στοιχεία δεν επαρκούν για την αξιολόγηση του έργου
Δράση 13 Ανάδειξη Σημειακών αρχαιοτήτων και διαμόρφωση επισκέψιμων χώρων που σχετίζονται με την Εγνατία Οδό. Π/Υ: 1.500.000 €	Εξειδικεύεται η σχετική πρόταση του Α' Παραδοτέου της ΟΧΕ και σημειώνεται η σχετική διαδρομή. Το έργο θα συνεκτιμηθεί με την ΕΦΑ Καβάλας, ο Π/Υ του θα πρέπει να μειωθεί προκειμένου να έλθει σε μία τάξη >500.000 €
Παρεμβάσεις στον πολιτιστικό / τουριστικό πόλο πόλης Καβάλας: 1. Κατασκευή ανελκυστήρα στην Παναγία. Π/Υ: ΜΔ	Το έργο δεν είναι ώριμο και έχει μικρή σκοπιμότητα.
2. Αποκατάσταση – ανάδειξη τμήματος Εγνατίας Οδού από την δυτική είσοδο της πόλης. Π/Υ: 300.000 €	Έχει προβλεφθεί στο Σχέδιο ΟΧΕ (Δράση 13).
3. Αποκατάσταση κτιρίου «Διόνυσος». Π/Υ:3.500.000 €	Έργο ΒΑΑ
4. Διαγράμμιση και διαμόρφωση ποδηλατοδρόμου στον Επιβατικό Λιμάνι. Π/Υ: 70.000 €	Έργο ΒΑΑ, μη σκοπιμότητα για ΟΧΕ
5. Αποκατάσταση κτιρίων στο χερσαίο τείχος για εγκατάσταση πολιτιστικών δραστηριοτήτων και ανάπλαση του ακάλυπτου χώρου τους. Π/Υ:1.400.000 €	Έργο ΒΑΑ, με πιθανό ενδιαφέρον για ΟΧΕ, απουσιάζει ωστόσο ένα σχέδιο χρήσεων (τι δραστηριότητες, ποιος θα το λειτουργεί;) και επί του παρόντος θεωρείται χαμηλής σκοπιμότητας
6. Αποκατάσταση Παλαιού Μεντρεσέ στις Καμάρες Π/Υ:1.000.000 €	Ομοίως με 5 (δεν υπάρχουν επιπλέον στοιχεία ωριμότητας).
7. Ανάπλαση και επέκταση δικτύου πεζοδρόμων στην περιοχή της Πλατείας Καπνεργάτη Π/Υ:1.000.000 €	Έργο ΒΑΑ
8. Διαθεματική προσέγγιση της ιστορίας της Εγνατίας οδού, της Καβάλας και της ευρύτερης περιοχής «Άυλος Πόρος». Π/Υ: 400.000 €	Η πρόταση είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα, υπάρχουν ορισμένα ερωτηματικά ως προς την υλοποίηση της (αφορά τα σχολεία μόνο της Καβάλας; υπάρχει δυνατότητα παρέμβασης στο πρόγραμμα του Υπουργείου;), ενδιαφέρον να συνεξεταστεί με το Παιδικό Εργαστήριο Πολιτισμού και Τεχνολογίας Ξάνθης

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΧΩΡΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ

9. On-line σύστημα ψηφιακής ξενάγησης στο Ιστορικό Κέντρο και στην Παλιά Πόλη της Καβάλας	Ομοίως με Ξάνθη modules υπό την ΟΧΕ
10. Master Plan μορφών αξιοποίησης Καπναποθηκών Καβάλας Συνδέεται με σχετική πρόταση εξειδίκευσης. Π/Υ: 300.000 €	Η ενίσχυση του "δικτύου του Καπνού" για όλη την ΑΜΘ (σύμφωνα με τις προτάσεις της εξειδίκευσης) συνολικά εκτιμάται ότι μόνη της απαιτεί >20.000.000 € σε έργα ανάδειξης και έχει ιδιαίτερη σημασία για την περιφέρεια, ωστόσο απαιτεί σημαντική ωρίμανση. Η χρηματοδότηση master-plan υπο την μορφή που αναφέρεται δεν περιλαμβάνεται στις επιλέξιμες δράσεις της ΟΧΕ (Τεχνητή Βοήθεια).
11. Κατάρτιση & Εφαρμογή Σχεδίου Μάρκετινγκ Πόλης. Π/Υ: 250.000 €	Θα μπορούσε να ενταχθεί στην ΟΧΕ ως δράση που θα χρηματοδοτηθεί από ιδιωτικούς πόρους (μέσω επιμελητηρίου από τις επιχειρήσεις της περιοχής).
12. Εφαρμογή Σχεδίου Μάρκετινγκ Μουσείου Καπνού και Μουσειολογική – Μουσειογραφική Μελέτη Π/Υ: 300.000 €	βλ. 10
13. Ανάδειξη περιοχής Καρνάγιου. Π/Υ: 800.000 €	Έργο Αστικής Ανάπλασης
14. Διοργάνωση Φεστιβάλ Cosmopolis. Π/Υ: 800.000 €	Θα πρέπει να διευκρινιστούν οι λόγοι που διακόπηκε το Φεστιβάλ, καθώς κατά την πάγια χρήση διαρθρωτικών πόρων για τέτοιου είδους δράσεις, κύριος στόχος είναι η στήριξη του start up ή της μεγέθυνσης θεσμών και όχι η κάλυψη εξόδων - ζημιών τους.
15. Αξιοποίηση αιθουσών – ενέργειες προβολής Φρουρίου Καβάλας Π/Υ:2.000.000 €	Ενδιαφέρον για ΟΧΕ (το έργο είναι γνωστό από την α φάση, ωστόσο θα πρέπει να συζητηθεί σε σχέση με το ΒΑΑ).
16. Αναβάθμιση Υποδομών «Θερμαλιστικού Κέντρου Υγείας και Ευεξίας Κρηνίδων». Π/Υ:1.300.000€	Η σκοπιμότητα του έργου για την ΟΧΕ εξαρτάται από την δυνατότητα μόχλευσης ιδιωτικών πόρων για την λειτουργία και ανάληψη μέρους της δαπάνης του έργου.
17. Ίδρυση και λειτουργία αυτόνομου Διεθνούς Συνεδριακού Κέντρου Π/Υ:5.000.000€	Ερωτηματικά ως προς την σκοπιμότητα, κύρια ζητήματα: - το ξενοδοχειακό δυναμικό (από άποψη δυναμικότητας, άλλα και κατάταξης ποιότητας) μπορεί να ικανοποιήσει κοινό που θα ήθελε μια τέτοια επένδυση (το επιχείρημα ότι η δημιουργία του κέντρου θα δημιουργήσει ζήτηση και άρα ίδρυση νέων μονάδων δεν είναι ορθολογικό); - ποιός θα είναι ο φορέας λειτουργίας;
18. Αξιοποίηση Ακτής Καλαμίτσας Π/Υ:500.000 €	Μη σχετικό με ΟΧΕ, έργο ΒΑΑ
ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ – ΣΑΠΩΝ	
Σταυρίδης Ιωάννης	Σχολιασμός / προτεινόμενες ενέργειες
ΔΡΑΣΕΙΣ	
« Ψηφιακή Περιδιάβαση σπηλαίου Μαρώνειας» Π/Υ 50.000 Ευρώ	Δεν συνδέεται σε πρώτη φάση με το αντικείμενο της ΟΧΕ, καθώς τα Σπήλαια έχουν αξιολογηθεί ως Β' προτεραιότητα.
ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΥ	
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Γ. ΤΣΟΛΑΚΗΣ, dimosnestou1@gmail.com	Σχολιασμός / προτεινόμενες ενέργειες
ΔΡΑΣΕΙΣ	
MENTORING ΣΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ Π/Υ: 158.000 €	Αναλυτική πρόταση για πρόγραμμα επιμόρφωσης κατάρτισης. Θα ληφθεί υπόψη στη Β' Φάση

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΧΩΡΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ

ΔΗΜΟΣ ΞΑΝΘΗΣ	
ΠΑΥΛΙΔΗΣ ΠΕΤΡΟΣ	Σχολιασμός / προτεινόμενες ενέργειες
ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	
	Η προσθήκη αναφοράς των χώρων έχει ελάσσονα σημασία αν δεν προτείνονται συγκεκριμένα έργα για να υλοποιηθούν μέσω ΟΧΕ
ΔΡΑΣΕΙΣ	
Πρωώθηση και Προβολή των Τοπικών Προϊόντων με Σύγχρονες και Καινοτόμες Μεθόδους, Δημιουργία Αναγνωρίσιμου Τοπικού Προϊόντος «Brand Name», - Ανάπτυξη Συνεργασιών και Προώθηση της Επιχειρηματικότητας Π/Υ: 300.000 €	Η ανάδειξη τοπικών προϊόντων βρίσκεται σαφώς στην σφαίρα, αλλά όχι στον πυρήνα της ΟΧΕ. Από τις τρεις ενέργειες που προτείνονται: - η "Πρωώθηση προβολή των τοπικών προϊόντων...." στο βαθμό που αυτά αναφέρονται στον πολιτισμό περιλαμβάνεται στις προτεινόμενες δράσεις 2 και 3 της ΟΧΕ - η "Δημιουργία αναγνωρίσιμου...brand name" θα προωθηθεί από την ΟΧΕ μόνο συνολικά (με το όνομα Εγνατία), σε καμιά περίπτωση (προκειμένου να αιτιολογείται ο όρος της χωρικής συνέχειας) δεν μπορεί μέσω ΟΧΕ να προωθηθούν τοπικά brand names - Η "ανάπτυξη Συνεργασιών..." στο πλαίσιο της ΟΧΕ υποστηρίζεται (Via Δημιουργία) αλλά μόνο στο βαθμό που εμπλέκουν Πολιτισμό - Τουρισμό (συμπεριλαμβανομένων εκτός του γενικού, των μορφών του πολιτιστικού τουρισμού και του οικοτουρισμού ή του γαστρονομικού τουρισμού) - Τοπικά Προϊόντα.
Αρχιτεκτονική και ιστορική αποτύπωση διατηρητέων κτισμάτων στον οικισμό της Παλαιάς Πόλης Ξάνθης...Δημιουργία ιστότοπου εικονικής ξενάγησης... Πιλοτική δημιουργία 3D προπλασμάτων υψηλής πιστότητας και προώθηση καινοτομικής επιχειρηματικότητας. Π/Υ: 400.000 €	Μικρή σκοπιμότητα της δράσης, ως προς την προσέλκυση τουριστών. Η αύξηση του αριθμού απομακρυσμένων χρηστών που θα χρησιμοποιήσουν ή θα ανατρέξουν τα δεδομένα, έχει περιορισμένη επίπτωση στο επιδιωκόμενο αποτέλεσμα που είναι η αύξηση του αριθμού επισκεπτών με φυσική παρουσία στην περιφέρεια. Γενικά τέτοιου είδους δράσεις συμβάλουν από την μία στην προβολή της περιοχής (σε εξειδικευμένο κοινό), ωστόσο η παροχή μεγάλου όγκου πληροφορίας μπορεί να δρα και αποτρεπτικά ως προς την πιθανότητα επίσκεψης, καθώς μπορεί να ικανοποιεί το αίσθημα γνώσης του θεατή και να εξαντλεί το κίνητρο επίσκεψης. Γενικά η σκοπιμότητα "Εικονικών ξεναγήσεων" θα συσχετιστεί με την εμβέλεια του πολιτιστικού πόρου.
Ολοκληρωμένο Διαδίκτυο Πληροφοριακό Σύστημα Τουριστικής Προβολής & Ανάδειξης Πολιτισμικού Κεφαλαίου με χρήση αισθητήρων φάρων για το Δήμο Ξάνθης - Διαδραστική Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Ψηφιακών Ξεναγήσεων σε σημεία Τουριστικού, Ιστορικού και Πολιτιστικού Ενδιαφέροντος Δήμου Ξάνθης. Π/Υ: 500.000 €	Σχετικές δράσεις περιλαμβάνονται στην πρόταση της ΟΧΕ και αναπτύσσονται ως ολοκληρωμένα συστήματα που θα καλύψουν το σύνολο της περιοχής. Η ανάπτυξη ενός τοπικού δικτύου (υπό την προϋπόθεση ότι θα είναι συμβατό και διαχειρίσιμο από το συνολικό σύστημα διακυβέρνησης της ΟΧΕ) είναι ιδιαίτερα θεμιτή και θα μπορούσε να προστεθεί και για άλλα Αστικά κέντρα (με τις ενέργειες που περιγράφονται στο Υποέργο 1 του τεχνικού δελτίου του Δήμου Ξάνθης). Προστιθέμενη αξία της ΟΧΕ θα αποτελέσει η σύνδεση όλων των συστημάτων αυτών σε ενιαίο τεχνολογικό και διαχειριστικό πλαίσιο. Παράλληλα, η υπό την ΟΧΕ ανάπτυξη κοινών εφαρμογών θα έχει ως αποτέλεσμα την εξοικονόμηση σημαντικών πόρων καθώς ενέργειες που περιγράφονται στο Υποέργο 2 του ΤΔ του Δήμου Ξάνθης θα υλοποιηθούν με μία συνολική ανάθεση έργου.
Ανάδειξη και Προώθηση Εναλλακτικών Μορφών Αθλητικού, Φυσιολατρικού και Πολιτιστικού Τουρισμού (Ενιαία Διαδικτυακή Πλατφόρμα και Δράσεις Προώθησης): Π/Υ: 200.000 €	Οι ενέργειες που περιγράφονται περιλαμβάνονται σε επιμέρους προτεινόμενες δράσεις της ΟΧΕ. Επισημαίνεται ότι όπως ισχύει για το Χωρικό, το ίδιο ισχύει για το θεματικό πεδίο, δηλαδή δημιουργία μιας ενιαίας πλατφόρμας στην ΟΧΕ στην οποία θα συνδεθούν χωρικά και θεματικά modules. Η σχετική στρατηγική πρέπει να περιγραφεί αναλυτικότερα στο παραδοτέο Β' προκειμένου να γίνει ευρύτερα αντιληπτή.
Ενεργειακή Αναβάθμιση και ανακαίνιση Κτιρίου Στέγης Γραμμάτων & Τεχνών Δήμου Ξάνθης Προμήθεια οπτικοακουστικού και μηχανογραφικού εξοπλισμού για το Δημοτικό Αμφιθέατρο και τις υπηρεσίες του Ν.Π.Δ.Δ. «Κέντρο Πολιτισμού» και μουσικών οργάνων για το Δημοτικό Ωδείο. Ενεργειακή Αναβάθμιση Ιστορικού Διατηρητέου Δημοτικής Αγοράς Π/Υ: 1.348.000 € (σύνολο δράσεων)	Δεν είναι συναφές με ΟΧΕ. Δεν περιλαμβάνει πόρους του ΘΣ 4

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΧΩΡΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ

Μελέτη Καταγραφής και δημιουργία ιστότοπου Τοπικών Πολιτιστικών Συλλόγων - Μελέτη Χωροθέτησης Δραστηριοτήτων Τοπικών Πολιτιστικών Συλλόγων στη Περιοχή της Παλαιάς Πόλης Ξάνθης Π/Υ: 50.000 €	Μπορεί να περιληφθεί στην Δράση 2 του Σχεδίου και αφορά όλη την περιοχή εφαρμογής της ΟΧΕ
Παιδικό Εργαστήριο Πολιτισμού και Τεχνολογίας Ξάνθης. Π/Υ: 997.000€	Ενδιαφέρουσα πρόταση (smart, ώριμη, κεφαλαιοποιεί), κρίσιμο ως προς την σκοπιμότητα το αν υπάρχουν οι (οικονομικοί και ανθρώπινοι) πόροι για την λειτουργία του. Η πρόταση θα εξεταστεί από την ΟΧΕ καθώς υπάρχει σημαντική σκοπιμότητα υλοποίησης της ή "σύνδεσης της" σε περίπτωση που ενταχθεί μέσω ΒΑΑ. θα μπορούσε να ειδικευτεί για το σύνολο της περιοχής.
Ανάδειξη – Αξιοποίηση Μονοπατιού Περαιστικού Δάσους Ξάνθης (Μοναστήρι Παναγίας Καλαμούς – Νησάκι - Σαμακώβ). Π/Υ: 202.555€	Η δράση είναι επιλέξιμη για την ΟΧΕ, ωστόσο επειδή υπάρχει αρκετό ενδιαφέρον για παρόμοιες δράσεις (και περιορισμένοι πόροι) θα πρέπει να υπάρξει ιεράρχηση. Για το συγκεκριμένο μονοπάτι λόγω δασικού χαρακτήρα θα πρέπει να δούμε την επιλεξιμότητα αλλά και τις δυνατότητες χρηματοδότησης από το ΠΑΑ προκειμένου να προσελκύσουμε επιπλέον πόρους.
Ψηφιοποίηση και Δημιουργία Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης & Προβολής της Δημοτικής Βιβλιοθήκης του Δήμου Ξάνθης Ανακαίνιση Θερινού Δημοτικού Αμφιθέατρου Ανάπλαση και Διαμορφώσεις Οδών και Κόμβων Περιοχής Δ. Αγοράς Υλοποίηση Μελέτης Προτύπων Λυόμενων Κατασκευών του Παζαριού Σύνολο Π/Υ: 3.333.000 €	Μικρή σκοπιμότητα από πλευράς ΟΧΕ, έργα κυρίως ΒΑΑ
Οργάνωση και Υλοποίηση Πολιτιστικών Περιπάτων - Ξεναγήσεων στον Οικισμό Παλαιάς Πόλης Ξάνθης και στις Καπναποθήκες της Πόλης. Π/Υ: 150.000€ Πιστοποίηση Ποιότητας Επιχειρήσεων Τουρισμού Π/Υ: 230.000€	Σκόπιμο, περιλαμβάνεται στη Δράση "Οι άνθρωποι της Εγνατίας". Υλοποίηση του θα αφορούσε το σύνολο των πόλων έλξης και όχι σημειακά. Θα μπορούσε να συνδεθεί και με ΚΟΙΝΣΕΠ . Το ζήτημα του καθεστώτος των ξεναγών είναι κομβικό και θα εξεταστεί στο πλαίσιο της Β φάσης Ανάλογες δράσεις θα εξειδικευτούν συνολικά για όλη την ΟΧΕ.
ΔΗΜΟΣ ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ	
Καλεντζίδης Βλάσης, Τσομπανίδης Ιωάννης, vlassis@orestiada.gr	Σχολιασμός / προτεινόμενες ενέργειες
ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	
	Η προσθήκη αναφοράς των χώρων έχει ελάχιστο σημασία αν δεν προτείνονται συγκεκριμένα έργα για να υλοποιηθούν μέσω ΟΧΕ
ΧΩΡΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ	
Προσθήκη Δήμου Ορεστιάδας στην ΟΧΕ: 1. Πληθώρα «κάθετων» αξόνων Αρχαίας Εγνατίας προς Θάσο, χωρίς αυτοί να είναι καταγεγραμμένοι ιστορικά. 2. Στην ευρύτερη περιοχή υπάρχει μεγάλος αριθμός πολιτιστικών / φυσικών πόρων για τα οποία δεν υπάρχει στοιχειώδης αναφορά 3. Οι περιοχές Κ. και Β. Έβρου αποτελούν «λευκές» περιοχές σε ότι αφορά ολοκληρωμένα σχέδια ανάπτυξης. Δικαιωματικά, να περιληφθούν αφού και πλούτο διαθέτουν και δυνατότητες ανάπτυξης. 4. Στο παραδοτέο έχουν συμπεριληφθεί σαν βάση για το σχεδιασμό χάρτες από το ΠΠΣΧΑΑ, στους οποίους υπάρχουν καταγραφές, αναφορές και προτάσεις με τις οποίες διαφωνεί ο Δήμος. 5. Αναπτυξιακή ενότητα εναλλακτικού τουρισμού. Για ποιο λόγο η γραμμή σταματά κάθετα αμέσως μετά το Διδυμότειχο; Υπάρχουν σημαντικοί πόροι και βορειότερα καλύπτοντας και Β. Έβρο	Ο ορισμός των ορίων της ΟΧΕ γίνεται με την εφαρμογή τεχνικών κριτηρίων επί μιας συγκεκριμένης στρατηγικής που λαμβάνει υπόψη την ιστορική καταγραφή, όμως διαμορφώνεται κυρίως από το αναπτυξιακό αποτέλεσμα. Βάσει αυτού εκτιμάται ότι η υφιστάμενη τουριστική δυναμική η οποία συγκεντρώνεται σήμερα στον νησιωτικό χώρο και την παράκτια ζώνη και οι δυνατότητες ανάπτυξης της που ρεαλιστικά μπορούν να διαμορφωθούν από το επενδυτικό μέγεθος της ΟΧΕ, στο χρονικό διάστημα για το οποίο αναφέρεται ο σχεδιασμός (δηλαδή ως το 2020) δεν μπορούν να καλύψουν την περιοχή του Βόρειου Έβρου. Ακόμα και η προσθήκη του Διδυμοτείχου ως πόλου που αιτιολογήθηκε λόγω της σπουδαιότητας (υπερεθνική) κάποιων πολιτιστικών της πόρων (και όχι λόγω της ιστορικής πιστότητας) εξυπηρετεί σε αυτή την φάση του σχεδιασμού την σταδιακή ανάδειξη προκειμένου μελλοντικά να προκύψουν προϋποθέσεις ήπιες τουριστικής ανάπτυξης και σταδιακά να ενταχθεί και ο Βόρειος Έβρος. Ακόμα όμως και αν γίνει δεκτό να προστεθεί ο Βόρειος Έβρος στην περιοχή της ΟΧΕ, βάσει των δεδομένων σχεδιασμού της ΟΧΕ και κυρίως των οικονομικών δεσμεύσεων που υπάρχουν στο ΠΕΠ και καθορίζουν τα όρια του προϋπολογισμού θα έχει και αν αναλογιστούν οι λοιπές προτάσεις σε σαφώς ποιά κεντρικές περιοχές, οι οποίες επενδύσεις πραγματοποιηθούν θα μπορούσαν να υλοποιηθούν εκεί θα αφορούσαν περιορισμένες επεμβάσεις που εν τέλει δεν θα ήταν ικανές να προσελκύσουν τουριστική ζήτηση..

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΧΩΡΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ

6. Στους άξονες Ορεινού Χώρου, η γραμμή από Μεταξάδες να συνδε-θεί με Ορεινό Όγκο Τριγώνου (ανατολική απόληξη Ροδόπης) ώστε να αναπτυχθεί νέα δίοδος, με σκοπό πλέγμα σύνδεσης στο πολύ-γωνο Ορεσιτιάδα – Όγκος Τριγώνου – Μεταξάδες - Διδυμότειχο 7. Για την περιοχή Τριγώνου αλλά και το υδάτινο σύστημα Άρδα, ο Δήμος έχει επιχειρησιακό σχέδιο καταγραφής των προβλημάτων 8. Στο βόρειο Έβρο και στο δίπολο Διδυμοτείχου – Ορεσιτιάδας, το Διδυμότειχο ορθά, χωρίς όμως να υποστηρίζεται από επάρκεια και ποιότητα ξενοδοχειακών υποδομών. Αντίθετα η Ορεσιτιάδα έχει ικανό αριθμό από ξενοδοχειακές υποδομές (περίπου 500 κλίνες) για να υποστηρίξει και την περιοχή του Διδυμοτείχου. Στη λειτουργία αυτού του διπόλου η Ορεσιτιάδα πρέπει να συμπεριληφθεί στην ΟΧΕ	Η επισήμανση των σημείων 3, 6 και 7 προσανατολίζουν την καταλληλότητα της περιοχής για την υλοποίηση παρεμβάσεων ΤΑΠΤοΚ με συγκεκριμένη - ειδική στόχευση στα ζητήματα της περιοχής παρά μια κατά την εκτίμηση μας μη ουσιαστική συμμετοχή σε μια ΟΧΕ που δεν απευθύνεται στις κύριες ανάγκες της περιοχής
ΔΡΑΣΕΙΣ	
Δημιουργία Πάρκου πέτρας, ανάδειξη μαντενιών (χώρων εξόρυξης πέτρας) και ιδιαίτερων γεωλογικών σχηματισμών στον Ορεινό Όγκο Τριγώνου.) 1.100.000 Ευρώ (εκτιμώμενος, ο ακριβής θα προκύψει μετά την επικαιροποίηση της μελέτης)	Η ανάδειξη παλαιών μεταλλευτικών χώρων και η ανάπτυξη ενός "μεταλλευτικού τουρισμού" έχει προταθεί και από άλλους φορείς και έχει παρουσιαστεί το κείμενο της ΟΧΕ (ως δίκτυο). Παρά το ότι απευθύνεται σε ένα πολύ ειδικό κοινό, οι δυνατότητες στην ΑΜΘ είναι σημαντικές. Η ανάπτυξη ενός τέτοιου δικτύου θα πρέπει να γίνει αυτόνομα από την ΟΧΕ, καθώς μια ενσωμάτωση της θα υποβάθμιζε τις προοπτικές της (όπως ισχύει και για τον Καπνό). Η ανάπτυξη ενός πιλοτικού προγράμματος μέσω interreg (διαπεριφερειακού) φαίνεται στην παρούσα συγκυρία καλύτερη επιλογή.
Κατασκευή Μουσείου Καραθεοδωρή στη Νέα Βύσσα Ορεσιτιάδας 500.000 Ευρώ (ενδεικτικός)	Το έργο είναι ανώριμο, λόγω της φήμης του Καραθεοδωρή θα ήταν σκόπιμη η διερεύνηση υλοποίησης του έργου μέσω ιδιωτικών πόρων (Αμερικάνικα πανεπιστήμια, ομογένεια)
Κατασκευή Μουσείου στον ταφικό Τύμβο Μικρής Δοξιάρας - Ζώνης στην Ορεσιτιάδα 4.500.000 Ευρώ	Το έργο φαίνεται αρκετά μεγάλου κόστους, θα συζητηθεί με την ΕΦΑ Έβρου.
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	
ΣΤ. ΜΑΡΜΙΔΗΣ, info@dimospaggaiou.gr - ty@simospaggaiou.gr - marmidis@dimospaggaiou.gr	Σχολιασμός / προτεινόμενες ενέργειες
ΧΩΡΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ	
Προσθήκη Δήμου Παγγαίου Προσθήκη πόρων: Η Αρχαία Πέργαμος (πλησίον της Μουσθένης, Το Ιερό του Ήρωα Αυλωνίτη, Αρχαίο υδραγωγείο Αμφίπολης Λίθινες Οχυρές θέσεις Μεταλλευτικές στοές	Ο Δήμος αποτελεί από άποψη κλινών τον τρίτο Δήμο των ΠΕ Καβάλας και Θάσου με κύρια συγκέντρωση στην παράκτια ζώνη (Δ.Ε. Ελευθερών). Η χάραξη της σύγχρονης Εγνατίας από την κοιλάδα Πιερίων (για πολύ καιρό αποκομμένη λόγω παραλιακής διέλευσης της ΕΟ) έχει ενισχύσει την προσβασιμότητα στην ορεινή (προστατευόμενη περιοχή) του Παγγαίου. Παράλληλα, η περιοχή βρίσκεται σε στρατηγικό σημείο ανάμεσα από τον Αρχαιολογικό Χώρο των Φιλίππων, την Πόλη της Καβάλας και την αρχαία Αμφίπολη. Υπ' αυτή την σκοπιμότητα θα μπορούσε να εξεταστεί η σύνδεση της κύρια με την πλευρά της Αμφίπολης και να εξεταστεί να συμπεριληφθεί η περιοχή Ελευθερών σε ενδεχόμενη ζώνη εφαρμογής Κρατικών Ενισχύσεων. Η σκοπιμότητα θα αποτιμηθεί σε συνεργασία με την ΕΦΑ Καβάλας
ΔΡΑΣΕΙΣ	
Διαπλάτυνση οδού πρόσβασης Παγγαίου Όρους, από Ακροβούνι ως Δασικό Χωριό	Η προτεινόμενη επέκταση (αν και ενδιαφέρουσα) κρίνεται ότι δεν είναι σκόπιμο να συμπεριληφθεί για την περίοδο 2014-2020 (σκοπιμότερο να ενταχθεί στα προγράμματα του ΠΑΑ) καθώς: – Το Δασικό Χωριό Παγγαίου είναι αμφίβολο αν μπορεί να αποτελέσει πόλο έλξης από την παραλιακή ζώνη, ενώ ως αυτόνομος πόλος χειμερινού τουρισμού είναι ανώριμος και η απόδοση του θα είναι περιορισμένη με οικονομικούς όρους – Δεν τεκμηριώνεται ότι η προσβασιμότητα είναι κύριο εμπόδιο ανάπτυξης του Δασικού χωριού – Έχει υψηλό ρίσκο ως προς τη δυνατότητα υλοποίησης του καθώς δεν διαθέτει περιβαλλοντική αδειοδότηση και τα έργα βελτίωσης θα υλοποιηθούν εντός περιοχής Natura 2000

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΧΩΡΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ

ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΦΛΙΟΥ	
Αθανάσιος Ι. Γουρίδης, Προϊστάμενος Διεύθυνσης Τεχνικής Υπηρεσίας, gouridis@0890.syzefxis.gov.gr	Σχολιασμός / προτεινόμενες ενέργειες
ΔΡΑΣΕΙΣ	
Αποκατάσταση – επανάχρηση συγκροτήματος Τζίβρε ως Κέντρου Στήριξης και Προώθησης της Τοπικής Οικονομίας και του Πολιτισμού Π/Υ: 5.800.000 €	Παρά την σημαντικότητα του έργου από πλευράς πολιτισμού δεν τεκμηριώνεται η σκοπιμότητα του ως προς την τουριστική ανάπτυξη. Το έργο έχει χρηματοδοτηθεί από τα 2 προηγούμενα ΠΕΠ
Ανάδειξη – προβολή μεγαλιθικού πολιτισμού επί της Εγνατίας οδού Π/Υ: 440.000 €	Τα μεγαλιθικά μνημεία της ΑΜΘ είναι ιδιαίτερα σημαντικά. Σε πρώτη φάση εκτιμήθηκε ότι η ανάδειξη τους ως ένα δίκτυο ιεραρχείται στο πλαίσιο της Στρατηγικής της ΟΧΕ σε δεύτερη προτεραιότητα. Η εκτίμηση αυτή θα επιβεβαιωθεί με τις ΕΦΑ
Δημιουργία ανοικτού Μουσείου Απολιθωμάτων (Ορθολογική Ανάδειξη και Μουσειακή Αξιοποίηση του Απολιθωμένου Δάσους του Νομού Έβρου) Π/Υ: 1.200.000 €	Το έργο είναι ανώριμο για τα χρονικά όρια της ΟΧΕ
Προώθηση θρησκευτικού-προσκυνηματικού τουρισμού. Π/Υ: 660.000 €	Η οργάνωση του θρησκευτικού τουρισμού θα είναι οριζόντια σε επίπεδο ΟΧΕ, προς το παρόν δεν έχουν προβλεφθεί δράσεις συντήρησης εκκλησιαστικών μνημείων

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ - ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Π.Ε. ΔΡΑΜΑΣ	
ΤΖΗΜΟΥ ΕΥΑΝΘΙΑ, Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ - ΤΜΗΜΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.	Σχολιασμός / προτεινόμενες ενέργειες
ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ / ΧΩΡΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ	
...έτσι λοιπόν παρουσιάζεται ένα σύνολο, σχεδόν, μνημείων και θέσεων διαφορετικών ιστορικών περιόδων σε ένα σύστημα χωρικής οργάνωσης με πόλους, κόμβους και άξονες θεματικούς, έχοντας ως ραχοκοκαλιά την αρχαία Εγνατία οδό, με προτεραιότητες χρηματοδότησης, χωρίς όμως να τεκμηριώνεται και να αποδεικνύεται η σημαντικότητά τους, η καταλληλότητά τους και η αποτελεσματικότητά τους στον εν γένει τουριστικό σχεδιασμό. Μια σειρά ερωτημάτων επίσης τίθενται: 1. Πως αξιολογείται το φυσικό περιβάλλον της ΠΑΜΘ το οποίο θεωρείται και η αιχμή του δόρατος για την τουριστική ταυτότητα της. 2. Ποια η λογική ανάπτυξης εμπειριών και σύνδεσης με το υπόλοιπο τουριστικό προϊόν της περιοχής, κορεσμένο ή μη, αστικό ή υπαίθριο, εμπράγματο ή πνευματικό. 4. Ποια στοιχεία του άυλου πολιτισμού επιλέγονται, με ποια διακριτά χαρακτηριστικά, πως προσδιορίζονται χωρικά και τι σημαίνει για τις τοπικές κοινωνίες. 5. Η προτεινόμενη επίσης χωρική οργάνωση δεν μας βοηθάει να ορίσουμε τον τόπο ως τουριστικό προορισμό ή διαφορετικούς τόπους ως ενιαίο τουριστικό προορισμό ή πως αναδεικνύεται η ψυχή και το πνεύμα ενός τόπου. Με άλλα λόγια πως προσδιορίζονται χωρικά οι τόποι ως τουριστικοί προορισμοί εντός της μεγάλης γεωγραφικής περιοχής της ΟΧΕ.	Τα ζητήματα που θέτονται είναι ιδιαίτερα σημαντικά και ενδιαφέροντα και οφείλουν να αναδειχθούν στο πλαίσιο υλοποίησης της ΟΧΕ. Ως προς την εργασία του Συμβούλου διευκρινίζεται ότι το Χωρικό Πρότυπο οργανώνεται βάση ευρημάτων των κύριων πρόσφατων μελετών (ΠΠΧΣΑΑ - Στοιχεία Ανάλυσης, εγκεκριμένο Α2, Μελέτη τουριστικής Ανάπτυξης, Σχέδια 2007-2013, ΕΠΧΧΣΑΑ Τουρισμού) χωρίς να έχει κριθεί σκόπιμη η λεπτομερής αναπαραγωγή τους. Η απλή παραπομπή και μη επανάληψη τους (δεν θα εξυπηρετούσε ένα τεύχος ανάλυσης 300 σελίδων π.χ.) δεν σημαίνει ότι δεν είναι σε γνώση της ομάδας έργου. Η διάσταση αυτή (σε επίπεδο πρότασης) εφόσον είναι απαραίτητη (γιατί αυτοί οι πόλοι; γιατί αυτές οι δικτυώσεις; ποιο το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα της Χ επιλογής) θα προστεθεί στο Β' Παραδοτέο, στο βαθμό που απαιτείται στο πλαίσιο σχεδιασμού της ΟΧΕ. Επισημαίνεται ότι δεν είναι τυχαία η χρήση του προσδιορισμού "πρόπλασμα" στην Στρατηγική. Υπενθυμίζεται ότι τόσο το ΠΠΧΣΑΑ και η μελέτη Τουριστικής Ανάπτυξης (που δεν έχουν οριστικοποιηθεί), όσο και το ΠΕΠ θεωρούνται ως υπερκείμενοι σχεδιασμοί για την ΟΧΕ. Ειδικότερα ως προς τα ερωτήματα: 1. Η αξιολόγηση των οικολογικών πόρων έχει γίνει εκτεταμένα τόσο από το ΠΠΧΣΑΑ, όσο και ειδικότερα από το Στρατηγικό Σχέδιο τουριστικής ανάπτυξης που είναι επίσης υπό εκπόνηση. Η εμπειρογνωμοσύνη της ΟΧΕ ως τεχνική - επιχειρησιακή μελέτη και όχι μελέτη Τουριστικής Ανάπτυξης εξειδικεύει (στο βαθμό που είναι εφικτό λόγω του ότι τα εν λόγω σχέδια δεν είναι οριστικά) τις κατευθύνσεις αυτές. Είναι σαφείς οι αναφορές της Σύνδεσης Αβδήρων με την ανάπτυξη της περιοχής του Ε.Π. ΑΜΘ και της Τραϊανούπολης με το Ε.Π. Έβρου, όπως και η διασύνδεση Μαρώνας - Ζώνης με το τοπίο της παράκτιας μεταξύ τους περιοχής και υπάρχει αναφορά στο τοπίο των Φιλίππων (που χαρακτηρίζεται από το ΠΠΧΣΑΑ). Καθώς η μελέτη στοχεύει στην λειτουργία της ΟΧΕ (υπό τους περιορισμούς που πρέπει να έχει) δεν εξετάζονται στοιχεία όπως ο ορεινός χώρος καθώς δεν θα περιληφθεί σε αυτή την ΟΧΕ όλη η περιφέρεια. 2. Τα θέματα αυτά έχουν αναλυθεί από την τουριστική μελέτη και δεν κρίθηκε σκόπιμο (προκειμένου και οι σχεδιασμοί να είναι συμβατοί - συμπληρωματικοί) να αξιολογηθούν οι επιλογές της. Η σύνδεση των εμπειριών με το τουριστικό προϊόν για την ευρύτερη περιοχή της ΟΧΕ μπορεί να εξειδικευτεί περαιτέρω στη Β' φάση εφόσον έχει οριστικοποιηθεί το Σχέδιο Τουριστικής Ανάπτυξης 4. Η σχετική λογική επιλογής τους μπορεί να προστεθεί.

... πλήρη συλλογή του αποδεικτικού μας υλικού, που θα περιλαμβάνει την έρευνα της υλικής κατάστασης των πόρων, την υφιστάμενη κατάσταση της δομής των αντικειμένων, την φέρουσα ικανότητα, την γνώση του ιστορικού περιεχομένου ενός αντικειμένου ή της περιοχής και των δεσμών που προκύπτουν με τις κοινότητες, τις κοινωνικές και αισθητικές αξίες καθώς και την τεκμηρίωση των επιστημονικών και κοινωνικών προτεραιοτήτων

...ανάλυση της σημαντικότητας των πόρων, χρησιμοποιώντας κριτήρια πολιτιστικής αξιολόγησης και κριτήρια τα οποία τροποποιούν την αξιολόγηση ανάλογα με τις ανάγκες του τουριστικού σχεδιασμού
 Άποψη μου είναι πως η διαδικασία αναγνώρισης των αξιών της πολιτιστικής μας κληρονομιάς και η συνακόλουθη δυναμική να δημιουργούν τουριστικούς ελκυστήρες, χρήζει ενός πολυδιάστατου μεθοδολογικού πλαισίου, ικανού να ταξινομήσει, να σημασιοδοτήσει και να αποτιμήσει τους πόρους κατάλληλους για τουριστική χρήση, αποσαφηνίζοντας τις εγγενείς πολιτιστικές αξίες που με τη σειρά τους θα δώσουν σάρκα και οστά σε συγκεκριμένη πολιτιστική τυπολογία, το σήμα κατατεθέν του τόπου υποδοχής αλλά και συστάδες εμπειριών.
 Παραδείγματα χάρη.
 Επιστημονικός τουρισμός. Γνωρίζουμε πως τα Άβδηραγιατί να μην προταθούν τα Άβδηρα ως το διεθνές κέντρο των συνεδρίων του CERN. Γιατί να μην συνευρίσκονται στα Άβδηρα οι επτά σοφοί του κόσμου και ούτω καθεξής.
 Συμπερασματικά θα πρέπει να πούμε πως η Δράμα, σε σχέση με την Εγνατία οδό, βρίσκεται ανάμεσα σε δύο ισχυρούς πόλους, την Αμφίπολη και τους Φιλίππους, με παγκόσμια φήμη και αναγνωρισιμότητα που έγκαιρα τα σχεδιαστικά μας εργαλεία θα πρέπει να λάβουν υπόψη τους....

5. Ο χωρικός προορισμός των τόπων οφείλει να είναι σύμφωνος και αποτελεί αρμοδιότητα του Χωρικού Σχεδιασμού, η ΟΧΕ δεν είναι ούτε εργαλείο για την διαχείριση του χώρου, ούτε στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης, άλλα εργαλείο εφαρμογής. Δεν πρόκειται (ως σχεδιασμός) ούτε να ορίσει περιοχές ανάπτυξης χρήσεων, ούτε να προσδιορίσει την στρατηγική ανάπτυξης κάθε επιμέρους τόπου. Ενδεχομένως εφόσον ο ορισμός αυτός κρίνεται απαραίτητος για την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής εφαρμογής και συμβάλει στους στόχους της μπορεί να περιλάβει ως επιμέρους δράση την εκπόνηση Ειδικών Χωρικών Σχεδίων (ΕΧΣ κατά τον Ν.4269/14, ΓΠΣ-ΣΧΟΟΑΠ ή ΠΕΧΠ σε περίπτωση που αυτός ανασταλεί), τα οποία σε κάθε περίπτωση θα αναφέρονται στο ΠΠΧΣΑΑ που θα εγκριθεί.

Αφορά την διαμόρφωση τουριστικής στρατηγικής και όχι την εξειδίκευση της ΟΧΕ.

Η φέρουσα ικανότητα σε επίπεδο προορισμών προσδιορίζεται από το ΠΠΧΣΑΑ, ενώ σε επίπεδο πόρου (ή πόλου έλξης θα πρέπει να αποτελέσει προϋπόθεση για τον προσδιορισμό των όρων και περιορισμών ανάδειξης - έκθεσης του πόρου. Επισημάνεται ότι κατά την επιστημονική άποψη της ομάδας έργου του Τεχνικού Συμβούλου που έχει ιδιαίτερα υψηλή εμπειρία σε θέματα φέρουσας ικανότητας με εφαρμογές από το 1998, σε τουλάχιστον 15 έργα και με 2 επιστημονικές δημοσιεύσεις για το συγκεκριμένο θέμα, η φέρουσα ικανότητα αποτελεί ένα στοχαστικό μοντέλο για τον προσδιορισμό της ικανότητας ενός πόρου / τόπου να δεχθεί την τουριστική επιβάρυνση χωρίς αλλοίωση των χαρακτηριστικών του. Η διερεύνηση αυτή δεν αποτελεί μέρος του σχεδιασμού της ΟΧΕ, όπου υπάρχουν τέτοια στοιχεία έχουν ληφθεί υπόψη, όπου υπάρχουν ερωτηματικά και οφείλουν προς όφελος της βιώσιμης ανάπτυξης να εξειδικευτούν οι προτεινόμενες δράσεις περιλαμβάνουν πρόνοιες για την εξειδίκευση τους. Σε επίπεδο χωρικών ενοτήτων η φέρουσα ικανότητα (ή αλλιώς τα περιθώρια ανάπτυξης - αξιοποίησης) θα καθοριστούν από το ΠΠΧΣΑΑ.

Όπως τονίστηκε στις παρουσιάσεις της εμπειρογνωμοσύνης η αξιολόγηση των πόρων από πλευράς πολιτιστικής αξίας δεν έγινε (ούτε βάση των προδιαγραφών ήταν απαιτητό να γίνει) γιατί θα δημιουργούσε μια ατέρμονη συζήτηση και διαξιφισμούς τόσο μεταξύ των επιστημόνων, όσο και μεταξύ των αρμοδίων φορέων για την ιεράρχηση τους. Η συζήτηση αυτή θα ήταν αρνητική για την κατάρτιση της ΟΧΕ. Εξάλλου, ως προς την σημαντικότητα των μνημείων υιοθετήθηκε (και θα αναθεωρηθεί αν υπάρξουν μεταβολές) η σχετική ιεράρχηση του Σχεδίου ΥΑ του ΠΠΧΣΑΑ (βλ. Άρθρο 10), δεδομένου ότι αυτό είναι όχι μόνο απαραίτητη αλλά και απαιτητή η ολοκληρωμένη θεώρηση του σχεδιασμού. Το ίδιο ισχύει και ως προς την σύνδεση με το Τοπίο (οι ζώνες τοπίου και διαβάθμιση) και τις περιοχές φυσικού περιβάλλοντος. Ιδιαίτερα σημαντικό και αναδεικνύεται στο πλαίσιο της διαβούλευσης. Το έργο του τεχνικού συμβούλου είναι να αξιολογήσει τέτοιες προτάσεις ως προς την αποτελεσματικότητα, την εφικτότητα και την ωριμότητα, να τις ιεραρχήσει βάση της στρατηγικής, να τις μεταφράσει και μετατρέψει επιχειρησιακά (π.χ. διεθνές κέντρο συνεδρίων του CERN, τι υποδομές χρειάζονται ειδικές και γενικές, τι ανωδομή πρέπει να έχει η ευρύτερη περιοχή, τι επαγγέλματα χρειάζονται, ποιος θα κάνει τι; τι κόστος θα έχει;), να προσπαθήσει να εκτιμήσει τα αποτελέσματα και εν τέλει την συμβολή στην ανάπτυξη της περιφέρειας και την υλοποίηση των στόχων του ΠΕΠ.

Η κατάθεση (έστω και σε μορφή ιδέας) προτάσεων τέτοιου τύπου θα πρέπει να γίνει από τους φορείς οι οποίοι γνωρίζουν ανεξάρτητα σπουδών και εξειδικεύσεων καλύτερα από καθέναν άλλο τη δυναμική τους.

Τεχνικά η ΟΧΕ πρέπει να έχει συγκεκριμένα όρια και διαστάσεις που οφείλουν να καθοριστούν κατ' αναλογία των περιφερειακών μεγεθών. Είναι προφανές ότι καθώς κατά την αρχαιότητα "όλοι οι δρόμοι οδηγούν στην Ρώμη" (και μετέπειτα στην Κωνσταντινούπολη) όλη η ΑΜΘ και ακόμα πιά Βόρεια (ως εκεί που αρχίζει η επιρροή της πλωτής Οδού Δούναβη) ιστορικά μπορεί να συνδεθεί με την Αρχαία Εγνατία. Υπό τους τεχνικούς περιορισμούς και δεδομένου ότι οι κάθετες συνδέσεις με τον νησιωτικό χώρο κρίνονται προφανώς απαραίτητες είναι σαφές ότι η ένταξη στην ΟΧΕ κάθετων συνδέσεων πρέπει να είναι περιορισμένη. Με αυτή την λογική εκτιμήθηκε ότι λόγω μορφολογίας, ιστορίας - σημαντικότητας μνημείων, ισορροπίας, ανάγκης κεφαλαιοποίησης σημαντικών επενδύσεων που πρέπει να στηριχθούν για την λειτουργία τους (Βυζαντινό μουσείο, Τέμενος Βαγιαζίτ) πρώτη προτεραιότητα για ενσωμάτωση ενός κάθετου άξονα αποτελεί η σύνδεση του Διδυμοτεύχου.

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΧΩΡΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ

	Ως προς την πόλη της Δράμας (όπου όπως επισημαίνεται οι αρχαιότητες δεν έχουν συστηματικά αποκαλυφθεί συνεπώς αναφέρονται στη μετά 2020 εποχή) και την θέση της ως προς το δίοπολο Αμφίπολη - Φιλίπποι, η ΟΧΕ Πολιτισμού - Τουρισμού είναι εργαλείο διαχείρισης της υλοποίησης του σχεδιασμού, όχι κλειστός αγωγός μέσα στον οποίο θα κινούνται οι τουρίστες (τους οποίους δεν ενδιαφέρουν τα όρια της ΟΧΕ ούτε τα διοικητικά όρια των Ενοτήτων). Αν η πόλη δεν περιλαμβάνεται στην περιοχή της ΟΧΕ δεν σημαίνει ότι π.χ. στους Φιλίππους δεν μπορεί (με χρηματοδότηση από μια δράση της ΟΧΕ) να υπάρχει μια έξυπνη εφαρμογή που θα παρακινεί τον κόσμο να επισκεφτεί την Δράμα, ή ότι π.χ. σε ένα σύστημα διασύνδεσης και συνδιαχείρισης των πολιτιστικών θεσμών δεν μπορεί να ενσωματωθεί το Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ ή ότι ένα ενδεχόμενο σχέδιο ΒΑΑ Δράμας δεν θα αναπτύξει συνέργιες με την ΟΧΕ.
Π.Ε. ΡΟΔΟΠΗΣ	
ΙΩΑΝΝΑ ΚΟΥΡΤΑΚΗ	Σχολιασμός / προτεινόμενες ενέργειες
Παρατήθενται τα τεχνικά στοιχεία της Οδού Μαρώνειας - Ζώνης	
Π.Ε. ΔΡΑΜΑΣ	
ΜΠΑΡΟΥΤΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, ΜΑΛΚΑΚΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ, tmperrydrodrama@pamth.gov.gr	Σχολιασμός / προτεινόμενες ενέργειες
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΝΕΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	
Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό και Διαχειριστικό Σύστημα ΟΧΕ Εγνατία με την χρήση Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών (ΓΣΠ-GIS). Π/Υ: 500.000-900.000 €	Η πρόταση μπορεί να ενσωματωθεί (με τις ανάλογες προσθήκες αντικειμένου και προϋπολογισμού, άλλα και συγχωνεύσεις αντικειμένων) με την Δράση 2 του σχεδίου ΟΧΕ.
Π.Ε. ΚΑΒΑΛΑΣ	
ΜΗΤΣΙΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ / ΑΓΓΕΛΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ / ΠΑΠΑΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ / ΖΑΪΜΙΔΗΣ ΕΥΡΥΠΙΔΗΣ / ΠΡΑΒΙΤΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, n.mitsinis@pamth.gov.gr	Σχολιασμός / προτεινόμενες ενέργειες
ΧΩΡΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ	
Διαδρομή Αρχαίας Εγνατίας οδού από το τέρμα Βύρωνα έως και τον Άγιο Σύλα στην Καβάλα Άντρο των Νυμφών στο σπήλαιο Ν. Ηρακλείτσας Καβάλας Στις διαδρομές της ΟΧΕ δύναται να προστεθεί και ο δρόμος των Περσών αφορά την περίοδο των περσικών Πολέμων και επισυνάπτεται σχετικός χάρτης σε ηλεκτρονική μορφή.	Δεν κρίνεται σκόπιμο, σε επίπεδο ανάλυσης υπάρχει σχετική αναφορά
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΝΕΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	
Δράση 1: Οι πληροφοριακές πινακίδες να διαθέτουν QR CODE	Θα προστεθεί
Δράση 3 / 4: ... Στο Online ηλεκτρονικό σύστημα ξενάγησης (ρουτίνες και περιεχόμενο) να προστεθεί το αρχαιολογικό μουσείο Καβάλας	Θα προστεθεί, όπως επισημαίνεται δεν υπάρχει περιορισμός / σκοπιμότητα να προστεθούν και τα κύρια μουσεία εκτός ΟΧΕ
Δράση 9 Δημιουργία υποδομών για ΑμεΑ	Περιλαμβάνονται θα αναλυθούν περαιτέρω σύμφωνα και σε συνεργασία με την ΕΦΑ Καβάλας
Δράση 13 1. Εργασίες αποκατάστασης τμήματος Αρχαίας Εγνατίας από το τέρμα Βύρωνα έως και τον Άγιο Σύλα στην Καβάλα..... 2. Αναστήλωση-Ανακαίνιση κτιρίου (Παλιός Διόνυσος)	Τα έργα 1 και 2 έχουν ήδη αναφερθεί από τον Δήμο Καβάλας.
3. Σε συνδυασμό με την ανάδειξη της Ανακτορούπολης στην Ν. Πέραμο, κατασκευή πλωτής πεζογέφυρας σύνδεσης με το νησάκι του κόλπου συνδυάζοντας την	Δεν υπάρχουν στοιχεία για την εκτίμηση της ωριμότητας του έργου, ερωτηματικό η αποδοτικότητα του λόγω υψηλού κόστους. Επισφαλές ως προς την υλοποίηση του(περιβαλλοντικά)

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΧΩΡΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ

παρατήρηση με κιάλια μακρινής θέασης του φρουρίου και της ευρύτερης περιοχής επιτυγχάνοντας μεγαλύτερη προσέλευση τουριστών λόγω ιδιαιτερότητας του έργου. Π/Υ: 3.492.000€	
Πράξη 1 : Ανάδειξη νέας μορφής τουρισμού (καταδυτικός) – αύξηση επιχειρηματικότητας στον συγκεκριμένο τομέα – νέες θέσεις εργασίας – αύξηση ελκυστικότητας περιοχής – αύξηση τουρισμού Π/Υ: 1.100.000	Τα προβλήματα του πλαισίου για τον καταδυτικό τουρισμό (N.4296/14) και το γεγονός ότι μέχρι στιγμής δεν έχει προχωρήσει ίδρυση πάρκων περιορίζει την σκοπιμότητα, στο άμεσο διάστημα. Δεδομένου ότι φορέας απόφασης είναι η Περιφέρεια, να προωθηθούν οι διαδικασίες ίδρυσης (διοικητικές αποφάσεις), αδειοδοτήσεις (με Εφορία Ενάλιων Αρχαιοτήτων και ΥΠΕΚΑ), και διαβουλεύσεις με τοπικούς φορείς (όπου προωθήθηκε η δημιουργία καταδυτικών πάρκων υπήρχαν προβλήματα συγκρούσεων κυρίως με παράκτιους αλιείς). Η προώθηση των παραπάνω θα επιτρέψει επαναξιολόγηση της πρότασης σε μελλοντικό στάδιο της ΟΧΕ. Συνιστάται η χρηματοδότηση του έργου μέσω του ΕΠΑΛ.
Πράξη 2: Ανάδειξη προσήνεμου μόλου ως αξιοθέατο, διαδρομή περι-πάτου και εξυπηρέτησης τουριστικών σκαφών και χώρου γνωριμίας τοπικών προϊόντων και υπηρεσιών, ενισχύοντας την εικόνα τουριστικού λιμανιού σε συνδυασμό με έργο πλωτών εξεδρών και θερματικού σταθμού κρουαζιέρας – ανάπτυξη υποδομών για νέες δραστηριότητες. Π/Υ: 2.000.000	Ο προτεινόμενος προϋπολογισμός φαίνεται μικρός, απαιτούνται περαιτέρω στοιχεία.
Υποδομές διαχείρισης αποβλήτων σε τουριστικούς προορισμούς	Για διαχειριστικούς λόγους κρίθηκε έργα διαχείρισης αποβλήτων να αποσυνδεθούν από την διαδικασία της ΟΧΕ που μπορεί να τα καθυστερήσει
Ανάδειξη Παγγαίου όρους ως ιστορικός και τουριστικός προορισμός - Ανάδειξη Ορεινού όγκου Πρώην Δήμου Ορεινού (Λεκάνη, Κεχροκάμπος κτλ)	Οι προτάσεις είναι ανώριμες.
Π.Ε. ΞΑΝΘΗΣ	
Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΞΑΝΘΗΣ, ΛΑΜΠΡΟΥ ΧΡΥΣΑΝΑ, dte.xanti@pamth.gov.gr	Σχολιασμός / προτεινόμενες ενέργειες
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΝΕΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	
Ολοκλήρωση Μουσείου Καπνού / Διαμόρφωση χώρου έκθεσης της ιστορίας του καπνού στην Ξάνθη	Το έργο είναι σκόπιμο
Βελτίωση της Επ. Οδού 1 (Ξάνθη – όρια Νομού Ροδόπης) για την προώθηση της κίνησης προς τον αρχαιολογικό χώρο της Αναστασιούπολης. Π/Υ: 1.000.000	Το έργο είναι σκόπιμο, μπορεί να προστεθεί στην σχετική δράση, είναι όμως εντελώς ανώριμο
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΞΑΝΘΗΣ	
Ανθή Παναγιώτου anthi@ebex.gr	Σχολιασμός / προτεινόμενες ενέργειες
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΝΕΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	
Οι δρόμοι του καπνού – Διαδικτυακό πληροφοριακό σύστημα με άλλες 12 Χώρες – Υλικό για την διαδρομή και την σχέση του καπνού με την τοπογραφία της περιοχής – Σήμανση μονοπατιών και πληροφοριακών πινακίδων – Δράσεις κατάρτισης για εξειδίκευση προσωπικού για την διαδρομή – Ενίσχυση της Μ.Μ. Επιχειρηματικότητας – Διοργάνωση στοχευμένων ημερίδων, συνεδρίων – Διοργάνωση εκπαιδευτικών διαδρομών και δραστηριοτήτων – Προσέλευση Αρχαιολογικού, Πολιτιστικού, εκπαιδευτικού και φυσιολατρικού τουρισμού	Όπως έχει επισημανθεί η δημιουργία ενός δικτύου "δρόμων του Καπνού" είναι και ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα και ιδιαίτερα σημαντική. Ωστόσο μια ολοκληρωμένη τέτοια προσέγγιση που σύμφωνα με τα έργα υποδομών που έχουν κατατεθεί από τους φορείς στο πλαίσιο της παρούσας διαβούλευσης θα ξεπερνούσε τα 20.000.000 (χωρίς να υπολογιστούν δράσεις δικτύωσης, κύρια έργα ανάδειξης επανάχρησης παλαιών αποθηκών / πρωτοβιομηχανικών κτηρίων). Προκειμένου η δυναμική αυτή να μην υποβαθμιστεί άποψη του Συμβούλου Τεχνικής Υποστήριξης είναι ο καπνός να αποτελέσει μια ξεχωριστή ενότητα εκτός της ΟΧΕ Εγνατίας Οδού. Για την υενθάρυνση ενός star up για τους δρόμους του Καπνού και σε συνδυασμό με την ένταξη του έργου των Καπναποθηκών Ξάνθης η δράση θα περιληφθεί.

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΧΩΡΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ

- Δημιουργία έντυπου και ηλεκτρονικού υλικού - ηλεκτρονικός χάρτης με 3D αποτύπωσης των μνημείων και της διαδρομής - Χάρτης για τον επισκέπτη - Πιστοποίηση της διαδρομής Π/Υ: 200.000	
--	--

Π.Ε.Δ. ΑΜΘ	Σχολιασμός / προτεινόμενες ενέργειες
ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	
(θα πρέπει να)... 1. Η προτεινόμενη ΟΧΕ να συντονίζεται απόλυτα με τον Στρατηγικό και Επιχειρησιακό Σχεδιασμό για την Τουριστική Ανάπτυξη της ΠΑΜΘ. 2. Να εξυπηρετείται η αρχή της ολιστικής αντιμετώπισης της τουριστικής ανάπτυξης...θα πρέπει να αναδεικνύεται ο ρόλος των οικιστικών κέντρων και ιδιαίτερα των αστικών κέντρων στις Ενότητες αυτές.	1. Έχει πραγματοποιηθεί, η Ομάδα Έργου είχε εν γνώσει το προσωρινό παραδοτέο, είναι προφανές ότι όποιες αλλαγές θα ενσωματώνονται, ωστόσο δεν υπάρχει "πολυτέλεια" η ΟΧΕ να γίνει μετά την οριστικοποίηση του Σχεδίου Τουριστικής Ανάπτυξης 2. Ομοίως και για το ΠΠΧΣΑΑ
3. Να αναδεικνύεται και να κατοχυρώνεται ο ρόλος όλων των εμπλεκόμενων με την τουριστική ανάπτυξη φορέων, ιδίως όσων δρουν σε τοπικό επίπεδο. ...να κατοχυρώνεται με την ουσιαστική και συντονισμένη συμμετοχή τους τόσο κατά τη φάση Σχεδιασμού, όσο και κατά τις φάσεις Υλοποίησης και Λειτουργίας των δράσεων που σχετίζονται με την τουριστική ανάπτυξη. Ιδιαίτερα τονίζεται ότι η Τ.Α. υπέβαλε προτάσεις που αφορούν γενικότερα την τουριστική ανάπτυξη κατά τη φάση εξειδίκευσης του ΠΕΠ ΑΜΘ, ενώ δεν κλήθηκε να καταθέσει εξειδικευμένες προτάσεις κατά τη φάση Σχεδιασμού της ΟΧΕ παρά μόνο κατά τη διαβούλευση 4. Να αντιμετωπίζεται οργανωμένα και όχι αποσπασματικά, η διάχυση ευθύνης της τουριστικής ανάπτυξης σε διάφορους φορείς (συνολική διακυβέρνηση τουριστικού συστήματος σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο) σύμφωνα με τον Στρατηγικό και Επιχειρησιακό Σχεδιασμό για την Τουριστική Ανάπτυξη της ΠΑΜΘ. 5. Η χρηματοδότηση των δράσεων της ΟΧΕ να προκύπτει από συγκεκριμένη αξιολόγηση και ιεράρχησή τους και να είναι ανάλογη με την τουριστική αξία των υπό ανάπτυξη πόρων και την προσδοκώμενη αύξησή της, σε σχέση με τις συνολικά υπάρχουσες χρηματοδοτικές δυνατότητες. 6. Να υπάρχει συντονισμός με τις υπόλοιπες ΟΧΕ, τα Σχέδια ΒΑΑ, ΤΑΠΤΟΚ κλπ που πρόκειται να υλοποιηθούν στην ΠΑΜΘ 7. Να εναρμονίζεται με την διατυπωμένη Στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας για τον τουρισμό και ειδικότερα με τις προτεραιότητες που αυτή περιλαμβάνει: - Δημιουργία ενιαίου συστήματος οργάνωσης, λειτουργίας και διαχείρισης - Δικτύωση τουριστικού κλάδου - Ενίσχυση τουριστικών δικτύων και ολοκληρωμένων τουριστικών προγραμμάτων / προορισμών. - Δημιουργία ανοικτών δημόσιων δεδομένων και εφαρμογών έξυπνων πόλεων στις πρωτεύουσες νομών	3. Η κατάθεση εξειδικευμένων προτάσεων από φορείς όπως προβλέφθηκε από τον σχεδιασμό αφορά αυτή την φάση, καθώς θα ενσωματωθούν στην Β' Φάση η οποία θα έχει εκ νέου διαβούλευση. Δεν κρίνεται ότι η συγκεκριμένη θέση έχει βάση 4. Στο κεφάλαιο ...προτείνεται συγκεκριμένο σύστημα διοίκησης, το οποίο μάλιστα θέτει την περιφερειακή διοίκηση επικεφαλής της ευθύνης υλοποίησης της ΟΧΕ και σε συνδυασμό με τις αντίστοιχες προβλέψεις του στρατηγικού σχεδίου τουριστικής ανάπτυξης (κατά την διαβούλευση εν κατατέθηκαν συγκεκριμένες προτάσεις σε σχέση με αυτό). 5. Η αξιολόγηση έγινε με συγκεκριμένα κριτήρια που πέρα από τεχνικούς περιορισμούς (π.χ. δεσμεύσεις του ΠΕΠ) είχαν ως κύριες παραμέτρους την αποτελεσματικότητα ως προς τον συγκεκριμένο στόχο του ΠΕΠ (αύξηση επισκεπτών / διανυκτερεύσεων), την ωριμότητα (ασφαλή ως προς την παραγωγή αποτελεσμάτων για το 2019 - πλαίσιο επίδοσης και το 2023 έργα) και την αποδοτικότητα συνολικά του σχεδιασμού και κυρίως της κεφαλαιοποίησης επενδύσεων που έχουν γίνει τα τελευταία έτη στον πολιτισμό. 6. Υπάρχει επαρκής εναρμόνιση 7. Προτείνεται συγκεκριμένο σύστημα διοίκησης, το οποίο μάλιστα θέτει την περιφερειακή διοίκηση επικεφαλής της ευθύνης υλοποίησης της ΟΧΕ και σε συνδυασμό με τις αντίστοιχες προβλέψεις του στρατηγικού σχεδίου τουριστικής ανάπτυξης (κατά την διαβούλευση εν κατατέθηκαν συγκεκριμένες προτάσεις σε σχέση με αυτό).
ΧΩΡΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ	
... . Με την προτεινόμενη ΟΧΕ επιχειρείται να αναδειχθεί και να αξιοποιηθεί τουριστικά ένα υποσύνολο των πολιτιστικών πόρων (αρχαιολογικοί πόροι), οι οποίοι με τη σειρά τους αποτελούν μικρό σχετικά υποσύνολο των τουριστικών πόρων (φυσικό περιβάλλον, αστικό περιβάλλον, πολιτιστικοί πόροι, εκδηλώσεις κλπ), που υπάρχουν στην περιφέρεια της ΑΜΘ.	Έχει απαντηθεί προηγουμένως

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΝΕΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	
Η συγκεκριμένη πρόταση έχει χαρακτηριστικά αποσπασματικής θεματικής παρέμβασης (ανάδειξη αρχαιολογικών πόρων επί της αρχαίας Εγνατίας) χωρίς να αναλύει στοιχειωδώς τον πληθυσμό στόχο στον οποίο απευθύνεται (συγκεκριμένες ομάδες αλλοδαπών ή Ελλήνων τουριστών, μαθητές κλπ) που προκύπτει από μια στοιχειώδη έρευνα ζήτησης Η έκταση της ΟΧΕ ταυτίζεται σε μεγάλο μέρος με περιοχές που καλύπτουν κυρίως τα δύο Εθνικά Πάρκα της παράκτιας ζώνης. Η αναφορά πόλων παρέμβασης, κόμβων και τόξων που χωροθετούνται ή διέρχονται από τον «πυρήνα» των Πάρκων, επιβάλει την συνεκτίμηση βασικών δυνατοτήτων του φυσικού περιβάλλοντος και τη διατύπωση, επιπλέον των αναφερομένων, δράσεων που «συνεργούν» και αλληλοσυμπληρώνουν δράσεις που αναφέρονται στο πολιτιστικό – ανθρωπογενές περιβάλλον. Προτείνονται σημειακές παρεμβάσεις (σήμανση, φωτισμός κλπ) σε διάσπαρτες αρχαιότητες ελάχιστης ή μηδενικής τουριστικής αξίας με εικαζόμενο στόχο την τεκμηρίωση της γραμμικής συνέχειας της ΟΧΕ. Δίνεται βαρύτητα στην ανάδειξη “ κλασσικών ” τύπων επισκέψιμων χώρων (αρχαιολογικοί χώροι, μουσεία κλπ) χωρίς να γίνεται προσπάθεια για μια “ Έξυπνη ανάδειξη ” (ηλεκτρονικές εφαρμογές, πολυμέσα, εικονική πραγματικότητα κλπ) των τοπωνυμίων της περιφέρειας σε σχέση με τις αναφορές της Ελληνικής Μυθολογίας (Ροδόπη, Ορφέας, Νέστος, Έβρος κλπ). Ούτε γίνεται προσπάθεια για αντίστοιχη “ Έξυπνη ανάδειξη ” του παγκοσμίως γνωστού Αβδηρίτη φιλόσοφου Δημόκριτου.	Οι αναλύσεις αυτές περιλαμβάνονται στα κείμενα σχεδιασμού του ΠΕΠ την μελέτη του ΠΠΧΣΑΑ και το Στρατηγικό του Τουρισμού, έχουν ληφθεί υπόψη και έχουν (για την πληρότητα του τεύχους) παρατεθεί συνοπτικά. Δεν υπήρχε ανάγκη επανάληψής τους. Η εκτίμηση αυτή υπάρχει τόσο στο έργο του ανοικτού αρχαιολογικού πάρκου Αβδήρων, όσο και για την Τραϊανούπολη, ωστόσο μέχρι στιγμής δεν έχουν έρθει συγκεκριμένες προτάσεις από τους Φορείς Διαχείρισης των Πάρκων. Στο πλαίσιο του Β' Παραδοτέου θα μπορούσαν να αναπτυχθούν περισσότερο, ώστε να γίνονται περισσότερο κατανοητά. Οι σημειακές παρεμβάσεις έχουν περιορισμένο ρόλο. Θα αφορούν μια δράση (έργα ανάδειξης 300.000-500.000 €) που θα τονώσουν την συνεκτικότητα του δικτύου και θα βελτιώσουν την εικόνα. . Για τις θέσεις αυτές έχει διασταυρωθεί σε συνεργασία με τις ΕΦΑ η τουριστική αξία (η οποία είναι ανάλογη του ύψους της κάθε επένδυσης) και περιλαμβάνουν ορισμένες πολύ δυναμικές από πλευράς τουριστικού ενδιαφέροντος τοποθεσίες, οι οποίες σήμερα δεν έχουν καμία απολύτως ανάδειξη (π.χ. Αναστασιούπολη). Η παρατήρηση δεν ισχύει, η έξυπνη ανάδειξη είναι το κύριο αντικείμενο των 2 πρώτων αξόνων του σχεδίου. Στο πλαίσιο του τεχνικού σχεδιασμού της ΟΧΕ αυτό που προτείνεται είναι τεχνική ανάπτυξης αυτών των ζητημάτων (modular όπως έχει επισημανθεί και παραπάνω), εκδεικτικά (λόγω της υψηλής ιεράρχησης) έχουν εξειδικευτεί δράσεις για τους Φίλιππους, οι προτάσεις για νέα modules είναι παραπάνω από ευπρόσδεκτες (π.χ. Δημόκριτος) στο να αξιολογηθούν.
Δεν υπάρχει η απαραίτητη ισορροπία όσον αφορά στην κατανομή των πόρων στις προτεινόμενες δράσεις, π.χ. το 50% των πόρων της ΟΧΕ προτείνεται να αξιοποιηθεί σε κατασκευή οδικού δικτύου, χωρίς να τεκμηριώνεται επαρκώς η σκοπιμότητα και το αποτέλεσμα μετά την ολοκλήρωση του έργου, αλλά και ο ακριβής προϋπολογισμός των έργων αυτών. Προτεινόμενες δράσεις που αφορούν ηλεκτρονικές εφαρμογές και συστήματα (π.χ. Οδηγός ΟΧΕ, Σύστημα διαχ/σης επισκεπτών) εμφανίζονται υπερκοστολογημένες, αλλά κυρίως ασύνδετες με άλλες εφαρμογές που ενδεχομένως λειτουργούν ή που θα πρέπει να σχεδιαστούν και να λειτουργήσουν στο πλαίσιο υλοποίησης του Επιχ/κού Προγρ/τος Τουριστικής Ανάπτυξης της ΠΑΜΘ (συνολική διακυβέρνηση τουριστικού συστήματος σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο). Προτείνεται σχετικά υψηλή χρηματοδότηση ενεργειών αμφιβόλου αποτελεσματικότητας ως προς την προσέλκυση τουριστών (π.χ. εκδηλώσεις λαογραφικού ή γαστρονομικού χαρακτήρα)	Είναι προφανές ότι το μοναδιαίο κόστος των δράσεων είναι διαφορετικό ανά τύπο έργου. Αξιοποιούνται οι σχετικές δεσμεύσεις του ΠΕΠ, δεν μπορούν χρήματα που έχουν "σημειωθεί" για οδικό δίκτυο να τα πάρει η ΟΧΕ και να τα πάει π.χ σε ανασκαφές. Τα χρήματα αυτά (η τιμή 14.500.000 € είναι ενδεικτική, καθώς υπάρχει μόνο ένα ώριμο έργο 8.000.000€ και θεωρήθηκε να κρατηθεί ένα ανάλογο ποσό για άλλες επεμβάσεις σύμφωνα με τις προτάσεις κατά την εξειδίκευση του ΠΕΠ) αν δεν αξιοποιηθούν από την ΟΧΕ για τον συγκεκριμένο σκοπό, δεν μπορούν να μεταφερθούν σε άλλες δράσεις. Είναι προφανές ότι δεν έχει γίνει κατανοητό το περιεχόμενο των δράσεων.

ΕΦΟΡΕΙΕΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

ΕΦΑ ΔΡΑΜΑΣ	
Μαρία Νικολαΐδου Πατέρα - Ευστράτιος Παπαδόπουλος	Σχολιασμός / προτεινόμενες ενέργειες
ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	
Ενίσχυση θέσεων εργασίας, εξειδικευμένη στόχευση προσλήψεων-απασχόλησης μέσα από τις Δράσεις Βαρύτητα στα έργα υποδομής και μελλοντικής αξιοποίησης Εξειδικευμένες Δράσεις ενίσχυσης των Φορέων ώστε να εγγραφθούν μελλοντική συντήρηση, προστασία και ανάδειξη μετά το πέρας Δράσεων	Η ανάλυση δεν έρχεται σε αντίθεση με την στρατηγική του παραδοτέου, επικεντρώνεται σε προβλήματα λειτουργίας και βαρύτητες που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την υλοποίηση του σχεδιασμού
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΝΕΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	
Δράση 4: Προμήθεια και εγκατάσταση ηλεκτρονικών Συστημάτων ξεναγήσεων και ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών σε Μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους [Αυτόματη ακουστική ξεναγήση Αρχαιολογικού Μουσείου Δράμας] Π/Υ 80.000 €	Σε περίπτωση επαναπροσδιορισμού των ορίων η δράση θα συγχωνευτεί με τις αντίστοιχες των άλλων μουσείων
Δράση 9: Παρεμβάσεις στον αρχαιολογικό πόλο Φιλίππων. [Αρχαιολογικός χώρος Κεφαλαρίου] Η περιγραφή του πεδίου είναι επαρκής.... - Συμπληρωματικές Ανασκαφικές Έρευνες σε ρωμαϊκό αγωγό Κεφα-λαρίου, ρωμαϊκή-Βυζαντινή αγκυρία στη θέση «Ληνοί» Κεφαλαρίου, - Ανασκαφική Έρευνα στην ακρόπολη Παναγιάς Κεφαλαρίου - Απαλλοτριώσεις στη θέση «Ληνοί», - Εργασίες τοπογράφησης, αποτύπωσης, συντήρησης, φωτογράφισης, καταγραφής, τακτοποίησης, μελέτης αρχαιολογικού υλικού, συγγραφή, έκδοση εποπτικού υλικού - Δημιουργία μονοπατιών και υποδομών στάσεων ξεκούρασης, θέασης των χώρων - Σήμανση χώρων, φωτισμός, διοργάνωση εκδηλώσεων - Προσβάσεις ΑΜΕΑ - Διαμορφώσεις, χώρος στάθμευσης, καθαρισμοί, περιφράξεις - Έργα προσβασιμότητας, οδοί σύνδεσης με τοπικό οδικό δίκτυο [συνέργια με τη Δράση 15] Π/Υ:350.000 €	Θα συνεκτιμηθεί με τις αντίστοιχες προτάσεις της ΕΦΑ Καβάλας και άλλων φορέων κατά την τελική εξειδίκευση της δράσης 9. Εργασίες που αφορούν οδηγούς, μονοπάτια συνολικά και με προτάσεις Δήμων Καβάλας - Δοξάτου.
Δράση 13: Ανάδειξη Σημειακών θέσεων διέλευσης της αρχαίας Εγνατίας και διαμόρφωση σχετικών επισκέψιμων χώρων. [Σημεία διέλευσης Εγνατίας οδού και σχετικές αρχαιολογικές θέσεις] Π/Υ: 350.000 € [Βελτίωση – Αναβάθμιση Έκθεσης Αρχαιολογικού Μουσείου Δράμας] Π/Υ:100.000 €	Ιδιαίτερα σημαντικό - σκόπιμο για ΟΧΕ, θα πρέπει να οδηγεί σε επισκέψιμους χώρους το 2020 Επί της ουσίας προτείνεται ένα έργο διάδοσης των αποτελεσμάτων των προτεινόμενων από την ΕΦΑ έργων με επίκεντρο το μουσείο. Η πρόταση είναι ιδιαίτερα σκόπιμη (στρατηγικού χαρακτήρα), άλλα εκ των πραγμάτων τοποθετείται σε δεύτερο χρόνο 2019+ προκειμένου να αρχίσει να ενσωματώνει τα στοιχεία που θα παραχθούν από άλλα έργα της ΟΧΕ. Πιθανά να προβλεφθεί συνολικά για όλη την ΟΧΕ ως μια αυτόνομη δράση "dissemination"

ΕΦΑ ΕΒΡΟΥ	
Στ. Δαδάκη-Κωνσταντίνα Πανούση, efakav@culture.gr	Σχολιασμός / προτεινόμενες ενέργειες
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΝΕΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	
Δράση: Ανάδειξη αρχ/κου χώρου και λουτρών Τραιανούπολης / Κάστρα Άβαντα - Πόταμου και Δορίσκου 1. Αρχαιολογική τεκμηρίωση, ανάδειξη περιβάλλοντα χώρου (φωτισμός, προσβασιμότητα), συντήρηση, σήμανση με πινακίδες, παραγωγή έντυπου και ηλεκτρονικού υλικού πληροφόρησης - τεκμηρίωσης και δικτύωσης. Π/Υ: 150.000 2. Αρχαιολογική τεκμηρίωση, σήμανση με πινακίδες, παραγωγή έντυπου και ηλεκτρονικού υλικού πληροφόρησης - τεκμηρίωσης και δικτύωσης . Π/Υ: 50.000 3. Αρχαιολογική τεκμηρίωση, ανάδειξη περιβάλλοντα χώρου (φωτισμός, προσβασιμότητα), συντήρηση-αναστήλωση, σήμανση με πινακίδες, παραγωγή έντυπου και ηλεκτρονικού υλικού πληροφόρησης - τεκμηρίωσης και δικτύωσης . Π/Υ: 100.000	Οι προτεινόμενες πράξεις θα προστεθούν στην εξειδίκευση της δράσης (αφορούν έργα μέρους αυτής). Υπάρχει μεγάλη ωριμότητα και κεφαλαιοποιούν προϋφιστάμενες επενδύσεις
Δράση: Οργάνωση και λειτουργία ανοικτού αρχαιολογικού πάρκου αρχαίας Ζώνης και οργάνωση τουριστικών πόρων παράκτιας ζώνης Το έργο περιλαμβάνει: 1. Εργασίες για την συνέχιση της ανάδειξης και αξιοποίησης του συνόλου του αρχ/κού χώρου της Ζώνης και του ευρύτερου περιβάλλοντός του, αλλά και τη διατήρηση και διάσωση του συνόλου των υποδομών που χρηματοδοτήθηκαν από όλα τα προηγούμενα Ευρωπαϊκά Προγράμματα, παραγωγή έντυπου και ηλεκτρονικού υλικού πληροφόρησης - τεκμηρίωσης και δικτύωσης . Π/Υ: 200.000 2. Εργασίες ανάπλασης – ανάδειξης της Αρχαίας Εγνατίας στα σωζόμενα τμήματα (Ολοκλήρωση και βελτίωση περιφράξεων, αποκατάσταση και συμπλήρωση πινακίδων, συντήρηση οδοστρώματος, διερεύνηση νέων τμημάτων), παραγωγή έντυπου και ηλεκτρονικού υλικού πληροφόρησης - τεκμηρίωσης και δικτύωσης . Π/Υ: 50.000 3. Εργασίες συντήρησης των οικοδομικών λειψάνων του αρχαιολογικού χώρου Μάρκης, κατασκευή στεγάστρων προστασίας, δικτύου διαδρόμων περιήγησης, περίφραξη αρχαιολογικού χώρου, δημιουργία ενημερωτικού υλικού και ενημερωτικών πινακίδων, παραγωγή έντυπου και ηλεκτρονικού υλικού πληροφόρησης - τεκμηρίωσης και δικτύωσης . Π/Υ: 500.000	Οι προτεινόμενες πράξεις θα προστεθούν στην εξειδίκευση της δράσης (αφορούν έργα μέρους αυτής). Υπάρχει μεγάλη ωριμότητα και κεφαλαιοποιούν προϋφιστάμενες επενδύσεις

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΧΩΡΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ

1. Διδυμότειχο: Οχυρωματικός Περίβολος Βυζαντινής Πόλης Ανάδειξη περιβάλλοντα χώρου (προσβασιμότητα), συντήρηση-αναστήλωση, σήμανση με πινακίδες, παραγωγή έντυπου και ηλεκτρονικού υλικού πληροφόρησης - τεκμηρίωσης και δικτύωσης . Π/Υ: 150.000 Ευρώ 2. Ταφικό μνημείο «Πυροστιά» (Διδυμότειχο) Ανάδειξη περιβάλλοντα χώρου (προσβασιμότητα), συντήρηση-αναστήλωση, σήμανση με πινακίδες, παραγωγή έντυπου και ηλεκτρονικού υλικού πληροφόρησης - τεκμηρίωσης και δικτύωσης . 20.000 Ευρώ 3. Πλωτινόπολη Συντήρηση, αλλά και τη συνέχιση και ολοκλήρωση της ανασκαφικής τεκμηρίωσης, κατασκευή στεγάστρου, ενημερωτικό φυλλάδιο. 550.000 Ευρώ 4. Κάστρο Πυθίου Ανάδειξη περιβάλλοντα χώρου (προσβασιμότητα), συντήρηση-αναστήλωση, σήμανση με πινακίδες, ενημερωτικό φυλλάδιο .100.000 Ευρώ 5. Ταφικός Τύμβος Μικρής Δοξίπαρας Κατασκευή στεγάστρου – υπαίθριου Μουσείου στον χώρο για την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση και ανάδειξη των ευρημάτων, παραγωγή έντυπου και ηλεκτρονικού υλικού πληροφόρησης - τεκμηρίωσης και δικτύωσης . 100.000 Ευρώ	Τα έργα 1,3,5 περιλαμβάνονται στην προτεινόμενη δράση που αφορά την περιοχή του Διδυμοτείχου. Ως προς το 1 δεν αναφέρεται το ζήτημα της στατικότητας των τειχών που αναφέρει ο Δήμος Διδυμοτείχου. Θα πρέπει να υπάρξει μια ευρύτερη συζήτηση ενοποίησης των αρχαιολογικών χώρων, Το κάστρο Πυθίου θα εξεταστεί σύμφωνα και με τις προτάσεις των Δήμων του Β. Έβρου
Δράση: Ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων Σαμοθράκης 1. Ιερό των Μεγάλων Θεών. Εργασίες για την συνέχιση της ανάδειξης και αξιοποίησης του συνόλου του χώρου του Ιερού και του ευρύτερου περιβάλλοντός του, αλλά και τη διατήρηση και διάσωση του συνόλου των υποδομών που χρηματοδοτήθηκαν από όλα τα προηγούμενα Ευρωπαϊκά Προγράμματα, παραγωγή έντυπου και ηλεκτρονικού υλικού πληροφόρησης - τεκμηρίωσης και δικτύωσης. 200.000 Ευρώ 2. Πύργοι Παλαιόπολης (GATELUZZI). εργασίες στερέωσης και συντήρησης του μνημείου με στόχο τη θωράκιση της κατασκευαστικής του δομής έναντι των διαβρωτικών παραγόντων. 100.000 Ευρώ 3. Πύργος Φονιά στατική ενίσχυση, η συντήρηση των κατασκευαστικών και μορφολογικών του στοιχείων. 100.000 Ευρώ	Τα έργα είναι σκόπιμα (σε συνδυασμό και με την πρόταση που κατατέθηκε προφορικά από τον Δήμο Σαμοθράκης για δημιουργία μονοπατιών) για την ενίσχυση του τουρισμού της Σαμοθράκης. Για λόγους διαχειριστικούς - κανονιστικούς της ΟΧΕ θα πρέπει να εξεταστεί αν θα αποτελούν μέρος αυτής ή ένα τμήμα (όπως και η Θάσος) που δεν θα ενταχθεί στην ΟΧΕ, άλλα θα συνδεθεί με αυτή από πλευράς στρατηγικής.
ΕΦΑ ΚΑΒΑΛΑΣ - ΘΑΣΟΥ	
Στ. Δαδάκη-Κωνσταντίνα Πανούση, efakav@culture.gr	Σχολιασμός / προτεινόμενες ενέργειες
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΝΕΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	
Δράση 1: Σήμανση Πολιτιστικών Πόλων και Δικτύου της Εγνατίας Οδού 1. Συντήρηση σωζόμενων τμημάτων Εγνατίας οδού 2. Αποκατάσταση θριαμβικού τόξου επί της Εγνατίας οδού 2. Ανασκαφές για αποκάλυψη 3. Σήμανση 4 Ψηφιακή περιήγηση 5. Εικονική περιήγηση Π/Υ: 600.000	Οι προτεινόμενες πράξεις περιλαμβάνονται σε διάφορες δράσεις του Σχεδίου (13,13, -, 1,3,4)

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΑΛΥΚΗΣ - Θα δίνει τη δυνατότητα στους επισκέπτες να περιηγηθούν σε ένα χώρο που θα συνδυάζει μνημεία διαφορετικών περιόδων ενώ ταυτόχρονα αποτελεί και υπαίθριο πάρκο τεχνολογίας. Ο χώρος συνδυάζεται και με τον παρακείμενο παραδοσιακό οικισμό αλλά και τη Μονή Αρχαγγέλου που είναι κοντά. Ο χώρος προσελκύει ήδη πολλούς επισκέπτες οι οποίοι σε ερωτηματολόγια που η Υπηρεσίας μας διένειμε κατά το θέρος 2013, 2014 και 2015 εντυπωσιάζονταν από τη φυσική ομορφιά και δήλωναν την επιθυμία τους ο χώρος να είναι περισσότερος οργανωμένος Πράξεις: - Αναστήλωση τμημάτων των Βασιλικών - Δημιουργία δευτερευόντων μονοπατιών/ εναλλακτικών διαδρομών πλην της βασικής - Ενσωμάτωση των αρχαίων λατομείων στην περιήγηση και τοποθέτηση στο χώρο τρισδιάστατων αντιγράφων αρχαίων γερανών και άλλων μηχανημάτων σχετικών με την αρχαία εξόρυξη μαρμάρων. - Δημιουργία περισσότερων υποδομών κοινού - Ψηφιακή περιήγηση - Εικονική περιήγηση Π/Υ: 800.000	Τα έργα είναι σκόπιμα (σε συνδυασμό και με την πρόταση που κατατέθηκε προφορικά από τον Δήμο Σαμοθράκης για δημιουργία μονοπατιών) για την ενίσχυση του τουρισμού της Θάσου. Για λόγους διαχειριστικούς - κανονιστικούς της ΟΧΕ θα πρέπει να εξεταστεί αν θα αποτελούν μέρος αυτής ή ένα τμήμα (όπως και η Σαμοθράκη) που δεν θα ενταχθεί στην ΟΧΕ, αλλά θα συνδεθεί με αυτή από πλευράς στρατηγικής.
ΠΡΟΤΑΣΗ: Εικονική Γλυπτοθήκη Μουσείου Θάσου - Τρισδιάστατη Σάρωση των γλυπτών που υπάρχουν στις αποθήκες του Μουσείου. - Αγορά τριών μηχανημάτων αφής για τοποθέτηση τους στο εσωτερικό του Μουσείου Θάσου - Ενσωμάτωση των σαρώσεων στα μηχανήματα όπου θα δίνεται η δυνατότητα στον επισκέπτη να δει γλυπτά που δεν είναι εκτεθειμένα, να μπορεί να τα περιστρέψει, να εστιάσει κτλ. Π/Υ: 500.000	
Δράση 13: Ανάδειξη Σημειακών αρχαιοτήτων και διαμόρφωση επισκέψιμων χώρων που σχετίζονται με την Εγνατία Οδό Ύψωμα Βασιλάκι ΤΚ Αμυγδαλεώνα Δήμου Καβάλας: ανάδειξη –διαμόρφωση-σήμανση Ακόντισμα ΤΚ Νέας Καρβάλης Δήμου Καβάλας: ανάδειξη –διαμόρφωση-σήμανση Κάστρο Πετροπηγής ΤΚ Πετροπηγής Δήμου Νέστου: ανάδειξη-διαμόρφωση-σήμανση Πίστυρος ΤΚ Ποντολίβαδου Δήμου Νέστου: ανάδειξη- διαμόρφωση-σήμανση Τόππειρος ΤΚ Παράδεισου Δήμου Νέστου: ανάδειξη-διαμόρφωση-σήμανση Π/Υ: 1.000.000 €	
Δράση 4 : Προμήθεια και εγκατάσταση ηλεκτρονικών Συστημάτων ξεναγήσεων ψηφιακών υπηρεσιών σε Μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους ΠΡΑΞΗ : Διαδικτυακή Πύλη της Εφορείας αρχαιοτήτων Καβάλας - Θάσου	

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΧΩΡΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ

Δράση 9 : Παρεμβάσεις στον αρχαιολογικό πόλο Φιλίππων 1. Αφαίρεση υποδομής ασφαλτικών στρώσεων κυκλοφορίας καταργηθείσας επαρχιακής οδού εντός του χώρου 2. Ανασκαφική ενοποίηση χώρου 3. Βελτίωση –δημιουργία διαδρομών επισκεπτών εντός του χώρου 4. Δημιουργία νέων εισόδων χώρου, σταθμών εξυπηρέτησης επισκεπτών εντός του χώρου 5. Σημειακές παρεμβάσεις επί μνημείων 6. Απαλλοτριώσεις 7. Ψηφιακή περιήγηση στον χώρο και Μουσείο 8. Εικονική περιήγηση στον χώρο και Μουσείο Π/Υ: 2.500.000	Σε γενικές γραμμές δεν υπάρχουν διαφοροποιήσεις από την αρχική περιγραφή της Δράσης στο Α' παραδοτέο της ΟΧΕ. Οι απαλλοτριώσεις είναι περιορισμένα επιλέξιμες. Οι δράσεις 7 και 8 είναι σκόπιμο να δημιουργηθούν κεντρικά.
ΠΡΟΤΑΣΗ:: Διαμόρφωση διαδρομών επίσκεψης και χώρων υποδοχής πολιτιστικών δράσεων στην Ανακτορούπολη ΤΚ Νέας Περάμου Δήμου Παγγαίου. 1. Βελτίωση –δημιουργία διαδρομών επισκεπτών εντός του χώρου 2. Δημιουργία εισόδου χώρου, σταθμών εξυπηρέτησης επισκεπτών εντός του χώρου και χώρο υποδοχής πολιτιστικών δραστηριοτήτων 3. Ψηφιακή περιήγηση στον χώρο 4. Εικονική περιήγηση στον χώρο Π/Υ: 1.000.000	Σε συνδυασμό με αντίστοιχες προτάσεις (Δήμος Παγγαίου, ΠΕ Καβάλας) θα συζητηθεί η ωριμότητα και σκοπιμότητα της δράσης. Οι δράσεις 3 και 4 είναι σκόπιμο να δημιουργηθούν κεντρικά.
ΕΦΑ ΞΑΝΘΗΣ	
Κ. Καλλιντζή, Προϊσταμένη της ΕΦΑ Ξάνθης, Μ. Χρυσάφη, Αρχαιολόγος της ΕΦΑ Ξάνθης efaxan@cultute.gr	Σχολιασμός / προτεινόμενες ενέργειες
ΧΩΡΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ	
Στην περιφερειακή ενότητα Ξάνθης, τα αρχαία οδικά κατάλοιπα δεν έχουν εντοπιστεί σε κανένα σημείο... να προβλεφθεί πρόγραμμα εντοπισμού της Εγνατίας με σύγχρονες μεθόδους επιφανειακής διασκόπησης, ώστε να τοποθετηθεί κατά το δυνατόν πιο αξιόπιστα στον χάρτη που θα σχεδιαστεί και σε μελλοντικό χρόνο να αποκαλυφθεί ανασκαφικά. Αξιοποίηση δύο αρχαίων κάθετων οδικών αρτηριών που ένωναν την παραλία της Αιγαϊκής Θράκης και ειδικότερα των Αβδήρων με το εσωτερικό της Βαλκανικής. Συγκεκριμένα πρόκειται για τον δρόμο που κατά μήκος των στενών του Νέστου οδηγεί στην πεδιάδα των Φιλίππων και για τον δρόμο που από την περιοχή των στενών της Ξάνθης και του Εχίνου οδηγεί στην πεδιάδα της Φιλίππουπολης Θα πρέπει να καταστεί σαφές ότι ο άξονας της Εγνατίας λειτουργεί αποκλειστικά ως νοηματικός μόνον άξονας προσέλευσης και κινητικότητας	Θα εξεταστεί σε σχέση με την σκοπιμότητα. Ενδεχόμενα να ήταν πρόσφορο να διαμορφωθεί μια πρόταση για το HORIZON 2020 με την χρήση νέων τεχνολογιών, όπως π.χ. την χρήση drones κοκ Θα εξεταστούν στοιχεία τεκμηρίωσης προκειμένου να ενισχυθεί η στρατηγική. Έχει περιγραφεί
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΝΕΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	
Δράση 1 Η περιγραφή του πεδίου είναι επαρκής....Προτείνεται η τοποθέτηση banner στα λιμάνια των Αβδήρων και του Πόρτο-Λάγους.	Αφορά προτάσεις που θα εξειδικευτούν κατά την υλοποίηση

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΧΩΡΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ

Δράση 2 μουσείο Αβδήρων υφίσταται εκπαιδευτικό πρόγραμμα με θέμα τη διατροφή, τα φαγητά και τα σκεύη των αρχαίων Ελλήνων Δράση 3 Η περιγραφή του πεδίου είναι επαρκής....Το σύστημα ηλεκτρονικής κράτησης και αγοράς εισιτηρίων πρέπει να συνδεθεί με το ΥΠΠΟΑ Η συλλογή και συγγραφή στοιχείων τεκμηρίωσης (αρχαιολογική έρευνα) πρέπει να αποτελέσει υποέργο επιμέρους δράσεων με εποπτεία ΕΦΑ Σύνδεση με βασιλική Οδό	Αφορά προτάσεις που θα εξειδικευτούν κατά την υλοποίηση
Δράση 10 Η περιγραφή του πεδίου είναι επαρκής....Το οικοτουριστικό πάρκο Φαναρίου ως σημείο εισόδου για διαδρομές του αρχαιολογικού πάρκου Αβδήρων βρίσκεται μακριά και χάνεται η χωρική συνάφεια. Αντί για αυτό προτείνεται η Βιστονίδα και το Πόρτο-Λάγος, όπου υπάρχει αρχαιολογικός χώρος (Πόροι) με δεδομένη ιστορική συνάφεια... το κονδύλιο πρέπει να αυξηθεί αισθητά, στο επίπεδο του 1.000.000-1.200.000 €....Θα πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη ότι στην περιοχή της Βάλτας Ζαμπάκη εκκρεμούν απαλλοτριώσεις που ανέρχονται στο ποσό των 308.209€ σύμφωνα με εκτιμήσεις της περασμένης δεκαετίας.	Η πρόταση για το Φανάρι είναι ως δευτερεύουσα πύλη που θα εξυπηρετεί μια ακτοπολική σύνδεση της Θάσου με όλες τις παράκτιες περιοχές αρχαιοτήτων. Η σκοπιμότητα συνδέεται και με την πιθανότητα ανάπτυξης του οικοτουριστικού πάρκου. Το κείμενο θα αναδιατυπωθεί ώστε να είναι πλήρες κατανοητό.
Δράση 13 Στον Τεκέ Κιουτουκλού Μπαμπά απαιτείται υδρολογική μελέτη, διότι τους χειμερινούς μήνες λιμνάζουν νερά με αποτέλεσμα την σταδιακή καταστροφή του μνημείου και τον αποκλεισμό πρόσβασης και εισόδου Για ορισμένους από τους ταφικούς τύμβους που προτείνονται για ανάδειξη απαιτείται απαλλοτρίωση καθώς και πρόβλεψη πρόσβασης από το υφιστάμενο οδικό δίκτυο	Θα συζητηθεί προκειμένου να εκτιμηθεί η ωριμότητα και ο προϋπολογισμός προκειμένου να επανεκτιμηθεί η προσθήκη της δράσης στην 13.
Ανάδειξη Παλαιοχριστιανικής Βασιλικής στα Κιμμέρια της ΠΕ Ξάνθης	Θα μπορούσε (εφόσον διακριβωθεί η ωριμότητα να προστεθεί στην Δράση 13).
Ανάδειξη Αρχαιολογικού χώρου Κουτσού ΠΕ Ξάνθης	Απαιτούνται περαιτέρω στοιχεία για ωριμότητα, σκοπιμότητα του έργου
ΕΦΑ ΡΟΔΟΠΗΣ	
Χρύσα Καραδήμα, Προϊσταμένη της ΕΦΑ Ροδόπης, efarod@culture.gr	Σχολιασμός / προτεινόμενες ενέργειες
ΧΩΡΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ	
Να ληφθεί υπόψη: 1. Η δυναμική συνδεσιμότητας των πόλων 2. Ο επαναπροσδιορισμός της πολιτιστικής ταυτότητας των αξόνων στη βάση του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος της ΠΑΜΘ σε σχέση με τους παρακείμενους χώρους και θέσεις (εκτός ΠΑΜΘ). 3. η εξειδίκευση σε συγκεκριμένους άξονες (1 ή 2 το πολύ). Η πραγματική και σε ρεαλιστική βάση δυνατότητα των κόμβων να εξυπηρετήσουν την κυκλοφορία και τις ανάγκες επισκεπτών και ντόπιων πληθυσμών και να τροφοδοτήσουν τουριστικά την Περιφέρεια.	Η ανάλυση δεν έρχεται σε αντίθεση με την στρατηγική του Παραδοτέου
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΝΕΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	
Δράση Οργάνωση και λειτουργία ανοικτών αρχαιολογικών πάρκων Μαρώνας και Ζώνης Η περιγραφή πεδίου επαρκής.....αύξηση Π/Υ κατά 1.000.000 €.	Θα συζητηθεί σε συνάντηση με την ΕΦΑ
Δράση Ανάδειξη σημειακών αρχαιοτήτων και διαμόρφωση επισκεψίμων χώρων που σχετίζονται με την Εγνατία Οδό Η περιγραφή του πεδίου είναι επαρκής....Προτεινόμενοι προϋπολογισμοί Πράξεων:	Κατά την διαβούλευση με τους φορείς προέκυψε τα έργα που αναφέρθηκαν στην πρώτη φάση να αποσυρθούν και να επανεξετασούν σε σχέση με την ωριμότητα τους, βάση μιας συνολικής χρηματοδότησης ανα ΕΦΑ.

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΧΩΡΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ

1. Αναστασιούπολη: 500.000 € 2. Μαξιμιανούπολη: 200.000 € 3. Σύμβολα: 350.000 €	
Αρχαιολογικό Μουσείο Κομοτηνής	Το έργο έχει σκοπιμότητα. Πιθανός περισσότερο σκόπιμο να εξεταστεί και σε σχέση με το ΒΑΑ ή και τις δράσεις ενεργειακής εξοικονόμησης. Δεν παρουσιάζει ωριμότητα.

ΛΟΙΠΟΙ ΦΟΡΕΙΣ

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ «ΑΘΗΝΑ»*, ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΞΑΝΘΗΣ	
Τσιαφάκη Δέσποινα, tsiafaki@ipet.gr	Σχολιασμός / προτεινόμενες ενέργειες
ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	
... είναι σημαντικό να διατηρηθεί ισορροπία ανάμεσα στις περιφερειακές ενότητες που διατρέχει η Εγνατία και συμμετέχουν στην ΟΧΕ καθώς και στις Δράσεις που θα λάβουν χώρα στο πλαίσιο της. Η αξιοποίηση μεμονωμένων περιπτώσεων ιδιαίτερα αξιόλογων, όπως των Φιλίππων, θεμιτό να γίνει στο έπακρον, να αποτελέσουν «ναυαρχίδα» της ΟΧΕ Κρίσιμη θεωρείται διεθνώς βιβλιογραφικά η παροχή της εμπειρίας της ψηφιακής αφήγησης (digital storytelling for tourism) ... να ενσωματωθεί στις εφαρμογές που . θα ενσωματώσουν το ήδη υπάρχον υλικό.Θεωρείται σημαντικό να προβληθούν και οι σύγχρονοι καλλιτέχνες ... χώροι όπου εκθέτουν, ιδιωτικοί εκθεσιακοί ή δημοτικές π.χ. πινακοθήκες.	Προβλέπετε, δεν είναι ανάγκη να περιγραφεί περαιτέρω
ΧΩΡΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ	
Θα μπορούσε να υπάρχει πρόνοια για παροχή διαδρομών στο χρήστη όχι μόνο με βάση ιστορικές περιόδους ή επιλεγμένα θέματα. Κάποιος που βρίσκεται σε έναν κόμβο να μπορεί να επιλέγει όλα τα μνημεία που βρίσκονται σε απόσταση χιλιομέτρων ανεξαρτήτως συσχέτισης	Προβλέπετε, δεν είναι ανάγκη να περιγραφεί περαιτέρω
Δράση 3 «Παραγωγή ηλεκτρονικού οδηγού ΟΧΕ» Εφόσον ενταχθούν τα παραπάνω στη σκοπιμότητα της δράσης, θα πρέπει να προστεθούν οι εξής πράξεις: - Τρισδιάστατη ψηφιοποίηση, μοντελοποίηση, τεκμηρίωση μνημείων - Εικονική περιήγηση σε μνημεία ή χώρους με σενάριο Επιλογή σταθμών ψηφιακής αφήγησης και δημιουργία σεναρίων	Προβλέπετε, δεν είναι ανάγκη να περιγραφεί περαιτέρω

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΧΩΡΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ

Δράση 4 "Προμήθεια και εγκατάσταση ηλεκτρονικών Συστημάτων ξεναγήσεων Στις Πράξεις δεν περιλαμβάνεται το τμήμα ανάπτυξης ψηφιακών υπηρεσιών όπως αναφέρεται στον τίτλο της. Αντίθετα, στο χρονοδιάγραμμα αναφέρονται: «Δημιουργία πλατφόρμας και αρχικού περιεχομένου - Εμπλουτισμός και σύνδεση με άλλες εφαρμογές - Πλήρης λειτουργία». Άρα πρέπει να προστεθεί μια δεύτερη πράξη που να αφορά στην ανάπτυξη των ψηφιακών υπηρεσιών και του περιεχομένου. Π/Υ: +200.000	Η επισήμανση είναι σωστή, θα αναμορφωθεί το δελτίο δράσης
- Δυνατότητα λειτουργίας BattleView ως εφαρμογής με τρισδιάστατη παρουσίαση της μάχης των Φιλίππων και «φόρτωσης» διαφόρων εκπαιδευτικών σεναρίων - Ανάπτυξη σεναρίων για εκπαιδευτικά παιχνίδια σε τρισδιάστατο περιβάλλον προσομοίωσης της μάχης των Φιλίππων - Τεκμηρίωση μάχης Φιλίππων και συναφών με αυτήν θεμάτων (μηχανική πολέμου, τακτική, στρατηγική, ιστορικά πρόσωπα κτλ.) Π/Υ +350.000 €	Εξειδικεύει την δράση και το περιεχόμενο της. Οι προτάσεις προτείνεται να συμπεριληφθούν
Δράση 16 "Οι άνθρωποι της Εγνατίας" Προσθήκη: - Βιωματικά εκπαιδευτικά σεμινάρια - Σύστημα e-learning για την υποστήριξη των σεμιναρίων 20.000 +20.000 €	Γενικότερα οι πράξεις του ΕΚΤ θα αναμορφωθούν (σύμφωνα και με το τελικό περιεχόμενο), αλλά και την εξειδίκευση των σχετικών προγραμμάτων. Σε επίπεδο στρατηγικής περιλαμβάνονται ήδη από την προτεινόμενη δράση
ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ Ε.Π. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ	
Γιάννης Λασκαράκης	Σχολιασμός / προτεινόμενες ενέργειες
ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	
	Δεν προτείνονται ουσιαστικές διαφοροποιήσεις
ΧΩΡΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ	
	Δεν προτείνονται ουσιαστικές διαφοροποιήσεις
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΝΕΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	
Προτείνεται η διασύνδεση του πολιτιστικού τουρισμού με τον οικοτουρισμό και παρατήθεντε στοιχεία του προγραμματισμού οικοτουριστικών διαδρομών και υποδομών	Σύμφωνο με την στρατηγική της ΟΧΕ. Τα στοιχεία θα ενσωματωθούν.
ΔΙΑΖΩΜΑ	
Γιάννης Λασκαράκης	Σχολιασμός / προτεινόμενες ενέργειες
ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	
	Δεν προτείνονται ουσιαστικές διαφοροποιήσεις
ΧΩΡΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ	
	Δεν προτείνονται ουσιαστικές διαφοροποιήσεις
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΝΕΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	
Προτείνεται η οργάνωση των δράσεων σε 4 άξονες ανά φορέα υλοποίησης: Α υποδομές: ΕΔΑ ΠΑΜΘ Β: Επεμβάσεις σε Μνημεία: ΥΠΠΟΑ Γ: Δημιουργία Φορέα διαχείρισης: Αναπτυξιακή Εταιρία Δ: Soft ενέργειες: Αναπτυξιακή (.)	Το σύστημα διοίκησης - διαχείρισης θα πρέπει να είναι συμβατό με τους κανόνες του ΠΕΠ και τις ειδικές προβλέψεις για τις ΟΧΕ. Θα πρέπει να εξασφαλίζεται η κατά το δυνατό μεγαλύτερη συμμετοχή των τοπικών φορέων και οι συνέργειες με άλλες πρωτοβουλίες της περιφέρειας όπως τα ΣΒΑΑ, το Στρατηγικό Σχέδιο Τουριστικής Ανάπτυξης και το ΠΠΧΣΑΑ